

2011

Sisällys

3	Sampo-konserni
19	Hallinnointi
33	Hallituksen toimintakertomus
60	Riskienhallinta
119	Tilinpäätös
236	Tietoa sijoittajille

Sampo-konserni

- 4 Konsernijohtajan katsaus
- 5 Avainluvut
- 7 Strategia
- 9 Konsernin rakenne
- 10 Organisaatio
- 11 Liiketoiminnat
 - 11 Vahinkovakuutus
 - 12 Nordea
 - 13 Henkivakuutus
- 14 Henkilöstö
- 16 Yritysvastuu

Konsernijohtajan katsaus

Myrskyjen vuosi 2011

Pankki- ja vakuutusalan toimintaympäristön tulisi olla vakaa ja muutosten hyvin ennakoitavissa. Vuonna 2011 näin ei ollut, sillä taloudellinen turbulenssi ja muuttuva sääntely muovasivat olennaisesti toimintaympäristöä.

Euroopan ongelmavaltioiden julkisten talouksien velkakiiriin vakavuus tuli alkuvuonna kaikkien tietoon. Tämä ja erityisesti eteläeurooppalaisten poliitikkojen kyvyttömyys palauttaa markkinoiden luottamus päästivät yleisen epävarmuuden valloilleen sijoitusmarkkinoilla. Sen seurauksena pörssikurssit laskivat ja euroalueen korkotasoa painui ennätyksellisen matalalle.

Sijoitusmarkkinoiden epävakauden lisäksi alan yrityksiä työllisti merkittävästi finanssialan uusi sääntely. Vakavaraisuutta koskeva sääntely eli Solvenssi II ja Basel III etenivät, samoin edistyivät EU:n lainsäädäntöhankkeet, kuten talletussuojadirektiivi, yhteistakuujärjestelmä ja sukupuolineutraali hinnoittelu. Julkisesti keskusteltiin finanssitransaktioveron toteuttamisesta. Pankkeja stressitettiin ja maakohtaisia pääomitusvaatimuksia kaavailtiin.

Taloudellisen turbulenssin ja sääntelyviidakon lisäksi luonnonvoimat koettelivat riskivalintamme perusteita: talvi oli alkuvuonna todella ankara ja runsasluminen, kesällä rankkasateet aiheuttivat tulvia etenkin Tanskassa ja vuoden lopulla Norja, Ruotsi ja Suomi joutuivat talvimyrskyn riepotehtaviksi poikkeuksellisen kovakouraisesti.

Vaikeasta toimintaympäristöstä huolimatta tuloksemme oli hyvä, osittain jopa erinomainen. Vahinkovakuutus toimintamme kesti myrskyt hyvin. Tytäryhtiömme Ifin vakuutustekninen kannattavuus oli hyvä, ja saavutimme jälleen kerran selvästi yhdistetty kulusuhde - tavoitteemme (alle 95 prosenttia), sillä koko vuoden yhdistetty kulusuhde oli erinomaiset 92 prosenttia. Myös liiketoiminnan volyyymi kehittyi hyvin ja maksutulo nousi 4,2 miljardiin euroon. Maksutulo kasvoi kiintein valuuttakurssein laskettuna vuositasona enemmän kuin kertaakaan aiemmin sinä aikana, kun Sampo on omistanut Ifin kokonaan.

Myös sijoitustoiminnan positiivista markkina-arvoista tulosta voi vallitsevissa olosuhteissa pitää hyvänä saavutuksena. Toukokuussa lisäsimme omistustamme Tanskan toiseksi suurimmassa vahinkovakuuttajassa Topdanmarkissa. Omistusosuutemme on nyt yli 20 prosenttia ja yhtiö on osakkuusyhtiömme.

Tulososuus Nordeasta 534 miljoonaan euroon

Osakkuusyhtiömme Nordean johto reagoi ympäristömuutoksiin nopeasti käynnistämällä toimet yhtiön kannattavuuden

turvaamiseksi. Yksi viime vuoden hyvistä uutisista olikin positiivinen tuottokehitys, sillä pankin tuotot olivat vuonna 2011 suuremmat kuin koskaan ennen sen historiassa.

Nordea on osoittanut ammattitaitonsa ja vahvan asemansa avulla pystyvän toimimaan myös myrskyn silmässä, vaikka pankkien toimintaympäristö on muuttunut monin paikoin kielteisesti: Matalat korot syövät talletusten korkokatetta, sääntely lisää pääomavaatimuksia ja finanssitransaktioverosta keskustellaan. Nordean vakaudesta on näkyvin todiste se, että Nordea on yksi harvoista AA-luokitetuista pankeista Euroopassa.

Kuluneena vuonna Sammon tulososuus Nordeasta oli 534 miljoonaa euroa, kun vuotta aiemmin osuus oli 523 miljoonaa euroa. Sampo sai keväällä 2011 Nordealta osinkoja 250 miljoonaa euroa.

Henkivakuutus toiminnan toimintaympäristö oli – jos mahdollista – vieläkin monisäikeisempi: Lisäeläkkeisiin on kasvava tarve, mutta yleinen taloudellinen tilanne ja verolainsäädäntö eivät tarjoa vetoapua. Vaikea sijoitusympäristö heijastui varainhoitotuotteiden myyntiin. Tästä huolimatta Mandatum Lifen tulos ennen veroja ylsi 137 miljoonaan euroon, kun se vuotta aiemmin oli 142 miljoonaa euroa.

Mandatum Lifen maksutulo laski edellisvuodesta 849 miljoonaan euroon, mutta maksutulo oli silti yhtiön historian toiseksi suurin. Erityisen hyvin onnistuttiin henkivakuutus tuotteiden myynnissä Sampo Pankin verkoston kautta.

Maantieteellinen hajautus ja vahva pääomitus vahvuuksina

Ifiä ja Nordeaa johdetaan Tukholmasta, Ruotsista. Ifin suurin markkina on Norjassa. Hajautuksemme koko Pohjoismaihin toimii nykyisessä taloudellisessa tilanteessa hyvin: Ruotsin ja erityisesti Norjan talous kehittyi yleiseurooppalaista talouskehitystä paremmin, kun Suomen ja Tanskan kehitys on ennemminkin eurooppalaista keskitasoa.

Näissä oloissa uskon Sammon lähitulevaisuuden olevan vakaalla pohjalla. Johtava asemamme päämarkkina-alueillamme ja vahva pääomarakenteemme antavat hyvän perustan tulokselliselle toiminnalle vuonna 2012.

Kari Stadigh
Konsernijohtaja

Avainluvut

Avainluvut, Sampo-konserni, 2011

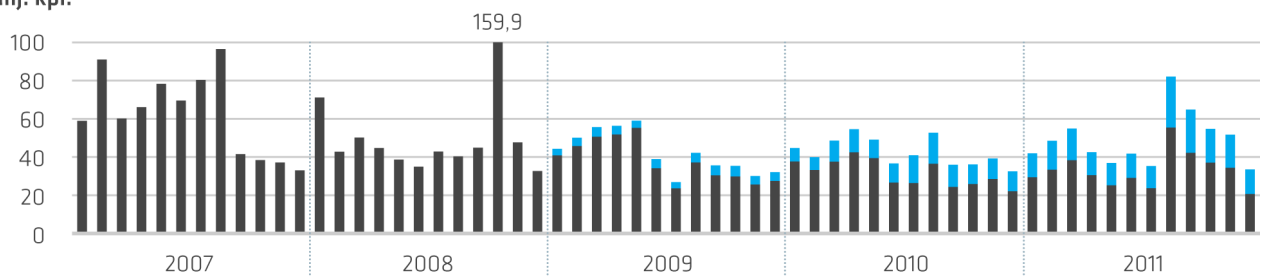
Milj. €	2011	2010	Muutos-%
Tulos ennen veroja	1 228	1 320	-7
Vahinkovakuutus	636	707	-10
Osakkuusyhtiö (Nordea)	534	523	2
Henkivakuutus	137	142	-3
Omistusyhteisö (pl. Nordea)	-77	-48	60
Tilikauden tulos	1 038	1 104	-6
			Muutos
Osakekohtainen tulos, euroa	1,85	1,97	-0,12
Osakekohtainen tulos ml. käyvän arvon rahaston muutos, euroa	1,22	3,22	-2,00
Osakekohtainen substanssi, euroa	14,05	17,79	-3,74
Keskimääräinen henkilöstömäärä (FTE)	6 874	6 914	-40
Konsernin vakavaraisuussuhde, %	138,6	167,1	-28,5
Oman pääoman tuotto, %	7,7	21,8	-14,1

Osakkeen hinta, Sampo Oyj, 2007–2011

Osakkeen vaihto kuukausittain, Sampo Oyj, 2007–2011

Milj. kpl.

- Osakkeen vaihto NASDAQ OMX Helsinki
- Osakkeen vaihto BATS, Burgundy, Chi-X, Turquoise

Osakkeen perustiedot

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva omistaa kaikki B-sarjan osakkeet. B-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan vaatimuksesta muuttaa A-sarjan osakkeeksi.

A -osake	B -osake		
Pörssi	Nasdaq OMX Helsinki	ISIN-koodi	FI0009006613
Lista	OMXH Suuret yhtiöt	Osakkeiden lukumäärä (listaamaton)	1 200 000
Toimiala	Rahoitus	Äänimäärä/osake	5/osake
Listautumispäivämäärä	14.1.1988		
Kaupankäyntitunnus	SAMAS (OMX)		
Bloomberg	SAMAS FH		
Reuters	SAMAS.HE		
ISIN-koodi	FI0009003305		
Osakkeiden lukumäärä	558 800 000		
Äänimäärä/osake	1/osake		

Strategia

Sampo-konserni pyrkii luomaan omistaja-arvoa. Arvoa luovat tehokkaat ja erittäin kannattavat liiketoiminnot ja sijoitukset tilanteissa, joissa tuottopotentiaalini arvioidaan olevan korkea ja riskien hallittavissa. Osakkeenomistajat hyötävät syntyvästä arvonnoususta korkean ja vakaan osinkotuoton muodossa.

Sampo-konsernin liiketoiminta-alueet ovat vahinko- ja henkivakuutus. Vahinkovakuutusta harjoitetaan If-brändin ja henkivakuutusta Mandatum Life -brändin alla. Konserni on myös Pohjoismaiden johtavan pankin Nordean suurin omistaja. Sammolla ei ole tiukasti

määriteltyä konsernitason strategiaa, mutta sen liiketoiminta-alueille on määritelty selkeät oman pääoman tuottotavoitteisiin perustuvat strategiat.

Taloudelliset tavoitteet

 Painopisteenä underwriting	Tavoite	Toteutunut
	RoE 17,5 %	RoE 12,4 %
Sampo Oyj Omistaja-arvon luominen	Tavoite	Toteutunut
	Yhdistetty kulusuhde < 95 %	Yhdistetty kulusuhde 92,0 %
 MANDATUM LIFE Painopisteenä sijoitus- sidonnainen vakuuttaminen	Tavoite	Toteutunut
	Osinko, % tuloksesta ≥ 50 %	Osinko, % tuloksesta 65 % *
	Tavoite	Toteutunut
	RoE 17,5 %	RoE -11,7 %

* Perustuu hallituksen ehdotukseen 9.2.2012.

If Vahinkovakuutus – turvallisuutta ja vakautta

Ifin missio on tarjota houkuttelevasti hinnoiteltuja vakuutusratkaisuja, jotka tuovat turvallisuutta ja vakautta asiakkaiden liiketoimintaan, asumiseen ja arkeen. Yhtiön visio on olla Pohjoismaissa ja Baltiassa johtava vahinkovakuuttaja, jolla on tyytyväisimmät asiakkaat, erinomainen vakuutusosaaminen ja ylivoimainen kannattavuus.

Ifin strategisina, pitkän aikavälin tavoitteina ovat alan paras kannattavuus ja asiakastyytyväisyys sekä hyvä luottokelpoisuus. Taloudellisina tavoitteina ovat alle 95 prosentin yhdistetty kulusuhde ja vähintään 17,5 prosentin oman pääoman tuotto.

Ifin pitkän aikavälin tavoite vahvan ja vakaan kannattavuuskehityksen varmistamiseksi perustuu terveeseen liiketoimintaan, johtavaan kustannusasemaan sekä alan tyytyväisimpiin asiakkaisiin, erinomaiseen vakuutusosaamiseen ja matalariskiseen sijoitusstrategiaan. Ifin neljä strategista suuntaa kuvaavaa avainalueita ovat:

- **Lisäarvo asiakkaalle** – If ylittää asiakkaiden odotukset parhailla vakuutusratkaisuilla, nopealla ja oikeudenmukaisella korvaustoiminnalla ja ystävällisellä palvelulla.
- **Keskittyminen vakuutusosaamiseen** – If vahvistaa tietoisesti organisaation kykyä kehittää, hinnoitella ja myydä vakuutus tuotteita sekä ennaltaehkäistä ja käsitellä vahinkoja.
- **Pohjoismainen liiketoimintamalli** – If luo kilpailuetua hyödyntämällä suurten yksiköiden tuomia etuja ja jakamalla osaamistaan yhteisen, Pohjoismaissa ja Baltiassa soveltamansa toimintamallin avulla.
- **Tasapainoisen riskin sijoitusstrategia** – If noudattaa matalariskistä sijoitusstrategiaa tasapainottamalla vakuutusvastuunsa ja sijoitusvarallisuutensa valuuttojen ja duraation suhteen. Ylimääräinen pääoma sijoitetaan vahvistamaan kokonaistuottoa.

Mandatum Life – johtava rahan ja hengen asiantuntija Suomen ja Baltian alueella

Mandatum Lifen tavoitteena on olla johtava henkilöriskien turvaaja ja arvostetuin asiakasvarojen hoitaja Suomen ja Baltian alueella. Mandatum Lifen päätuotealueita ovat lähivuosina sijoitussidonnaiset vakuutukset, riskivakuutukset sekä yritysten vapaaehtoiset eläkevakuutukset. Vuoden 2011 aikana toimintaa laajennettiin

kattamaan henkilöstörahasopelut sekä yritysten eläkesäätiöiden ja -kassojen hoitoon keskittyvät eläkepalvelut. Tämän laajennuksen ansiosta Mandatum Lifella on entistä kattavampi valikoima yritysten henkilöstön sitouttamiseen sekä yritysten eläkeratkaisuihin liittyviä palveluita. Yhtiö on myös viime vuoden aikana jatkanut investointeja myyntiin ja asiakaspalveluun.

Mandatum Life nojaa Suomessa kolmeen myyntikanavaan: yritysmyyntiin erikoistuneisiin omiin myyntiryhmiin, varakkaaseen asiakaskuntaan keskittyneeseen varainhoidon organisaatioon sekä Sampo Pankin verkostoon.

Yhtiö arvioi yritysten ottamien vapaaehtoisten eläkevakuutusten roolin lakisääteisen työeläkkeen täydentäjänä olevan kasvussa. Lisäksi yritysten uskotaan saavan merkittävää lisäarvoa kattaessaan työntekijöidensä henkilöriskejä vapaaehtoisilla henkilöriskivakuutuksilla.

Mandatum Life aloitti oman varainhoito- ja sijoitusratkaisut -toiminnon vuonna 2008. Varainhoitotoiminto keskittyy palveluissaan varakkaisiin yksityishenkilöihin sekä instituutioihin.

Yhtiön henkilöasiakkaiden palvelemisessa pääkanava on Sampo Pankin jakelukanava. Sampo Pankin asiakaskunnassa on paljon myös yritysasiakaspotentiaalia, minkä takia yhtiö odottaa yritysten ottamien henkivakuutusten myynnissä kasvua. Eläkevakuuttamista koskevan lakimuutoksen johdosta Mandatum Life päätti vuosi sitten, että yksityishenkilöille myytävien yksilöllisten eläkevakuutuksien myyntiä ei jatketa.

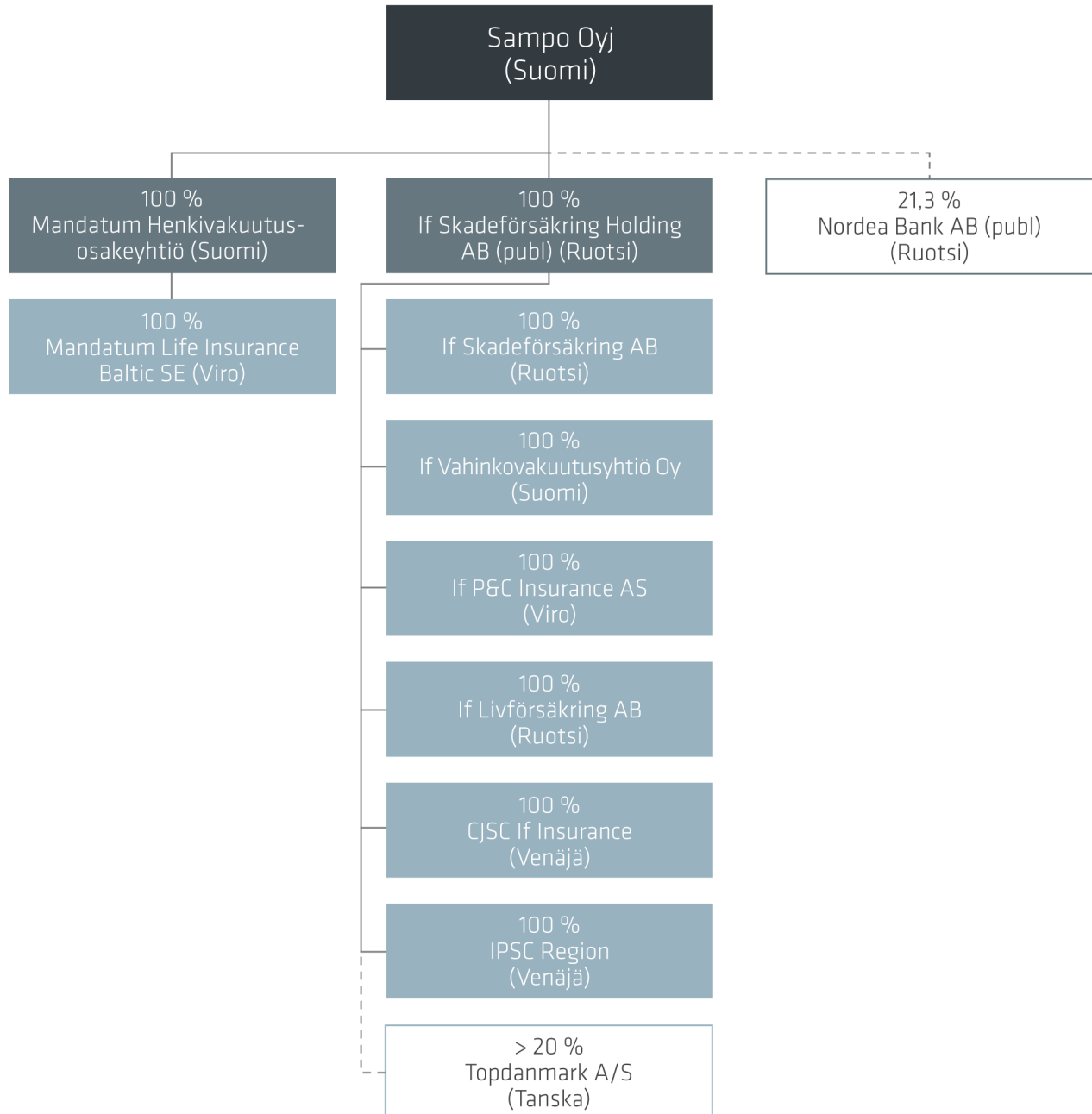
Mandatum Lifen tulos muodostuu kolmesta osa-alueesta – sijoitustoiminnan, riskiliikkeen ja kustannusliikkeen tuloksista. Sijoitustoiminnassa yhtiön strategiana on pitää yhtiö riittävän vakavaraisena taseen markkinariskeihin nähden, mikä mahdollistaa pitkällä aikavälillä riskitöntä tuottoa korkeamman tuoton tavoittelemisen. Kustannus- ja riskiliikkeen tuloksen osalta yhtiö tavoittelee kasvua, vaikka lyhyellä aikavälillä kustannusliike tulee kärsimään voimakkaista panostuksista myyntikanaviin. Yhtiön taloudelliseksi tavoitteeksi on asetettu vähintään 17,5 prosentin oman pääoman tuotto (RoE).

Voitonjakopolitiikka

Sampo Oyj, konsernin pörssinoteerattu emoyhtiö, on hyvä osingonmaksaja. Sammon tavoitteena on jakaa vähintään 50 prosenttia nettotuloksestaan osinkoina. Omien osakkeiden ostoilla voidaan täydentää voitonjakoa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle vuodelta 2011 jaettavaksi 1,20 euron osakekohtaisen osingon. Ehdotettu osinko vastaa 65 prosenttia nettotuloksesta.

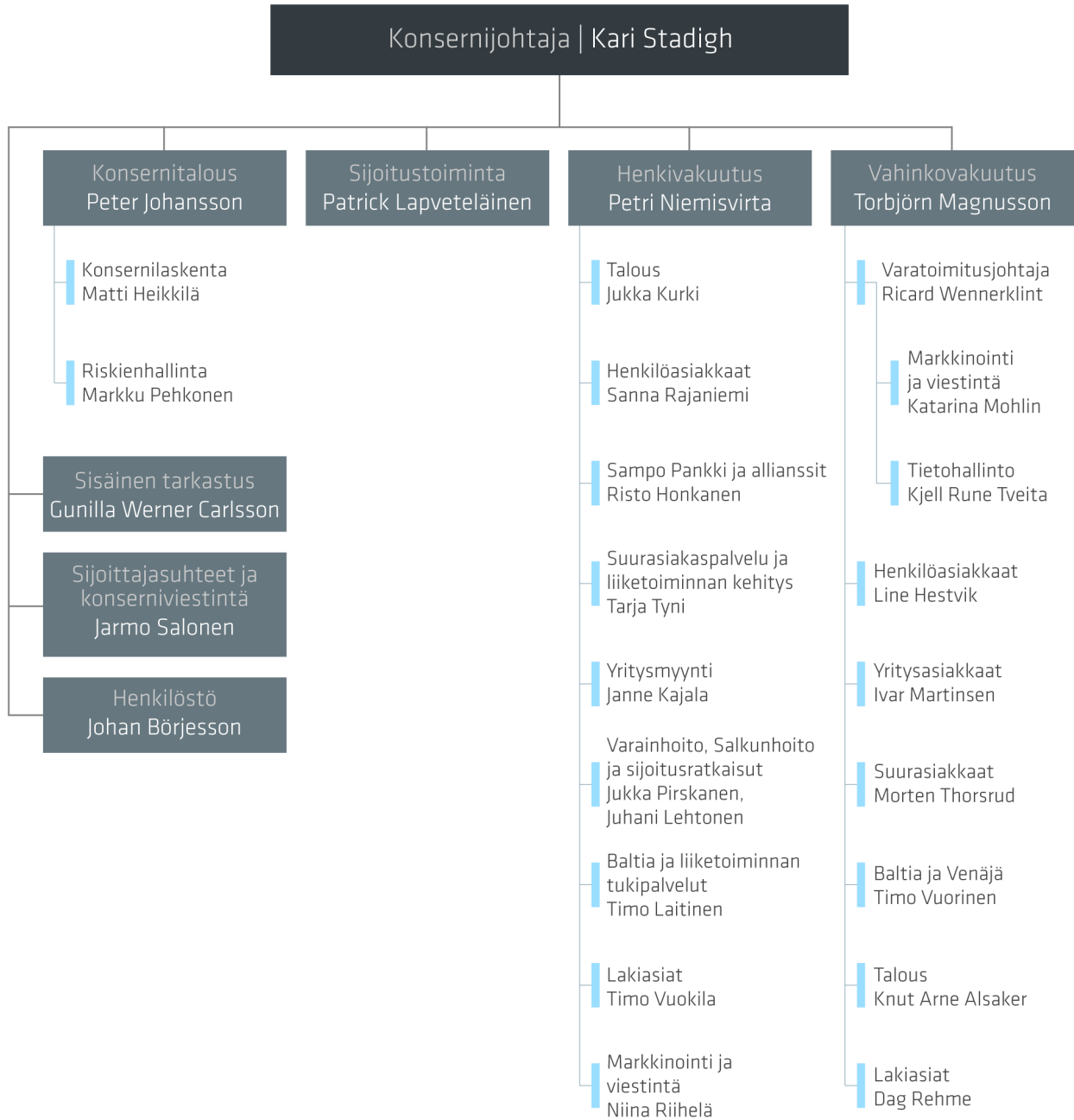
Konsernin rakenne

Juridinen rakenne, 31.12.2011

Organisaatio

Organisaatio 31.12.2011

Liiketoiminnat

Sampo-konserni harjoittaa vahinko- ja henkivakuutusliiketoimintaa kokonaan omistamiensa tytäryhtiöiden If Skadeförsäkring Holding AB:n ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön kautta. Lisäksi emoyhtiö Sampo Oyj omisti 31.12.2011 noin 21,3 prosenttia Pohjoismaiden suurimmasta pankista Nordea Bank AB:sta. Nordeaa on 31.12.2009 alkaen käsitelty Sampo-konsernin raportoinnissa osakkuusyhtiönä.

Emoyhtiö Sampo Oyj on ollut listattuna NASDAQ OMX Helsingissä vuodesta 1988 lähtien. Emoyhtiöllä ei ole omaa liiketoimintaa, vaan se hallinnoi tytäryhtiöitä ja vastaa tämän lisäksi tietyistä Sampo-konsernin keskitetyistä toiminnoista.

If Vahinkovakuutus

If Vahinkovakuutus on Pohjoismaiden johtava vahinkovakuuttaja, jolla on toimintoja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Baltian maissa ja Venäjällä.

If Vahinkovakuutus

Vuonna 2011 If Vahinkovakuutusyhtiön toiminta kehittyi suotuisasti, ja konserni teki jälleen tasaisen hyvän tuloksen. Kuten edellisvuotta, myös vuotta 2011 leimasivat äärimmäiset sääolosuhteet. Talvi oli poikkeuksellisen kylmä ja luminen tammi-helmikuussa kaikissa Pohjoismaissa, rankkasateet piiskasivat Tanskaa heinäkuussa ja loppuvuodesta talvimyrskyt pyyhkäisivät voimalla erityisesti Norjan ja Suomen yli.

Maailmanlaajuisesti luonnonvahingoista vakuutuslalle aiheutuneiden kustannusten on vuonna 2011 arvioitu enemmän kuin kaksinkertaistuneen vuodesta 2010 pääasiallisesti Japanin maanjäristyksen ja Thaimaan tulvien seurauksena.

Luonnonkatastrofit, kuten muut vahinkotapahtumat, ovat luonnollinen osa vakuutustoimintaa. Tällaisissa tilanteissa If tekee kuitenkin kovasti töitä lunastaakseen aina asiakaslupauksensa korvauspalvelusta, joka sujuu niin kuin pitääkin. Luonnonkatastrofit vaikuttavat koko toimialaan siinä missä Ifiinkin. Yhtiön laaja toiminta ja sen jakautuminen eri maihin ja toimialoille osoittavat kuitenkin jälleen sen vahvuuden ja kyvyn selviytyä haastavistakin tilanteista hyvin sekä asiakas- että taloudellisesta näkökulmasta.

Euroopan talouskriisi syveni vuoden 2011 lopussa, ja vuoden alussa hyvin kehittynyt talouskasvu alkoi hidastua myös Pohjoismaissa. Korkotasot pysyivät matalana koko vuoden, ja finanssimarkkinat heilahtelivat suuresti. Epävarma taloustilanne on lisännyt entisestään

Nordea

Pohjoismaiden suurimmalla pankilla Nordealla on noin 11 miljoonaa asiakasta ja se on markkina-arvolla mitattuna kymmenen suurimman kattavia finanssipalveluja tarjoavan pankin joukossa Euroopassa. Nordea noteerataan NASDAQ OMX:n pörssiessä Tukholmassa, Helsingissä ja Kööpenhaminassa. Sampo-konsernin raportoinnissa Nordea raportoidaan "Omistusyhteisö"-segmentissä.

Mandatum Life

Henkivakuutusliiketoimintaa ja vakuutusellista varainhoitoa harjoittava Mandatum Life toimii Suomessa ja Baltiassa.

riskien arvioinnin ja oikean hinnoittelun merkitystä vakuutusliiketoiminnassa.

Ifin yhdistetty kulusuhde oli vuonna 2011 92,0 prosenttia. Parannusta edellisvuoteen oli 0,8 prosenttiyksikköä. Vakuutusmaksutulo kasvoi 5 prosenttia. Tulos ennen veroja oli 636 miljoonaa euroa (707 miljoonaa euroa). Tämä on kaiken kaikkiaan hyvä ja vakaa tulos. Vuoden toisella neljänneksellä Ifin omistusosuus tanskalaisesta vahinkovakuutusyhtiöstä Topdanmarkista ylitti 20 prosenttia, ja siitä tuli Ifin osakkuusyhtiö. Topdanmarkin osuus Ifin tuloksesta vuonna 2011 oli 7 miljoonaa euroa.

If jatkoi systemaattista työtään hinnoittelun, riskivalinnan ja kustannustehokkuuden parantamiseksi sekä kumppanuus- ja asiakassuhteiden kehittämiseksi myös vuonna 2011. Asiakaspalvelua ja vahinkojen käsittelyä kehitettiin myös entisestään kaikilla liiketoiminta-alueilla ja markkinoilla. Ifin tavoitteena on lisätä henkilöstön osallistumista liiketoiminnan kehittämiseen. Järjestelmällistä työtä koko organisaation mukaan ottamiseksi prosessien, palveluiden ja asiakaskokemuksen parantamistyöhön jatkettiin vuonna 2011.

Sähköisten prosessien ja käyttöliittymien kehittäminen niin myyntiin kuin palveluihinkin on ollut Ifin kehityshankkeiden keskeinen osa-alue. Myynti internetin kautta kasvoikin henkilöasiakassegmentissä 30 prosenttia vuoden 2011 aikana. Myös muiden sähköisten palveluiden

käyttö, kuten sähköisen vakuutuskirjan ja verkkopalvelujen käyttö lisääntyi merkittävästi. Vuonna 2011 sähköisesti tehtyjen vahinkoilmoitusten määrä kasvoi 10 prosenttia, ja lähes joka kolmas henkilöasiakkaalle sattuneista vahingoista ilmoitetaan Ifille internetissä. Yritysiasiakkaat-liiketoiminta-alue otti vuonna 2011 menestyksekkäästi käyttöön uuden IT-järjestelmän Norjassa. Järjestelmän uusiminen on yksi suurimmista IT-investoinneista tällä liiketoiminta-alueella ja se on yksi esimerkki tehokkaasta synergiaetujen hyödyntämisestä. Järjestelmä on käytössä myös Ruotsissa ja sen käyttöönottoa valmistellaan Tanskassa.

Nordea

Vaikka viime ajat ovat olleet Euroopassa dramaattisimpia ja hankalimpia euron olemassaolon aikana, Nordean kehitys oli siitä huolimatta vuonna 2011 jälleen kerran vahva ja liiketoiminnan vire jatkui vakaana. Henkilö ja yritysasiakkaiden määrä kasvoi edelleen ja asiakkaiden asiointi lisääntyi, mikä näkyi liiketoiminnan volyymien kasvuna.

Nordea terävöittää pitkäaikaisiin asiakassuhteisiin perustuvaa strategiaansa, ja tavoitteena ovat tyytyväiset asiakkaat ja tiiviit asiakassuhteet. Finanssikriisin jokaisessa vaiheessa Nordea on sopeuttanut toimintaansa ennakoivasti varmistaakseen kriisistä huolimatta asiakastyytyvyyden paranemisen, tuottojen jatkuvan kasvun ja vakaan kannattavuuden.

Sääntelijät, finanssiala ja useimmat pankit ovat reagoineet kansainväliseen finanssikriisiin. Käynnistetyillä toimenpiteillä pyritään estämään uudet kriisit. Pankkien on otettava tärkeä rooli tulevaisuuden talousjärjestelmässä ja toimittava puskurina talouden uusille häiriöille ja kuplille. Pääomaa, likviditeettiä ja varainhankintaa koskevat uudet säännökset ovat avainasioita tämän roolin varmistamisessa. Niistä aiheutuu kuitenkin myös kuluja. Vaikutus pankkitoiminnan kuluihin kasvaa jatkossa edelleen. Tämä näkyy muutoksina pankkien liiketoimintamalleissa ja maailman pankkimarkkinoilla tulevina vuosina.

Nordean toiminnan sopeuttaminen finanssialan uuteen toimintaympäristöön (New Normal) etenee suunnitelmien mukaisesti. Nordea on kasvattanut pääomiaan, pidentänyt varainhankinnan maturiteetteja ja nostanut likviditeetin kestäväälle tasolle. Pääoman käyttöä tehostetaan ja varmistetaan, että kulut pysyvät suurin piirtein muuttumattomina. Henkilöstömäärän vähennys etenee suunnitelmien mukaisesti. Samalla jatketaan pitkäaikaisten asiakassuhteiden ja neuvontapalvelujen kehittämistä sekä henkilö- että yritysasiakassegmenteissä.

Kaikilla edellä mainituilla toimilla on vain yksi tarkoitus: varmistaa erinomaiset asiakaskokemukset pitkällä aikavälillä myös uusien säännösten voimaantulon jälkeen. Toimimalla nopeasti tehokkuuden

Valmistelutyö uusien viranomaisvaatimusten (esim. Solvenssi II) täyttämiseksi etenee suunnitelmien mukaisesti. Ifin vahva osallistuminen tähän työhön ja panostus riskienhallintaan saikin erityismaininnan hyvästä menettelytavasta Standard & Poor'silta sen antaessa Ifin koko yrityksen kattavalle riskienhallintamallille arvosanan "Strong". If on tehnyt systemaattisesti töitä myös ympäristön hyväksi ja vähentänyt hiilidioksidipäästöjään huomattavasti. Vuonna 2011 Ifistä tuli hiilineutraali, ja toiminta puhtaamman ympäristön hyväksi tulee olemaan korkealla Ifin työlliställä myös vuonna 2012.

lisäämiseksi Nordea pyrkii varmistamaan kykynsä jatkaa liiketoiminnan volyymien ja tuottojen kasvattamista. Nordeassa on nyt päätetty korvata aiemmat tunnuslukutavoitteet yhdellä tavoitteella. Tavoitteena on saavuttaa 15 prosentin oman pääoman tuotto, kun taloustilanne normalisoituu. Tämä tukee Nordean tavoitetta pysyä Euroopan vahvimpien pankkien joukossa.

Luottoluokituslaitos Standard & Poor's arvioi marraskuussa Nordean näkymät vakaiksi ja piti pankin luokituksen ennallaan tasolla AA-. Standard & Poor's totesi myös, että pankin asema on vahva ja sen pääomarakenne ja tuloksetekokyky ovat hyvät. Euroopassa on vain harvoja pankkeja, joiden luokitus on yhtä hyvä kuin Nordean. Luokitus tarkoittaa myös, että pankin maksukykyä pidetään erittäin hyvänä. Standard & Poor's toteaa lisäksi, että pankin varainhankinta ja likviditeetti ovat riittävät ja että pankki on hyvin hajautetun liiketoimintamallinsa ansiosta muita toimijoita vähemmän altis markkinoiden myllerryksen vaikutuksille.

Finanssimarkkinoiden vahvasta luottamuksesta Nordeaa kohtaan kertoo myös se, että Nordea on nimetty ainoana pohjoismaisena pankkina yhdeksi maailmantalouden kannalta tärkeimmistä pankeista. G20-ryhmään kuuluva sääntelyelin, rahoitusmarkkinoiden vakausneuvosto (Financial Stability Board), on valinnut tälle listalle 29 pankkia. Nordeasta tuli näin niin sanottu Global SIB (Systemically Important Bank). Tämä on myös yksi merkki siitä, että Nordeaa pidetään nyt aidosti kansainvälisenä toimijana.

Nordea turvaa hyvän luottoluokituksen ja sitä kautta vahvan likviditeetin ja varainhankinnan. Tämä on elintärkeää voidaksemme tarjota kullekin asiakkaalle oikeat tuotteet ja palvelut oikeaan hintaan.

Nordean visiona on olla vahva eurooppalainen pankki, joka luo merkittävää arvoa asiakkailleen ja omistajilleen ja joka on tunnettu osaavasta henkilöstöstään. Nordealla on noin 11 miljoonaa asiakasta ja noin 1 400 konttoria. Markkina-arvolla mitattuna Nordea on suurimpien kattavia finanssipalveluja tarjoavien pankkien joukossa Euroopassa. Nordea noteerataan NASDAQ OMX:n pörssiessä Helsingissä, Kööpenhaminassa ja Tukholmassa.

Mandatum Life

Ennätyksellisen vuoden 2010 jälkeen vuosi 2011 osoittautui monella tapaa haasteellisemmaksi. Euroalueen velkakriisin seurauksena sijoitusmarkkinoilla vallinnut epäluottamus teki vuodesta vaikean sekä sijoitustoiminnassa että maksutulotavoitteiden saavuttamisessa.

Maksutulon osalta jäätin jälkeen tavoitteista ja vuoden 2010 tasosta. Tavoiteltua alhaisemmasta tasosta huolimatta maksutulo oli yhtiön historian toiseksi korkein, mitä voidaan pitää markkinatilanteen huomioiden hyvänä näyttönä valitun myyntistrategian toimivuudesta. Myönteistä oli riskivakuutuksen volyymin kasvu sekä Sampo Pankki - jakelukanavan kautta myytyjen sopimusten maksutulon pysyminen edellisvuoden hyvällä tasolla.

Sijoitusomaisuuden tuotto painui kahden erinomaisen vuoden jälkeen tappiolliseksi. Yhtiön sijoitustoiminnan tulosta heikensi erityisesti osakkeiden heikko kehitys, jota osaltaan kompensoi yhtiön joukkovelkakirjalainojen hyvä tuotto. Yhtiöllä ei ollut vuoden aikana sijoituksia euroalueen kriisimaiden velkapapereissa. Vuonna 2010 tehdyt vastuuvelan korkotäydennykset helpottivat tuloksen saavuttamista vuonna 2011. Matalariskiset korot ovat edelleen alhaisella tasolla, mistä johtuen vastuuvelan korkotäydennystä kasvatettiin vuoden 2012 osalta.

Mandatum Lifen myyntistrategian keskeisimpiä onnistumisen kulmakiviä on eri asiakassegmentteihin ja tuotteisiin keskittyvien omien jakelukanavien yhteistyön toimiminen. Jakelukanavien yhteistyössä on edistytty ja tulevan vuoden osalta yhteistyön odotetaan tiivistyvän entisestään.

Varainhoidossa absoluuttisen tuoton filosofiaan nojaten salkkuja suojattiin aktiivisesti varsinkin vuoden jälkipuoliskolla, millä onnistuttiin merkittävästi pienentämään arvonlaskuja. Asiakkaille

tarjolla olevat sijoituskohteet menestyivätkin vaikeassa markkinatilanteessa hyvin suhteessa kilpailijoiden vastaaviin kohteisiin. Epävarmuuden ja markkinaheilunnan voimakas lisääntyminen hiljensi hieman potentiaalisen asiakaskunnan päätöksentekohalukkuutta. Varainhoidon asiakkaat ottivat markkinatilanteen puolestaan varsin rauhallisesti, mikä näkyi erityisesti nettomerkitöjen kasvuna myös vuoden 2011 jälkipuoliskolla.

Mandatum Life osti vuoden aikana henkilöstörahasto- ja eläkepalveluihin keskittyneen liiketoiminnon henkilöstöineen perustamaansa tytäryhtiön (Innova Henkilöstörahasto- ja Eläkepalvelut Oy). Innovan tarjoamat uudet palvelut monipuolistavat Mandatum Lifen palvelutarjontaa yrityksille entisestään.

Sampo Pankin kanssa sovittiin jakeluyhteistyön jatkamisesta vähintään seuraavan viiden vuoden ajan. Tämä mahdollistaa panostukset uusiin tuoteratkaisuihin, joista ensimmäiset tuotiin markkinoille jo toimintavuoden syksynä.

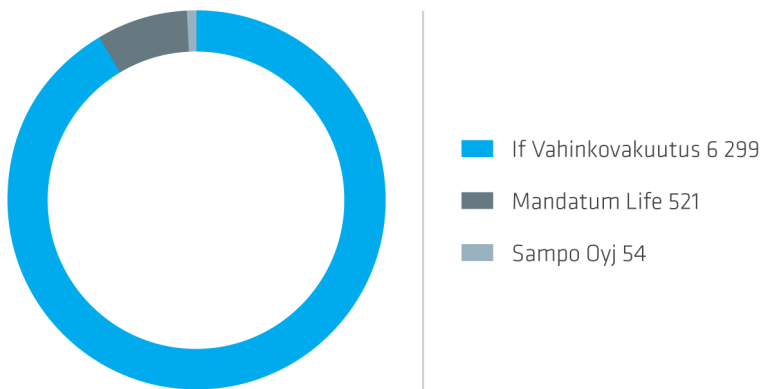
Suomen ja Baltian yksiköiden yhteistyö jatkui tiiviinä. Parhaimpia käytäntöjä monistettiin yhteiseksi Mandatum Lifen käytännöiksi ja useiden tuotteiden lanseeraukset toteutettiin yhtä aikaa molemmilla markkinoilla. Sijoitusmarkkinan epävarmuus vaikutti myös Baltian markkinoihin ja maksutulo jäi edellisvuotta alhaisemmaksi.

Mandatum Lifessa jatkettiin vahvasti henkilöstön hyvinvoinnin, osaamisen, asiakaslähtöisyyden ja esimiestyön kehittämistä. Muun muassa panostukset työterveyspalveluihin pienensivät sairauspoissaoloja ja kokonaisuutena henkilöstön kokema tyytyväisyys Mandatum Lifeen työnantajana nousi entisestään.

Henkilöstö

Vahinkovakuutustoiminta on Sampo-konsernin suurin liiketoiminta-alue, jossa työskenteli noin 92 prosenttia henkilöstöstä. Henkivakuutustoiminnan osuus henkilöstöstä oli 8 prosenttia. Emoyhtiö Sampo Oyj:n palveluksessa työskenteli alle prosentti henkilöstöstä.

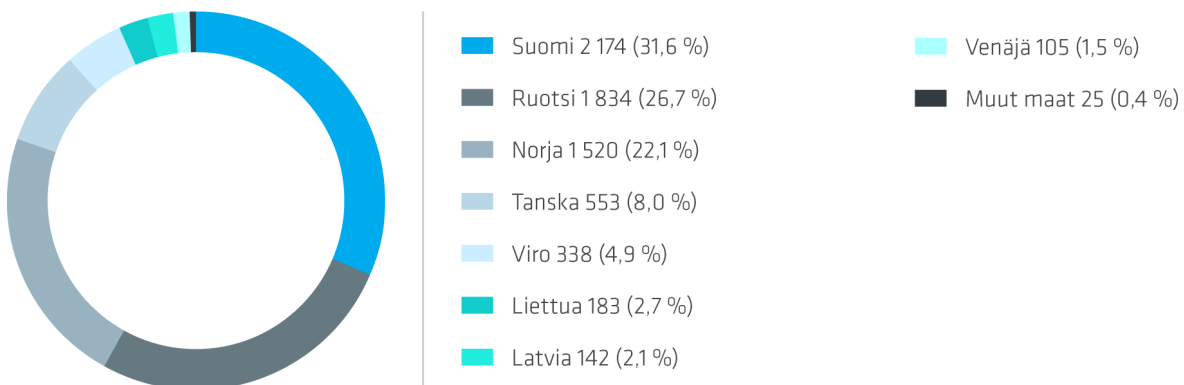
Henkilöstö yhtiöittäin,
Sampo-konserni, 2011, yhteensä 6 874

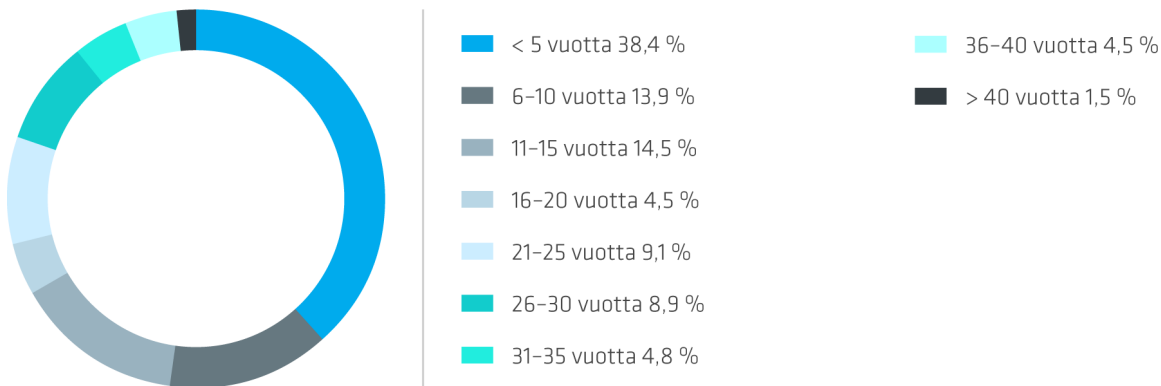
Sampo-konsernin työntekijöiden määrä oli vuonna 2011 keskimäärin 6 874 (6 914). Suomessa työskenteli 32 prosenttia henkilöstöstä, Ruotsissa 27 prosenttia ja Norjassa 22 prosenttia. Baltian maiden,

Venäjän, Tanskan ja muiden maiden osuus henkilöstöstä oli yhteensä 20 prosenttia.

Henkilöstö maittain,
Sampo-konserni, 2011, yhteensä 6 874

Henkilöstön palvelusvuodet, Sampo-konserni, 2011

Konsernin kahden liiketoiminta-alueen henkilöstöhallinnon toiminta ja tarpeet ovat hyvin erilaiset, joten kummankin liiketoiminta-alueen henkilöstöhallinnon kehitystä vuonna 2011 kuvataan erikseen.

Henkilöstöhallinto If Vahinkovakuutuksessa

Ifin henkilöstöstrategia painottui vuonna 2011 vahvasti edellisvuonna käynnistettyyn "Skills and Initiatives"-strategiateemaan ("Osaaminen ja oma-aloitteisuus").

"Skills and Initiatives" -teemalla pyritään Ifissä luomaan arvoa kiinnittämällä entistä enemmän huomiota aineettomiin voimavaroihin kuten asiakaslähtöisyyteen, osaamisen kehittämiseen ja innovointikykyyn. Nämä voimavarat ovat läheisesti kytköksissä henkilöstöön ja henkilöstön kokemuksiin työympäristöstään. Osaamisen ja innovointikykyyn maksimointi edellyttää Ifiltä yrityskulttuuria ja työympäristöä, jotka sitouttavat työntekijät parhaalla mahdollisella tavalla.

TIE-prosessi

"Skills and Initiatives" -alateemojen mukaisista projekteista monet saatiin kuluneena vuonna vauhtiin. Yksi tärkeistä alateemoista oli järjestelmällisen ja säännöllisesti toistuvan ideoinnin ja ideoiden toteutusprosessin käynnistäminen koko yhtiössä. Tämä "TIE-prosessi" (Tuo ideasi esille -prosessi) aloitettiin vuonna 2011.

Ifin työntekijöistä 2 400 on otettu tähän mennessä prosessiin mukaan, ja he ovat osallistuneet innovointiprosessiin aktiivisesti. Vuoden 2012 loppuun mennessä tavoitteena on saada prosessiin mukaan 4 000–5 000 työntekijää.

TIE-prosessi on auttanut työntekijöitä näkemään omien kehitysehdotustensa konkreettiset vaikutukset Ifin asiakaslupaukseen "Ole huoletta, me autamme".

Johdon koulutusohjelma

"Skills and Initiatives" -teeman mahdollisimman hyvän tunnettuuden ja laajan tuen takaamiseksi yhtiössä käynnistettiin ylimmän johdon koulutusohjelma London Business Schoolin kanssa. Ohjelma on tarkoitettu Ifin sadalle ylimmälle johtajalle ja avainasiantuntijalle kaikilta liiketoiminta-alueilta ja kaikista maista.

Vuonna 2011 suurin osa Ifin ylimmästä johdosta osallistui johdon koulutusohjelmaan. Ohjelman avulla löydettiin yhteinen kieli keskusteluun "Skills and Initiatives" -teemasta.

Muu koulutus

Osaamista on kehitetty edelleen voimakkaasti. If Akatemia toteutti yhteensä yli 76 000 koulutustapahtumaa, mikä vastaa noin kymmentä koulutustapahtumaa työntekijää kohti vuoden 2011 aikana.

Esimiesten osaamisen kehittämistä on muokattu tukemaan entistä paremmin "Skills and Initiatives" -teemaa. Kaikissa esimiesten kehittämissuunnitelmissa keskityttiin aiempaa enemmän TIE-prosessiin, tiimien kehittämiseen ja valmentamiseen.

Myös esimiesten koulutustapahtumia oli runsaasti. Vuoden aikana toteutettiin noin 200 esimiesten kehittämisaktiviteettia. Jokainen esimies osallistui keskimäärin 1,5 tapahtumaan.

Työtyytyväisyys erittäin korkea

Ifissä toteutetaan puolivuositain työtyytyväisyystutkimus (Temper). Vuonna 2011 Temperin tulokset kertoivat erittäin korkeasta työtyytyväisyydestä – jopa 91 prosenttia työntekijöistä viihtyy Ifissä. Tutkimuksen mukaan esimiestyö on Ifissä edelleen laadukasta ja jopa aiempaa parempaa, sillä henkilöstöstä 87 prosenttia kehui tutkimuksessa esimiestään.

Sairauspoissaolot ovat edelleen vähäisiä. Poissaolojen määrä on vakiintunut maittain 1,2–3,5 prosenttiin Norjaa lukuun ottamatta. Norjassa sairauspoissaoloja oli 4,8 prosenttia vuonna 2011. Sairauspoissaolojen määrä aleni selkeät 0,6 prosenttia edellisvuodesta.

Henkilöstön vaihtuvuus oli vuositasolla 8,5 prosenttia Venäjää lukuun ottamatta. Vaihtuvuus on hieman alhaisempaa kuin vuonna 2010 (9,1 prosenttia). Vaihtuvuus on vähentynyt myönteiseen ja innostavaan työympäristöön tähtäävien toimien ansiosta. Henkilöstömäärä on pysynyt melko tasaisena lukuun ottamatta Venäjää, jossa henkilöstön määrä laski Ifin vetäytyttyä Venäjän henkilöasiakasmarkkinoilta.

Henkilöstöhallinnon uudelleen organisointi

Ifin henkilöstöhallinto (Human Resources, HR) organisoitiin uudelleen vuonna 2011 linjaorganisaation tuen parantamiseksi. Pohjoismaiset Työsuhdeasiat, HR Hallinto ja HR Partner -yksiköt korvattiin maakohtaisilla HR-yksiköillä.

If Akatemia jatkaa pohjoismaisena osaamisen ja kehittämisen organisaationa. Akatemiaan perustettiin uusi pohjoismainen Compensation and Benefits -yksikkö.

Henkilöstöhallinto Mandatum Lifessä

Vuonna 2011 Mandatum Lifen henkilöstöpolitiikka keskittyi asiakaslähtöisen yrityskulttuurin, sisäisen yhteistyön sekä korkealaatuisten henkilöstöhallinnan prosessien kehittämiseen. Mandatum Lifen liiketoimintaosaamista parannettiin järjestämällä Sales School -koulutusohjelma koko henkilöstölle.

Myös esimiestyön kehittämistä jatkettiin. Vuonna 2010 käynnistetyt johtamisen koulutusohjelmat jatkuivat ja vuoden 2011 loppuun mennessä 90 prosenttia yhtiön esimiehistä oli osallistunut koulutuksiin.

Liiketoiminnan kehittämyksikkö organisoitiin uudelleen innovaatioiden ja projektinhallinnan varmistamiseksi. Aloite uudelle organisaatiolle saatiin avainhenkilöille suunnatusta koulutusohjelmasta. Myös asiakaspalveluorganisaatioita ja sen urapolkumahdollisuuksia kehitettiin asiakaspalvelutaitojen ja asiakastyytyväisyyden parantamiseksi.

Uuden tytäryhtiön Innovan myötä henkilöstöhallinnassa panostettiin myös tytäryhtiön ja sen henkilöstön integroimiseen liiketoimintaan.

Suomen parhaat työpaikat -tutkimuksen mukaan Mandatum Lifen työntekijöiden tyytyväisyys parani jälleen vuonna 2011, sillä vastaajista 77 prosenttia oli tyytyväisiä työhönsä (73). 85 prosenttia piti Mandatum Lifeä erittäin hyvänä työpaikkana.

Yritysvastuu

Sampo-konserniin kuuluvat yhtiöt noudattavat yhteisiä arvoja – eettisyys, lojaalisuus, avoimuus ja yrittäjäys – kaikissa liiketoimissaan ja yhteyksissään kaikkiin sidosryhmiin. Vakuuttaminen on liiketoimintaa, jossa vastuullisuus ja luottamus ovat keskeistä päivittäisissä asiakaskontakteissa. Yritysvastuuasiat ovat keskeisiä sekä Pohjoismaiden suurimman vahinkovakuutusyhtiön Ifin että Suomen ja Baltian johtavan henkiyhtiön Mandatum Lifen toiminnassa.

Yritysvastuu If Vahinkovakuutuksessa

Ifin toiminnan perusajatuksena on pyrkiä edistämään sellaisen yhteiskunnan syntymistä, jossa kaikkien on turvallista elää. Vahinkovakuutusyhtiöt kuuluvat yhdessä julkisten viranomaisten kuten poliisin, pelastustoimen ja oikeuslaitoksen kanssa yhteiskunnan tärkeimpiin arkipäivämme turvaaviin toimijoihin. Pelkästään vuonna 2011 If käsitteli 1,5 miljoonaa vakuutustapahtumaa. Tapahtumiin sisältyi vahinkoja liikenneonnettomuuksista aiheutuneista yksityishenkilöiden vahingoista aina yritysten vahinkoihin, jotka aiheutuivat oman tai alihankkijoiden tuotannon keskeytymisestä

luonnonkatastrofin vuoksi. Näin tapahtui vuoden aikana esimerkiksi Japanissa ja Thaimaassa. Kaiken kaikkiaan If maksoi vuoden aikana vahingonkorvauksina noin 2,8 miljardia euroa.

Pohjoismaiden johtavana vakuutusyhtiönä If ottaa laajemman yhteiskuntavastuun kuin sen pelkkä liiketoiminta edellyttää. If hyödyntää ainutlaatuista osaamistaan hallita riskejä turvallisen kehityksen edistämiseksi. Tavoitteena on toimia aina tavalla, joka täyttää tai ylittää toiminnan eettiset, oikeudelliset ja kaupalliset vaatimukset.

Yhtenä esimerkkinä voidaan mainita ympäristöasiat, joiden parissa If on työskennellyt ahkerasti jo useiden vuosien ajan ja missä tiukat ympäristöperiaatteet ohjaavat yhtiön kaikkia toimia. Perusajatuksena

on, että If pyrkii aina löytämään ympäristön näkökulmasta parhaan mahdollisen ratkaisun – Ifille, asiakkaille, toimittajille ja kumppaneille. Vuonna 2011 on toteutettu joukko konkreettisia toimenpiteitä:

- If, joka huolehtii vuosittain yli 300 000 vaurioituneesta autosta ja tilaa miljoonilla euroilla asuntojen sekä liikekiinteistöjen korjauksia, asettaa palveluntarjoajilleen jatkuvasti ympäristövaatimuksia tilatessaan kuljetuksia, työmateriaaleja, työmenetelmiä jne. Tulos on nähtävissä tilastoista: Vuonna 2011 Ifin vastuulla oli esimerkiksi lähes puolet kaikista Ruotsissa autojen vahingoittuneille muoviosille tehtävistä korjauksista. If lähettää myös vuosittain romutettaviksi yli tuhat autoa. Tässä työssä otetaan talteen lähes 70 000 varaosaa, jotka korjaamot käyttävät myöhemmin korjaustehtävissään. Raaka-aineiden säästön lisäksi kierrätys vähentää hiilidioksidipäästöjä.
- Kunnianhimoisen sisäinen ympäristöohjelma on ollut käynnissä Ifissä jo usean vuoden ajan. If on vuoden 2011 aikana tehnyt esimerkiksi paljon työtä vähentääkseen energian kulutusta suurimmissa toimipisteissään.
- If on liittynyt YK:n CDM-ohjelmaan (Clean Development Mechanisms) ja saavutti vuoden aikana ohjelman mukaisen päästöneutraaliuden. Tämän saavuttamiseksi If investoi intialaiseen sähkövoimalaitokseen ja näin kompensoi omia päästöjään voimalaitoksen vähentyneillä päästöillä.
- Ifin ilmaston hyväksi tekemä työ arvostettiin erinomaisesti ClimateWise-periaatteiden mukaisessa vertailussa. ClimateWise on vakuutusalan toteuttama kansainvälinen ilmasto-ohjelma.
- If on aloittanut yhteistyön WWF Suomen kanssa, ja esimerkiksi Ifin Turun toimipisteestä on tulossa WWF:n sertifioima ”Green Office”.

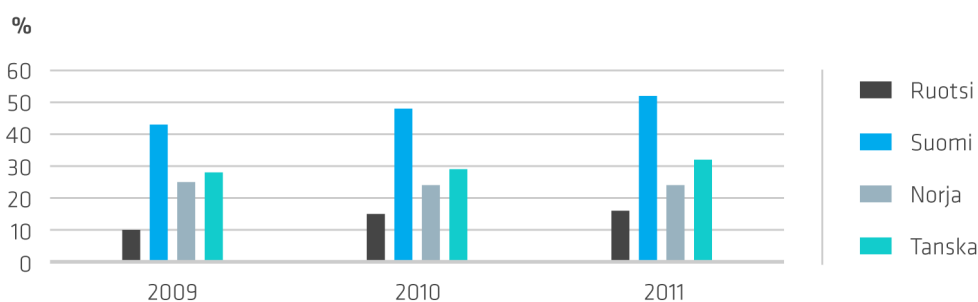
If tukee turvallisuuden panostamista laaja-alaisesti. Ruotsissa If on tukenut vuonna 2011 muun muassa Pelastakaa Lapset -järjestön

toimintaa verkkokiusaamista vastaan. Ifin ”Säkerhetsnål”- ja ”Eldsjälspriset”-stipendit jaetaan vuosittain nuorille henkilöille, jotka työskentelevät muiden vaikeassa asemassa olevien nuorten tukemiseksi, tai järjestöille tai yksityishenkilöille, jotka ovat omistautuneet paremman yhteiskunnan luomiselle. Norjassa If tekee valtakunnallisesti yhteistyötä yhteisöturvallisuutta ja toimintavalmiutta edistävän valtion laitoksen (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) sekä Norjan paloturvallisuusyhdistyksen (Norsk Brannvernforening) kanssa. Suomessa If edistää ekaluokkalaisten turvallisuutta kirkkaan keltaisten lippalakkiavulla, niin, että koulumatkalla olevat lapset näkyvät liikenteessä. If tukee myös Suomen urheiluliiton SUL:n 7–14-vuotiaille lapsille ja nuorille tarkoitettua yleisurheilukoulua.

If tekee myös paljon työtä auttaakseen asiakkaita itse ehkäisemään vahinkoja. Pienin toimenpitein tämä tapahtuu esimerkiksi tarjoamalla yksityishenkilöille edullisia turvatuotteita. Suuremmassa mittakaavassa yhtiö tukee yritysasiakkaita muun muassa toteuttamaan järjestelmällisiä riskianalyysejä.

If pyrkii luonnollisesti vaikuttamaan myös poliittikkoihin ja muihin päättäjiin, jotta he tekisivät viisaita ja kauaskantoisia päätöksiä. Esimerkiksi Ruotsissa If pyrkii kiinnittämään yhdyskuntasuunnittelijoiden huomion merenpinnan nousun riskeihin heidän käsitellessään toiveita asuntojen rakentamisesta veden äärelle. Yhdessä kolmen muun johtavan pohjoismaisen vakuutusyhtiön kanssa If tukee tutkimusprojektia, joka liittyy ilmastonmuutokseen Pohjolassa. Tutkimusta johtaa Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen elin NordForsk. Ifin tutkijat analysoivat myös jatkuvasti yhtiön kattavaa autovahinkoja koskevaa tietoaaineistoa tarkoituksenaan parantaa informaation avulla tieliikenteen turvallisuutta. Erityishuomion kohteena ovat tällä hetkellä suojaamattomien liikenteen osapuolten, kuten pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden turvallisuuden parantaminen.

Henkilöasiakkaiden vahinkoilmoitukset Internetissä

Vuonna 2011 henkilöasiakkaiden vahinkoilmoitusten kokonaismäärä oli 960 000.

Internetissä tehtyjen vahinkoilmoitusten määrä lisääntyy, mikä nopeuttaa korvauspalvelua ja samalla säästää ympäristöä paperin kulutuksen vähentyessä.

Yritysvastuu Mandatum Lifessa

Mandatum Lifen yritysvastuu perustuu sen toiminnan kulmakiviin: asiakkaiden taloudellisen hyvinvoinnin kasvattamiseen ja turvaamiseen sekä riskeiltä suojaamiseen.

Mandatum Life turvaa yrittäjäasiakkaitaan ja heidän perheitään sekä yrityksen tulevaisuutta siltä varalta, että yrittäjä itse sairastuisi, joutuisi työkyvyttömäksi tai menehtyisi. Myös eläkkeen omaehtoisen täydentämisen mahdollistaminen on yrittäjille tärkeää, koska lakisääteisen eläkkeen pienuus saattaisi laskea yrittäjän eläkepäivien tulotason jopa toimeentulorajan alapuolelle. Mandatum Life tarjoaa yrittäjille paremmat mahdollisuudet keskittyä yrityksensä johtamiseen ja selviytyä paremmin henkilöriskien kohdatessa. Tarjotuilla

ratkaisuilla on lisäksi positiivisia vaikutuksia niin yrittäjän vaikutuspiiriin kuin koko yrittäjyyden kehittymiseen.

Mandatum Life kehittää kiinteässä yhteistyössä suuryritysassiakkaidensa kanssa työhyvinvoinnin strategioita ja prosesseja – ja osallistuu näin omalta osaltaan vastuullisten henkilöstökäytäntöjen parantamiseen. Yritysassiakkaat huolehtivat henkilöstöstään ja välillisesti heidän omaisistaan mm. tarjoamalla lisäturvia työkyvyttömyyden tai kuoleman varalta sekä palkitsemalla henkilöstöään pitkäjänteisesti ja motivoivasti.

Tärkeimmät ihmisten onnellisuuteen vaikuttavat seikat ovat perhe, oma ja läheisten terveys, rakkaus ja hyvä taloudellinen tilanne. Vakava sairastuminen, työkyvyttömyys, tapaturma tai kuolema voi olla merkittävä taloudellinen riski. Vapaaehtoinen lisäturva on yleensä tarpeen ja Mandatum Lifen maksamat korvaukset auttavat ihmisiä ja heidän läheisiään selviytymään vaikeista tilanteista paremmin.

Hallinnointi

- 20 Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
- 21 Hallitus
 - 24 Hallituksen tehtävät
 - 24 Hallituksen jäsenten valinta ja toimikaudet
- 24 Hallituksen asettamat valiokunnat
 - 25 Tarkastusvaliokunta
 - 25 Nimitys- ja palkkiovaliokunta
- 26 Johtoryhmä
 - 30 Johtoryhmän tehtävät
- 30 Konsernijohtaja
- 30 Palkitseminen
- 31 Sisäinen tarkastus
- 31 Sisäpiirihallinto
- 32 Tilintarkastaja

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

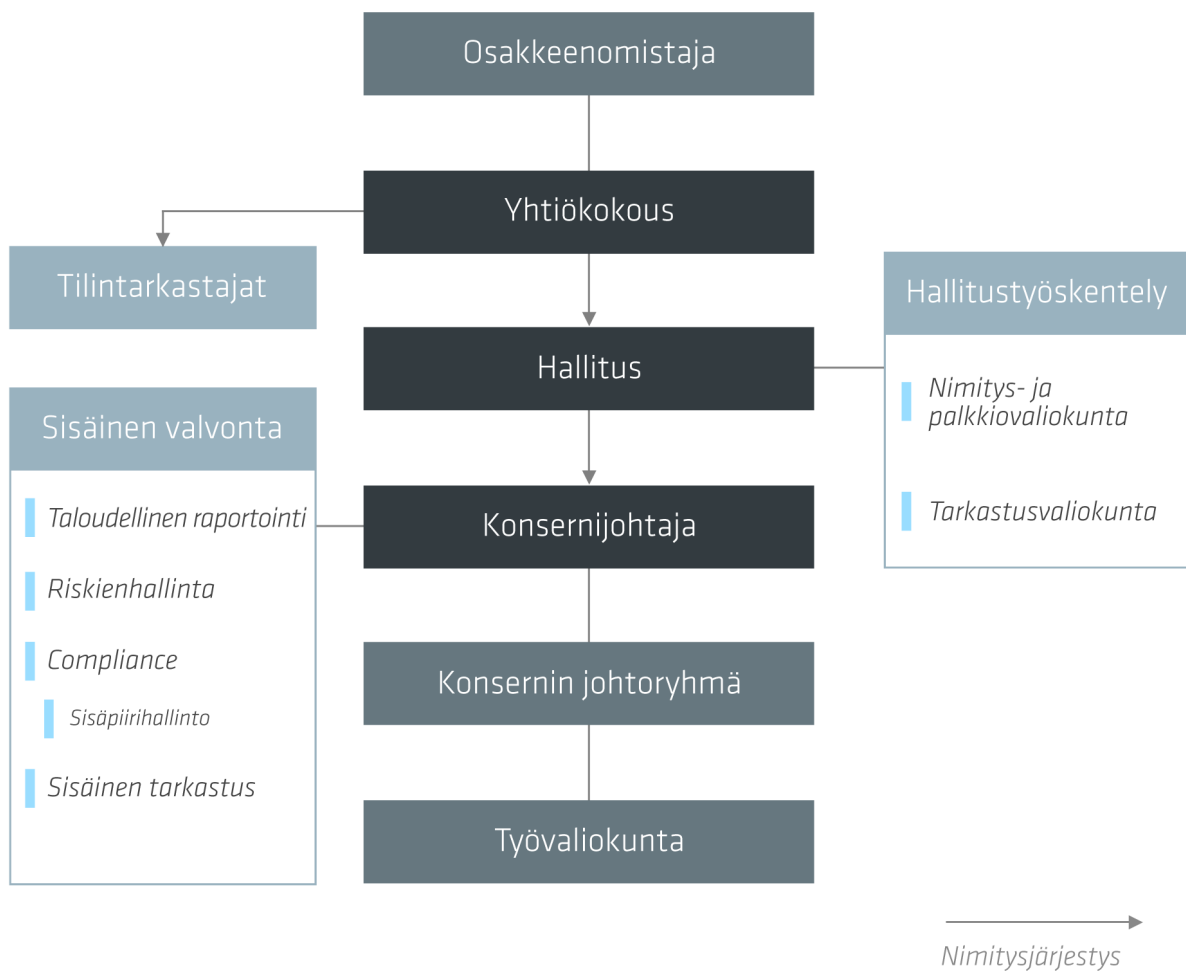
Sampo noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antamaa, 1.10.2010 voimaan tullutta Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia kokonaisuudessaan.

Sampo on julkaissut listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen 54 mukaisen, arvopaperimarkkinalain 2. luvun 6 §:n 3. momentissa

tarkoitettua liikkeeseenlaskijan hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen (Corporate Governance Statement) sivustollaan.

Sammon selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (www.sampo.com/hallinto)

Hallintomalli

Hallitus

Sampo Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa vuosittain valittava Sampo Oyj:n hallitus käyttää yhtiökokousten välillä ylintä päätösvaltaa Sampo-konsernissa. Sammon hallituksen tehtävänä on yhtiön johtaminen lakien, viranomaismääräysten, yhtiöjärjestyksen ja yhtiökokouksen tekemien päätösten mukaisesti.

Vuoden 2011 aikana Sampo Oyj:n hallitukseen kuuluivat seuraavat henkilöt:

Björn Wahlroos

hallituksen puheenjohtaja

s. 1952

Luottamustoimet:

Nordea Bank AB (publ), *hallituksen puheenjohtaja*;
 UPM-Kymmene Oyj, *hallituksen puheenjohtaja*;
 Hanken Svenska handelshögskolan, *hallituksen puheenjohtaja*;
 Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA, *hallituksen jäsen*;
 Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA, *hallituksen jäsen*;
 Mannerheim-säätiö, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 5.4.2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvaltayhteisön kautta 11 858 555 kappaletta.

Matti Vuoria

varapuheenjohtaja

toimitusjohtaja, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varmia

s. 1951

Luottamustoimet:

Wärtsilä Oyj Abp, *hallituksen varapuheenjohtaja*;
 Stora Enso Oyj, *hallituksen jäsen*;
 Työeläkevakuuttajat TELA, *hallituksen varapuheenjohtaja*;
 Arvopaperimarkkinayhdistys, *yhdistyksen puheenjohtaja*;
 Finanssialan Keskusliitto ry, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 7.4.2004.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvaltayhteisön kautta 33 794 kappaletta.

Anne Brunila

johtaja, Fortum Oyj

s. 1957

Luottamustoimet:

Kone Oyj, *hallituksen jäsen*;
 Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA, *hallituksen jäsen*;
 Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA, *hallituksen jäsen*;
 Aalto-korkeakoulusäätiö, *hallituksen jäsen*;
 Kansainvälinen kauppakamari (ICC), Suomen osasto, *hallituksen jäsen*;
 Energiategollisuus ry, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 9.4.2003.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 7 287 kappaletta.

Adine Grate Axén

s. 1961

Luottamustoimet:

3 Scandinavia, Ruotsi, *neuvonantaja ja hallituksen jäsen*;
 NASDAQ OMX AB, Ruotsi, *listalleotto- ja toimikunnan puheenjohtaja*;
 Sobi (Swedish Orphan Biovitrum), Ruotsi, *hallituksen jäsen ja tarkastusvaliokunnan jäsen*;
 Swedavia, Ruotsi, *hallituksen jäsen*;
 AP 7, Ruotsi, *hallituksen varapuheenjohtaja*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 14.4.2011.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 957 kappaletta.

Veli-Matti Mattila

toimitusjohtaja, Elisa Oyj

s. 1961

Luottamustoimet:

Suomen Messut, *hallintoneuvoston jäsen*;
 Elinkeinoelämän keskusliitto EK, *edustajiston jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 7.4.2009.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 3 123 kappaletta.

Eira Palin-Lehtinen

s. 1950

Luottamustoimet:

Elisa Oyj, *hallituksen jäsen*;
 Sigrid Juséliuksen Säätiö, *hallituksen varajäsen ja raha-asiain valiokunnan jäsen*;
 Nordea rahastot (Alternative Investment, Nordea Funds of Funds, Nordea I Sicav), Luxemburg, *hallituksen jäsen*;
 Svenska konstsfundet, *sijoituskomitean jäsen*;
 Sibelius-Akatemian tukisäätiö, *hallituksen jäsen*;
 Pörssisäätiö, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 15.4.2008.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 5 308 kappaletta.

Jukka Pekkarinen

ylivohtaja, valtiovarainministeriö

s. 1947

Luottamustoimet:

Tulo- ja kustannuskehityksen selvitystoimikunta, *puheenjohtaja*;
 Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen neuvottelukunta, *puheenjohtaja*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 5.4.2006.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 7 322 kappaletta.

Christoffer Taxell

s. 1948

Luottamustoimet:

Stiftelsen för Åbo Akademi, *hallituksen puheenjohtaja*;
 Stockmann Oyj Abp, *hallituksen puheenjohtaja*;
 Föreningen Konstsfundet, *hallituksen puheenjohtaja*;
 Svenska litteratursällskapet, *sijoitusvaliokunta, jäsen*;
 Nordkalk Oy Ab, *hallituksen jäsen*;
 Luvata Oy, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen hallintoneuvostosta 1.1.1998.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 7 879 kappaletta.

Hallituksen nykyisistä jäsenistä **Adine Grate Axén**, **Veli-Matti Mattila**, **Eira Palin-Lehtinen**, **Jukka Pekkarinen** ja **Christoffer Taxell** ovat riippumattomia yhtiöstä ja yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Lisäksi **Anne Brunila** tuli riippumattomaksi yhtiöstä 1.11.2011 alkaen.

Tiedot on kuvattu 31.12.2011 tilanteen mukaisina. Hallituksen jäsenten ansioluettelot ovat kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa www.sampo.com/hallitus.

Tom Berglund

professori, Svenska
handelshögskolan

s. 1951

Sampo Oyj:n hallituksen jäsen
25.5.2000-14.4.2011.

Hallituksen tehtävät

Hallituksen toimintaperiaatteet ja hallituksen keskeiset tehtävät on määritelty hallituksen työjärjestyksessä.

Hallitus päättää muun muassa Sampo-konsernin liiketoimintastrategiasta, vahvistaa budjetin ja yleisohjeet, joiden mukaan Sampo-konsernin riskienhallinta ja sisäinen valvonta järjestetään, sekä vastaa konsernin toimintojen asianmukaisesta järjestämisestä ja päättää muista yhtiön toimialan puitteissa Sampo-konsernin laajuuteen ja laatuun nähden epätavallisista ja laajakantoisista asioista.

Lisäksi hallitus arvioi säännöllisesti omaa toimintaansa ja yhteistyötään johdon kanssa.

Hallitus valitsee ja vapauttaa konsernijohtajan, Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluvat johtajat ja konsernin tarkastusjohtajan. Hallitus myös päättää heidän palvelussuhteidensa ehtoista ja muusta kompensatiosta. Lisäksi hallitus vahvistaa konsernin henkilöstösuunnittelun tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista sekä päättää konsernin kompensatiojärjestelmän perusteet ja päättää muut laajakantoiset henkilöstöä koskevat asiat.

Konsernin asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi hallitus on vahvistanut sisäisiä ohjeita, jotka koskevat Sampo-konsernin hallinnointia, riskienhallintaa, sisäistä valvontaa ja raportointia.

Hallituksen jäsenten valinta ja toimikaudet

Sammon yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään kymmenen osakkeenomistajien yhtiökokouksessa valitsemaa jäsentä.

Vuoden 2011 varsinainen yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenmäärä on kahdeksan jäsentä vuonna 2012 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Hallituksen jäsenten toimikausi

kestää niin ikään valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Hallituksen jäsenet valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ensimmäisessä varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen pidettävässä kokouksessa.

Sampo Oyj:n hallitus piti vuoden 2011 aikana 10 kokousta. Hallituksen jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksiin oli 93,8.

Hallituksen asettamat valiokunnat

Hallitus voi asettaa määräämiään tehtäviä varten valiokuntia, johtoryhmiä ja muita pysyviä tai määräaikaisia elimiä. Hallitus vahvistaa Sammon valiokuntien ja johtoryhmän työjärjestyksen ja muiden asettamiensa toimielinten toimintaohjeet ja toimintavaltuudet.

Hallituksella on tarkastusvaliokunta sekä nimitys- ja palkkiovaliokunta, joiden jäsenet se nimittää keskuudestaan valiokuntien työjärjestysten mukaisesti.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on seurata tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisääteistä tilintarkastusta sekä tilinpäätösraportoinnin prosessia ja valvoa Sampo-konsernin tilinpäätöksen oikeellisuutta ja taloudellista raportointiprosessia.

Edelleen valiokunnan tehtävänä on arvioida tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisön ammattitaitoa ja riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista Sampo-konsernille, valmistella tilintarkastajan valintaa ja heidän palkkiotaan koskevat päätösehdotukset yhtiökokoukselle. Valiokunta niin ikään valvoo tilintarkastajien toimintaa Suomen lakien puitteissa, seuraa haluamallaan tavalla tilintarkastajien tilintarkastus- ja muita laskuja, seuraa konsernin sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen tehokkuutta, riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta sekä valvoo konsernin riskejä ja riskienhallinnan laatua ja kattavuutta. Lisäksi valiokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman ja seuraa sisäisen tarkastuksen raportointia, seuraa liiketoiminta-alueittain riskinotto politiikkojen toteutumista, limiittien käyttöä ja tuloksen kehitystä, valvoo riskienhallinnan periaatteiden ja muiden riskienhallintaa koskevien yleisohjeiden valmistelua ja noudattamista, käsittelee yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästäan antamaan selvitykseen sisältyvää kuvausta taloudelliseen raportointiprosessiin

liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä. Valiokunta myös arvioi lakien ja määräysten noudattamista Sampo-konsernissa sekä toimeenpantua hallituksen valiokunnalle antamat muut tehtävät.

Hallituksen tarkastusvaliokuntaan kuuluu vähintään kolme yhtiön johtoon kuulumatonta hallituksen keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joiden tulee olla yhtiöstä riippumattomia. Lisäksi valiokunnan kokouksiin osallistuvat tilintarkastaja, konsernijohtaja, talousjohtaja ja sisäisen tarkastuksen johtaja sekä riskienvalvonnasta vastaava konsernin johtoryhmän jäsen ja riskienhallintajohtaja.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja vuonna 2011 oli **Christoffer Taxell** ja muut jäsenet olivat **Tom Berglund** (14.4.2011 saakka), **Adine Grate Axén** (14.4.2011 alkaen) ja **Jukka Pekkarinen**. Lisäksi kokouksiin osallistuivat tilintarkastajan edustaja, konsernijohtaja, konsernin talousjohtaja, konsernin riskienhallintajohtaja ja tarkastusjohtaja sekä Sampo-konsernin päälakimies (31.10.2011 saakka).

Tarkastusvaliokunta kokoontui vuoden 2011 aikana viisi kertaa, joihin kaikki valiokunnan jäsenet osallistuivat lukuun ottamatta yhden jäsenen poissaoloa yhdestä kokouksesta.

Nimitys- ja palkkiovaliokunta

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan tehtävänä on valmistella Sammon yhtiökokoukselle tehtävät esitykset hallituksen kokoonpanosta, hallituksen jäsenten palkkioista ja palkitsemisperiaatteista. Tällöin valiokunta kuulee suurimpia osakkeenomistajia.

Lisäksi valiokunnan tehtävänä on valmistella Sammon hallitukselle tehtäviä esityksiä hallituksen valiokuntien kokoonpanosta ja puheenjohtajasta, konsernijohtajan ja Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluvien johtajien nimittämisestä, johtoryhmän yhteydessä toimivan työvaliokunnan kokoonpanosta ja johtoryhmän jäsenten palkitsemisperiaatteista ja kompensatiosta sekä hallituksen valtuuttamana päättää konsernijohtajaa ja konsernijohtajan sijaista lukuun ottamatta johtoryhmään kuuluvien johtajien kiinteistä palkoista.

Edelleen valiokunta valmistelelee Sammon hallitukselle esityksen Sampo-konsernin tarkastusjohtajan nimittämisestä, työsuhteen ehtoista ja muusta kompensatiosta sekä Sampo-konsernin

henkilöstön palkitsemisperiaatteista. Lisäksi valiokunnan tehtävänä on valmistella hallitukselle tehtäviä esityksiä hyvän hallintotavan (corporate governance) kehittämiseen liittyvistä asioista ja vahvistaa kriteerit ja prosessit hallituksen itsearviointia varten.

Hallituksen nimitys- ja palkkiovaliokuntaan kuului vuonna 2011 hallituksen puheenjohtaja valiokunnan puheenjohtajana, hallituksen varapuheenjohtaja ja kolme hallituksen keskuudestaan valitsemaa jäsentä.

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan puheenjohtaja on **Björn Wahlroos** ja muut jäsenet **Veli-Matti Mattila**, **Eira Palin-Lehtinen**, **Matti Vuoria** ja **Christoffer Taxell**.

Nimitys- ja palkkiovaliokunta piti vuoden 2011 aikana seitsemän kokousta. Valiokunnan jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksiin oli 91,4.

Johtoryhmä

Hallitus on asettanut Sampo-konsernin johtoryhmän ja sen yhteydessä toimivan työvaliokunnan, joka toimii konsernijohtajan tukena valmisteltaessa asioita johtoryhmän käsiteltäväksi.

Vuoden 2011 aikana Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluivat seuraavat henkilöt:

Kari Stadigh

konsernijohtaja, Sampo Oyj:n toimitusjohtaja

s. 1955

Luottamustoimet:

Nordea Bank AB (publ), *hallituksen jäsen;*

Elinkeinoelämän Keskusliitto (EK), *hallituksen varapuheenjohtaja;*

Finanssialan Keskusliitto FK, *hallituksen puheenjohtaja;*

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, *hallituksen jäsen;*

If Skadeförsäkring Holding AB (publ), Ruotsi, *hallituksen puheenjohtaja;*

Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, *hallituksen puheenjohtaja;*

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva, *hallituksen puheenjohtaja;*

Nokia Oyj, *hallituksen jäsen;*

Kansallisen pääomamarkkinastrategian työryhmä, *puheenjohtaja*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 249 346 kappaletta.

Line Hestvik

johtaja, henkilöasiakasliiketoiminta, If Vahinkovakuutus

s. 1969

Luottamustoimet:

Norjan finanssialan liitto FNO (Finansnæringens Hovedorganisasjon), *hallituksen jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2005.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 21 406 kappaletta.

Peter Johansson

konsernin talousjohtaja

s. 1957

Luottamustoimet:

If Skadeförsäkring Holding AB (publ), Ruotsi, *hallituksen jäsen*;
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, *hallituksen varapuheenjohtaja*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 52 112 kappaletta.

Patrick Lapveteläinen

konsernin sijoitusjohtaja

s. 1966

Luottamustoimet:

If Skadeförsäkring Holding AB (publ), Ruotsi, *hallituksen jäsen*;
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, *hallituksen jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiirin tai määräysvalta-yhteisön kautta 227 226 kappaletta.

Torbjörn Magnusson

toimitusjohtaja, If Skadeförsäkring Holding AB (publ)

s. 1963

Luottamustoimet:

If Skadeförsäkring AB (publ), Ruotsi, *hallituksen puheenjohtaja*;
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy, Suomi, *hallituksen puheenjohtaja*;
Ruotsin Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto (Sveriges
Försäkringsförbund), *hallituksen puheenjohtaja*;
Ruotsin Vakuutusalan Työnantajajärjestö (FAO), *hallituksen jäsen*;
AcadeMedia Aktiebolag, *hallituksen jäsen*;
Urzus A/S, *hallituksen puheenjohtaja*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2004.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 26 329 kappaletta.

Ivar Martinsen

johtaja, yritysasiakasliiketoiminta, If Vahinkovakuutus

s. 1961

Luottamustoimet:

Norjan finanssialan liitto FNO (Finansnæringens Hovedorganisasjon), vahinkovakuutusvaliokunta, *puheenjohtaja*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2005.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 19 965 kappaletta.

Petri Niemisvirta

toimitusjohtaja, Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö

s. 1970

Luottamustoimet:

Alma Media Oyj, *hallituksen jäsen*;

Finanssialan Keskusliitto ry, Henkivakuutuksen johtokunta, *jäsen*;

BenCo Insurance Holding B.V., Hollanti, *hallituksen jäsen*;

Silta Oyj, *hallituksen jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 45 215 kappaletta.

Morten Thorsrud

johtaja, suurasiaakasliiketoiminta, If Vahinkovakuutus

s. 1971

Luottamustoimet:

CJSC If Insurance, Venäjä, *hallituksen puheenjohtaja*;

Forsikring & Pension, Tanska, *hallituksen jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2006.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 17 182 kappaletta.

Timo Vuorinen

johtaja, liiketoiminta-alue Baltia ja Venäjä, If Vahinkovakuutus;
toimitusjohtaja, If Vahinkovakuutusyhtiö Oy, Suomi

s. 1964

Luottamustoimet:

If P&C Insurance AS, Baltia, *hallituksen puheenjohtaja*;
CJSC If Insurance, Venäjä, *hallituksen jäsen*;
Mandatum Life Insurance Baltic SE, *hallituksen jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2009.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiirin tai määräysvaltahteisön kautta 8 953 kappaletta.

Ricard Wennerklint

varatoimitusjohtaja, If Skadeförsäkring Holding AB (publ)

s. 1969

Luottamustoimet:

If Vahinkovakuutusyhtiö Oy, Suomi, *hallituksen jäsen*;
If P&C Insurance AS, Viro, *hallituksen jäsen*;
CJSC If Insurance, Venäjä, *hallituksen jäsen*;
IPSC Region, Venäjä, *hallituksen jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2005.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvaltahteisön kautta 20 061 kappaletta.

Henkilökohtaiset tiedot on kuvattu 31.12.2011 tilanteen mukaisina, jos ei ole toisin ilmoitettu. Johtoryhmän jäsenten ansioluettelot ovat kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa www.sampo.com/johto.

Ilona Ervasti-Vaintola

s. 1951

Sampo-konsernin
lakiasiaintoiminnan johtaja, päälakimies,
johtoryhmän jäsen ja hallituksen
sihteeri vuodesta 2001 lokakuuhun
2011. Siirtyi eläkkeelle 31.10.2011.

Johtoryhmän tehtävät

Sampo-konsernin johtoryhmä toimii konsernijohtajan tukena Sampo-konserniin liittyvien strategisten kysymysten valmistelussa, merkittävien tai luonteeltaan periaatteellisten operatiivisten asioiden käsittelyssä sekä sisäisen tiedonkulun varmistamisessa.

Johtoryhmässä käsitellään erityisesti Sampo-konsernin strategiaa, tuloskehitystä, suuria hankintoja ja projekteja, Sampo-konsernin rakennetta ja organisaatiota sekä hallinnon päälinjoja ja henkilöstöhallinnon linjakysymyksiä.

Työvaliokuntaan kuuluivat **Kari Stadigh** (puheenjohtaja), **Ilona Ervasti-Vaintola** (31.10.2011 saakka), **Peter Johansson**, **Patrick Lapveteläinen**, **Torbjörn Magnusson**, **Petri Niemisvirta** ja **Ricard Wennerklint**.

Vuonna 2011 johtoryhmä kokoontui konsernijohtajan kutsusta neljä kertaa ja johtoryhmän yhteydessä toimiva työvaliokunta yhdeksän kertaa.

Konsernijohtaja

Yhtiöllä on toimitusjohtaja, joka on samalla Sampo-konsernin konsernijohtaja.

Hallitus valitsee ja vapauttaa konsernijohtajan sekä päättää hänen palvelussuhteensa ehdoista ja muusta kompensatiosta. Yhtiön toimitusjohtajana ja Sampo-konsernin konsernijohtajana toimii DI, DE **Kari Stadigh**.

Konsernijohtajan tehtävänä on hoitaa Sammon juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Konsernijohtaja saa ryhtyä Sammon toiminnan laajuus ja laatu

huomioon ottaen epätavallisiin ja laajakantoisiin toimiin vain hallituksen valtuuttamana. Konsernijohtaja huolehtii Sammon kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä.

Konsernijohtajan konsernijohtajasopimuksen mukainen irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Irtisanomisaajan palkan lisäksi konsernijohtajalle maksetaan 18 kuukauden kokonaispalkan suuruinen erokorvaus, jos irtisanomisen on suorittanut Sampo.

Palkitseminen

Työntekijöiden tasapuolinen ja kannustava palkitseminen on tärkeä keino, jolla Sampo-konserni vahvistaa kykyään luoda omistaja-arvoa kilpaillussa liiketoimintaympäristössä. Palkitseminen on myös tärkeä menestystekijä Sammon kilpaillussa osaavasta työvoimasta. Sammon palkitsemisstrategia on vastuullinen sekä työntekijöitä että osakkeenomistajia kohtaan, joten pitkän aikavälin taloudellinen vakaus ja konsernin arvon kehitys ohjaavat palkitsemisjärjestelmien suunnittelua.

Sampo Oyj:n hallitus on hyväksynyt koko Sampo-konsernille yhteiset palkitsemisperiaatteet. Periaatteet ovat käytössä kaikissa Sampo-konsernin yhtiöissä.

[Palkitsemisperiaatteet \(www.sampo.com/palkitseminen\)](http://www.sampo.com/palkitseminen)

Palkka- ja palkkioselvitys

Sampo on julkaissut listayhtiöiden hallinnointikoodin 7. jakson (Palkitseminen) suositusten mukaisen palkka- ja palkkioselvityksen sivustollaan.

[Palkka- ja palkkioselvitys \(www.sampo.com/palkitseminen\)](http://www.sampo.com/palkitseminen)

Hallituksen jäsenten palkitseminen

Sammon yhtiöjärjestyksen mukaan varsinainen yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten palkkioista.

Vuoden 2011 varsinaisen yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti hallituksen jäsenille on maksettu hallitus- ja valiokuntatyöskentelystä vuosipalkkiota vuonna 2012 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka seuraavasti: hallituksen puheenjohtajalle 160 000 euroa, hallituksen varapuheenjohtajalle 100 000 euroa ja muille hallituksen jäsenille 80 000 euroa siten, että 50 prosenttia palkkiosta suoritetaan verojen ja vastaavien maksujen jälkeen Sammon A-sarjan osakkeina ja loput rahana. Yhtiön palveluksessa oleville hallituksen jäsenille ei makseta erikseen palkkiota hallitustyöskentelystä työ- tai toimituspuheen voimassaoloaikana.

Hallituksen jäsenet eivät ole saaneet muita etuuksia eivätkä he ole osallisina Sammon kannustinjärjestelmissä.

Toimitusjohtajan ja muun johdon palkitseminen

Hallitus päättää konsernijohtajan sekä Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluvien johtajien palvelussuhteen ehtoista ja muusta kompensatiosta nimitys- ja palkkiovaliokunnan esityksestä. Nimitys- ja palkkiovaliokunnalla on kuitenkin hallituksen valtuuttamana oikeus päättää konsernijohtajaa ja konsernijohtajan varamiestä lukuun ottamatta johtoryhmään kuuluvien johtajien palkoista.

Palkitsemisjärjestelmän perusteet

Konsernin johtoryhmään kuuluville johtajille maksettavan kuukausipalkan lisäksi he kuuluvat vuosittain erikseen päätettävän konsernin tulospalkkiojärjestelmän piiriin. Tulospalkkion määrätymiseen vaikuttavat konsernin tulos, liiketoiminta-alueen tulos ja henkilökohtainen suoriutuminen. Johtoryhmään kuuluville johtajille vuodelta 2011 maksettava tulospalkkio voi olla enintään yhdeksän kuukauden palkkaa vastaava määrä.

Sisäinen tarkastus

Sammon sisäinen tarkastus on konsernijohtajan alainen liiketoiminnoista riippumaton toiminto, joka tarkastaa sisäisen valvontajärjestelmän riittävyttä ja tehokkuutta sekä tehtävien suorittamisen laatua Sampo-konsernissa. Sisäinen tarkastus on organisoitu liiketoimintaorganisaatiota vastaavasti.

Sammon hallituksen tarkastusvaliokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman vuosittain. Suoritetuista

Sisäpiirihallinto

Sampo-konsernin toimialan ja erityisesti tytäryhtiöiden laajan sijoitustoiminnan huomioiden Sammon hallitus on vahvistanut koko konsernissa noudatettavan sisäpiiriohjeen, joka kattaa listayhtiöiden hallinnointikoodin edellyttämällä tavalla NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sisäpiiriohjeen sekä Finanssivalvonnan standardit.

Sampo-konsernin sisäpiiriohje on edellä mainittuja ohjeita tiukempi konsernin johtoryhmän, muun konsernijohdon sekä muiden erikseen nimettävien henkilöiden osalta siten, että heidän tulee etukäteen

Lisäksi konsernin johtoryhmän jäsenet kuuluvat Sampo-konsernin johdon pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien 2009 I ja 2011 I piiriin. Kannustinjärjestelmien ehdot ovat nähtävissä Sammon sivustolla.

[Kannustinjärjestelmien ehdot \(www.sampo.com/palkitseminen\)](http://www.sampo.com/palkitseminen)

Konsernijohtajalle maksetaan hänen työ sopimukseensa perustuen kiinteää kuukausipalkkaa ja vuosittaista tulospalkkiota, joka voi olla enintään yhdeksän kuukauden palkkaa vastaava määrä. Lisäksi konsernijohtaja kuuluu Sampo-konsernin johdon pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien 2009 I ja 2011 I piiriin.

Sammon konsernijohtajana toimii Kari Stadigh. Vuodelta 2011 konsernijohtajalle maksettiin palkkaa ja palkkioita seuraavasti: kiinteää palkkaa 782 942 euroa, lyhytaikaisia kannustinpalkkioita 216 233 euroa sekä pitkäaikaisia joustavia kannustinpalkkioita 566 400 euroa eli yhteensä 1 565 575 euroa.

Konsernin johtoryhmän jäsenet kuuluvat kukin asuinvaltionsa työeläkejärjestelmän piiriin. Osana työ sopimustensa ehtoja valtaosa kuuluu myös lisäeläkejärjestelmien piiriin. Heidän sopimuksen mukainen eläkeikänsä on 60 tai 65 vuotta taikka heidän asuinvaltionsa työeläkejärjestelmässä asetettu eläkeikä.

Yksityiskohtaisempaa tietoa Sampo-konsernin palkitsemisesta on saatavissa Sammon julkaisemasta palkka- ja palkkioselvityksestä.

tarkastuksista sisäinen tarkastus raportoi konsernijohtajalle ja tarkastusvaliokunnalle. Yhtiökohtaiset tarkastushavainnot raportoidaan yhtiöiden hallintoelimille ja johdolle.

Sisäinen tarkastus noudattaa tarkastustyössään paitsi Sampo Oyj:n hallituksen vahvistamaa sisäisen tarkastuksen ohjetta (Internal Audit Charter), myös IIA:n (Institute of Internal Auditors) vahvistamia kansainvälisiä ammattistandardeja.

saada lupa jokaiseen Sampo Oyj:n tai sen julkisen kaupankäynnin kohteena olevan tytär- tai osakkuusyhtiön (tällä hetkellä Nordea AB (publ.) ja Topdanmark A/S) arvopapereiden hankkimiseen tai luovuttamiseen.

Sampo Oyj:n sisäpiiriohje ja sisäpiirirekisteri ovat nähtävissä Sammon sivustolla.

[Sampo Oyj:n sisäpiirirekisteri \(www.sampo.com/sisapiiri\)](http://www.sampo.com/sisapiiri)

Tilintarkastaja

Ernst & Young Oy

KHT-yhteisö

Päävastuullinen tilintarkastaja

KHT Heikki Ilkka

Tilintarkastajalle suoritettiin toimestaan palkkiota laskun mukaan yhteensä 2 013 628 euroa. Lisäksi Ernst & Young Oy:lle maksettiin muista kuin tilintarkastukseen liittyvistä palveluista palkkioita yhteensä 281 071 euroa.

Hallituksen toimintakertomus

- 34 Sampo-konserni vuonna 2011
- 35 Liiketoiminta-alueet vuonna 2011
- 35 Vahinkovakuutus vuonna 2011
- 37 Osakkuusyhtiö Nordea Bank Ab
- 38 Henkivakuutus vuonna 2011
- 40 Omistusyhteisö vuonna 2011

- 40 Muutokset konsernirakenteessa

- 41 Hallinto
- 41 Yhtiökokous
- 41 Muutoksia johdossa
- 41 Hallinnointi vuonna 2011
- 42 Yritysvastuu vuonna 2011
- 42 Henkilöstö vuonna 2011
- 42 Johdon kannustinjärjestelmät
- 43 Riskienhallinta vuonna 2011

- 44 Osakkeet, osakepääoma ja osakkeenomistajat
- 44 Osakkeet ja osakepääoma
- 45 Hallituksen valtuutukset
- 45 Osakkeenomistajat

- 48 Taloudellinen tilanne
- 48 Sisäiset osingot
- 49 Luottoluokitukset
- 49 Vakavaraisuus
- 50 Velkarahoitus

- 50 Tulevaisuuden näkymät

- 50 Voitonjakoehdotus

- 51 Tunnusluvut

- 54 Tunnuslukujen laskentakaavat
- 54 Konsernin yhteiset tunnusluvut
- 56 Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut
- 57 Henkivakuutustoiminnan tunnusluvut
- 58 Osakekohtaiset tunnusluvut

Sampo-konserni vuonna 2011

Sampo-konsernin tulos ennen veroja vuodelta 2011 oli 1 228 miljoonaa euroa (1 320). Markkina-arvojen muutokset huomioiva konsernin laaja tulos laski 686 miljoonaan euroon (1 807).

Osakekohtainen tulos oli 1,85 euroa (1,97). Markkina-arvoin laskettu osakekohtainen tulos oli 1,22 euroa (3,22) ja konsernin oman pääoman tuotto vuonna 2011 laski 7,7 prosenttiin (21,8).

Hallitus ehdottaa 12.4.2012 järjestettävälle yhtiökokoukselle osinkoa jaettavaksi 1,20 euroa osakkeelta (1,15) ja valtuutusta enintään 50 miljoonan Sammon A-osakkeen hankkimiseksi.

Osakekohtainen substanssi oli vuoden lopussa 14,05 euroa (17,79). Konsernin käyvän arvon rahasto aleni 355 miljoonaan euroon (736).

Vahinkovakuutussegmentin tulos ennen veroja oli 636 miljoonaa euroa (707). Yhdistetty kulusuhde vuodelta 2011 parani 92,0 prosenttiin (92,8). Oman pääoman tuotto oli 12,4 prosenttia (39,8) ja käyvän arvon rahasto aleni 139 miljoonaan euroon (315).

Sammon osuus Nordean vuoden 2011 nettotuloksesta nousi 534 miljoonaan euroon (523). Segmenttiraportoinnissa osuus Nordean tuloksesta sisältyy Omistusyhteisö-segmenttiin.

Henkivakuutussegmentin tulos ennen veroja säilyi vakaana ja oli 137 miljoonaa euroa (142). Käyvän arvon rahasto laski vuoden lopussa 214 miljoonaan euroon (436). Oman pääoman tuotto oli -11,7 prosenttia (36,2).

Sampo-konsernin sijoitusomaisuuden arvo oli katsausvuoden 2011 lopussa 17,6 miljardia euroa (18,3), josta 80 prosenttia oli sijoitettu korkoinstrumentteihin (78), 15 prosenttia osakkeisiin (18) ja 5 prosenttia muihin sijoituksiin (4). Markkina-arvoinen sijoitustoiminnan tuotto säilyi positiivisena osakemarkkinoiden jyrkästä laskusta huolimatta. Sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat 260 miljoonaan euroon (1 148).

Konsernin oma pääoma 31.12.2011 oli 8 920 miljoonaa euroa (8 886). Eniten omaa pääomaa vahvisti 686 miljoonan euron suuruinen tilikauden laaja tulos ja pienensi 645 miljoonan euron suuruinen osinko.

Sampo-konsernin omat varat ylittivät vuoden 2011 lopussa vakavaraisuudelle asetetun minimivaatimuksen 1 892 miljoonalla eurolla (3 038). Vakavaraisuussuhde oli 138,6 prosenttia (167,1).

Avainluvut, Sampo-konserni, 2011

Milj. €	2011	2010	Muutos, %
Tulos ennen veroja	1 228	1 320	-7
Vahinkovakuutus	636	707	-10
Osakkuusyhtiö (Nordea)	534	523	2
Henkivakuutus	137	142	-3
Omistusyhteisö (pl. Nordea)	-77	-48	60
Tilikauden tulos	1 038	1 104	-6
			Muutos
Tulos/osake, euroa	1,85	1,97	-0,12
Tulos ml. käyvän arvon rahaston muutos/osake, euroa	1,22	3,22	-2,00
Substanssi/osake, euroa	14,05	17,79	-3,74
Keskim. henkilöstömäärä (FTE)	6 874	6 914	-40
Konsernin vakavaraisuussuhde, %	138,6	167,1	-28,5
Oman pääoman tuotto, %	7,7	21,8	-14,1

Vahinkovakuutus vuonna 2011

If on Pohjoismaiden johtava vahinkovakuutusyhtiö, joka toimii myös kaikissa Baltian maissa ja Venäjällä. Sampo-konsernin vahinkovakuutuksen emoyhtiö If Skadeförsäkring Holding AB:n pääkonttori on Ruotsissa. Tytäryhtiöidensä kautta If tarjoaa vakuutusratkaisuja ja -palveluja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Baltiassa ja Venäjällä. Ifin toiminnot jakautuvat neljään liiketoiminta-alueeseen: Henkilöasiakkaat, Yritysiäsiakkaat, Suurasiakkaat sekä Baltia ja Venäjä.

Avainluvut, Vahinkovakuutus, 2011

Milj. €	2011	2010	Muutos, %
Vakuutusmaksutulo	4 201	3 985	5
Sijoitustoiminnan nettotuotot	298	487	-39
Muut tuotot	31	25	25
Korvauskulut	-2 801	-2 689	4
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-107	-91	17
Henkilöstökulut	-494	-479	3
Muut kulut	-497	-501	1
Rahoituskulut	-2	-29	-95
Osuus osakkuusyritysten voitosta/tappioista	7	0	-
Tulos ennen veroja	636	707	-10
	2011	2010	Muutos
Yhdistetty kulusuhde, %	92,0	92,8	-0,8
Riskisuhde, %	68,4	69,1	-0,7
Toimintakulusuhde, %	23,5	23,7	-0,2
Liikekulusuhde, %	17,3	17,2	0,1
Oman pääoman tuotto, %	12,4	39,8	-27,4
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	6 299	6 392	-93

Vahinkovakuutustoiminnan tulos ennen veroja laski 636 miljoonaan euroon (707) vuonna 2011. Lasku johtui pääosin rahoitusmarkkinoilla vuonna 2011 vallinneesta epävarmuudesta, joka johti matalampiin sijoitusten tuottoihin. Vuodelle 2011 oli ominaista myös läpi vuoden jatkuneet vaativat sääolosuhteet. Normaalia suuremmista sääoloista johtuvista vahingoista huolimatta riskisuhde parani 68,4 prosenttiin (69,1) ja yhdistetty kulusuhde 92,0 prosenttiin (92,8). Aikaisempina tilikausina sattuneisiin vahinkoihin varattua korvausvastuuta purettiin 135 miljoonalla eurolla (113), josta 85 miljoonaa euroa kohdistui Suurasiakkaat-liiketoiminta-alueeseen.

Ifin omistus tanskalaisessa vakuutusyhtiössä Topdanmarkissa ylitti 20 prosenttia 16.5.2011. Omistuksen ylittäessä 20 prosenttia Topdanmarkista tuli Ifin osakkuusyhtiö. Ifin osuus Topdanmarkin tuloksesta vuonna 2011 oli 7 miljoonaa euroa ja Topdanmarkin kirja-arvo konsernin taseessa oli vuoden 2011 lopussa 329 miljoonaa euroa.

If omisti vuoden lopussa kokonaisuudessaan 3 147 692 Topdanmarkin osaketta, mikä vastaa 23,6 prosentin osuutta yhtiön äänimäärästä.

Vakuutustekninen tulos kasvoi 457 miljoonaan euroon (449). Henkilöasiakkaat-liiketoiminnan vakuutustekninen tulos kasvoi 256 miljoonaan euroon (236). Yritysiäsiakkaiden vakuutustekninen tulos oli 124 miljoonaa euroa (127), Suurasiakkaiden 53 miljoonaa euroa (65) ja Baltia ja Venäjä -liiketoiminnan 22 miljoonaa euroa (15).

Oman pääoman tuotto käyvin arvoon laski 12,4 prosenttiin (39,8) johtuen pääasiassa markkina-arvoisen sijoitustoiminnan tuloksen laskusta sekä Topdanmark-omistuksen kirjauskäytännön muutoksesta vuoden toisella vuosineljänneksellä. Vakuutusliikkeen tuotto (vakuutusteknisen tuloksen suhde omalla vastuulla oleviin vakuutusmaksutuottoihin) oli 11,1 prosenttia (11,5). Käyvän arvon rahasto laski vuoden aikana ja oli joulukuun 2011 lopussa 139 miljoonaa euroa (315).

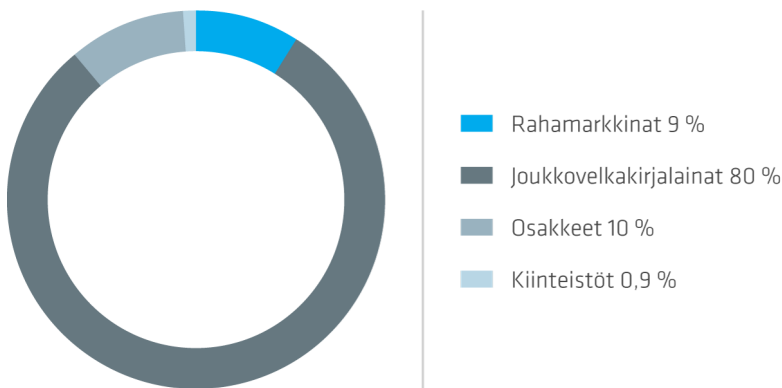
	Yhdistetty kulusuhde,%			Riskisuhde,%		
	2011	2010	Muutos	2011	2010	Muutos
Henkilöasiakkaat	91,9	93,0	-1,1	68,5	68,9	-0,4
Yritysiasiakkaat	92,8	93,5	-0,7	69,1	69,8	-0,7
Suurasiakkaat	91,8	90,6	1,2	71,5	71,9	-0,4
Baltia ja Venäjä	84,5	93,4	-8,9	48,0	56,4	-8,4
Ruotsi	95,6	93,3	2,3	73,1	70,2	2,9
Norja	88,0	92,1	-4,1	65,9	69,6	-3,7
Suomi	94,0	90,4	3,6	70,7	67,0	3,7
Tanska	93,4	101,4	-8,0	63,9	72,8	-8,9

Suurasiakkaat-liiketoiminta-alueen suurvahingot ylittivät normalisoidun tason 53 miljoonalla eurolla. Tämä johtui useista suurista erityisesti Norjassa ja Ruotsissa vuoden aikana sattuneista omaisuusvahingoista. Tästä huolimatta Suurasiakkaiden riskisuhde parani pääasiassa aiempien vuosien vahinkoihin tehtyjen varausten purkamisen ansiosta. Suomessa riskisuhde heikkeni edellisvuoteen verrattuna johtuen pääasiassa kuolevuusmallin muutoksesta, joka heikensi tulosta 53 miljoonalla eurolla vuoden viimeisellä vuosineljänneksellä. Baltia ja Venäjä -liiketoiminnan riskisuhde parani huomattavasti vuonna 2011 vahinkojen määrän pienenemisen ja suotuisan suurvahinkokehityksen vuoksi.

Bruttovakuutusmaksutulo kasvoi 5 prosenttia 4 414 miljoonaan euroon (4 189). Valuuttakurssimuutokset huomioon ottaen maksutulo nousi ennätyskelliset 4,0 prosenttia. Maksutulo nousi kaikilla liiketoiminta-alueilla kaikissa maissa. Henkilöasiakkaiden maksutulo nousi valuuttakurssimuutokset huomioon ottaen 4,5 prosenttia, Yritysiasiakkaiden 3,4 prosenttia, Suurasiakkaiden 2,6 prosenttia ja Baltia ja Venäjä -liiketoiminnan 1,5 prosenttia.

Toimintakulusuhde parani 23,5 prosenttiin (23,7). Valuuttakurssimuutokset huomioon ottaen kulut nousivat 2,1 prosenttia.

Sijoitusomaisuus, If Vahinkovakuutus, yhteensä 11,2 mrd. €

Ifin sijoitusomaisuuden arvo oli 31.12.2011 yhteensä 11,2 miljardia euroa (11,7).

Sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat 298 miljoonaan euroon (487).

Sijoitusten keskimääräinen tuotto käyvin arvoin vuonna 2011 oli 1,8 prosenttia (7,4).

Korkosijoitusten duraatio oli 1,2 vuotta (1,7) ja keskimääräinen maturiteetti 2,5 vuotta. Korkosalkun keskimääräinen tuotto

eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla laskettuna (running yield) oli 4,1 prosenttia (3,9).

If Vahinkovakuutuksen vastuunkantokyky eli vakavaraisuuspääoma suhteessa vakuutusmaksutuloon oli vuoden 2011 lopussa 72 prosenttia (79). Vakavaraisuuspääoma oli 3 080 miljoonaa euroa (3 373). Korvausvastuu oli maksutuloon suhteutettuna 167 prosenttia (173) ja maksettuihin korvauksiin suhteutettuna 229 prosenttia (237).

Osakkuusyhtiö Nordea Bank AB

Pohjoismaiden suurimmalla pankilla, Nordealla, on noin 11 miljoonaa asiakasta. Markkina-arvolla mitattuna Nordea on yksi suurimmista kattavia finanssipalveluja tarjoavista pankeista Euroopassa. Sampo-konsernin raportoinnissa Nordeaa käsitellään osakkuusyhtiönä ja se kuuluu Omistusyhteisö-segmenttiin. Sampo Oyj omisti vuoden 2011 lopussa 860 440 497 Nordean osaketta, joka vastaa 21,3 prosentin omistusosuutta. Osakkeista maksettu keskihinta oli 6,46 euroa ja kirja-arvo konsernitaseessa oli 7,27 euroa osakkeelta. Nordean osakkeen markkinahinta 31.12.2011 oli 5,98 euroa.

Alla oleva teksti perustuu Nordean 24.1.2012 julkaistuun vuoden 2011 tilinpäätöstiedotteeseen.

Tuottojen kasvu jatkui vuonna 2011 ja niitä kertyi 2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2010. Rahoituskate parani 6 prosenttia edellisvuodesta. Luottovolyymit kasvoivat 7 prosenttia ja talletusvolyymit 8 prosenttia. Luotto- ja talletusmarginaalit paranivat edellisvuodesta.

Nettomääräiset palkkiotuotot kasvoivat edelleen vahvasti. Niitä kertyi 11 prosenttia enemmän kuin vuonna 2010. Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä laski 17 prosenttia edellisvuodesta. Asiakaslähtöinen pääomamarkkinatoiminta jatkui vahvana. Tulokset sen sijaan heikkenivät siinä osassa pääomamarkkinatoimintaa, jonka tuloksia ei kohdisteta liiketoiminta-alueille. Osuus osakkuusyritysten tuloksesta oli 42 miljoonaa euroa ja muita tuottoja kertyi 91 miljoonaa euroa.

Kulut yhteensä lisääntyivät edellisvuodesta 8 prosenttia. Henkilöstökulut kasvoivat 12 prosenttia. Paikallisissa valuutoissa laskettuna kulut yhteensä kasvoivat 3 prosenttia ja henkilöstökulut 5 prosenttia, kun uudelleenjärjestelykuluja varten tehtyä varausta ei oteta huomioon.

Nettomääräiset luottotappiot pienenevät edellisvuodesta 16 prosenttia 735 miljoonaan euroon. Luottotappiotaso oli 23 pistettä, kun se edellisvuonna oli 31 pistettä.

Liikevoitto pieneni 3 prosenttia edellisvuodesta. Tulos pieneni edellisvuodesta prosentin 2 634 miljoonaan euroon. Riskisopeutettu tulos kasvoi 2 714 miljoonaan euroon eli 4 prosenttia edellisvuodesta.

Luotonanto kasvoi 337 miljardiin euroon, kun käänteiset takaisinostosopimukset otetaan huomioon. Kasvua oli prosentti edellisneljänneksestä. Luottojen yleinen laatu oli viimeisellä neljänneksellä edelleen hyvä, kun sisäisiä luokituksia nostettiin. Tämän ansiosta riskipainotetut saamiset vähenivät noin 4,7 miljardia euroa eli 2,5 prosenttia. Ongelmaluottojen osuus luotonannosta laski 139 pisteeseen, kun luottojen kokonaisvolyymit kasvoivat. Ongelmaluottojen bruttomäärä kasvoi 5 prosenttia edellisneljänneksestä. Luottotappioiden osuus bruttomääräisistä ongelmaluotoista laski edellisneljänneksestä ja oli 45 prosenttia.

Konsernin ydinvakavaraisuussuhde oli viimeisen neljänneksen lopussa 11,2 prosenttia ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista, kun se edellisneljänneksellä oli 0,2 prosenttiyksikköä alempi. Vakavaraisuussuhteiden paraneminen perustuu vahvoihin tuloksiin ja riskipainotettujen saamisten vähäiseen kasvuun. CRD III -direktiivin muutoksen jälkeen sisäiseen malliin luetaan uusia riskityyppejä. Nordeassa näihin sisältyvät stressattu VaR, erityisriskin lisäpääomavaatimus ja kaikki hintariskit kattava lisäpääomavaatimus. CRD III:n käyttöönotto kasvatti riskipainotettujen saamisten markkinariskiä kaikkiaan 4,0 miljardia euroa. Tätä kompensoi osittain luottojen laadun paraneminen ja riskipainotettujen saamisten laskennan optimointi. Luottojen laadun paraneminen vähensi riskipainotettuja saamisia 2,5 prosenttia.

Riskipainotettuja saamisia oli 185,2 miljardia euroa ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista. Luku on 2,2 miljardia eli 1,2 prosenttia suurempi kuin edellisneljänneksellä ja samalla tasolla kuin vuoden 2010 lopussa.

Ydinvakavaraisuussuhde oli 11,2 prosenttia ennen Basel II-siirtymäsäännösten huomioon ottamista. Omien varojen yhteismäärä 24,8 miljardia euroa ylittää pääomavaatimukset 6,9 miljardilla eurolla siirtymäsäännökset huomioon ottaen ja 10,0 miljardilla eurolla ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista. Ensisijaisten omien varojen yhteismäärä 22,6 miljardia euroa ylittää pilari 1:n mukaisen vaatimuksen 7,8 miljardilla eurolla ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista.

Nordea valmistautuu uusiin säännöksiin, jotka kiristävät pääomavaatimuksia. Näiden muutosten vaikutus on maltillinen, ja niihin perehdytään huolellisesti, jotta asiakkaita ja osakkeenomistajia voidaan tukea parhaalla mahdollisella tavalla. Nordea on valmistautunut hyvin uusien Basel-säännösten pääomavaatimuksiin.

Pitkäaikaisen rahoituksen keskimääräiset kustannukset olivat pääosin edellisneljänneksen tasolla. Nordea laski viimeisen neljänneksen aikana liikkeeseen noin 4,0 miljardia euroa pitkäaikaisia lainoja, joista noin 2,7 miljardia euroa oli kotimaisilla ja kansainvälisillä markkinoilla liikkeeseen laskettuja ruotsalaisia, norjalaisia ja suomalaisia vakuudellisia joukkolainoja. Pitkäaikaisen rahoituksen osuus kokonaisrahoituksesta oli viimeisen neljänneksen lopussa noin 64 prosenttia (edellisneljänneksen lopussa 64 prosenttia).

Nordean hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa maksetaan 0,26 euroa osakkeelta (0,29). Osinkoehdotus on 40 prosenttia tilikauden tuloksesta, mikä vastaa Nordean osingonmaksua koskevia periaatteita. Ehdotuksen mukaan osinkoa maksetaan kaikkiaan 1 048 miljoonaa euroa.

Lisätietoja Nordea Bank Ab:stä ja yhtiön neljännen vuosineljänneksen sekä vuoden 2011 tuloksesta on saatavilla osoitteessa www.nordea.com.

Henkivakuutus vuonna 2011

Mandatum Life -konserniin kuuluvat Suomessa toimiva, Sampo Oyj:n täysin omistama Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö ja tämän tytäryhtiö, eurooppayhtiö Mandatum Life Insurance Baltic SE. Mandatum Life Insurance Baltic SE:n kotipaikka on Viro. Muissa Baltian maissa yhtiö toimii sivukonttorien kautta.

Avainluvut, Henkivakuutus, 2011

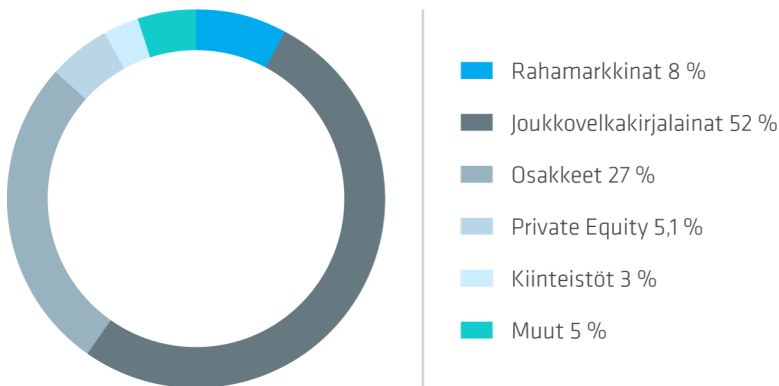
Milj. €	2011	2010	Muutos, %
Vakuutusmaksutulo	849	1 111	-24
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-41	645	-
Muut tuotot	2	0	-
Korvauskulut	-922	-844	9
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos	348	-678	-
Henkilöstökulut	-38	-35	7
Muut kulut	-53	-49	8
Rahoituskulut	-8	-8	4
Tulos ennen veroja	137	142	-3
	2011	2010	Muutos
Liikekustannussuhde, %	111,6	112,1	-0,5
Oman pääoman tuotto, %	-11,7	36,2	-47,9
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	521	470	51

Sampo-konsernin henkivakuutustoiminnan tulos ennen veroja säilyi edellisen vuoden tasolla huolimatta haastavista sijoitusmarkkinoista vuonna 2011. Tulos ennen veroja oli 137 miljoonaa euroa (142). Vuoden 2010 ennätysellisen korkeaa maksutuloa ei saavutettu, mutta 849 miljoonan euron maksutulo on konsernin historian toiseksi korkein.

Sijoitustoiminnan nettotuotot sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä tuottoja lukuun ottamatta olivat 255 miljoonaa euroa (312).

Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitustuotot olivat -296 miljoonaa euroa (333). Käyvän arvon rahasto aleni vuoden 2011 aikana 222 miljoonaa euroa ja oli 214 miljoonaa euroa. Henkivakuutustoiminnan oman pääoman tuotto (RoE) oli -11,7 prosenttia (36,2).

Sijoitusomaisuus, Mandatum Life, yhteensä 5,4 mrd. €

Mandatum Life -konsernilla oli 31.12.2011 sijoitusomaisuutta markkina-arvoita mitaten 5,4 miljardin euron (6,0) arvosta, kun summaan ei lasketa mukaan 3,1 miljardin euron (3,1) suuruisia sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan katteena olevia sijoituksia.

Sijoitusomaisuuden tuotto käyvin arvoin vuodelta 2011 oli -1,4 prosenttia (11,1). Joulukuun 2011 lopussa korkosijoitusten duraatio oli 1,8 vuotta (2,7) ja keskimääräinen maturiteetti 2,3 vuotta. Korkosalkun keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla laskettuna (running yield) oli 5,4 prosenttia (5,2).

Mandatum Life -konsernin vakavaraisuuspääoma oli 1 049 miljoonaa euroa (1 339) vuoden 2011 lopussa. Mandatum Lifen vakavaraisuussuhde oli 20,9 prosenttia (25,8). Mandatum Life -konsernin vastuuvika oli 7,3 miljardia euroa (7,5). Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvän vastuuvelan osuus koko vastuuvelasta oli 42 prosenttia (41) eli 3,1 miljardia euroa (3,1).

Suomen toiminnassa vakuutusentottajien vuonna 2011 saama kokonaistuotto oli vakuutuslajista riippuen 2,5 – 4,5 prosenttia laskuperusteisen vakuutuksen vastuuvälälle. Laskuperustekorona lisäksi maksettiin asiakashyvityksiä 0–2,5 prosenttia laskuperustekorona suuruudesta riippuen. Emoyhtiö Mandatum Lifen vastuuvelkaan sisältyy 6,3 miljoonaa euroa (1,4) asiakashyvityksiä vuodelle 2011.

Valtaosassa Mandatum Lifen perinteisiä vakuutuksia laskuperustekorona on 3,5 prosenttia. Suomessa ennen vuotta 1999 myytyjen vakuutusten laskuperustekorona on 4,5 prosenttia. Jälkimmäisten vakuutusten diskonttokorona on alennettu 3,5 prosenttiin täydentämällä vastuuvelkaa 79 miljoonalla eurolla (86). Tämän lisäksi kaikkien laskuperustekoronaisten vakuutusten diskonttokorona on alennettu 2,75 prosenttiin vuodeksi 2012 täydentämällä vastuuvelkaa 29 miljoonalla eurolla. Täydennys laskee sijoitustoiminnan tuottovaatimuksen 2,75 prosenttiin vuodelle 2012.

Kaiken kaikkiaan Mandatum Life on kasvattanut vastuuvelkaansa 108 (147) miljoonalla eurolla alhaisen korkotason takia.

Riskiliikkeen tulos muodostui poikkeuksellisen korkeaksi ja oli 25 miljoonaa euroa (23). Konsernin henkivakuutussegmentin kustannusliikkeen tulos vuodelta 2011 kehittyi suotuisasti ja nousi 10 miljoonaan euroon (8). Sijoitussidonnaisen vakuutusliikkeen tulos 6,2 miljoonaa euroa (2,0) sisältyy kustannusliikkeen tulokseen.

Mandatum Life -konsernin omalla vastuulla oleva maksutulo oli 849 miljoonaa euroa (1 111). Keskeisimmällä painopistealueella sijoitussidonnaisissa vakuutuksissa maksutulo laski 649 miljoonaan euroon (843). Sijoitussidonnaisten tuotteiden osuus kokonaismaksutulosta säilyi 76 prosentissa (76). Baltian maiden henkivakuutuslaitosten vakuutusmaksutulo oli 41 miljoonaa euroa (60).

Mandatum Lifen ensivakuutuksen kokonaismarkkinaosuus Suomessa nousi 24,9 prosenttiin (22,1). Markkinaosuus painopistealueella sijoitussidonnaisissa vakuutuksissa säilyi korkeana ja oli 26,8 prosenttia (28,2). Markkinaosuus Baltian maissa oli 15 prosenttia (20).

Vuoden 2011 aikana Mandatum Life laajensi toimintaansa Suomessa kattamaan henkilöstörahoistopalvelut sekä yritysten eläkesäätiöiden ja -kassojen hoitoon keskittyvät eläkepalvelut. Tämän laajennuksen johdosta yhtiöllä on entistä kattavampi valikoima henkilöstön sitouttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä yritysten eläkeratkaisuihin liittyviä palveluja.

Mandatum Lifen toiminnan yksi kulmakivi on yhteistyö Sampo Pankin kanssa. Kesällä 2011 yhtiöt sopivat jakeluyhteistyön jatkamisesta vähintään seuraavan viiden vuoden ajaksi. Tämä mahdollistaa panostukset uusiin tuoteratkaisuihin pankkikanavassa. Ensimmäiset tuotteet tuotiin markkinoille jo vuoden 2011 syksyllä.

Omistusyhteisö vuonna 2011

Sampo Oyj omistaa ja hallinnoi vahinko- ja henkivakuutustoimintaa harjoittavia tytäryhtiöitään. Lisäksi yhtiö omisti 31.12.2011 noin 21,3 prosenttia Pohjoismaiden suurimman pankin Nordean osakepääomasta. Nordea on Sampo Oyj:n osakkuusyhtiö.

Avainluvut, Omistusyhteisö, 2011

Milj. €	2011	2010	Muutos, %
Sijoitustoiminnan nettotuotot	18	25	-27
Liiketoiminnan muut tuotot	15	16	-9
Henkilöstökulut	-11	-13	-11
Liiketoiminnan muut kulut	-13	-11	14
Rahoituskulut	-86	-66	31
Osuus osakkuusyritysten voitosta	534	523	2
Tulos ennen veroja	457	474	-4
			Muutos
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	54	52	2

Segmentin tulos ennen veroja oli 457 miljoonaa euroa (474), josta 534 miljoonaa euroa (523) tuli Sammon osuudesta Nordean vuoden 2011 tuloksesta. Segmentin tulos ennen veroja ilman Nordean osuutta oli -77 miljoonaa euroa (-48).

Tasapainottaakseen konsernitason riskejä Sampo Oyj sitoo velkarahoituksensa pääosin lyhyisiin korkoihin ja laskee liikkeelle velkansa euro- tai Ruotsin kruunumääräisenä. Velka-asemaa hallitaan koronvaihtosopimuksilla ja valuutanvaihtosopimuksilla. Nämä johdannaiset arvostetaan tuloslaskelmassa käypään arvoon, vaikka ne

taloudellisesti vastaavat velkojen maturiteetteja. Tämän seurauksena Sampo Oyj säilyttää joustavuuden tarpeen vaatiessa säättää johdannaispositiotaan, mutta hintana on Omistusyhteisö -segmentin rahoituskulujen lisääntynyt volatiliteetti.

Sampo Oyj:n omistus Nordea Bankista on kirjattu konsernitaseeseen 6,3 miljardiin euroon. Omistuksen markkina-arvo oli vuoden 2011 lopussa 5,1 miljardia euroa. Sampo Oyj:n taseeseen sisältyi myös 2,4 miljardin euron arvosta (2,4) tytäryhtiöiden osakkeita.

Muutokset konsernirakenteessa

Sampo-konsernin omistus tanskalaisessa Topdanmark-vakuutusyhtiössä ylitti 20 prosenttia yhtiön koko osakekannasta ja äänimäärästä 16.5.2011. Vuoden 2011 lopussa Sampo-konserni omisti 3 147 692 Topdanmarkin osaketta. Osakkeita hallinnoi If Vahinkovakuutus. Topdanmarkista tuli Ifin osakkuusyhtiö 16.5.2011.

Kirjauskäytännön muutoksen seurauksena Sampo-konsernin taseessa käypään arvoon käsiteltävien Topdanmark-osakkeiden arvo palautettiin vastaamaan niiden alkuperäistä 324 miljoonan euron hankintamenoa. Tästä aiheutuva käyvän arvon rahaston aleneminen pienensi Sampo-konsernin omaa pääomaa 51 miljoonalla eurolla. Topdanmarkin osakkuusyhtiökäsittelyllä ei ole silti vaikutusta Sampo-konsernin substanssiarvoon (NAV), jonka laskennassa Topdanmark-omistus huomioidaan käyvän arvoon.

Ifin Topdanmark-osakkeiden hankintahinta oli 204 miljoonaa euroa suurempi kuin sitä vastaava Topdanmarkin nettovarojen määrä. Hankintahinnasta kohdistettiin 85 miljoonaa euroa asiakkuuksiin liittyviin aineettomiin hyödykkeisiin. Kahdeksan vuoden poistoajalla vuotuisen poiston suuruus on 8 miljoonaa euroa.

Sammon osuus Topdanmarkin tuloksesta on esitetty 16.5.2011 alkaen tuloslaskelmassa Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista -kohdassa. Segmenttiraportoinnissa Topdanmark-omistus käsitellään vahinkovakuutussegmentissä. Koska Topdanmark julkaisee tuloksensa Sampo myöhemmin, käytetään yhdistelyssä arviona analyytikkojen konsensusennustetta. Käytetyn arvion mahdollinen poikkeama todellisesta tuloksesta oikaistaan seuraavassa osavuositarkastuksessa.

Yhtiökokous

Sampo Oyj:n 14.4.2011 järjestetty varsinainen yhtiökokous päätti jakaa vuodelta 2010 osinkoa 1,15 euroa osakkeelta. Osingonmaksun täsmäytyspäivä oli 19.4.2011 ja osinko maksettiin 28.4.2011.

Yhtiökokous vahvisti vuoden 2010 tilinpäätöksen ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden.

Yhtiökokous päätti pitää hallituksen jäsenmäärän kahdeksassa. Yhtiön hallitukseen valittiin uudelleen seuraavat henkilöt: **Anne Brunila, Veli-Matti Mattila, Eira Palin-Lehtinen, Jukka Pekkarinen, Christoffer Taxell, Matti Vuoria** ja **Björn Wahlroos**. **Adine Grate Axén** valittiin hallitukseen uutena jäsenenä.

Hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen Björn Wahlroosin ja varapuheenjohtajakseen Matti Vuorian. Nimitys- ja palkkiovaliokuntaan valittiin Veli-Matti Mattila, Eira Palin-Lehtinen, Christoffer Taxell, Matti Vuoria ja Björn Wahlroos (puheenjohtaja). Tarkastusvaliokunnan jäseniksi valittiin Adine Grate Axén, Jukka Pekkarinen ja Christoffer Taxell (puheenjohtaja). Hallitus arvioi

jäsentensä riippumattomuuden ja totesi, että kaikki ehdotetut hallituksen jäsenet olivat riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista, ja kaikki Anne Brunilaa, Björn Wahlroosia ja Matti Vuoriaa lukuun ottamatta olivat riippumattomia yhtiöstä. Valiokunnat täyttävät Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin riippumattomuusvaatimukset.

Yhtiökokous päätti maksaa hallituksen jäsenille palkkioita vuonna 2012 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka seuraavasti: hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 160 000 euroa vuodessa, hallituksen varapuheenjohtajalle 100 000 euroa vuodessa ja hallituksen jäsenille 80 000 euroa vuodessa. Vuosipalkkiosta noin 50 prosenttia suoritetaan verojen ja vastaavien maksujen jälkeen Sammon A-sarjan osakkeina ja loput rahana.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy, jolle päätettiin maksaa palkkiota kohtuullisen laskun mukaan. Ernst & Young Oy nimesi Heikki Ilkan, KHT, päävastuulliseksi tilintarkastajaksi.

Muutoksia johdossa

Ilona Ervasti-Vaintola, Sampo-konsernin lakiasiainjohtaja ja johtoryhmän jäsen, siirtyi eläkkeelle 30.10.2011 täyttäessään

työsopimuksessaan eläkeiäksi määritellyt 60 vuotta. Ervasti-Vaintola toimi Sampo Oyj:n hallituksen sihteerinä.

Hallinnointi vuonna 2011

Sampo-konserni noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 15.6.2010 hyväksymää Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia sellaisenaan.

Vuosittainen selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä julkaistaan Sammon vuosikertomuksen 2011 yhteydessä maaliskuussa 2012 ja on siitä alkaen saatavilla osoitteessa www.sampo.com/hallinnointi. Myös

vuoden 2011 vuosikertomuksessa on lisätietoa konsernin hallinnoinnista.

Sampo-konserni julkaisee maaliskuussa 2012 myös palkka- ja palkkioselvityksen. Selvitys on laadittu listayhtiöiden hallinnointikoodin 7. jakson (Palkitseminen) suositusten mukaisesti. Selvitys on luettavissa osoitteessa www.sampo.com/palkitseminen.

Yritysvastuu vuonna 2011

Pörssinoteerattuna osakeyhtiönä Sampo Oyj on velvollinen toimimaan osakkeenomistajiensa edut huomioon ottaen, lakeja noudattaen ja järkevien liiketoimintatapojen mukaisesti. Sampo-konserniin kuuluvat yhtiöt noudattavat yhteisiä arvoja – eettisyys, lojaalisuus, avoimuus ja yrittäjyys – kaikissa liiketoimissaan ja yhteyksissään kaikkiin sidosryhmiin. Vakuuttaminen on liiketoimintaa, jossa vastuullisuus ja luottamus ovat keskeisiä tekijöitä päivittäisissä asiaskontakteissa.

Sampo pyrkii ennakoimaan yhteiskunnassa ja pääomamarkkinoilla tapahtuvat muutokset ja sopeuttamaan toimintansa niihin. Sampo pyrkii myös luomaan tasapuolisen, hyvän ja avoimen työilmapiirin. Sampo tiedostaa yhteiskuntavastuunsa ja sitoutuu toimintaansa kehittäessään edistämään taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyden periaatteita.

Pohjoismaiden johtavana vakuutusyhtiönä If ottaa laajemman yhteiskuntavastuun kuin sen pelkkä liiketoiminta edellyttää. If hyödyntää ainutlaatuista osaamistaan hallita riskejä turvallisen kehityksen edistämiseksi. Tavoitteena on toimia aina tavalla, joka täyttää tai jopa ylittää toiminnan eettiset, oikeudelliset ja kaupalliset vaatimukset.

Ifissä on työskennelty ympäristöasioiden parissa ahkerasti jo useiden vuosien ajan ja tiukat ympäristöperiaatteet ohjaavat yhtiön kaikkia toimia. Perusajatuksena on, että If pyrkii aina löytämään ympäristön näkökulmasta parhaan mahdollisen ratkaisun – yhtiölle itselleen, asiakkaille, toimittajille ja kumppaneille.

Mandatum Lifen yritysvastuu perustuu sen toiminnan kulmakiviin: asiakkaiden taloudellisen hyvinvoinnin kasvattamiseen ja turvaamiseen sekä riskeiltä suojaamiseen.

Henkilöstö vuonna 2011

Sampo-konsernissa työskentelevien ns. kokoaikaisten työntekijöiden määrä väheni 31.12.2011 mennessä 6 810 henkeen (6 844). Vahinkovakuutustoiminnan henkilöstömäärä väheni lähinnä Ruotsissa sekä Baltiassa ja Venäjällä. Henkivakuutustoiminnan henkilöstömäärä kasvoi Suomessa.

Vahinkovakuutustoiminnassa työskenteli vuonna 2011 noin 92 prosenttia ja henkivakuutustoiminnassa 8 prosenttia konsernin henkilöstöstä. Emoyhtiö Sampo Oyj:n palveluksessa työskenteli vajaa prosentti henkilöstöstä. Maantieteellisesti henkilöstö jakautui siten, että Suomessa työskenteli 32 prosenttia, Ruotsissa 27 prosenttia ja Norjassa 22 prosenttia henkilöstöstä. Baltian maiden, Venäjän, Tanskan ja muiden maiden osuus henkilöstöstä oli yhteensä 20 prosenttia. Sampo-konsernin henkilöstömäärä oli vuonna 2011 keskimäärin 6 874 henkeä. Vuonna 2010 vastaava luku oli keskimäärin 6 914 henkeä.

Ifin henkilöstöstrategia painottui vuonna 2011 vahvasti edellisvuonna käynnistettyyn "Skills and Initiatives"-strategiateemaan ("Osaaminen ja oma-aloitteisuus"). Teemalla pyritään Ifissä luomaan arvoa kiinnittämällä entistä enemmän huomiota aineettomiin voimavaroihin kuten asiakaslähtöisyyteen, osaamisen kehittämiseen ja innovointikykyyn.

Mandatum Lifen henkilöstöpolitiikka keskittyi vuonna 2011 asiakaslähtöisen yrityskulttuurin, sisäisen yhteistyön sekä korkealaatuisten henkilöstönhallinnan prosessien kehittämiseen.

Lisätietoa Sampo-konsernin henkilöstöstä on luettavissa Vuosikertomuksen 2011 [Henkilöstö](#)-osuuksessa.

Johdon kannustinjärjestelmät

Sampo Oyj:n hallitus hyväksyi 14.6.2011 Sampo-konsernin palkitsemisperiaatteet, joissa esitetään palkkiorakenne ja palkitsemisjärjestelmien laatimisperiaatteet Sammon yleisen hallintomallin ja riskienhallinnan periaatteiden puitteissa. Periaatteet ovat käytössä kaikissa Sampo-konsernin yhtiöissä, ja ne ovat luettavissa osoitteessa www.sampo.com/fi/hallinnointi/palkitseminen.

Palkitsemisperiaatteiden ytimenä on, että Sampo-konsernin palkitsemisjärjestelmät eivät saa vaarantaa konsernin taloudellista vakautta, ja niiden on noudatettava eettisiä periaatteita ja lainsäädännön vaatimuksia. Ne on myös suunniteltava siten, että niissä tasapainotetaan eri sidosryhmien, kuten osakkeenomistajien,

työntekijöiden, asiakkaiden ja valvontaviranomaisten, edut. Lisäksi kaikki palkitsemismekanismit on suunniteltava rinnakkain riskienhallinnan periaatteiden kanssa.

Kaikkien palkitsemismekanismien lähtökohtana on rohkaista ja kannustaa työntekijöitä kaikilla tasoilla tekemään parhaansa ja ylittämään heille asetetut tavoitteet. Palkitsemiskokonaisuudet on suunniteltava palkitsemaan työntekijöitä kaikilla tasoilla niin, että huolella, oikeiden käytäntöjen mukaisesti ja menestyksekkäästi tehty työ palkitaan oikeudenmukaisesti. Samalla on kuitenkin muiden sidosryhmien edun suojaamiseksi huolehdittava siitä, että palkitsemismekanismit eivät saa houkuttaa tai rohkaista työntekijöitä

liiallisten tai ei-haluttujen riskien ottamiseen. Näin ollen palkitsemismekanismeja ei voida erottaa riskienhallintakäytännöistä.

Kiinteän palkitsemisen tulee tukea konsernin taloudellista vakautta, muodostaa riittävän suuri osuus kokonaispalkitsemisesta ja olla kilpailukykyinen, mutta ei markkinoiden paras. Muuttuvaa palkitsemista käytetään varmistamaan palkitsemiskokonaisuuksien kilpailukykyisyys pitäen samalla kiinteät kustannukset kohtuullisella tasolla. Muuttuva palkitseminen muodostuu lyhytaikaisista kannustimista, voitonjako-ohjelmista ja harkinnanvaraisesta palkitsemisesta.

Pitkäaikaisia kannustinjärjestelmiä voidaan käyttää osana kokonaispalkitsemisjärjestelmää johtajien ja avainhenkilöiden sitouttamiseen konserniin pidemmäksi ajaksi. Järjestelmät suunnitellaan yhdenmukaistamaan osallistujien edut osakkeenomistajien etujen kanssa, että järjestelmien maksut kytketään sekä tiettyihin suorituskriteereihin että Sammon osakkeen hintakehitykseen.

Palkitsemisjärjestelmien suunnittelussa on aina pyrittävä edistämään pitkän aikavälin taloudellista vakautta ja konsernin arvon kehittämistä. Joustavien palkitsemisjärjestelmien tulee viime kädessä perustua työnantajan yksipuoliseen päätökseen ja sisältää force majeure -lausekkeita, joiden perusteella hallitus voi tarvittaessa keskeyttää maksut esimerkiksi taloudellisen tilanteen vuoksi.

Tietty osuus joustavien palkitsemisjärjestelmien ja pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien ylimmälle johdolle ja tietyille avainhenkilöille maksettavista palkkioista lykätään määritellyn ajanjakson ajaksi kussakin konserniin kuuluvassa yhtiössä sovellettavan sääntelyjärjestelmän mukaisesti. Lykkäysajankohdan jälkeen tehdään jälkikäteinen riskiarviointi ja hallitus päättää, voidaanko lykättyjä kannustinpalkkioita maksaa vai ei. Vuoden 2011 osalta osaa lyhytaikaisista kannustinpalkkioista on lykätty. Ennen valvovan viranomaisen lykkäysuositusten julkaisemista päätettyjen sopimusten tai ohjelmien maksua ei ole lykätty.

Sampo Oyj:n hallitus päätti 14.9.2011 uuden pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän 2011:1 käyttöön otosta. Järjestelmä on

suunnattu Sampo-konsernin johdolle sekä muille konsernin avainhenkilöille. Järjestelmään kuuluu kaikkiaan noin 115 henkilöä. Järjestelmä käsittää enintään 4,5 miljoonaa kannusteyksikköä, ja mahdollisesti suoritettavat maksut jakautuvat vuosille 2014–2017. Kannusteyksiköiden jakaminen perustuu yksilön työsuorituksen, kyseisen liiketoiminta-alueen ja/tai liiketoimintayksikön sekä kyseisen konserniyhtiön tai Sampo-konsernin kokonaistuloksen kokonaisarviointiin. Myös laadulliset kriteerit otetaan arvioinnissa huomioon.

Järjestelmän mukaisesti maksettavat kannustepalkkiot perustuvat Sampo Oyj:n A-osakkeen hintaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä, minkä lisäksi palkkioiden suorittamisen edellytyksenä on, että järjestelmän ehtoissa määritellyt vakuutusliikkeen tuotto ja riskisopeutetun pääoman tuotto ylittävät asetetut kynnyksarvot. Riskinottajiksi määritellyille avainhenkilöille (Ruotsi, Norja ja Tanska) ja huomattavaa muuttuvaa palkkiota saaville työntekijöille (Suomi) maksettaviin palkkioihin sovelletaan sääntöä kannustepalkkion osan lykkäämisestä. Säännön mukaan kannustepalkkiosta verojen ja vastaavien maksujen vähentämisen jälkeen 60 prosenttia maksetaan osakkeina ja 40 prosenttia käteisenä. Osakkeet ovat luovutusrajoituksen alaisia kolme vuotta kannustepalkkion maksamisesta.

Johdon pitkäaikaisesta kannustinjärjestelmästä 2009:1 maksettiin vuonna 2011 palkkioita 7 miljoonaa euroa (10). Johdon pitkäaikaisen kannustinjärjestelmän perusteella maksettavat maksut perustuvat Sammon osakekurssin kehitykseen noin kolmen vuoden aikajaksolla kunkin kannustinjärjestelmän liikkeelle laskemisesta alkaen. Kannustinjärjestelmässä on asetettu minimivaatimukset osakekurssikehitykselle ja yhtiön kannattavuudelle sekä yläraja maksettaville kannustimille. Lisäksi osa kannustimina saaduista suorituksista on käytettävä Sammon osakkeiden hankkimiseen ja osakkeet on pidettävä tietty aika.

Johdon pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien ehdot ovat luettavissa Sammon internetsivustolla osoitteessa www.sampo.com/palkitseminen.

Riskienhallinta vuonna 2011

Sammon näkemyksen mukaisesti korkeatasoinen riskienhallinta on liiketoiminnan harjoittamisen lähtökohta. Riskienhallinnan päätavoitteet ovat:

- varmistaa, että kaikki kannattavuuteen vaikuttavat ja muut olennaiset riskit tunnistetaan, arvioidaan ja että niitä analysoidaan;
- varmistaa, että pääomitus - pääoma ja liiketoimintojen ennakoitu kannattavuus - on riittävä suhteessa liiketoimintaan ja toimintaympäristöön liittyviin riskeihin;
- varmistaa, että riskinottokyky on kohdennettu eri liiketoiminta-alueille valittujen strategioiden mukaisesti ja että riskit ovat oikein hinnoiteltu;

- rajoittaa ja tasata konsernin yhtiöiden taloudellisiin arvoihin liittyvää vaihtelua;
- sekä varmistaa toimintojen kokonaisvaltainen tehokkuus, turvallisuus ja jatkuvuus.

Sampo-konserni on monipuolisena finanssikonsernina altistunut monille erilaisille rahoitusriskeille ja muille riskeille. Sampo-konsernin toiminnan merkittävimmät riskit vuonna 2011 olivat vakuutusriskit vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnoissa sekä konsernin sijoituksiin ja Sampo Oyj:n velkarahoitukseen liittyvät markkina-, luotto- ja likvideettirisikit.

Vuonna 2011 Sampo-konsernin vakuutustoiminnan riskiprofiili säilyi verraten vakaana. Mandatum Lifen toiminnassa eliniän pitenemiseen

liittyvä riski on edelleen merkittävin biometrinen riski ja se liittyy valtaosaltaan ryhmäläkevakuutuskantaan. Ifin toiminnassa merkittävin vakuutusriski on vastuuvelan riittävyysriski, joka huomattavalta osalta liittyy vakuutuslajeihin, joissa korvausvastuut ovat pitkäaikaisia, kuten lakisääteiseen tapaturmavakuutuksessa ja liikennevakuutuksessa.

Sampo-konsernin merkittävimmät markkinariskit vuonna 2011 olivat osakeriski, korkoriski ja luottoriski. Osakeriski syntyy konsernin 2,6 miljardin euron (3,4) arvoisesta osakesijoitussalkusta. Korkoriski liittyy konsernin korkosijoituksiin sekä vakuutustekniseen vastuuvelkaan. Lyhyellä aikavälillä korkojen nousu vähentää korkosijoitusten arvoa. Pitkällä aikavälillä taloudellisesti suurempi riski on se, että markkinakorot laskevat ja säilyvät alhaisella tasolla, koska konsernin vastuilla on yleisesti pitempi duraatio kuin sen omaisuuserillä. Korkosijoitukset altistavat konsernin lisäksi luottoriskeille. Konsernin korkosijoitusten määrä laski vuoden 2011 loppuun mennessä 14,1 miljardiin euroon (14,2).

Valuuttakurssiriski liittyy valuuttakurssien muutoksista Sampo-konsernille aiheutuviin mahdollisiin tappioihin. Ifissä ja Mandatum Lifessä valuuttariski liittyy pääasiassa liiketoiminnan nettomääräiseen valuuttakurssiriskisiin. Sampo Oyj:n valuuttariskit liittyvät pääosin Ifiltä saatuihin sisäisiin osinkoihin. Valuuttakurssivaihtelut voivat valuuttakurssimuunnossa muuttaa yhtiön omaa pääomaa pääasiassa "Tilikauden laajan tuloksen" kautta.

Operatiiviset riskit, kuten virheet tai häiriöt sisäisissä prosesseissa ja järjestelmissä, kuuluvat olennaisena osana kaikkiin liiketoimintoihin. Yleiset liiketoimintariskit, kuten muutokset talouden suhdanteissa tai liiketoimintaympäristössä, ovat kasvaneet merkittävästi vuonna 2011 Euroopan velkakriisin vuoksi.

Sampo-konsernin riskienhallintaorganisaatiosta ja -toimenpiteistä kerrotaan yksityiskohtaisemmin vuoden 2011 vuosikertomuksen [Riskienhallinta-osiossa](#).

Osakkeet ja osakepääoma

Sampo Oyj:n osakkeiden kokonaismäärä 31.12.2011 oli 560 000 000 osaketta, jotka jakaantuivat 558 800 000 A-sarjan sekä 1 200 000 B-sarjan osakkeeseen. Osakkeisiin liittyviä äänioikeuksia on 564 800 000 kappaletta. Kullakin A-osakkeella on yhtiökokouksessa yksi ääni ja B-osakkeella viisi ääntä. Yhtiöjärjestyksen mukaan A-sarjan osakkeiden vähimmäismäärä on 179 000 000 ja enimmäismäärä 711 200 000 kappaletta. B-sarjan osakkeiden vähimmäismäärä on nolla (0) ja enimmäismäärä 4 800 000 kappaletta. 31.12.2011 Sampo Oyj:n osakepääoma oli 98 miljoonaa euroa (98).

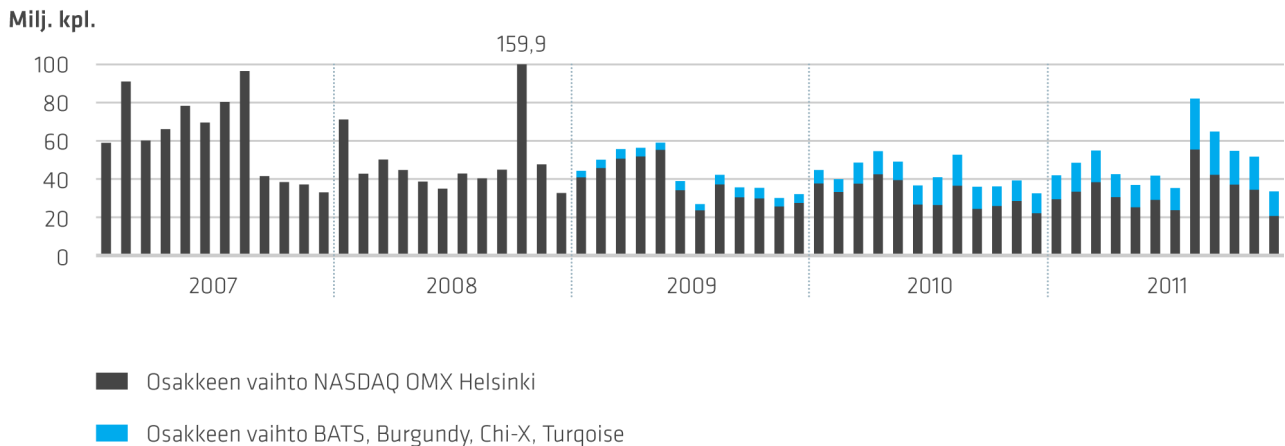
Sammon A-sarjan osakkeet on noteerattu NASDAQ OMX Helsingissä vuodesta 1988 alkaen. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva omistaa kaikki B-sarjan osakkeet. B-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeeksi.

Tilikauden päättyessä Sampo Oyj ei omistanut omia A-sarjan osakkeitaan. Myöskään muut konserniyhtiöt eivät omistaneet emoyhtiön osakkeita.

Osakkeen hinta, Sampo Oyj, 2007–2011

Osakkeen vaihto kuukausittain, Sampo Oyj, 2007–2011

Hallituksen valtuutukset

Vuoden 2011 yhtiökokous myönsi hallitukselle valtuudet hankkia Sammon omia A-sarjan osakkeita yhdessä tai useammassa erässä yhteensä enintään 50 000 000 kappaletta. Omia osakkeita voidaan hankkia muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa (suunnattu hankkiminen). Osakkeiden hankintahinta on enintään hankintahetkellä Sammon osakkeesta julkisessa kaupankäynnissä maksettava korkein hinta. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä. Sammon A-sarjan osakkeita hankitaan NASDAQ OMX Helsingin järjestämän julkisen kaupankäynnin välityksellä niille muodostuvaan hankintahetken hintaan.

Sammon hallitus päätti 10.8.2011 hankkia Sammon A-osakkeita enintään 10 000 000 kappaletta, joka vastaa noin 1,8 prosenttia Sammon koko osakemäärästä. Omat osakkeet hankitaan yhtiön

voitonjakopolitiikan toteuttamiseksi, joten osakkeiden hankintaan on olemassa painava taloudellinen syy.

Sampo osti vuoden 2011 kolmannen neljänneksen aikana 1 282 390 yhtiön A-sarjan osaketta, mikä vastaa 0,2 prosenttia koko osakemäärästä ja osakkeiden äänivallasta. Osakkeista maksettiin keskimäärin 18,94 euroa osakkeelta. Osakkeiden takaisinostoon käytettiin 24,3 miljoonaa euroa.

Yhtiökokoukselta saamallaan valtuutuksella Sammon hallitus mitätöi 13.12.2011 A-sarjan osakkeet, jotka oli hankittu vuoden 2011 kolmannella vuosineljänneksellä. Mitätöinti pienensi A-sarjan osakkeiden lukumäärää vastaavalla määrällä. Mitätöinnin jälkeen Sammon A-sarjan osakkeiden määrä on 558 800 000. Sampo Oyj:n kaikkien osakkeiden määrä 1 200 000 B-osaketta mukaan lukien on tällöin 560 000 000 osaketta.

Osakkeenomistajat

Sampo Oyj:n osakkeenomistajien lukumäärä 31.12.2011 oli 84 930 eli lähes 2 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin. Arvo-osuusjärjestelmään siirtämättä oli 1,3 prosenttia osakkeista. Hallintarekisteröityjen ja ulkomaisten osakkeenomistajien omistusosuus nousi 52,4 prosenttiin (48,5) osakemäärästä ja 52,0 prosenttiin äänistä (48,1).

Vuoden 2011 lopussa Sammon hallituksen jäsenet ja heidän lähipiirinsä omistivat suoraan tai välillisesti 11 924 225 (11 856 737) Sammon A-

sarjan osaketta. Omistusten yhteenlaskettu osuus osakemäärästä ja äänioikeuksista oli 2,1 prosenttia. Sammon johtoryhmän jäsenet lähipiireineen omistivat suoraan tai välillisesti 687 795 (960 349) Sammon A-sarjan osaketta. Omistusten yhteenlaskettu osuus osakemäärästä ja äänioikeuksista oli 0,1 prosenttia.

Sampo ei vastaanottanut vuoden 2011 aikana Arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaisia ilmoituksia omistusosuuksien muutoksista.

Osakeomistus sektoreittain, Sampo Oyj, 31.12.2011 (A- ja B-sarjojen osakkeet)

Sektori	Osakkeita yhteensä	%
Ulkomaiset ja hallintarekisteröidyt	293 447 783	52,40
Yritykset	92 381 495	16,50
Julkisyhteisöt	69 104 675	12,34
Kotitaloudet	64 716 781	11,56
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	19 226 993	3,43
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	13 915 613	2,48
Yhteistilillä	7 206 660	1,29
Yhteensä	560 000 000	100,0

Osakemäärän kehitys, Sampo Oyj, 2007-2011

Vuosi	A-osakkeita	B-osakkeita	Yhteensä	Muutos vuoden aikana	Muutoksen syy
1.1.2007	566 418 145	1 200 000	567 618 145	15 740 245	Optio-oikeuksien konversio (A-osake)
				-4 827 500	Takaisinostettujen osakkeiden mitätöinti (A-osake)
1.1.2008	577 330 890	1 200 000	578 530 890	-17 158 500	Takaisinostettujen osakkeiden mitätöinti (A-osake)
1.1.2009	560 172 390	1 200 000	561 372 390	ei muutoksia	
1.1.2010	560 172 390	1 200 000	561 372 390	-90 000	Takaisinostettujen osakkeiden mitätöinti (A-osake)
1.1.2011	560 082 390	1 200 000	561 282 390	-1 282 390	Takaisinostettujen osakkeiden mitätöinti (A-osake)
1.1.2012	558 800 000	1 200 000	560 000 000		

Omistusmääräjakauma, Sampo Oyj, 31.12.2011

Osakkeiden lukumäärä	Omistajia kpl	Omistajia %	Arvo-osuus- määrä kpl	Arvo-osuus- määrä %	Äänimäärä kpl	Äänimäärä %
1-100	25 381	29,89	1 560 817	0,28	1 560 817	0,28
101-500	37 476	44,13	9 883 182	1,77	9 883 182	1,75
501-1 000	10 491	12,35	8 147 547	1,46	8 147 547	1,44
1 001-5 000	9 500	11,19	20 330 952	3,63	20 330 952	3,60
5 001-10 000	1 126	1,33	8 105 542	1,45	8 105 542	1,44
10 001-50 000	765	0,90	15 728 688	2,81	15 728 688	2,79
50 001-100 000	76	0,09	5 566 735	0,99	5 566 735	0,99
100 001-500 000	77	0,09	14 725 369	2,63	14 725 369	2,61
500 001-999999999	38	0,05	468 744 508	83,70	473 544 508	83,84
Yhteensä	84 930	100,00	552 793 340	98,71	557 593 340	98,72
Joista hallintarekisteröityjä	20		287 440 983	51,33	287 440 983	50,89
Odotusluettelolla yhteensä	0		0	0,00	0	0,00
Yhteistilillä			7 206 660	1,29	7 262 580	1,28
Erityistilillä yhteensä			0	0,00	0	0,00
Liikkeeseenlaskettu määrä			560 000 000	100,00	564 800 000	100,00

Osakkeenomistajat, Sampo Oyj, 31.12.2011

A- ja B-sarjat	Osakkeiden lukumäärä	Osakkeista %	Äänistä %
Solidium Oy	79 280 080	14,16	14,04
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma	47 709 421	8,52	8,45
Wahlroos Björn	11 758 555	2,10	2,08
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	10 203 068	1,82	1,81
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva*)	5 668 476	1,01	1,85
Valtion eläkerahasto	4 210 000	0,75	0,75
Kuntien eläkevakuutus	2 341 642	0,42	0,41
Folketrygdfondet	1 874 311	0,33	0,33
Svenska Litteratursällskapet i Finland	1 609 600	0,29	0,28
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	1 544 115	0,28	0,27
Odin Norden C/O Odin Forvaltning AS	1 308 551	0,23	0,23
OP-Delta sijoitusrahasto	1 270 000	0,23	0,22
Svenska Handelsbanken AB (Publ), Filialverksamheten i Finland	883 164	0,16	0,16
Schweizerische Nationalbank	877 534	0,16	0,16
Juselius Sigrid Stiftelse	846 400	0,15	0,15
Sijoitusrahasto Gyllenberg Finlandia	840 000	0,15	0,15
Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	831 000	0,15	0,15
Sijoitusrahasto Seligson & CO	790 500	0,14	0,14
Sijoitusrahasto OP-Suomi Arvo	775 000	0,14	0,14
Sijoitusrahasto Nordea Fennia	775 000	0,13	0,13
Hallintarekisteröidyt yhteensä	287 440 983	51,33	50,89
Muut yhteensä	97 182 600	17,35	17,21
Yhteensä	560 000 000	100,00	100,00

* A-sarjan osakkeita 4 468 476 kpl ja B-sarjan osakkeita 1 200 000 kpl.

Sisäiset osingot

Vuonna 2011 Sampo Oyj vastaanotti tytäryhtiöltään osinkoina yhteensä 506 miljoonaa euroa – If maksoi osinkoa neljännellä vuosineljänneksellä 406 miljoonaa euroa (3 700 miljoonaa Ruotsin kruunua) ja Mandatum Life vuoden 2011 toisella neljänneksellä 100 miljoonaa euroa.

Lisäksi osakkuusyhtiö Nordea Bank AB maksoi Sampo Oyj:lle 250 miljoonan euron suuruisen osingon 5.4.2011.

Luottoluokitukset

Sampo-konserniin kuuluvien yhtiöiden tärkeimmissä luottoluokituksissa ei vuoden 2011 kuluessa tapahtunut muutoksia.

Yhtiö	Moody's		Standard and Poor's	
	Luokitus	Näkymä	Luokitus	Näkymä
Sampo Oyj	Baa2	Vakaa	Ei luokitusta	-
If Skadeförsäkring Ab (Ruotsi)	A2	Vakaa	A	Vakaa
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (Suomi)	A2	Vakaa	A	Vakaa

Vakavaraisuus

Sampo-konserni on Nordea Bank AB (publ) -osakkuusyhtiöksi kirjaamisesta 31.12.2009 alkaen luokiteltu Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (2004/699) annetun lain mukaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymäksi.

kolmannen luvun mukaan. Laki perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2002/87/EY finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyriytysten ja sijoituspalveluyriytysten lisävalvonnasta.

Konsernin vakavaraisuus on vuonna 2011 laskettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (2004/699) annetun lain

Vakavaraisuus, Sampo-konserni

Milj. €	31.12.2011	31.12.2010
Konsernitaseen oma pääoma	8 920	8 886
Toimialakohtaiset erät	1 091	1 711
Aineettomat hyödykkeet ja toimialakohtaiset vähennykset	-2 545	-2 388
Osingot	-672	-646
Ryhmittymän omat varat, yhteensä	6 794	7 564
Omien varojen vaatimukset, yhteensä	4 902	4 526
Ryhmittymän vakavaraisuus	1 892	3 038
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (Omat varat suhteessa minimivaatimukseen, %)	138,6	167,1

Konsernin vakavaraisuussuhde (ryhmittymän omat varat suhteessa minimivaatimukseen) pysyi vakaana vuoden 2011 viimeisellä neljänneksellä ja oli 138,6 prosenttia (167,1) vuoden lopussa. Vakavaraisuussuhteen lasku vuoden 2011 aikana aiheutui Topdanmark -omistuksen kirjauskäytännön muutoksesta, Nordean Tier2 -lainojen määrän supistumisesta ja lfin maaliskuussa 2011 erääntyneestä pääomalainasta. Vähimmäispääomavaatimus kasvoi Nordealle asetetun vähimmäispääomavaatimuksen noustua. Sampo-konsernin vakavaraisuusvaatimuksessa huomioidaan sen omistusosuutta vastaava osuus Nordean vakavaraisuusvaatimuksesta.

Sampo-konsernissa pääomitusta arvioidaan sisäisesti vertaamalla riskeihin vaadittavaa pääomaa käytettävissä oleviin pääomiin. Riskeihin vaadittavan pääoman arviointi perustuu taloudelliseen pääomaan, jonka konserniyhtiöt määrittävät mitattavissa oleville riskeille 99,5 prosentin luottamustasolla ja yhden vuoden aikajänteellä. Tämän lisäksi yhtiöt arvioivat pääomatarpeensa sellaisien riskien varalta, jotka eivät ole mitattavissa. Näitä ovat esimerkiksi toimintaympäristöön liittyvät riskit. Käytettävissä oleva pääoma (Adjusted Solvency Capital) sisältää vakavaraisuuspääoman ja lisäksi muita vahinkojen kattamiseen käytettävissä olevia eriä kuten vastuuvelan diskonttausvaikutuksen ja muita vakavaraisuuspääomaan kuulumattomia eriä.

Taloudellisen pääoman vaatimus Sampo-konsernin toiminnalle 31.12.2011 oli 4 374 miljoonaa euroa (4 281) ja käytettävissä oleva pääoma (Adjusted Solvency Capital) oli 7 262 miljoonaa euroa (8 521).

Velkarahoitus

Sampo Oyj:llä oli 31.12.2011 velkarahoitusta 2 329 miljoonaa euroa ja 1 121 miljoonaa euroa korkoa kerryttäviä omaisuuseriä mukaan lukien pankkitalletukset. Vuoden aikana nettovelka kasvoi 1 208 miljoonaan euroon (1 016). Sampo Oyj:n bruttovelka oli 35 prosenttia (26) yhtiön omasta pääomasta.

Vuoden 2011 lopussa Sampo Oyj:n taseessa olleet rahoitusvelat koostuivat 1 677 miljoonan euron senior-ehtoista

joukkovelkakirjalainoista ja 652 miljoonan euron arvoisista liikkeeseen lasketuista yritystodistuksista. Vuonna 2011 Sampo Oyj keskittyi hajauttamaan julkisen velan maturiteettirakennetta laskemalla liikkeelle kolme pienempää velkainstrumenttia, jotka erääntyvät vuosina 2013, 2014 ja 2016. Sampo Oyj:n velan keskiporkko 31.12.2011 oli 3,73 prosenttia.

Tulevaisuuden näkymät

Konsernin suurimmat riskit ja epävarmuustekijät lyhyellä aikavälillä

Merkittävimmät Sampo-konsernin päivittäistä liiketoimintaa uhkaavat riskit ovat luotto-, markkina- ja vakuutusriskit. Niiden osuudet konsernin taloudellisen pääoman vaateesta ovat normaalitasollaan. Luottoriskin osuus on 38 prosenttia, markkinariskin 36 prosenttia ja vakuutusriskin 14 prosenttia.

Valtioiden velkakriisi, poliittisen järjestelmän kriisi, mahdollinen pankkikriisi ja hidas talouskasvu voivat kärjistyessään vaikuttaa konsernin toimintaan epäsuotuisasti, vaikka Sampo-konsernin yhtiöt

eivät omista vaikeuksissa olevien valtioiden velkakirjoja ja konsernin sijoitukset Pohjoismaiden ulkopuolisiin pankkeihin ovat pieniä.

Näkymät vuodelle 2012

Sampo-konsernin liiketoiminta-alueiden odotetaan raportoivan hyvän toiminnallisen tuloksen vuonna 2012. Markkina-arvoiset tulokset ovat kuitenkin varsinkin henkivakuutustoiminnassa vahvasti sidoksissa pääomamarkkinoiden kehitykseen.

Vahinkovakuutustoiminnan odotetaan vuonna 2012 saavuttavan pitkän aikavälin tavoitteensa mukaisen alle 95 prosentin yhdistetyn kulusuhteen. Nordean vaikutuksen konsernin tulokseen odotetaan olevan huomattava.

Voitonjakoehdotus

Sampo-konsernin voitonjakopolitiikan mukaisesti maksettujen osinkojen kokonaismäärä on kunakin vuonna vähintään 50 prosenttia konsernin nettotuloksesta (pl. poikkeuserät). Osingonjaon lisäksi yhtiö voi ostaa omia osakkeitaan.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 6 623 776 460,88 euroa, josta tilikauden voitto on 682 234 763,79 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle osinkoa maksettavaksi 1,20 euroa yhtiön 560 000 000 osakkeelle. Maksettavien osinkojen yhteismäärä on 672 000 000,00 euroa. Loput varoista jätetään omaan pääomaan.

Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 17.4.2012 rekisteröitynä Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa, että osinko maksetaan 24.4.2012.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Sampo Oyj

Hallitus

Tunnusluvut

Konsernin yhteiset tunnusluvut ¹⁾		2011	2010	2009	2008	2007
Voitto ennen veroja	Milj. e	1 228	1 320	825	870	3 833
Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin)	%	7,7	21,8	55,7	-32,4	52,6
Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvoin)	%	3,7	10,0	18,6	-7,4	11,5
Omavaraisuusaste	%	29,7	29,8	28,6	21,9	30,5
Konsernin vakavaraisuus ²⁾	Milj. e	1 892	3 038	2 315	2 656	5 969
Konsernin vakavaraisuussuhde ²⁾	%	138,6	167,1	158,3	433,6	774,6
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		6 874	6 914	7 311	7 145	6 855

Vahinkovakuustoittoiminnan tunnusluvut		2011	2010	2009	2008	2007
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj. e	4 414	4 189	3 888	4 057	4 085
Vakuutusmaksutuotot	Milj. e	4 094	3 894	3 643	3 807	3 797
Voitto ennen veroja	Milj. e	636	707	644	549	534
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin (RoE)	%	12,4	39,8	53,2	-0,8	19,2
Riskisuhde ³⁾	%	68,4	69,1	68,0	68,1	66,9
Toimintakulusuhde ³⁾	%	23,5	23,7	24,1	23,7	23,7
Vahinkosuhde ilman perustekorkokulua ³⁾	%	74,7	75,6	74,6	74,4	73,4
Liikekulusuhde ³⁾	%	17,3	17,2	17,6	17,4	17,2
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua	%	92,0	92,8	92,1	91,8	90,6
Vakavaraisuuspääoma (IFRS) [*]	Milj. e	3 080	3 373	2 943	2 221	2 681
Vastuuvälästä (IFRS) [*]	%	34,2	38,2	36,3	29,8	33,3
Vastuunkantokyky [*]	%	72,4	79,5	77,3	65,7	71,3
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		6 299	6 392	6 807	6 655	6 415

^{*}) Perustuvat If-alakonsernin tilinpäätökseen.

Henkivakuustoittoiminnan tunnusluvut		2011	2010	2009	2008	2007
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj. e	854	1 117	809	536	622
Voitto ennen veroja	Milj. e	137	142	121	140	342
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin (RoE)	%	-11,7	36,2	97,6	-68,8	9,1
Liikekustannussuhde	%	111,6	112,1	111,0	113,1	101,6
Vakavaraisuuspääoma (IFRS)	Milj. e	1 046	1 335	927	382	844
Vastuuvälästä (IFRS)	%	20,9	25,7	18,5	7,8	16,4
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		521	470	450	437	384

Omistusyhteisön tunnusluvut		2011	2010	2009	2008	2007
Voitto ennen veroja	Milj. e	456	474	36	180	95
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		54	52	54	53	56

Osakekohtaiset tunnusluvut		2011	2010	2009	2008	2007
Osakekohtainen tulos	euro	1,85	1,97	1,14	1,18	6,18
Osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot	euro	-	-	-	-	1,25
Osakekohtainen tulos, ml. muut laajan tuloksen erät	euro	1,22	3,22	5,88	-3,52	5,89
Osakekohtainen tulos, ml. muut laajan tuloksen erät, jatkuvat toiminnot	euro	-	-	-	-	0,95
Osakekohtainen oma pääoma	euro	15,93	15,83	13,56	8,25	13,47
Osakekohtainen substanssi	euro	14,05	17,79	14,63	8,28	13,49
Osakekohtainen osinko 4)	euro	1,20	1,15	1,00	0,80	1,20
Osinko/tulos	%	64,9	58,4	87,7	67,8	19,4
Efektiivinen osinkotuotto	%	6,3	5,7	5,9	6,0	6,6
Hinta/voitto -suhde (PE-luku)		10,4	10,2	14,9	11,2	2,9
Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12. 5)	1 000 kpl	560 000	561 282	561 282	561 372	574 209
Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm 5)	1 000 kpl	560 863	561 321	561 370	569 442	577 802
Osakkeiden painotettu keskim. lkm laimentavat osakkeet huomioituna 5)	1 000 kpl	560 863	561 321	561 370	569 442	577 802
Osakekannan markkina-arvo	Milj. e	10 735	11 254	9 553	7 433	10 382

A-sarja:		2011	2010	2009	2008	2007
Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12. 5)	1 000 kpl	558 800	560 082	560 082	560 172	573 009
Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm 5)	1 000 kpl	559 663	560 121	560 170	568 242	576 602
Osakkeiden painotettu keskim. lkm laimentavat osakkeet huomioituna 5)	1 000 kpl	559 663	560 121	560 170	568 242	576 602
Painotettu keskim. kaupantekokurssi	euro	20,63	18,46	13,84	15,96	21,43
Antioikaistu ylin kurssi	euro	23,90	20,71	17,72	19,30	24,79
Antioikaistu alin kurssi	euro	16,85	16,13	8,63	11,42	17,95
Antioikaistu viimeinen kaupantekokurssi	euro	19,17	20,05	17,02	13,24	18,08
Osakkeen pörssivaihto tilikaudella	1 000 kpl	399 759	381 863	452 367	650 816	750 748
Osakkeen suhteellinen pörssivaihto	%	71,4	68,2	80,8	114,5	130,2

B-sarja:		2011	2010	2009	2008	2007
Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm	1 000 kpl	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200

1) Sampo Oyj:n myyntivoitto Sampo Pankki Oyj:n osakekannan myynnistä Danske Bank A/S:lle (2 830 milj. e) sisältyy konsernin vuoden 2007 tunnuslukuihin.

2) Nordean tultua Sammon osakkuusyhtiöksi 31.12.2009 muuttui Sampo-konserni rahoitus- ja vakuutusyrittäjäryhmittymien valvonnasta annetun lain (2004/699) mukaiseksi rahoitus- ja vakuutusyrittäjäryhmittymäksi. Konsernin vakavaraisuus on vuosina 2009–2010 määrätty lain kolmannen luvun mukaisesti. Vuosina 2007 - 2008 vakavaraisuus on laskettu vakuutusyrittäjäryhmän mukautetun vakavaraisuuden laskentaa koskevan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1106/2000) mukaisesti. Vakavaraisuus on Finanssivalvonnan (ent. Vakuutusvalvontaviraston) suostumuksella määrätty konsernitilinpäätöksen perusteella.

3) Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu toimintokohtaisten kulujen pohjalta, eikä niitä siksi voida johtaa suoraan sulautetusta tuloslaskelmakaavasta.

4) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle tilikaudelta 2011

5) Osakekohtaisia tunnuslukuja laskettaessa on otettu huomioon emoyhtiön hallussa tilikauden aikana olleet 1 282 390 omaa osaketta. Tilinpäätöspäivän osakemääränä on käytetty 560 000 000 kappaletta ja tilikauden keskimääräisenä määränä 560 862 572 kappaletta.

Tunnuslukuja laskettaessa veroina on otettu huomioon tilikauden tulosta vastaava vero. Kiinteistöjen sekä eräpäivään asti pidettävien saamistodistusten arvostuserot laskennallisella verovelalla vähennettynä on otettu huomioon laskettaessa kokonaispääoman tuottoa, oman pääoman tuottoa, omavaraisuusastetta sekä osakekohtaista substanssia. Lisäksi kokonaispääoman tuottoa sekä oman pääoman tuottoa laskettaessa on otettu huomioon muut laajan tuloksen erät. Osakekohtaista substanssia laskettaessa on huomioon otettu myös konsernin arvostusero osakkuusyhtiö Nordeasta.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Tunnusluvut on laskettu valtiovarainministeriön asetuksen ja sitä tarkentavan Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelman mukaisesti. Konsernin vakavaraisuus on laskettu rahoitus- ja

vakuutusyhtymien valvonnasta annetun lain kolmannen luvun mukaisesti konsolidointimenetelmällä.

Konsernin yhteiset tunnusluvut

Voitto ennen veroja

Vahinkovakuutuksen voitto ennen veroja + henkivakuutuksen voitto ennen veroja
+ omistusyhteisön voitto ennen veroja ± konsernin tulosvaikutteiset eliminoinnit

Vahinko- ja henkivakuutus

+ vakuutusmaksutulo
+ sijoitustoiminnan nettotuotot
+ liiketoiminnan muut tuotot
- korvaukset
- vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos
- henkilöstökulut
- liiketoiminnan muut kulut
- rahoituskulut
± osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista

Omistusyhteisö

+ sijoitustoiminnan nettotuotot
+ liiketoiminnan muut tuotot
- henkilöstökulut
- liiketoiminnan muut kulut
- rahoituskulut
± osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista

Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin), %

+ kauden laaja tulos
+ sijoitusten arvostuserojen muutos laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen
_____ x 100 %

+ oma pääoma yhteensä
+ sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen
(vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvoin), %

+ liikevoitto
 + muut laajan tuloksen erät ennen veroja
 + korkokulut ja muut rahoituskulut
 + vastuuvelan perustekorko
 + sijoitusten arvostuserojen muutos

x 100 %

+ taseen loppusumma
 - sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka
 + sijoitusten arvostuserot
 (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Omavaraisuusaste (käyvin arvoin), %

+ oma pääoma yhteensä
 + sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen

x 100 %

+ taseen loppusumma
 + sijoitusten arvostuserot

Konsernin vakavaraisuus

+ oma pääoma yhteensä
 + toimialakohtaiset erät
 - aineettomat hyödykkeet ja toimialakohtaiset vähennykset

omat varat yhteensä

- omien varojen vaatimukset yhteensä

konsernin vakavaraisuus

Konsernin vakavaraisuussuhde, %

omat varat

x 100 %

omien varojen vaatimukset

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä

Keskiarvo kuukausien lopun henkilökuntamääristä oikaistuna osa-aikaisesti palveluksessa olleiden henkilöiden osalta.

Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut

Voitto ennen veroja

Kaava on esitetty [konsernin yhteisten tunnuslukujen](#) yhteydessä.

Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin), %

Kaava on esitetty [konsernin yhteisten tunnuslukujen](#) yhteydessä.

Riskisuhde, %

+ korvauskulut
- korvausten käsittelykulut
_____ x 100 %

vakuutusmaksutuotot

Toimintakulusuhde, %

+ liikekulut
+ korvausten käsittelykulut
_____ x 100 %

vakuutusmaksutuotot

Vahinkosuhde, %

korvauskulut
_____ x 100 %

vakuutusmaksutuotot

Vahinkosuhde ilman perustekorkokulua, %

korvauskulut ilman perustekorkokulua
_____ x 100 %

vakuutusmaksutuotot

Liikekulusuhde, %

liikekulut
_____ x 100 %

vakuutusmaksutuotot

Yhdistetty kulusuhde, %

vahinkosuhde + liikekulusuhde

Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua, %

vahinkosuhte ilman perustekorkokulua + liikekulusuhde

Vakavaraisuuspääoma (IFRS)

+ oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen
 ± sijoitusten arvostuserot
 - aineettomat hyödykkeet
 + pääomalainat
 - lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoituvat laskennalliset verot
 ± muut asetuksella säädetyt erät

Vakavaraisuuspääoma % vastuuvastausta (IFRS)

+ vakavaraisuuspääoma
 _____ x 100 %

+ velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista
 - jälleenvakuuttajien osuus vakuutusveloista

Vastuunkantokyky (IFRS), %

vakavaraisuuspääoma
 _____ x 100 %

vakuutusmaksutuotot 12 kuukaudelta

Henkivakuutustoiminnan tunnusluvut

Voitto ennen veroja

Kaava on esitetty [konsernin yhteisten tunnuslukujen](#) yhteydessä.

Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin), %

Kaava on esitetty [konsernin yhteisten tunnuslukujen](#) yhteydessä.

Liikekustannussuhde, %

+ liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta
 + korvausten selvittelykulut
 _____ x 100 %

kuormitustulo

Vakavaraisuuspääoma (IFRS)

- + oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen
- ± sijoitusten arvostuserot
- aineettomat hyödykkeet
- + pääomalainat
- lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoituvat laskennalliset verot (sis. käyvän arvon rahaston sekä voittovarojen laskennalliset verot)
- ± muut asetuksella säädetyt erät

Vakavaraisuuspääoma % vastuuvastausta (IFRS)

+ vakavaraisuuspääoma _____ x 100 %

- + velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista
- jälleenvakuuttajien osuus vakuutusveloista
- 75% sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten veloista

Osakekohtaiset tunnusluvut

Osakekohtainen tulos

emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva tilikauden voitto

osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

Osakekohtainen tulos ml. käyvän arvon rahaston muutos

emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva laaja tulos

osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

Osakekohtainen oma pääoma

oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)

osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osakekohtainen substanssi

- + oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)
 - + noteeratun osakkuusyhtiön arvostusero konsernissa
 - ± sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen
-

osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osakekohtainen osinko, %

tilikaudelta jaettu osinko
_____ x 100 %

osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osinko tuloksesta, %

osakekohtainen osinko
_____ x 100 %

osakekohtainen tulos

Efekttiivinen osinkotuotto, %

osakekohtainen osinko
_____ x 100 %

osakkeen antioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

Hinta/voitto -suhde (P/E-luku)

osakkeen antioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

osakekohtainen tulos

Osakekannan markkina-arvo

osakkeiden lukumäärä tilikauden viimeisenä päivänä x tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

Osakkeiden suhteellinen pörssivaihto, %

pörssin kautta vaihdettujen osakkeiden lukumäärä
_____ x 100 %

osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

Riskienhallinta

- 61 **Ansaintalogiikka ja riskit**
- 66 **Riskienhallintaprosessin tavoitteet, tehtävät ja tarkoitus**
- 68 **Riskienhallinnan hallintorakenne**
- 72 **Riskien ja pääoman hallinta**
- 74 **Underwriting-riskit**
 - 74 Vahinkovakuutusriskit
 - 79 Henkivakuutusriskit
- 86 **Markkinariskit**
 - 86 ALM-riskit
 - 88 Sijoitusomaisuuden riskit
- 95 **Luottoriskit**
 - 99 Jälleenvakuutusvastapuoliin liittyvät luottoriskit
 - 99 Luottoriskien hallinta
- 101 **Likviditeettiriskit**
- 103 **Operatiiviset riskit**
 - 103 Operatiivisten riskien hallinta Sampo-konsernissa
 - 103 Operatiivisten riskien hallinta ja valvonta If Vahinkovakuutuksessa
 - 104 Operatiivisten riskien hallinta ja valvonta Mandatum Lifessa
- 105 **Konsernitason riskit**
- 110 **Pääomitus**
 - 112 Pääomitus sisäisillä menetelmillä
 - 115 Pääomituksen herkkyyshanalyysi
 - 115 Pääomitus viranomaisten kriteereillä
 - 117 Pääomitus luottoluokittajien kriteereillä
- 118 **Riskienhallinnan kehitysnäkymät**

Ansaintalogiikka ja riskit

Sampo-konserni toimii kolmella liiketoiminta-alueella: vahinkovakuutus- ja henkivakuutustoimintaa harjoittavat emoyhtiö Sampo Oyj:n täysin omistamat tytäryhtiöt If Skadeförsäkring Holding AB (publ) sekä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö. Vakuutustoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden lisäksi konsernin emoyhtiö Sampo Oyj omisti 31.12.2011 21,28 prosenttia Nordea Bank AB (publ):sta, jonka kautta Sampo-konserni on mukana pankkitoiminnassa. Nordea on Sampo-konsernin osakkuusyhtiö ja vaikuttaa siten konsernin tulokseen ja riskeihin merkittävästi. Nordea toimii kuitenkin itsenäisesti eikä sen riskienhallintaa käsitellä Sampo-konsernin vuosikertomuksessa.

Sampo Oyj ei emoyhtiönä harjoita omaa liiketoimintaa lukuun ottamatta sen pääomarakenteen sekä likvideettipuskurien hallintaa. Sampo Oyj ohjaa toimintoja konsernitasolla asettamalla tytäryhtiöille keskeiset taloudelliset ja pääomitusavoitteet sekä määrittämällä konsernitason periaatteet koskien esimerkiksi riskienhallintaa, kompensatiota sekä lain ja säädösten noudattamista. Tytäryhtiöt järjestävät toimintonsa näiden emoyhtiön asettamien tavoitteiden ja periaatteiden lisäksi ottamalla huomioon oman toimintansa ansaintalogiikkaan ja riskeihin liittyvät erityispiirteet.

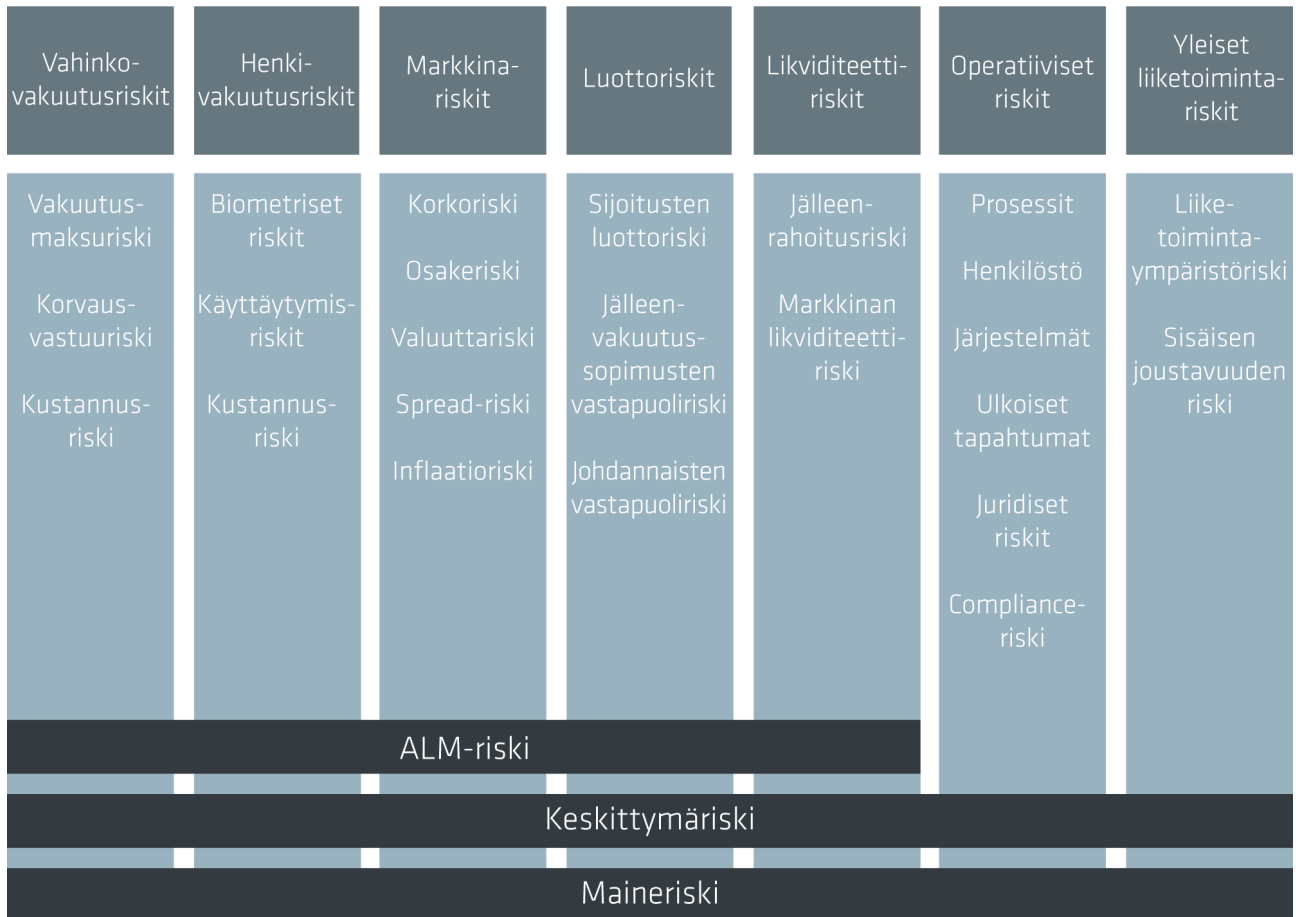
Pohjoismaisena vakuutus konsernina If Vahinkovakuutus tarjoaa maantieteellisesti hajaantuneella alueella vakuutusturvaa, joka kattaa monenlaisia riskejä laajalle joukolla yksityishenkilöitä ja yrityksiä. If Vahinkovakuutus tarjoaa vakuutuksia pääasiassa Pohjoismaissa ja Baltian maissa, sekä Pohjoismaisille asiakkaille, jotka toimivat myös Pohjoismaiden ulkopuolella. Maantieteellisen hajautuksen lisäksi yhtiön vakuutustoiminta on hyvin hajautunutta eri liiketoiminta-alueille. Mandatum Life toimii Suomessa ja Baltian maissa tarjoten säästö- ja eläkevakuutuksia henkivakuutuskomponentilla sekä erillisiä vakuutuksia, jotka kattavat kuolevuus-, sairastavuus- ja työkyvyttömyysriskit.

If Vahinkovakuutus sekä Mandatum Life altistuvat useille riskeille, jotka valitaan huolella ja hinnoitellaan kutakin riskitasoa vastaavasti. Jälleenvakuutusta käytetään vähentämään altistumista harvinaisille mutta suurille vahingoille. Menestyksen kannalta keskeistä on myös yhtiöiden kyky optimoida sijoitusomaisuuden odotettujen sijoitustuottojen ja riskien tasapainoa huomioon ottaen samanaikaisesti kaikki vakuutusvelkojen ominaisuudet, vakavaraisuusvaatimukset, viranomaisten katesäännökset sekä luottoluokittajien vaatimukset. Tytäryhtiöissä ydinosaamista on vakuutusriskien hinnoittelu, sijoitusriskien arviointi, syntyvien riskipositioiden asianmukainen hallinta sekä kyky hallita riskien ja pääomituksen välistä riittävää tasapainoa.

Emoyhtiö Sampo Oyj:n tavoitteena on varmistaa, että tytäryhtiöiden toiminta ei johda ei-toivottuihin riskikeskittymiin ja täten ylimääräiseen pääomatarpeeseen konsernitasolla. Ensisijaisesti keskittymiä ehkäistään ennakoivasti jakamalla riskienotto huolellisesti tytäryhtiöiden välillä, ja toissijaisesti sopeuttamalla tytäryhtiöiden riskiprofiileja mikäli tarpeellista.

Sampo-konsernin merkittävimmät riskit on havainnollistettu "Riskien luokittelu Sampo-konsernissa" -kuvassa. Riskilähteet muodostavat pääosin perustan riskien luokittelulle. Vahinkovakuutusriskien osalta riskien luokittelu perustuu sen sijaan riskien hallinnoinnin käytäntöihin. Tämä luokittelu erottelee vahinkotapahtumiin liittyvän riskin niihin, jotka ovat jo tapahtuneet menneisyydessä (korvausvastuuriski) sekä niihin, jotka tulevat tapahtumaan tulevaisuudessa (vakuutusmaksuriski). Tästä luokittelusta erillään ovat riskien omaleimaiset lähteet kuten tulipalot, liikenneonnettomuudet, myrskyt sekä katastrofit, jotka aiheuttavat poikkeamia odotetuista arvoista vastaavasti kuten missä tahansa muussa riskiluokassa. Tietyille riskeille, kuten ALM-riskille, keskittymäriskille ja maineriskille, on luonteensa puolesta, että ne riippuvat useista riskitekijöistä samanaikaisesti.

Riskien luokittelu Sampo-konsernissa

Vahinkovakuutusvakuutusriskit:

Vakuutusmaksuriski (premium risk) on riski tappiosta, joka johtuu riittämättömästä hinnoittelusta, riskikeskittymistä, sopimattomasta jälleenvakuutusuojasta tai vahinkotapahtumien toteutumistiheyden ja/tai suuruuden satunnaisesta vaihtelusta.

Korvausvastuuriski (reserve risk) aiheutuu vakuutuskorvausten maksusuoritusten ajoitukseen ja määrään liittyvästä vaihtelusta.

Katastrofiriski (catastrophe risk) on riski vakavista, mutta harvoin sattuvista tapahtumista, joita vakuutusmaksuriski ja korvausvastuuriski eivät ota riittävästi huomioon. Tällainen

tapahtuma voi olla esimerkiksi luonnonkatastrofi. Tällaisten tapahtumien johdosta toteutuneet vahinkotapahtumat eroavat merkittävästi odotettujen vahinkotapahtumien kokonaismäärästä. Katastrofiriskiä ei määritellä erilliseksi riskiksi, mutta se voidaan nähdä vakuutusmaksuriskin äärimmäiseksi tapaukseksi.

Kustannusriskiä (expense risk) syntyy silloin, kun aiheutuneiden kustannusten ajoitus ja/tai määrä eroavat odotetusta. Tämän seurauksena alun perin oletetut kuormitukset eivät välttämättä riitä kattamaan toteutuneita kuluja.

Henkivakuutusriskit:

Biometriset riskit viittaavat siihen, että yhtiön olisi maksettava enemmän kuolemantapaus-, työkyvyttömyys- tai sairauskulukorvauksia tai että eläkevakuutuksissa eläkkeitä maksettaisiin vakuutettujen odotettua korkeammasta eliniästä johtuen pidempään (pitkäikäisyysriski) kuin vakuutusten

hinnoitteluhetkellä on oletettu. Erityistä tapausta, jolloin yksittäinen suuren kokoluokan tapahtuma johtaa merkittävään eroavaisuuteen korvausten määrässä verrattuna odotettuun, kutsutaan katastrofiriskiksi. Henkivakuutustoiminnan katastrofitapahtumiin

sisältyy sekä lyhyellä aikavälillä toteutuvia että pitkäkestoisia yksittäisiä tapahtumia tai tapahtumasarjoja.

Käyttätymisriskit syntyvät epävarmuustekijöistä, jotka liittyvät vakuutuksenottajien käyttäytymiseen. Vakuutuksenottajilla on oikeus lopettaa vakuutusmaksujen maksaminen (keskeytysriski) ja

mahdollisuus lopettaa vakuutus sopimus enneaikaisesti (takaisinostoriski).

Kustannusriskiä (expense risk) syntyy silloin, kun aiheutuneiden kustannusten ajoitus ja/tai määrä eroavat hinnoittelun hetkellä odotetusta. Tämän seurauksena alun perin oletetut kuormitukset eivät välttämättä riitä kattamaan toteutuneita kuluja.

Markkinariskit:

Markkinariskeillä viitataan rahoitusvarojen ja -velkojen sekä vakuutusvelkojen markkina-arvojen muutosten aiheuttamiin vaikutuksiin yhtiön tuloksessa tai pääomassa. Markkina-arvot muuttuvat markkinamuuttujissa tapahtuvien muutosten johdosta.

Näistä markkinamuuttujista Sampo-konsernin kannalta tärkeimpiä tällä hetkellä ovat korot, inflaatio, luottoriskimarginaalit, valuuttakurssit, osakkeiden hinnat sekä niiden volatiliiteetit.

Luottoriskit:

Luottoriskit viittaavat liikkeeseenlaskijoiden sekä johdannais- tai jälleenvakuutusvastapuolien maksukyvyttömyydestä johtuviin negatiivisiin vaikutuksiin yhtiön taloudellisessa tuloksessa. Luottoriski voi realisoitua, mikäli liikkeeseenlaskijan tai muun vastapuolen kanssa sovitut kassavirrat eivät toteudu.

Liikkeeseenlaskijariskin tapauksessa lopullinen tappio riippuu omistetun arvopaperin nimellisarvosta sekä palautusosuudesta (recovery rate). Vastapuoliriskin tapauksessa lopullinen tappio riippuu sopimuksen mahdollisesta positiivisesta markkina-arvosta maksukyvyttömyyshetkellä sekä palautusosuudesta.

Likviditeettiriskit:

Likviditeettiriski on riski sille, että vakuutusyhtiöt eivät pysty harjoittamaan strategiansa mukaista normaalia liiketoimintaa, tai äärimmäisissä tapauksissa, eivät pysty suoriutumaan erääntyvistä maksuvelvoitteistaan määräajassa. Likviditeettiriski käsittää

sijoitusten mahdollisen epälikvidiuden sekä riskin sille, että asiakkaat jättävät vakuutus sopimuksensa uusimatta. Myös jälleerahoituksen ja rahoitusjohdannaisten saatavuus sekä kustannukset vaikuttavat yrityksen kykyyn harjoittaa normaalia liiketoimintaa.

Operatiiviset riskit:

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista tai järjestelmistä, henkilöstöstä ja järjestelmistä tai ulkoisista tapahtumista. Operatiiviset riskit sisältävät juridiset riskit, mutta ne eivät sisällä riskejä strategisista päätöksistä. Compliance-riski tarkoittaa yhtiön toimintaan liittyvien lakien, säädösten tai viranomaismääräysten

noudattamatta jättämisestä aiheutuvien mahdollisten oikeudellisten seuraamusten, merkittävien taloudellisten tappioiden tai yhtiön maineen menettämisen riskiä. Compliance-riski on usein seurausta juridisesta tai operatiivisesta riskistä, joten se voidaan nähdä osana operatiivisia riskejä.

Yleiset liiketoimintariskit:

Liiketoimintariski viittaa tappioihin, joita voi aiheutua kilpailuympäristön muutosten tai yhtiön sopeutumiskyvyn puutteiden johdosta. Odottamattomat muutokset yleisessä liiketoimintaympäristössä voivat aiheuttaa ennakoitua suurempaa vaihtelua yhtiön tuloksessa. Tällaiset muutokset voivat liittyä

yleiseen taloudelliseen kehitykseen, institutionaalisisessa ympäristössä tapahtuviin muutoksiin, teknologisiin innovaatioihin sekä kilpailullisiin tekijöihin kuten uusiin kilpailijoihin tai muutoksiin katteissa ja volyymeissa.

ALM-riski:

Yhtiö altistuu ALM-riskille (Asset and Liability Management –riskille) mikäli markkinamuuttujissa (kuten korot, inflaatio, valuuttakurssit, osakekurssit) tapahtuvat muutokset vaikuttavat sijoitusten arvoon erisuuruisesti kuin mitä ne vaikuttavat vakuutusvelkojen

markkinaehtoiseen arvoon. Lisäksi vakuutusvelan kassavirrat ovat mallinnettua estimoitua ja tästä johtuen niiden suuruuteen ja ajoittumiseen liittyy epävarmuutta. ALM-riskin määritelmä kattaa myös tämän epävarmuustekijän.

Keskittymäriski:

Keskittymäriskiä syntyy, mikäli yrityksen riskit eivät ole riittäväällä tavalla hajautuneita, jolloin yksittäinen vakuutus- tai markkinatapahtuma voisi vaarantaa yhtiön vakavaraisuuden tai taloudellisen aseman. Keskittymäriski voi toteutua myös silloin kun

kannattavuus tai pääomatilanne reagoi samalla tavalla yleiseen taloudelliseen kehitykseen tai rakenteellisiin muutoksiin eri liiketoiminta-alueiden institutionaalisessa ympäristössä.

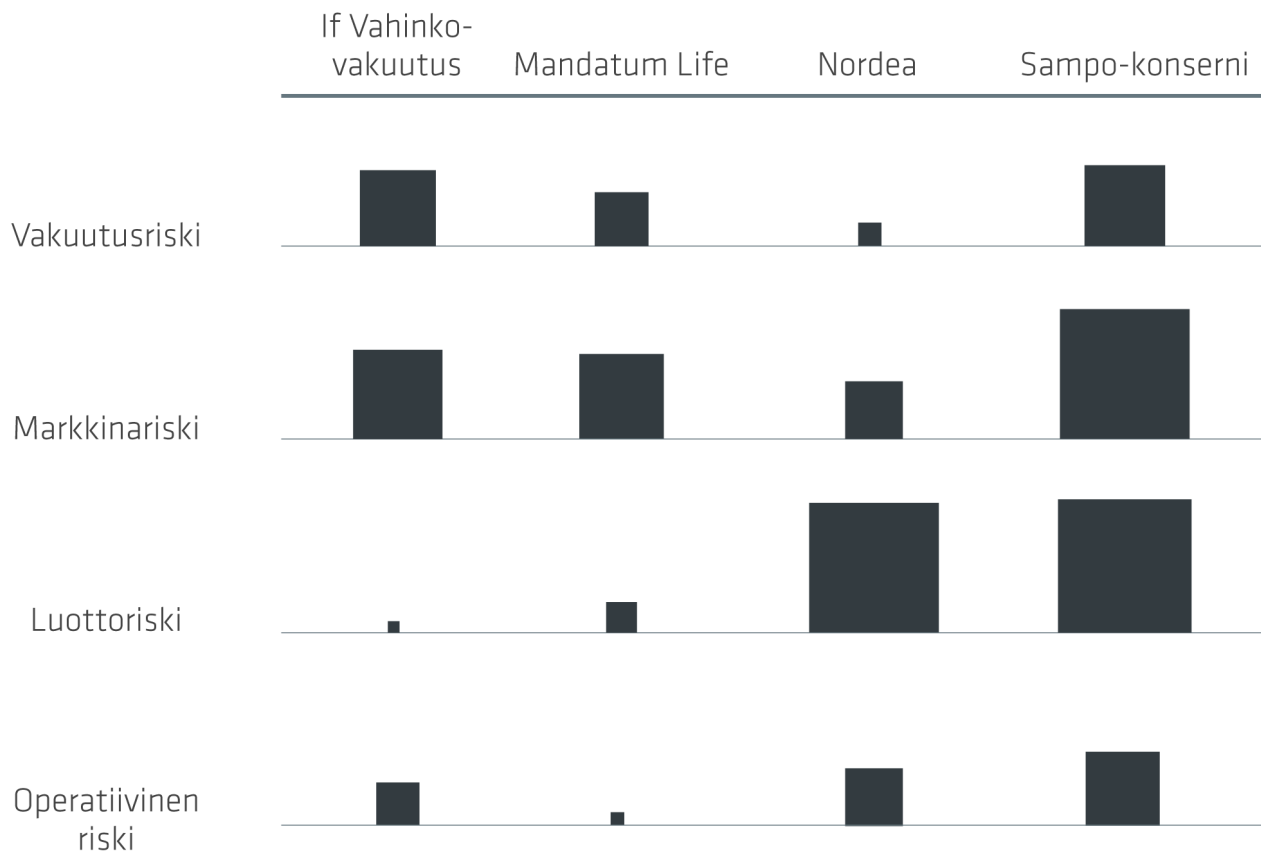
Maineriski:

Maineriski, jota ei määritellä operatiiviseksi tai compliance-riskiksi, on riski yhtiön maineen vahingoittumisesta yhtiön toiminnan tai erillisen tapahtuman johdosta.

Sampo-konsernin merkittävimmät riskit on havainnollistettu "Keskeiset Sampo-konsernin riskit" -kuvassa. Keskeisimmät riskit, Nordean luvut mukaan luettuina, ovat luottoriski, markkinariski,

vakuutusriski sekä operatiiviset riskit. Kuvan tarkoituksena on havainnollistaa riskien keskinäistä suuruutta.

Keskeiset Sampo-konsernin riskit

Havainnollistettujen riskien suuruutta on arvioitu Sampo-konsernissa käytettävien taloudellisen pääoman laskentatekniikoiden avulla. Nordea on sisällytetty taloudellisen pääoman lukuihin lisäämällä siihen Nordean ilmoittamasta taloudellisen pääoman määrästä osuus, joka vastaa Sampo Oyj:n omistusosuutta yhtiöstä. Lisätietoa taloudellisen pääoman luvuista on löydettävissä kappaleessa "Pääomitus".

Vakuutustoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden merkittävin liiketoiminnasta aiheutuva riski on markkinariski. Sampo-konsernin merkittävimmät riskit ovat markkinariski ja luottoriski. Tämä johtuu

Sampo Oyj:n omistusosuudesta Nordeasta, joka pankkialalla toimiessaan altistuu merkittävästi luottoriskille.

Riskienhallintaprosessin tavoitteet, tehtävät ja tarkoitus

Sampo-konsernin ydinosaimista on osaava riskien hinnoittelu, riskien valinta sekä riskien ja pääoman asianmukainen hallinta. Laadukas riskienhallintaprosessi on välttämätön edellytys menestyksekkään liiketoiminnan harjoittamiselle.

Sampo-konsernissa keskeiset tavoitteet riskienhallinnalle ovat:

- varmistaa, että kaikki kannattavuuteen vaikuttavat ja muut olennaiset riskit tunnistetaan, arvioidaan ja että niitä analysoidaan;
- varmistaa, että pääomitus – pääoma ja liiketoimintojen ennakoitu kannattavuus – on riittävä suhteessa liiketoimintaan ja toimintaympäristöön liittyviin riskeihin;
- varmistaa, että riskinotto kyky on kohdennettu eri liiketoiminta-alueille valittujen strategioiden mukaisesti ja että riskit ovat oikein hinnoiteltu;
- rajoittaa ja pienentää konsernin yhtiöiden taloudellisiin arvoihin liittyvää vaihtelua; sekä
- varmistaa toimintojen kokonaisvaltainen tehokkuus, turvallisuus ja jatkuvuus.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi Sampo-konsernin riskienhallintaprosessi sisältää seuraavia tehtäviä, jotka on esitetty kuvassa 'Riskienhallintaprosessi'.

Riskienhallintaprosessi

Korkealaatuinen riskienhallintaprosessi luo arvoa osakkeenomistajille seuraavista syistä:

- **Asiakkaat** saavat luotettavaa palvelua maineikkaalta instituutiolta, jolla on tehokas riskienhallinta;
- **Sijoittajien** vaatima riskipremio on pienempi silloin kun riskit esitetään läpinäkyvästi ja riskienhallintaprosessi on selkeästi kuvattu ja viestitty;
- **Henkilöstön** motivaatio vahvistuu, kun strategiat, valtuudet, limiitit, tavoiteltu tuotto ja palkitsemisen perusteet on selkeästi määritelty ja viestitty; ja
- **Valvontaviranomaisten** luottamus yrityksen kykyyn kontrolloida sen toimintoihin liittyviä riskejä vahvistaa edelleen yhteistoimintaa viranomaisten kanssa.

Riskienhallinnan hallintorakenne

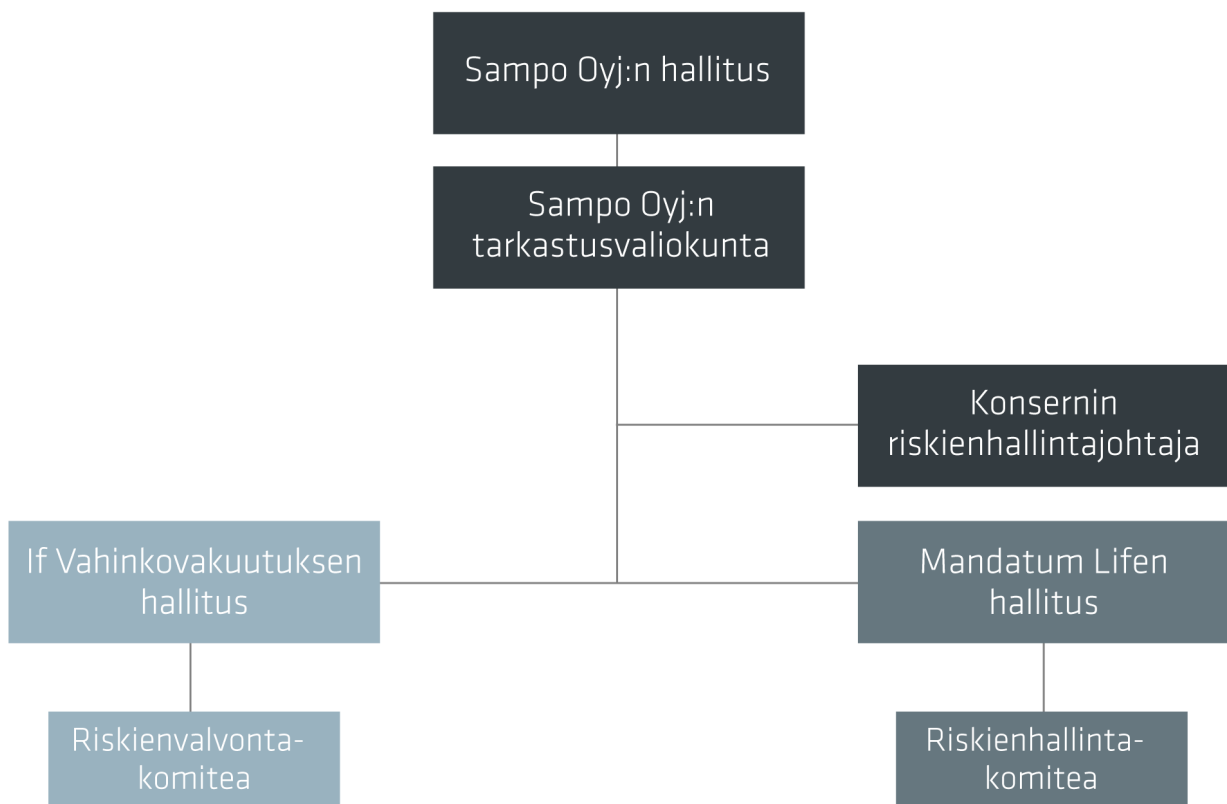
Tässä luvussa kuvataan Sampo-konsernin riskienhallinnan hallintorakennetta. Yleisempi kuvaus Sampo-konsernin hallinnointijärjestelmästä ja sisäisestä valvontajärjestelmästä on esitetty luvussa [Hallinointi](#).

If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life organisoivat toimintonsa itsenäisesti mutta noudattaen konsernitason riskienhallintaperiaatteita. Emoyhtiön hallitus tekee päätökset

tytäryhtiöiden tuotto- ja pääomitusavoitteista. Tytäryhtiöiden riskipositiot ja pääomitusraportit yhdistellään konsernitasolle vuosineljänneksittäin ja tulokset raportoidaan Sampo Oyj:n hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle.

Eri hallintoelinten raportointivastuut Sampo-konsernin tasolla on esitetty "Sampo-konsernin riskienhallinnan hallintorakenne" -kuvassa.

Sampo-konsernin riskienhallinnan hallintorakenne

Sampo Oyj:n hallitus on vastuussa siitä, että konsernin riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty.

Tarkastusvaliokunta vastaa hallituksen nimissä Sampo-konsernin riskienhallinnan periaatteiden ja niihin liittyvien ohjeistuksien laatimisesta. Tarkastusvaliokunta varmistaa lisäksi, että konsernin eri toiminnot noudattavat periaatteita ja ohjeistuksia, valvoo Sampo-konsernin riskejä ja riskikeskittymiä, sekä varmistaa, että riskienhallinta yhtiöissä on kattavaa ja laadukasta. Tarkastusvaliokunta valvoo riskienhallintapolitiikkojen toteuttamista, pääomitusta sekä riskin ja tuoton kehittymistä. Vähintään kolme tarkastusvaliokunnan jäsenistä tulee valita niistä hallituksen jäsenistä, jotka eivät toimi Sampo-konsernin johdossa ja jotka ovat riippumattomia yrityksestä. Tarkastusvaliokunta kokoontuu neljännesvuosittain.

Konsernin riskienhallintajohtaja on vastuussa riskienhallinnan asianmukaisuudesta konsernitasolla. Riskienhallintajohtajan tehtävänä on valvoa Sampo-konsernin riskejä kokonaisuutena, sekä koordinoita ja valvoa tytäryhtiöiden ja konsernin riskienhallintaa.

If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen hallitukset ovat omien yhtiöidensä ylimpinä päätöksentekijöinä vastuussa näiden riskienhallintaprosesseista. Hallitukset varmistavat, että riskienhallinta ja valvonta ovat riittäviä sekä hyväksyvät riskienhallintasuunnitelmat. Hallitukset myös nimittävät If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen riskienhallintaan liittyvät komiteat ja vastaavat riskienhallintaan liittyvien politiikkojen, periaatteiden ja ohjeiden muutostarpeiden tunnistamisesta.

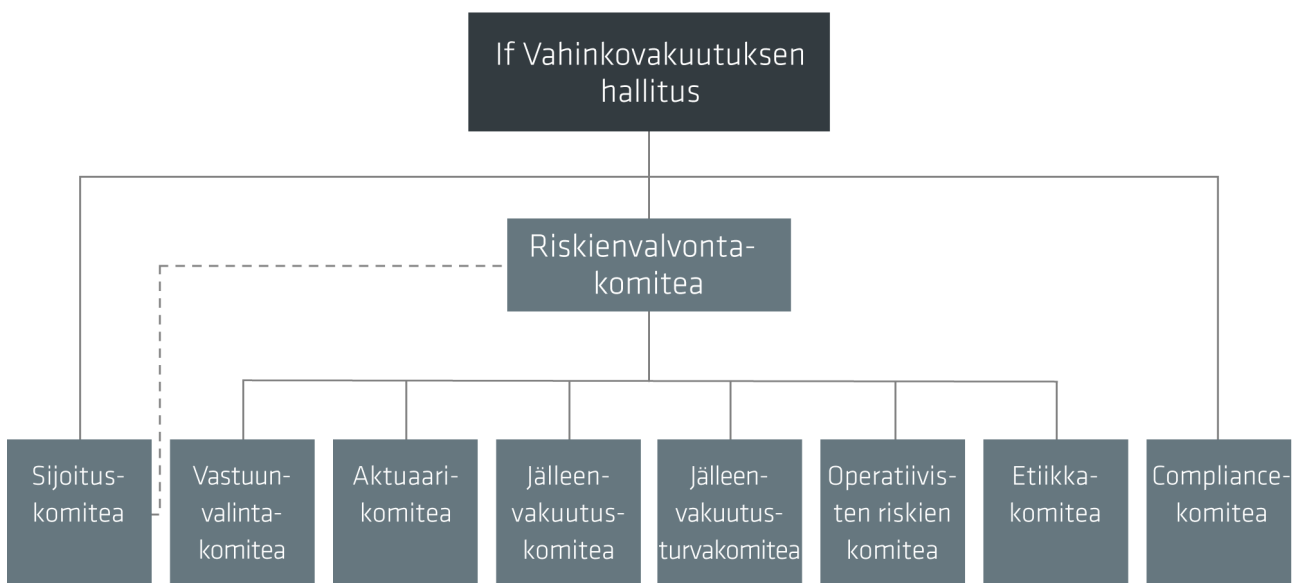
Riskienhallinta If Vahinkovakuutuksessa

If Vahinkovakuutuksen hallitus yhtiönsä ylimpänä päätöksentekijänä on vastuussa sen riskienhallintaprosesseista. Hallitus varmistaa, että

riskienhallinta ja valvonta ovat riittäviä, seuraa riskiraportteja sekä hyväksyy riskienhallintasuunnitelmat.

Eri hallintoelinten raportointivastuut If Vahinkovakuutuksessa on esitetty "If Vahinkovakuutuksen riskienhallinnan hallintorakenne" -kuvassa.

If Vahinkovakuutuksen riskienhallinnan hallintorakenne

If Vahinkovakuutuksen riskienvalvontakomitea avustaa If Vahinkovakuutuksen toimitusjohtajaa ja hallitusta täyttämään riskienhallintaprosessin valvontaan liittyvät veloitteensa. Riskienvalvontakomitea seuraa eri komiteoiden, liiketoiminta-alueiden, asiantuntijoiden ja erityistoimintojen tuottamia raportteja. Se seuraa myös If Vahinkovakuutuksen riskejä suhteessa hallituksen sille asettamiin limiitteihin. If Vahinkovakuutuksen riskienvalvontayksikkö on vastuussa riskienvalvontakomitealle raportoidun informaation koordinoinnista ja analysoinnista riskienhallintajohtajan nimissä.

If Vahinkovakuutuksen eri riskikomiteoiden vastuut ovat seuraavanlaiset:

- Sijoituskomitean puheenjohtaja vastaa sijoitustoiminnan valvonnasta If Vahinkovakuutuksessa, sijoitussuunnitelmassa (Investment Policy) määritettyjen periaatteiden ja limiittien noudattamisen varmistamisesta sekä mahdollisten poikkeamien raportoinnista;
- Vastuunvalintakomitean puheenjohtaja hyväksyy vastuunvalintapolitiikan (Underwriting Policy) periaatteista poikkeamisen sekä antaa mielipiteitä ehdotetuista poikkeamista;
- Aktuaarikomitean puheenjohtaja vastaa korvausvastuuriskin raportoinnista, valvoo vastuuvielkaa sekä siihen sisältyvää korvausvastuuriskiä;
- Jälleenvakuutuskomitean puheenjohtaja vastaa jälleenvakuutuspolitiikasta (Reinsurance Policy) sekä sisäisestä jälleenvakuutuspolitiikasta (Internal Reinsurance Policy) tehtävien poikkeamien hyväksymisestä ja raportoinnista;
- Jälleenvakuutus-turvakomitean puheenjohtaja vastaa jälleenvakuutus-turvapolitiikasta (Reinsurance Security Policy) tehtävien poikkeamien hyväksymisestä ja raportoinnista;
- Operatiivisten riskien komitean puheenjohtaja vastaa operatiivisten riskien raportoinnista If Vahinkovakuutuksessa kokonaisuutena perustuen operatiivisten riskien arviointiprosessissa tunnistettuihin riskeihin;
- Etiikkakomitean puheenjohtaja vastaa etiikkapolitiikan (Ethics Policy) sekä muiden arvoihin ja käyttäytymiseen liittyvien politiikkojen ylläpitämisestä;
- Compliance-komitea toimii neuvoo antavana foorumina compliance-johtajalle, vastaa lakiasioihin liittyvien compliance-kysymysten koordinoinnista If Vahinkovakuutuksessa sekä

toimintojen järjestämisestä Sampo-konsernin compliance-politiikan (Compliance Policy) mukaisesti. Sampo-konsernin compliance-politiikkaa sovelletaan kaikissa konsernin yhtiöissä.

Riskienhallinta Mandatum Lifessa

Mandatum Lifen hallitus vastaa riskienhallinnasta ja sisäisen valvonnan riittävydestä. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintasuunnitelman, sijoitussuunnitelman ja muut riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeet.

Mandatum Lifen toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu riskienhallinnan toteuttamisesta hallituksen ohjeiden mukaisesti.

Riskienhallintakomitea koordinoi ja valvoo kaikkia Mandatum Lifen riskejä. Komitean puheenjohtajana on toimitusjohtaja. Riskit on jaettu pääryhmiin, joita ovat vakuutusriskit, markkinariskit, operatiiviset riskit, juridiset ja compliance-riskit sekä liiketoiminta- ja maineriskit. Baltian tytäryhtiön riskejä seurataan myös komiteassa. Jokaisella riskialueella on oma vastuuhenkilönsä komiteassa.

Mandatum Lifen tasehallintakomitea valvoo, että sijoitustoimintaa hoidetaan hallituksen sijoitussuunnitelmassa määritettyjen limiittien puitteissa ja valvoo pääomien riittävyttä suhteessa taseen markkinariskeihin. Tasehallintakomitea raportoi hallitukselle ja kokoontuu vähintään kuukausittain.

Vakuutusriskien komitea on vastuussa vastuunvalintaohjeistuksen ylläpitämisestä sekä vastuunvalintaprosessin ja korvausprosessin toimivuuden valvonnasta. Komitea myös raportoi vastuunvalintaohjeistukseen liittyvistä poikkeamista

riskienhallintakomitealle. Vakuutusriskien komitean puheenjohtajana on yhtiön pääaktuaari, jonka vastuulla on varmistaa, että vakuutusten hinnoittelussa ja vastuuvelan laskennassa käytettävät periaatteet ovat riittävät ja yhteensopivat vastuunvalintaprosessin ja korvausprosessin kanssa. Hallitus hyväksyy vakuutusosapimusten hinnoittelun ja vastuuvelan laskennan keskeisimmät periaatteet. Lisäksi hallitus määrittelee maksimitason omalla vastuulla pidettävillä riskeillä ja hyväksyy jälleenvakuutuspolitiikan vuosittain.

Lakiasiat ja compliance -yksikkö hoitaa lain ja säädösten noudattamiseen liittyviä asioita. Yksikön johtaja on riskienhallintakomitean jäsen. Toimitusjohtaja on vastuussa liiketoiminnallisista ja maineriskeistä ja hän on myös riskienhallintakomitean puheenjohtaja.

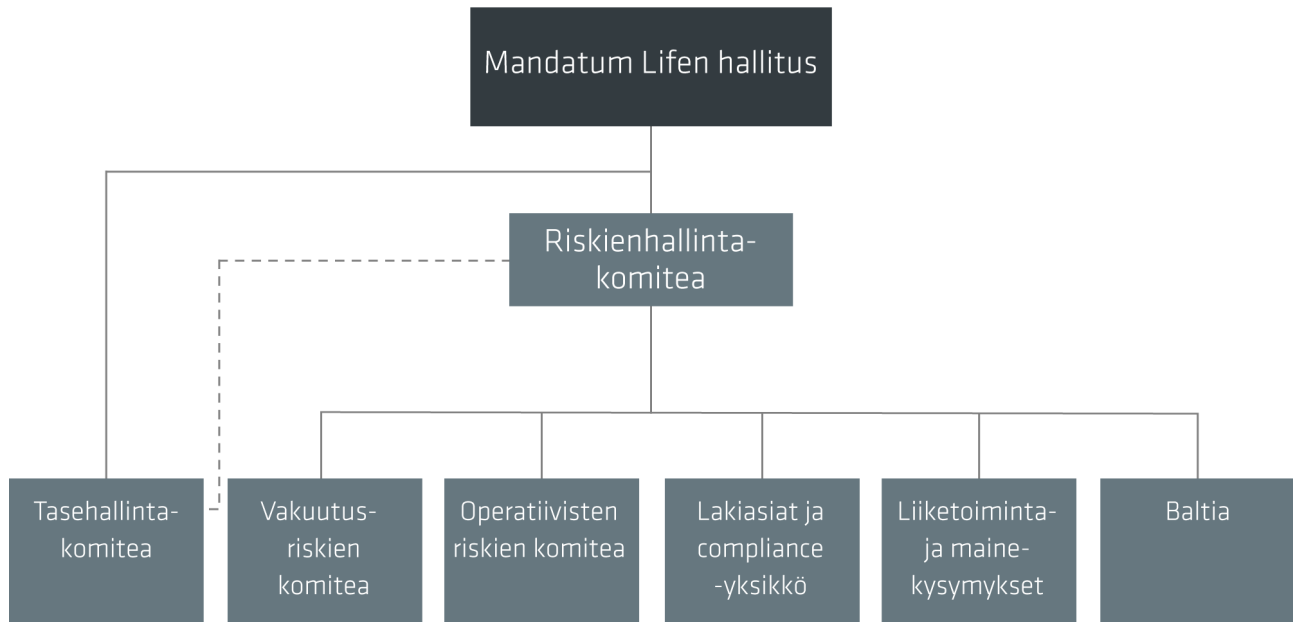
Operatiivisten riskien komitea analysoi ja käsittelee operatiivisia riskejä liittyen esimerkiksi uusiin tuotteisiin ja palveluihin, prosesseissa ja riskeissä tapahtuneisiin muutoksiin sekä toteutuneisiin operatiivisiin riskitapahtumiin. Merkittävistä havainnoista raportoidaan riskienhallintakomitealle ja hallitukselle neljännesvuosittain. Operatiivisten riskien komitea on vastuussa myös jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmien ylläpidosta ja päivittämisestä.

Baltian tytäryhtiöllä on omat riskienhallinnan menettelytavat. Suurimmat riskitapahtumat raportoidaan myös Mandatum Lifen riskienhallintakomitealle. Baltian tytäryhtiön hallituksen puheenjohtaja on riskienhallintakomitean jäsen.

Sisäinen tarkastus varmistaa tarkastussuosituksen avulla riittävien sisäisten kontrollien olemassaolon.

Eri hallintoelinten raportointivastuut Mandatum Lifessa on esitetty "Mandatum Lifen riskienhallinnan hallintorakenne" -kuvassa.

Mandatum Lifen riskienhallinnan hallintorakenne

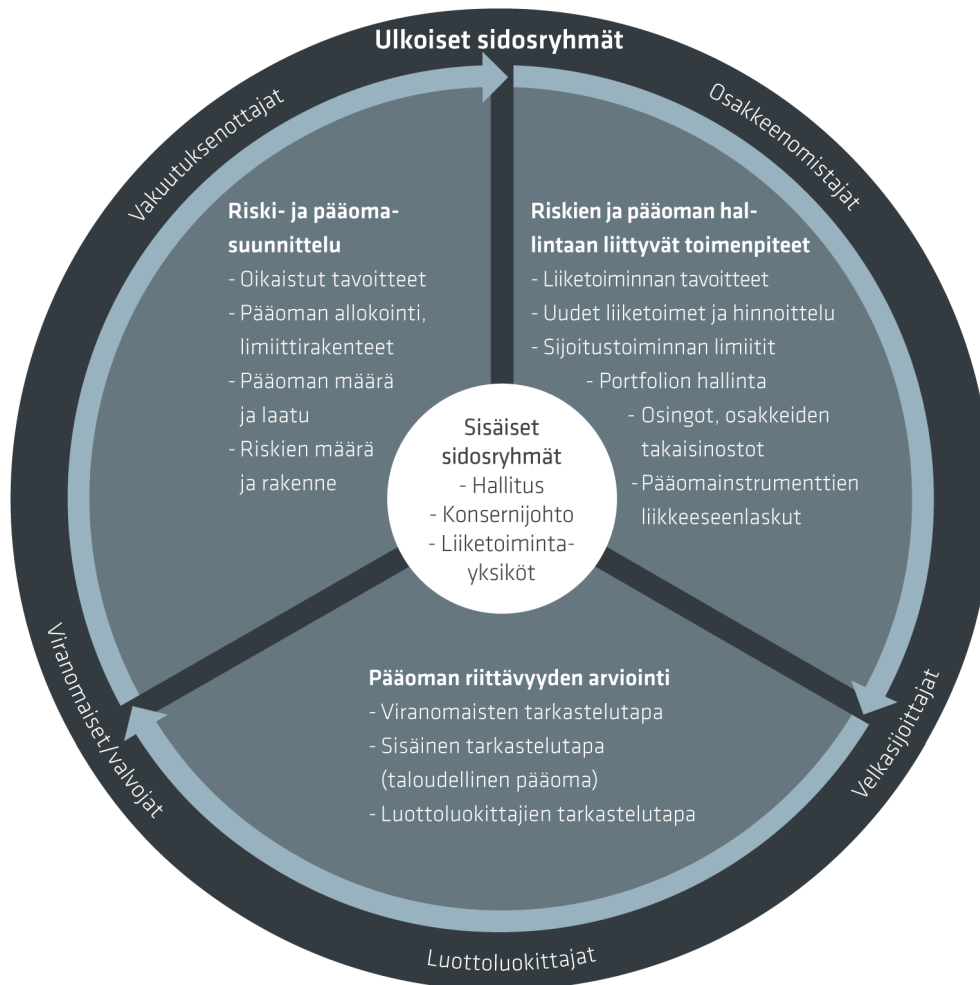

Riskien ja pääoman hallinta

Sampo-konsernissa riskien ja pääoman hallinnalla varmistetaan käytettävissä olevan pääoman riittävyys suhteessa liiketoiminnasta ja toimintaympäristöstä aiheutuviin riskeihin. Riskien ja pääoman hallintaan liittyviä tehtäviä suoritetaan jatkuvasti eri puolilla

organisaatiota. Sampo-konsernin riskien ja pääoman hallintaan liittyvät toimet on yleisellä tasolla esitetty "Havainnollistava kuva Sampo-konsernin riskien ja pääoman hallintaprosessista" -kuvassa.

Havainnollistava kuva Sampo-konsernin riskien ja pääoman hallintaprosessista

Pääoman riittävyyden arviointi

Sampo-konsernissa käytetään sisäisessä tarkastelussa varojen ja velkojen käypiin arvoihin perustuvia tulos-, riski- ja pääomamalleja virallisen tilinpäätöksen ja vakavaraisuustunnuslukujen rinnalla. Myös luottoluokittajien julkaisemia riski- ja pääomitusnäkemymiä seurataan tarkasti Sampo-konsernissa.

Sampo-konsernissa arvioidaan, että pääoman riittävyyttä tulee arvioida sisäisesti, koska viranomaisten ja luottoluokittajien mallien on sovellettava kaikille eikä niiden ole siten mahdollista ottaa huomioon eri yhtiöiden erityispiirteitä riittävän tarkasti.

Pääomatarvetta arvioidaan sisäisesti vertaamalla käytettävissä olevaa pääomaa (muokattu vakavaraisuuspääoma) tarvittavan pääoman määrään. Pääoman riittävyyden arvioinnissa on kolme vaihetta. Nykyisten toimintojen aiheuttama pääomatarve määritetään aluksi taloudellisen pääoman metodologian avulla. Toiseksi huomioidaan vaikeammin mitattavissa olevien alhaisen todennäköisyyden mutta suuren vaikutuksen omaavien riskien sekä liiketoimintaympäristöön liittyvien epävarmuuksien mahdolliset vaikutukset, mikä saattaa vaikuttaa Sampo-konsernin käsitykseen pääomatarpeesta. Kolmanneksi määritettäessä käytettävissä olevia pääomia huomioidaan yhtiön odotettu kannattavuus muiden pääomakomponenttien lisäksi, koska voittovarat nähdään ensimmäisenä puskurina, jolla mahdollisia tappioita katetaan.

Mitä on taloudellinen pääoma Sampo-konsernissa?

Taloudellista pääomaa (economic capital) käytetään Sampo-konsernin sisäisenä mittarina arvioitaessa pääoman määrää, joka tarvitaan kattamaan yhtiön riskit. Sampo-konsernissa taloudellinen pääoma tarkoittaa sitä pääoman määrää, joka turvaa vakavaraisuuden vuodeksi eteenpäin 99,5 prosentin luottamustasolla.

Taloudellista pääomaa laskettaessa otetaan huomioon markkina-, luotto- ja vakuutusriskit, operatiiviset riskit sekä näiden riskien välinen hajautusvaikutus. Taloudellista pääomaa lasketaan laskentamenetelmillä, jotka on kehitetty eri liiketoiminta-alueiden

erityistarpeisiin. Nordeasta johtuvan taloudellisen pääoman arvioinnissa käytetään Sampo Oyj:n omistussuuden mukaista osuutta (21,28 prosenttia vuoden lopussa) Nordean raportoimasta taloudellisen pääoman määrästä.

Sampo-konsernissa katsotaan, että taloudellinen pääoma on relevantti pääomatarpeen estimaatti mitattavissa olevien riskien osalta ja arvioitaessa pääomitusta normaalissa liiketoimintaympäristössä. Pääoman riittävyttä arvioitaessa liiketoimintaympäristön mahdolliset muutokset sekä mahdollisten alhaisen todennäköisyyden riskien vaikutukset otetaan huomioon.

Taloudellinen pääoma ja muokattu vakavaraisuuspääoma sekä viranomaisten vakavaraisuustunnusluvut julkistetaan vuosineljänneksittäin.

Mitä on muokattu vakavaraisuuspääoma Sampo-konsernissa?

Eri sidosryhmillä on erilaisia tarkastelutapoja käytettävissä olevan pääoman määrän arviointiin. Viranomaiset ovat määritelleet vakavaraisuuspääomaan hyväksyttävissä olevat erät ja luottoluokittajilla on vastaavasti omat määritelmänsä pääomalle. Muokattu vakavaraisuuspääoma on Sampo-konsernin sisäinen arvio käytettävissä olevasta pääomasta. Muokattu vakavaraisuuspääoma

perustuu viranomaisten vakavaraisuuspääomaan sisällyttämiin eriin. Näiden lisäksi muokattuun vakavaraisuuspääomaan luetaan mukaan muita riskien vaikutusta vaimentavia eriä, kuten vastuuvelan kirjanpitoarvon ja markkina-arvon välinen erotus riskimarginaali huomioon ottaen.

Riski- ja pääomasuunnittelu

Tulevaa pääoman tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon yhtiön johdon ja eri sidosryhmien – viranomaisten ja valvojien, luottoluokittajien, velkasijoittajien, vakuutusosastajien ja osakkeenomistajien – näkökulmat. Yhtiön johdon näkemykset ja suunnitelmat liiketoiminnan ja sijoitusten tulevasta kehityksestä ovat perustana, kun tulevaa pääomatarvetta arvioidaan. Suunnitteluprosessissa arvioidaan sitä, miten liiketoiminnan volyymien ja rakenteen muutokset tai nykyisissä riskitekijöissä tapahtuvat muutokset voisivat vaikuttaa kannattavuuteen, riskeihin ja pääomatarpeeseen. Saatuja tuloksia hyödynnetään, kun johdolle ja hallitukselle tehdään suosituksia riskienhallintaan tai pääomitukseseen liittyen. Suositukseen vaikuttaa myös se, miten ulkoiset sidosryhmät näkevät Sampo-konsernin pääomituksen.

Riskien ja pääoman hallintaan liittyvät toimenpiteet

Huolellinen pääoman riittävyden arviointi sekä riski- ja pääomasuunnittelu ovat tärkeitä työvälineitä muodostettaessa kuvaa toimenpiteistä, joilla pääomien ja riskien suhde pidetään järkevänä. Sampo-konsernissa ennakoiva riskien ja pääoman hallinta nähdäänkin tärkeimpänä riskien- ja pääomanhallintaprosessin vaiheena. Riskilimiitit ja päätöksentekovaltuudet asetetaan siten, että ne yhdessä tulostavoitteiden kanssa ohjaavat liiketoiminta- ja sijoitusyksiköitä ottamaan hyvin harkittuja riskejä. Riskilimiitit perustuvat pääomitustavoitteisiin ja yleiseen riskinottohalukkuuteen.

Underwriting-riskit

Vakuutusvelkojen kirjanpitoarvo (vastuuvelka) ja markkinaehtoinen arvo riippuvat (i) tulevien korvauskustannusten suuruudesta ja ajoituksesta (liikekulut mukaan lukien) sekä (ii) koroista, joita käytetään näiden korvausten diskonttaamisessa tähän päivään. Tässä osiossa tarkastelu kohdistuu pääasiallisesti ensimmäiseksi mainittuun

osa-alueeseen ja siten underwriting- eli vastuunvalintariskiin. Diskonttokorkoriskiä ja sen vaikutusta vastuuelkaan käsitellään myös tässä osiossa. Vastuiden taloudelliseen arvoon vaikuttavaa korkoriskiä käsitellään Markkinariskit-kappaleessa [ALM-riskiä](#) käsittelevässä osassa.

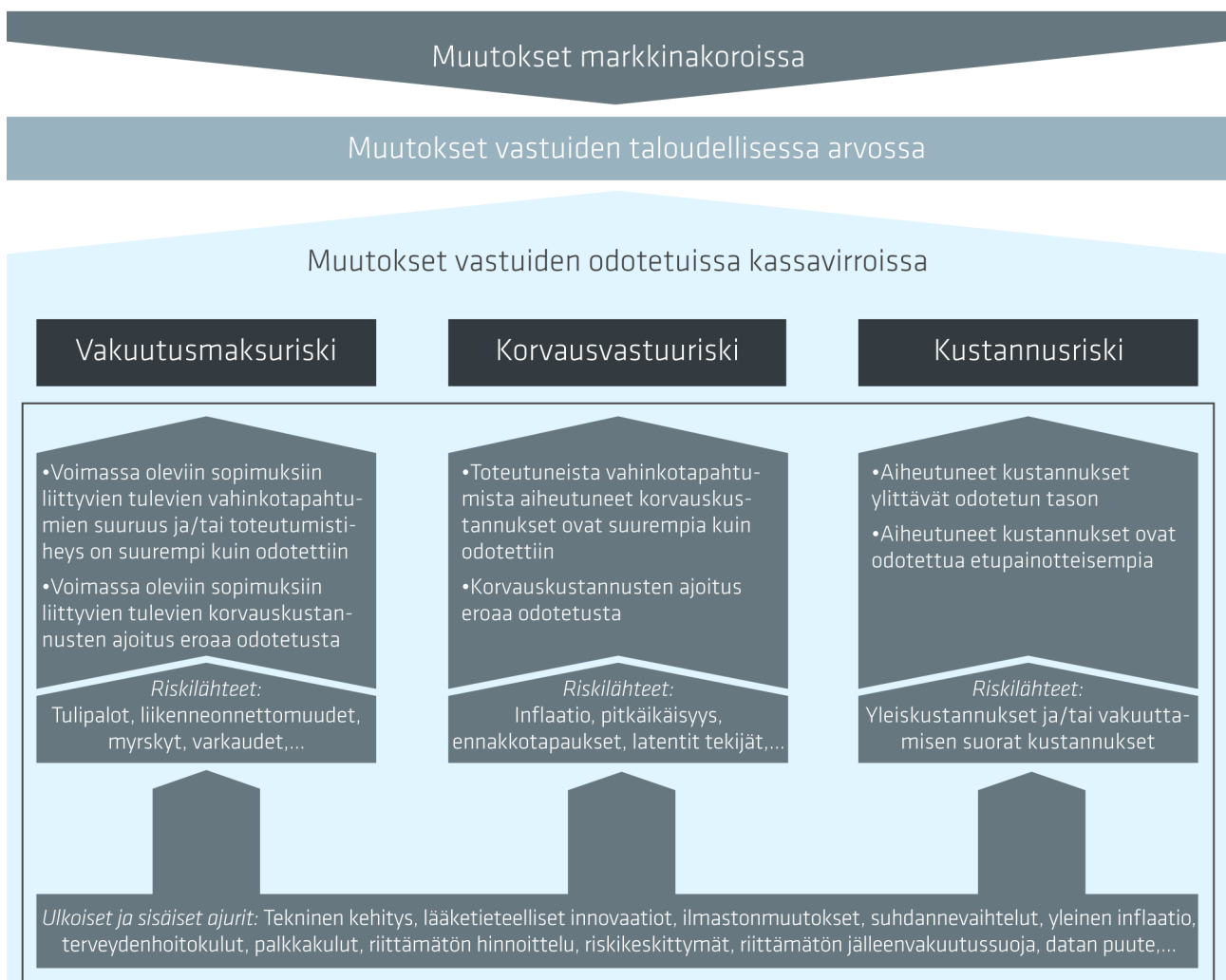
Vahinkovakuutusriskit

Underwriting-riski on riski siitä, että tulevat korvauskustannukset ovat suurempia kuin odotettiin. Underwriting-riski on If Vahinkovakuutuksen perusriski ja sen hallinta muodostaa perustan vakuustoitiminnoille. Syyt odotettua korkeammille kustannuksille voidaan jakaa kolmeen osaan: vahinkotapahtumat ovat suurempia

kuin odotettiin, vahinkotapahtumia on enemmän kuin odotettiin ja korvauskustannusten ajoitus eroaa odotetusta.

"Havainnollistava kuva vahinkovakuutustoiminnan riskikäsitteistä" - kuvassa esitetään vahinkovakuutusriskit yleisellä tasolla.

Havainnollistava kuva vahinkovakuutustoiminnan riskikäsitteistä

Vahinkovakuutustoiminnassa vakuuttaja sitoutuu korvaamaan tietyn tappion, joka on aiheutunut tietyistä vahingoista. Vahinkojen kuten

liikenneonnettomuuksien, myrskyjen ja tulipalojen tapahtuessa vakuuttaja tekee vahinkotapahtuman raportoinnin yhteydessä

alustavan arvion tappion määrästä, jolloin kirjataan vastuuvulka. Myöhemmin vahinkotapahtuman käsittelyprosessin aikana tätä tappion määrää voidaan tarkistaa ja vastuuvulkaa sen johdosta muuttaa.

"Havainnollistava kuva vahinkovakuutustoiminnan riskikäsitteistä" - kuvassa vasemalla esitetyt riskilähteet ovat alkuperäisiä syitä vakuutuskenottajien tappioille. Riskilähteissä tapahtuvat muutokset vaikuttavat vahinkotapahtumien toteutumistiheyteen ja vahinkotapahtumien suuruuteen. Kuvan keskiosassa esitetyt riskilähteet voivat myöhemmin muuttaa alkuperäisiä arvioita korvausten määrästä.

Underwriting-riskin hallinta on perinteisesti jaettu vahinkovakuutustoiminnassa vakuutusmaksuriskin ja korvausvastuuriskin hallintaan. Kustannusriski ei ole yhtä kriittinen kuin henkivakuutustoiminnassa, mutta myös se otetaan huomioon silloin kun arvioidaan vastuuden odotettuja kassavirtoja.

Vakuutusmaksuriski

Vahinkovakuutusyhtiö on sitoutunut maksamaan vakuutetuille korvauksia vahinkotapahtumien sattuessa, mistä vastikkeeksi yhtiö saa vakuutuskenottajilta vakuutusmaksuja.

Vahinkovakuutustoiminnan kannattavuuden kannalta on ratkaisevaa, että korvauskustannukset ja liikekulut osataan arvioida luotettavasti ja vakuutuslajit hinnoitella oikein niiden mukaisesti.

Epävarmuus on vahinkovakuutustoiminnalle luonteenomaista ja riskinä ovat odotettua useammin tapahtuvat ja/tai suuremmat vahinkotapahtumat. Esimerkkejä ovat suuret tulipalot, luonnonkatastrofit, kuten ankarat myrskyt, sekä pienten ja keskikokoisten vahinkojen tiheyden tai keskimääräisen suuruuden ennakoimaton kasvu. Vaihtelu voi olla puhtaasti satunnaista, eli johtua korvausmenoon sisältyvästä luontaisesta epävarmuudesta. Vaihtelua voi toisaalta aiheutua myös systemaattisemmista ja pysyvämmistä muutoksista esimerkiksi inflaatiossa, lainsäädännössä tai vakuutuskannan jakaumassa. Satunnainen vaihtelu on ominaista Suurasiakkaat-liiketoiminta-alueella, jossa tyypillisesti voi sattuua erittäin suuria yksittäisiä vahinkoja esimerkiksi johtuen suuresta

tehdaspalosta. Systemaattiset muutokset vaikuttavat erityisesti Yksityisasiakkaat-liiketoiminta-alueen tuloksiin, jolle on ominaista suuri määrä varsin pieniä vahinkoja, mikä tasoittaa satunnaisvaihtelun vaikutuksia.

Vakuutusmaksuriskin hallinta

Vastuunvalintapolitiikka on tärkein vakuutusten myyntiä ohjaava dokumentti. Se määrittelee vakuutusten myynnin yleisperiaatteet, rajoitukset ja menettelytavat. Kunkin If Vahinkovakuutuksen yhtiön hallitus vahvistaa vastuunvalintapolitiikan vähintään kerran vuodessa.

Vastuunvalintapolitiikkaa täydennetään yksityiskohtaisilla ohjeilla, jotka ohjaavat vakuutusten myyntiä eri liiketoiminta-alueilla. Nämä ohjeet pitävät sisällään muun muassa hinnat ja hinnoittelun luokitusmallit, ohjeet vakioehdoista ja sopimusteksteistä, samoin kuin vastuunvalintavaltuudet ja -limiitit, kuten vakuutettavat määrät sekä luettelon vakuutuskelvottomista riskeistä. Vastuunvalintakomitea vastaa siitä, että määritellyt vastuunvalintaperiaatteita noudatetaan.

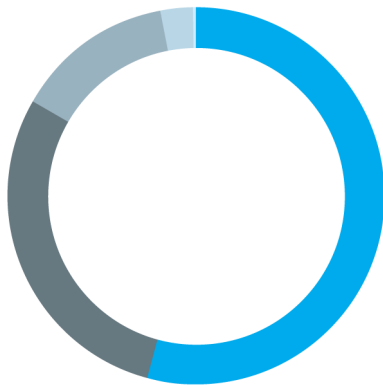
Vahinkovakuutuksen liiketoimintayksiköt hallinnoivat vakuutusmaksuriskiä päivittäisessä työssään. Hinnoittelu Henkilöasiakkaat-liiketoiminta-alueella sekä Yrityisasiakkaat-liiketoiminta-alueen pienempien riskien osalta perustuu tariffeihin. Suurasiakkaat-liiketoiminta-alueen ja Yrityisasiakkaat-liiketoiminta-alueen monimutkaisempien riskien osalta vastuunvalinta perustuu enemmänkin yleisperiaatteille ja tilannekohtaiseen valintaan kuin tiukkoihin tariffeihin. Yleisesti ottaen vakuutusten hinnoittelu perustuu korvauksista tehtyihin tilastoanalyysiin ja arvioihin tulevasta kehityksestä vahinkotiheyden ja korvausinflaation osalta.

Vahinkovakuutustoiminnan vakuutuskanta ja vastaavat vakuutusmaksut on hyvin hajautettu, koska vakuutuskenottajien määrä on suuri ja toimintaa harjoitetaan laajalla maantieteellisellä alueella sekä useissa eri vakuutuslajeissa. Hajautuksen määrä on esitetty "Bruttomaksutulojen erittely liiketoiminta-alueittain, maittain ja vakuutuslajeittain, If Vahinkovakuutus, 31.12.2011" -kuvassa sekä "Vastuuvulka vakuutuslajeittain ja maittain, If Vahinkovakuutus, 31.12.2011" -taulukossa.

Bruttomaksutulojen erittely liiketoiminta-alueittain, maittain ja vakuutuslajeittain

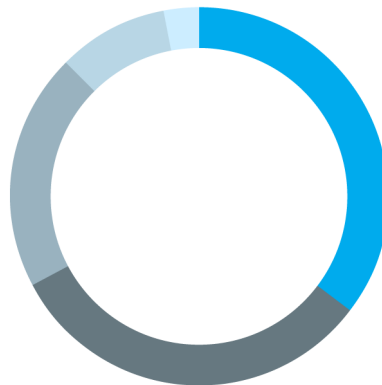
If Vahinkovakuutus, 31.12.2011, yhteensä 4 425 miljoonaa euroa

liiketoiminta-alueittain

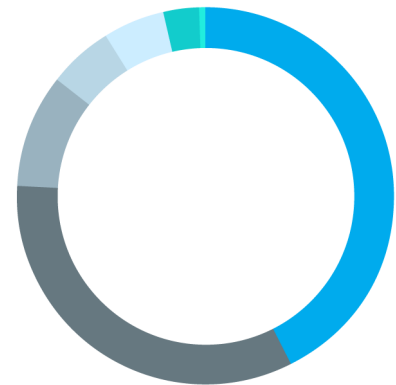
Henkilöasiakkaat	2 408
Yritysassiakkaat	1 285
Suurasiakkaat	604
Baltia ja Venäjä	123
Muut	5

maittain

Norja	1 571
Ruotsi	1 414
Suomi	898
Tanska	419
Baltia ja Venäjä	123

vakuutuslajeittain

Ajoneuvovakuutus	1 889
Omaisuusvakuutus	1 473
Tapaturmavakuutus	424
Vastuuvakuutus	247
Lakisääteinen tapaturmavakuutus	232
Kuljetusvakuutus	144
Muut	15

Luontaisesti hyvin hajautetusta vakuutusportfoliosta huolimatta riskikeskittymiä voi syntyä esimerkiksi altistuttaessa luonnonkatastrofeille, kuten myrskyille ja tulville. Tällaisille katastrofeille eniten alttiit alueet ovat Tanska, Norja ja Ruotsi. Lisäksi yksittäiset isot vahingot voivat vaikuttaa merkittävästi tulokseen. Jälleenvakuutuksella pienennetään näitä riskejä.

If Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutuspolitiikassa (Reinsurance Policy) annetaan ohjeet jälleenvakuutusuojan hankkimisesta. Jälleenvakuutuksen tarve ja optimaalinen valinta arvioidaan tilastollisten menetelmien ja mallien avulla. Jälleenvakuuttamisen jälkeen jäävällä riskillä on vaikutus pääomavaatimuksiin (taloudellinen pääoma sekä valvontaviranomaisten ja luottoluokituslaitosten pääomavaatimukset). Jälleenvakuutus kustannusten on oltava pääomakuluja pienemmät.

Analysoidakseen altistumista luonnonkatastrofeille, suurten tappioiden todennäköisyyttä ja jälleenvakuutuksen tarvetta, If Vahinkovakuutus tekee yhteistyötä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. Näissä analyyseissä käytetään kahta erilaista lähestymistapaa:

- Tilastollista mallintamista, jossa frekvenssi- ja vahinkojen suuruusjakaumia ennustetaan aiempien vahinkojen perusteella;
- Katastrofimallien hyödyntämistä, missä katastrofeja simuloidaan historiallisen meteorologisen datan perusteella. Tämän jälkeen

voidaan laskea vakuutustappiot, joissa otetaan huomioon vahinkoalttius, vastuun määrä ja vakuutusehdot.

Vuodesta 2003 lähtien If Vahinkovakuutuksessa on ollut käytössä yhteispohjoismainen jälleenvakuutusohjelma. Vuonna 2011 omapäätystasot olivat 100 miljoonan Ruotsin kruunun (noin 11,2 miljoonan euron) ja 200 miljoonan Ruotsin kruunun (noin 22,4 miljoonan euron) välillä riskiä kohden sekä 200 miljoonaa Ruotsin kruunua (noin 22,4 miljoonaa euroa) yksittäistä vahinkotapahtumaa kohden.

Korvausvastuuriski

Vakuutusvelkojen arvon määrittämiseen liittyy aina epävarmuutta, koska vahinkojen tulevat kustannukset perustuvat arvioihin vakuutuskorvausten koosta, toteutumistiheydestä ja ajoituksesta. Vakuutusvelkojen arvo muuttuu myös kun diskonttokorot muuttuvat. Kun vakuutusvelvat diskonttataan markkinakoroilla, kutsutaan lopputulosta vakuutusvelkojen markkinaehtoiseksi arvoksi.

Vastuuelka on sitä vastoin lakisääteinen termi ja käsittää vakuutusvelkojen arvon kirjanpidossa. Vastuuelka diskonttataan lakisääteisillä koroilla. Tässä osiossa keskitytään vastuuelkaan.

Mitä on vastuuelka vahinkovakuutustoiminnassa?

Vastuuelka jakautuu yhtiön taseessa vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen. Vakuutussopimusten alkamishetkellä taseeseen kirjataan vakuutusmaksuvastuuta tulevien vahinkojen varalle.

Vakuutusmaksuvastuun on tarkoitus kattaa jo solmittujen vakuutussopimusten jäljellä olevan vakuutuskauden odotettavissa

olevat korvausmenot ja liikekulut. Korvausvastuun tarkoituksena on puolestaan kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vahingoista. Tämä koskee myös tapahtuneita vahinkoja, joita ei vielä tilinpäätöshetkellä ole raportoitu vakuutusyhtiölle.

Vastuuelkaan liittyvä epävarmuus on tavallista suurempi uusissa vakuutuslajeissa, joista ei ole olemassa täydellisiä niin sanottuja run-off-tilastoja, sekä vakuutuslajeissa, joissa vahingon selviäminen kestää kauan. Tällaisia vakuutuslajeja ovat lakisääteinen tapaturmavakuutus, liikennevakuutus sekä vapaaehtoiset vastuu- ja tapaturmavakuutukset.

Korvausvastuuriskin hallinta

If Vahinkovakuutuksen hallitus hyväksyy vastuuelan laskentaa koskevat ohjeet. If Vahinkovakuutuksen pääaktuaarin vastuulla on kehittää ja toimeenpanna ohjeita vastuuelan määrittämiseksi sekä arvioida, onko vastuuelka riittävä. Pääaktuaari laatii neljännesvuosittain raportin vastuuelan riittävydestä, joka lähetetään If Vahinkovakuutuksen hallitukselle, riskienvalvontakomitealle, toimitusjohtajalle sekä talousjohtajalle.

Aktuaarikomitea on If Vahinkovakuutuksen pääaktuaarin neuvoy-antava ja valmisteleva komitea. Se antaa suosituksia vastuuelan laskennan ohjeistuksesta. Komitea myös seuraa vastuuelan kehitystä ja auttaa pääaktuaaria vastuuelan riittävyden arvioinnissa.

Aktuaarit seuraavat jatkuvasti vastuuelan tasoa verrattuna olemassa oleviin ohjeistuksiin. Aktuaarit kehittävät lisäksi menetelmiä ja järjestelmiä, jotka tukevat tätä prosessia.

Vakuutusmatemaattiset arviot perustuvat tilinpäätöspäivänä käytettävissä oleviin tilastoihin tapahtuneista vahingoista sekä muuhun käytettävissä olevaan tietoon, jota ovat mm. vahinkokehityksen trendit, maksamattomien korvausten määrä, lakimuutokset, oikeuspäätökset ja yleinen talouskehitys. Vastuuelan laskennassa yleisesti käytettyjä menetelmiä ovat Chain Ladder- ja Bornhuetter-Fergusson-tekniikat yhdistettynä ennusteisiin vahinkojen lukumäärästä ja keskimääräisistä korvauskustannuksista.

Lakisääteisten vakuutusten, kuten liikennevakuutuksen ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, ominaisuudet, ja näin ollen myös riskit, eroavat huomattavasti maittain. Jotkut suomalaiset, ruotsalaiset ja tanskalaiset vakuutukset sisältävät eläkemuotoista korvausvastuuta, joka on herkkä kuolevuusoletusten ja diskonttokoron muutoksille. Liikennevakuutuksen ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osuus vastuuelasta on 68 prosenttia.

Vastuuelan määrä ja duraatio vakuutuslajeittain ja maittain on esitetty "Vastuuelka vakuutuslajeittain ja maittain, If Vahinkovakuutus, 31.12.2011" -taulukossa.

Vastuuelka vakuutuslajeittain ja maittain, If Vahinkovakuutus, 31.12.2011

	Ruotsi		Norja		Suomi		Tanska		Yhteensä	
	Milj. €	Duraatio	Milj. €	Duraatio	Milj. €	Duraatio	Milj. €	Duraatio	Milj. €	Duraatio
Ajoneuvovakuutus	2 546	8,0	847	2,2	845	11,5	131	1,7	4 369	7,4
Lakisääteinen tapaturmavakuutus	0	0,0	410	5,9	1 034	11,5	262	6,8	1 706	9,6
Vastuuvakuutus	320	3,8	164	2,8	131	2,3	83	2,5	698	3,1
Tapaturmavakuutus	205	5,0	311	2,3	103	1,9	66	1,2	685	2,9
Omaisuusvakuutus	418	0,9	586	0,9	185	1,1	143	0,8	1 332	0,9
Kuljetusvakuutus	35	0,7	30	0,7	25	0,5	12	0,8	103	0,3
Yhteensä	3 525	6,5	2 348	2,5	2 322	9,7	697	3,6	8 892	6,1

If Life, Baltia ja Venäjä ei huomioitu.

Koko vastuuelassa otetaan huomioon inflaatiokehitys, joka on erityisen merkittävä tekijä vakuutuslajeissa, joissa vahingon selviäminen kestää kauan, kuten liikennevakuutuksessa ja lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa. Inflaation estimaatit perustuvat ulkoisiin arvioihin inflaatiokehityksestä (esimerkiksi

kuluttajahintaindeksi ja palkkaindeksi) yhdistettynä yhtiön omaiin arvioihin eri korvauslajien kustannusten kasvusta.

Vastuuelan inflaatoriski on tärkeä huomioon otettava tekijä If Vahinkovakuutuksen sijoitusstrategiassa. Inflaatioherkkyyt vaihtelee maittain erilaisista kansallisista säännöistä johtuen.

If Vahinkovakuutuksen vastuuelkaan liittyvä herkkyys inflaatiotason nousulle, eliniän pitenemiselle sekä diskonttokoron laskulle esitetään

"Vastuuelkaan liittyvien riskien herkkyydet, If Vahinkovakuutus, 2011" -taulukossa.

Vastuuelkaan liittyvien riskien herkkyydet, If Vahinkovakuutus, 2011

Vastuuelan erä	Riskitekijä	Riskiparametrin muutos	Maa	Vaikutus, milj. €
Nimellismääräinen vastuuelka	Inflaatio kasvaa	Yhden prosenttiyksikön kasvu	Ruotsi	186,8
			Tanska	12,4
			Norja	65,2
			Suomi	27,7
Toistuvaiskorvaukset	Kuolevuus laskee	Odotettu elinikä kasvaa yhdellä vuodella	Ruotsi	12,8
			Tanska	0,4
			Suomi	35,1
Diskontattu vastuuelka (toistuvaiskorvaukset ja osa suomalaisesta IBNR:stä)	Diskonttokorko laskee	Yhden prosenttiyksikön lasku	Ruotsi	70,1
			Tanska	8,6
			Suomi	215,5

If Vahinkovakuutuksen vastuuelka vahinkovuosittain ennen jälleenvakuuttajan osuutta ja sen jälkeen on kuvattu tarkemmin korvauskulujen kehitystaulukoissa, jotka on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa (liite 27).

Tuloksen herkkyyttä - ja siten underwriting-riskiä - on kuvattu "Vakuutustuloksen herkkyyksianalyysi, If Vahinkovakuutus, 31.12.2011 ja 31.12.2010" -taulukossa eri tunnusluvuissa tapahtuvien muutosten suhteen.

Vakuutustuloksen herkkyyksianalyysi, If Vahinkovakuutus, 31.12.2011 ja 31.12.2010

Tunnusluku	Nykyinen taso (2011)	Muutos nykyisessä tasossa	Vaikutus tulokseen ennen veroja, milj. €	
			2011	2010
Yhdistetty kulusuhde, henkilöasiakkaat	91,9 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/-23	+/- 21
Yhdistetty kulusuhde, yritysasiakkaat	92,8 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/-13	+/- 12
Yhdistetty kulusuhde, suuriasiakkaat	91,8 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/-4	+/- 4
Yhdistetty kulusuhde, Baltia	84,5 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/-1	+/- 1
Vakuutusten maksutaso	4 094	+/- 1 prosenttia	+/-41	+/- 39
Vahinkotiheys	3 059	+/- 1 prosenttia	+/-31	+/- 29
Jälleenvakuutusten maksutaso	214	+/- 10 prosenttia	+/-21	+/- 20

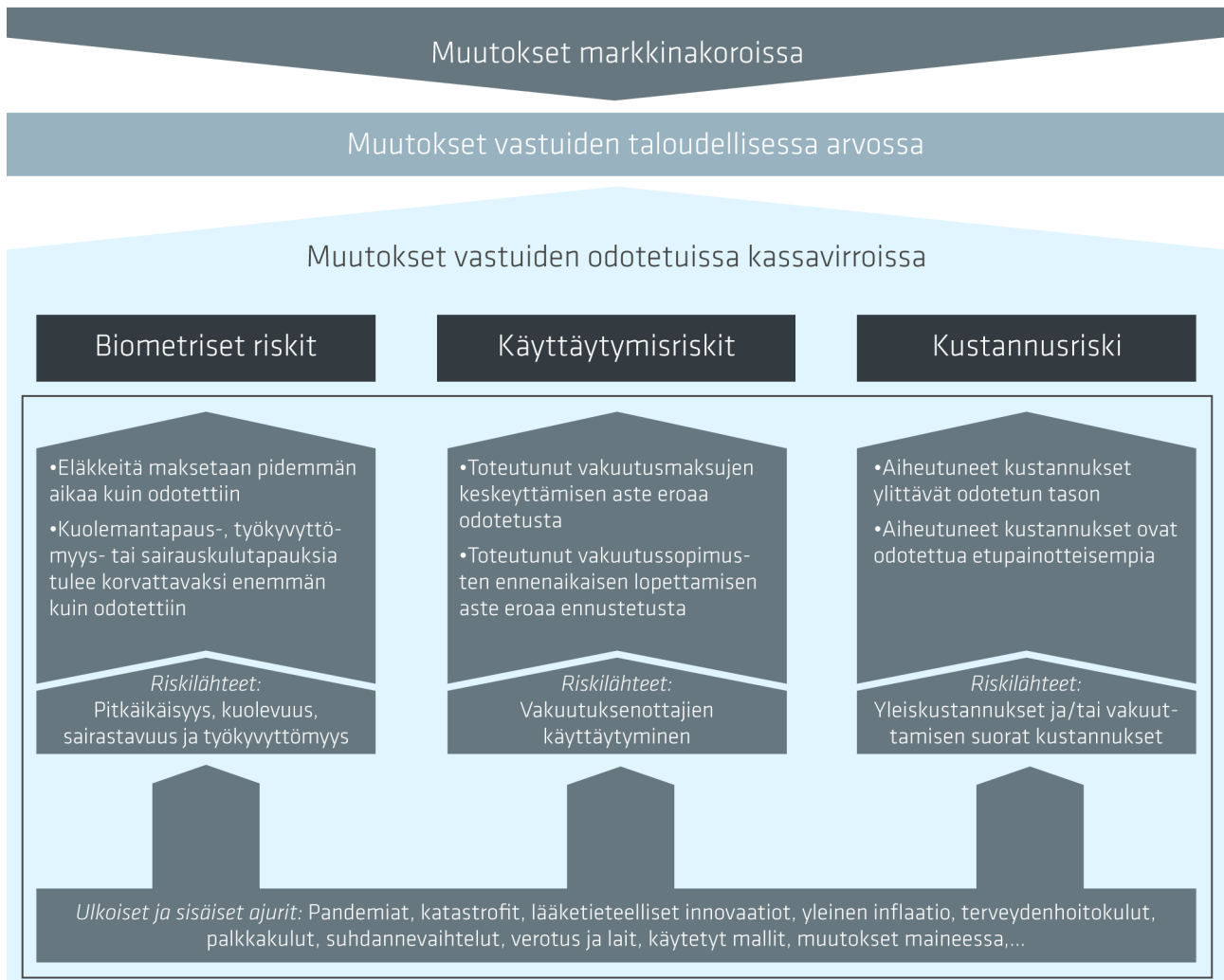
Henkivakuutusriskit

Henkivakuutustoiminnan riskit sisältävät underwriting-riskit sekä vastuuvelan diskonttokorkoon liittyvän riskin. Underwriting-riskit sisältävät biometriset riskit, vakuutuksenottajien käyttäytymiseen liittyvät riskit sekä kustannusriskit. Tässä kappaleessa käsitellään

näiden henkivakuutustoiminnan riskien kehitys vuonna 2011 sekä henkivakuutustoiminnan riskienhallintaperiaatteet.

"Havainnollistava kuva henkivakuutustoiminnan riskikäsitteistä" - kuvassa esitetään henkivakuutusriskit yleisellä tasolla.

Havainnollistava kuva henkivakuutustoiminnan riskikäsitteistä

Biometriset riskit

Henkivakuutustoiminnan biometriset riskit syntyvät pääasiassa siitä, että vakuutetuille tulisi korvattavaksi enemmän kuolemantapaus-, työkyvyttömyys- tai sairauskulukorvauksia tai että eläkevakuutuksissa eläkkeitä tultaisiin maksamaan vakuutetuille pidempään (pitkäikäisyysriski) kuin yhtiö ennakoi vakuutusten hinnoitteluhetkellä. Yksittäisiä tilanteita, joissa yksittäinen voimakkaasti vaikuttava tapahtuma johtaa merkittävään eroon toteutuneiden korvausten ja odotettujen maksujen välillä kutsutaan katastrofiriskiksi. Henkivakuutustoiminnassa katastrofitapahtumat sisältävät sekä

yksittäiset tapahtumat ja tapahtumasarjat lyhyellä aikavälillä että pitkään jatkuvat tapahtumat.

Sopimusten pitkä duraatio ja se, että Mandatum Lifen oikeus korottaa vakuutusmaksuja on rajoitettu kasvattaa biometrisiä riskejä. Mikäli vakuutusmaksut osoittautuvat riittämättömiksi, eivätkä ole muutettavissa, vastuuvelkaa täydennetään odotettavissa olevaa tappiota vastaavalla määrällä.

"Omalla vastuulla olevan liikkeen korvaussuhteita, Mandatum Life, 2011 ja 2010" -taulukossa esitetään Mandatum Lifen Suomen toiminnan riskiliikkeen tulos. Toteutuneen korvausmenon suhde laskuperusteiden mukaiseen korvausmenoon oli 77 prosenttia vuonna 2011 (78 prosenttia vuonna 2010). Taulukosta voi myös arvioida

riskiliikkeen herkkyyttä. Esimerkiksi henkivakuutuksen osalta kuolevuuden kaksinkertaistuminen nostaisi maksetut korvaukset 13,5 miljoonasta eurosta 27 miljoonaan euroon.

Omalla vastuulla olevan liikkeen korvaussuhteita, Mandatum Life, 2011 ja 2010

Milj. €	2011			2010		
	Riskitulo	Korvausmenot	Korvaussuhde	Riskitulo	Korvausmenot	Korvaussuhde
Henkivakuutus	42,6	23,0	54 %	37,9	21,7	57 %
Kuolevuus	26,7	13,5	51 %	23,4	14,2	61 %
Sairastavuus ja työkyvyttömyys	15,9	9,5	60 %	14,5	7,5	52 %
Eläkevakuutus	58,9	55,6	94 %	61,0	55,5	91 %
Yksilöllinen eläke	9,5	10,1	106 %	9,5	10,0	106 %
Ryhmäeläke	49,4	45,5	92 %	51,5	45,5	88 %
Kuolevuus (pitkäikäisyys)	44,6	41,8	94 %	46,2	42,3	92 %
Työkyvyttömyys	4,8	3,7	76 %	5,3	3,2	60 %
Mandatum Life	101,5	78,6	77 %	98,9	77,2	78 %

Pitkäikäisyysriski on Mandatum Lifen biometrisistä riskeistä kriittisin. Laskuperustekorollinen ryhmäeläkekanta muodostaa suurimman osan pitkäikäisyysriskistä. Olennaisimmat epävarmuustekijät ryhmäeläkkeen kuolevuudessa liittyvät kuolevuustrendin kehitykseen suhteellisen iäkkäiden ja sosio-ekonomisesti valikoituneiden vakuutettujen keskuudessa. Sijoitussidonnaisten ryhmäeläkkeiden ja yksilöllisten eläkevakuutusten kannassa pitkäikäisyysriski ei ole niin merkittävä, sillä vakuutukset ovat pääsääntöisesti määräaikaista ja niihin liittyvät henkivakuutukset kompensoivat pitkäikäisyysriskin.

Pitkäikäisyysriskin osalta vuotuista riskiliikkeen tulosta ja kuolleisuustrendiä analysoidaan säännöllisesti. Vastuuelan osalta ryhmäeläkevakuutusten elinajan odotetta tarkistettiin vuonna 2002 ja vuonna 2007 tehtiin lisää muutoksia. Näiden muutosten jälkeen ryhmäeläkkeen kuolleisuus on ollut ylijäämäinen. Vuoden 2011 pitkäikäisyyden riskiliike oli ryhmäeläkkeen osalta 2,7 miljoonaa euroa voitollinen (3,9 miljoonaa euroa vuonna 2010).

Henkivakuutuksen kuolevuusliike on voitollista ja trendi on yhtiölle suotuisa. Merkittävimpänä riskinä kuolevuusliikkeen heikkenemiselle nähdään mahdollinen pandemia.

Muiden biometristen riskien osalta riskiliike on ollut kokonaisuutena voitollista, vaikkakin eri riskien välillä on voimakasta vaihtelua. Työkyvyttömyys- ja sairauskuluvaluutuksissa riskiä pienentää pitkällä aikavälillä se, että yhtiöllä on oikeus korottaa vakuutusmaksuja olemassa olevien sopimusten osalta, mikäli vakuutuskorvausten määrässä tapahtuu epäsuotuisaa kehitystä.

Mandatum Lifen vakuutuskanta on suhteellisen hyvin hajautunut, eikä sisällä merkittäviä riskikeskittymiä. Yhtiön ottamalla katastrofijälleenvakuutuksella pienennetään mahdollisten riskikeskittymien merkitystä entisestään.

Edellä mainittujen biometristen riskien lisäksi Mandatum Life altistuu myös muille riskeille, kuten vakuutuksenottajien käyttäytymisestä johtuville riskeille, kustannusriskille sekä vastuuelan diskonttokorkoon liittyvälle riskille.

Vakuutuksenottajien käyttäytymiseen liittyvät riskit ja kustannusriski

Merkittävä vakuutusriski on myös vakuutuksenottajien käyttäytymiseen liittyvät epävarmuustekijät. Asiakkailla on oikeus lopettaa vakuutusmaksujen maksaminen (keskeytysriski), tai mahdollisuus lopettaa vakuutus sopimus ennenaikaisesti (takaisinostoriski). Keskeytys- ja takaisinostomäärien pitäminen alhaisella tasolla on keskeinen menestystekijä erityisesti sijoitussidonnaisen liiketoiminnan kustannusliikkeen kannalta. ALM-riskin kannalta takaisinostoriski ja keskeytysriski ovat vähemmän merkittäviä, koska Mandatum Lifessa noin 90 prosenttia laskuperustekorollisista vakuutuksista muodostuu eläkevakuutuksista, joissa takaisinosto on mahdollinen ainoastaan poikkeustapauksissa. ALM-riskin kannalta todellista takaisinostoriskiä on näin ollen vain yksittäisissä laskuperustekorollisissa henkivakuutuksissa ja kapitalisaatiosopimuksissa. Näissä vakuutuksissa tasehallinnan riskiä pienentää sopimusten verrattain lyhyt maturiteetti. Vastuuelan täydennyksiä ei myöskään makseta takaisinoston yhteydessä, mikä osaltaan pienentää laskuperustekorolliseen kantaan liittyvää takaisinostoriskiä.

Takaisinosto- ja keskeytysriskit otetaan huomioon yhtiön ALM-riskianalyysissa. Tätä on kuvattu yksityiskohtaisemmin [Markkinariskit](#) -osiossa.

Yhtiö on altistunut lisäksi kustannusriskille, joka on riski siitä, että tulevat liikekulut ylittäisivät vakuutusten hinnoittelussa oletetun tason. Kustannusriskiä lisää se, että vakuutusten ehtoja ja vakuutusmaksuja ei useimmiten voida muuttaa vakuutuksen elinkaaren aikana. Keskeisenä haasteena on vakuutusten hoitamiseen liittyvien prosessien kustannusten sekä moninaiseen IT-arkkitehtuuriin liittyvien kustannusten pitäminen alhaisella tasolla. Mandatum Life -konsernin kustannusliikkeen tulos oli 9,8 miljoonaa euroa (7,8 miljoonaa euroa vuonna 2010). Mandatum Life ei jaksota vakuutusten hankintakuluja.

Vastuuvelan diskonttokorkoon liittyvä riski

Vastuuvelan diskonttokorkoon liittyvä riski on merkittävin vastuuvelan riittävyteen liittyvä riski. Sopimuksiin sisältyvä laskuperustekorko on päätetty koko sopimusajalle. Tämän johdosta markkinakorkojen ja

odotettujen sijoitustuottojen laskiessa saatetaan joutua tilanteeseen, jossa vastuuvulkaa on täydennettävä.

Suurimmassa osassa laskuperustekorkoon pohjautuvista sopimuksista laskuperustekorko on 3,5 prosenttia. Suomessa ennen vuotta 1999 myydyissä yksilöllisissä vakuutuksissa laskuperustekorko on 4,5 prosenttia, joka on myös määräysten mukainen korkein sallittu diskonttokorko. Näiden vakuutusten vastuuvelan diskonttokorko on alennettu 3,5 prosenttiin. Tästä johtuen vastuuvulkaa on täydennetty 79 miljoonalla eurolla (86 miljoonaa euroa vuonna 2010). Lisäksi 29 miljoonaa euroa on varattu vuoden 2012 osalta vastuuvelan laskuperustekorkovaatimuksen alentamiseksi 2,75 prosenttiin. Näin ollen Mandatum Life on alhaisten markkinakorkojen vuoksi kasvattanut vastuuvulkaansa yhteensä 108 miljoonalla eurolla.

Kuhunkin vakuutuslajiin ja laskuperustekorkoon liittyvät vastuuvelat on esitetty "Vastuuvelan muutoksen analyysi ennen jälleenvakuuttajien osuutta, Mandatum Life, 2011" -taulukossa. Taulukossa näkyy myös kunkin luokan vastuuvelan muutos vuonna 2011.

Vastuuvelan muutoksen analyysi ennen jälleenvakuuttajien osuutta, Mandatum Life, 2011

Milj. €	Velka 2010	Maksut	Korvaukset	Kuormitustulo	Takuutuotot	Asiakas-hyvitykset	Muut	Velka 2011	Osuus %
Mandatum Life emoyhtiö									
Sijoitussidonnainen yhteensä	2 977	611	-308	-41	0	0	-302	2 937	40 %
Yksilöllinen eläkevakuutus	829	88	-6	-12	0	0	-145	753	10 %
Henkivakuutus	1 178	183	-159	-11	0	0	-96	1 095	15 %
Kapitalisaatiosopimukset	729	292	-140	-12	0	0	-46	823	11 %
Ryhmäeläkevakuutus	241	48	-3	-5	0	0	-15	266	4 %
Laskuperustekorollinen ja muut yhteensä	4 391	202	-453	-37	153	6	-34	4 229	58 %
Ryhmäeläkevakuutus	2 500	108	-190	-8	85	5	-6	2 494	34 %
Laskuperustekorko 3,5 %	2 458	57	-185	-7	84	5	-8	2 404	33 %
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	42	51	-5	-1	1	0	2	90	1 %
Yksilöllinen eläkevakuutus	1 322	24	-148	-7	56	1	27	1 275	17 %
Laskuperustekorko 4,5 %	1 134	16	-124	-6	49	0	5	1 075	15 %
Laskuperustekorko 3,5 %	154	5	-17	-1	6	0	11	157	2 %
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	34	4	-7	0	1	1	11	43	1 %
Yksilöllinen henkivakuutus	335	33	-70	-11	11	0	-1	298	4 %
Laskuperustekorko 4,5 %	83	5	-19	-2	4	0	7	77	1 %
Laskuperustekorko 3,5 %	195	11	-44	-4	6	0	-6	158	2 %
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	57	16	-6	-5	2	0	-1	63	1 %
Kapitalisaatiosopimukset	21	1	-17	0	0	0	0	6	0 %
Laskuperustekorko 3,5 %	15	0	-16	0	0	0	0	0	0 %
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	6	1	-1	0	0	0	0	6	0 %
Tulevien asiakashyvitysten vastuu	0	0	0	0	0	0	0	0	0 %
Korkotäydennys	147	0	0	0	0	0	-40	108	1 %
Tuleva jälleenvakuutus	3	2	-1	0	0	0	-2	2	0 %
Muu velka	64	34	-28	-12	1	0	-13	46	1 %
Mandatum Life emoyhtiö yhteensä	7 369	813	-761	-77	153	6	-336	7 166	98 %
Tytäryhtiö Mandatum Life Insurance Baltic SE	165	41	-47	-3	1	0	-20	137	2 %
Sijoitussidonnainen	147	37	-45	-3	0	0	-19	117	2 %
Muut	18	4	-2	-1	1	0	-1	19	0 %
Mandatum Life konserni yhteensä	7 534	854	-808	-81	153	6	-356	7 303	100 %

Laskuperustekorolliset sopimukset eivät ole olleet Mandatum Lifen uusmyynnin painopistealue vuosiin. Silti lähes 60 prosenttia vastuuvälästä koostuu edelleen laskuperustekorollisten sopimusten vastuuvälästä. Laskuperustekorollisen vastuuvälän määrä on laskussa, koska sopimusten vakuutusmaksutulot ovat laskusuunnassa ja korvausvaatimukset, erityisesti maksetut eläkkeet, ovat kasvussa.

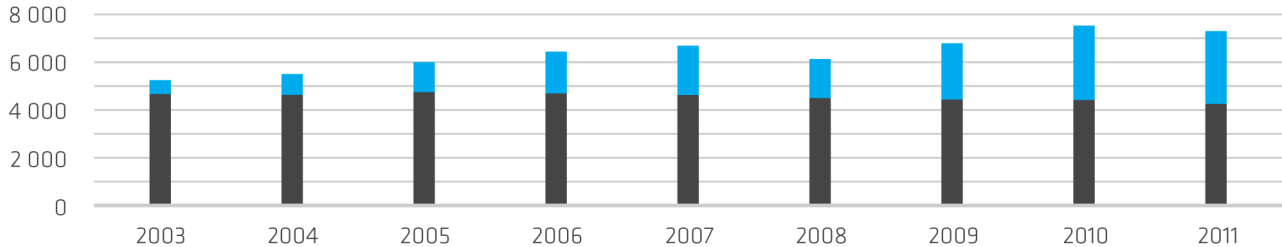
Keskimääräinen laskuperustekorko vakuutusentottajien säästöille ilman vastuuvälän korkotäydennyksen huomioon ottamista on 3,7 prosenttia. Keskimääräinen korko alenee ajan myötä, koska sopimukset joiden korko on 4,5 prosenttia erääntyvät aikaisemmin kuin sopimukset, joiden laskuperustekorko on alempi. Sijoitussidonnaisten sopimusten vastuuvälän trendi on nouseva paitsi

sellaisina vuosina kuten 2008 ja 2011, jolloin sijoitussidonnaisiin sopimuksiin liittyvien sijoitusten tappiot ylittävät nettomerkinnot.

Mandatum Lifen vastuuvelan rakenteen ja määrän kehitystä on kuvattu "Laskuperustekorollisen ja sijoitussidonnaisen vastuuvelan kehitys, Mandatum Life, 2003-2011" -kuvassa.

Laskuperustekorollisen ja sijoitussidonnaisen vastuuvelan kehitys, Mandatum Life, 2003-2011

Milj. €

■ Sijoitussidonnaiset

■ Laskuperustekorolliset

Henkivakuutuksen vakuutus- ja sijoitussopimusten oletettu erääntyminen ja duraatio on esitetty "Vakuutus- ja sijoitussopimusten oletettu erääntyminen ennen jälleenvakuuttajien osuutta, Mandatum

Life, 31.12.2011" -taulukossa. Vastuuvelan herkkyyks erilaisten diskonttokorkojen muutoksille on arvioitavissa taulukon duraatioiden avulla.

Vakuutus- ja sijoitussopimusten oletettu erääntyminen ennen jälleenvakuuttajien osuutta, Mandatum Life, 31.12.2011

Milj. €	Duraatio	2012- 2013	2014- 2015	2016- 2020	2021- 2025	2026- 2030	2031- 2035	2036-
Mandatum Life emoyhtiö								
Sijoitussidonnainen yhteensä	8,5	472	406	753	480	342	220	296
Yksilöllinen eläkevakuutus	11,4	38	68	173	153	122	84	96
Henkivakuutus	6,1	272	195	281	133	85	46	47
Kapitalisaatiosopimukset	8,0	148	121	236	132	86	53	84
Ryhmäeläkevakuutus	13,2	14	22	63	62	49	36	69
Laskuperustekorollinen ja muut yhteensä	9,3	1 018	855	1 621	1 138	815	569	905
Ryhmäeläkevakuutus	10,8	499	467	1 029	821	628	469	783
Laskuperustekorko 3,5 %	10,9	475	449	995	797	611	457	761
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	9,5	24	19	33	24	17	12	22
Yksilöllinen eläkevakuutus	6,7	328	320	481	259	147	72	74
Laskuperustekorko 4,5 %	6,6	276	273	417	224	122	58	59
Laskuperustekorko 3,5 %	7,0	41	38	52	29	21	12	11
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	6,7	12	9	11	6	4	2	4
Henkivakuutus	7,4	101	50	84	43	33	24	44
Laskuperustekorko 4,5 %	8,0	23	17	25	13	10	7	14
Laskuperustekorko 3,5 %	7,2	62	22	38	22	17	13	24
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	7,1	16	10	21	9	6	4	6
Kapitalisaatiosopimukset	8,6	1	1	2	1	1	1	0
Laskuperustekorko 3,5 %	0,5	0	0	0	0	0	0	0
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	8,8	1	1	2	1	1	1	0
Tulevien asiakashyvitysten vastuu	1,0	0	0	0	0	0	0	0
Korkotäydennys	4,7	45	15	23	12	6	3	3
Tuleva jälleenvakuutus	0,5	2	0	0	0	0	0	0
Muu velka	0,9	41	3	2	0	0	0	0
Mandatum Life emoyhtiö yhteensä	9,1	1 490	1 261	2 374	1 618	1 158	789	1 201
Tytäryhtiö Mandatum Life Insurance Baltic SE		17	12	30	21	18	11	27
Sijoitussidonnainen		13	10	24	17	17	11	26
Muut		5	2	6	4	1	1	0
Mandatum Life konserni yhteensä		1 507	1 273	2 404	1 638	1 176	800	1 227

Henkivakuutustoiminnan riskien hallinta

Henkivakuutuksien biometrisiä riskejä rajoitetaan huolellisella vastuunvalinnalla, riski- ja kustannusvastaavalla hinnoittelulla, asettamalla ylärajoja myönnettäville turville sekä jälleenvakuutuksella.

Jälleenvakuutuksella rajoitetaan erityisesti yksittäisiä kuolevuus- ja pysyvän työkyvyttömyyden riskejä. Hallitus päättää vuosittain suurimmista omalla vastuulla pidettävistä korvausmääristä. Mandatum Lifessa tämä määrä on 1,5 miljoonaa euroa vakuutettua kohden. Mahdollisten katastrofien vaikutusten pienentämiseksi Mandatum Life osallistuu suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden yhdessä ottamaan katastrofijälleenvakuutukseen.

Vakuutusriskeihin liittyvä vastuunvalinta on osa Mandatum Lifen päivittäistä toimintaa. Mandatum Lifen vastuunvalintapolitiikassa (Underwriting Policy) on määritetty periaatteet riskin valinnalle ja limiitit vakuutettaville summille. Vastuunvalintapolitiikassa

määritettyjen periaatteiden ja limiittien noudattamista valvotaan jatkuvasti.

Riskiliikkeen tulosta seurataan tiiviisti ja arvioidaan vuosittain perusteellisesti. Yhtiö mittaa riskinvalinnan tehokkuutta ja hinnoittelun riittävyttä keräämällä tietoa toteutuneesta korvausmenosta kultakin tuote- ja riskialueelta. Toteutunutta korvausmenoa verrataan vakuutusmaksuja asetettaessa oletettuihin ennusteisiin kunkin eri riskiturvan osalta.

Vastuuelkaa analysoidaan ja mahdollisia täydennystarpeita arvioidaan säännöllisesti. Vastuuelkaan liittyviä oletuksia tarkistetaan vuosittain. Vastuiden riittävyttä testataan neljännesvuosittain. Näihin vastuuelan riittävyystesteihin ja riskiliikkeen analyysiin perustuen asetetaan hinnat uusille vakuutus sopimuksille sekä päivitetään vastuunvalintapolitiikka ja vastuuelan laskennassa käytetyt oletukset. Mandatum Lifen hallitus arvioi ja hyväksyy vuosittain hinnat, jälleenvakuuttamista koskevat periaatteet sekä vastuuelan määräytymisperiaatteet.

Markkinariskit

Markkinariskeillä viitataan rahoitusvarojen ja -velkojen sekä vakuutusvelkojen markkina-arvojen muutosten aiheuttamiin vaikutuksiin yhtiön tuloksessa tai pääomassa. Sampo-konsernissa

markkinariskejä tarkastellaan ALM-riskin ja sijoitussalkkujen riskien kannalta. Nämä molemmat näkökulmat huomioidaan, kun riskejä hallitaan osana sijoitusten hallintaa.

ALM-riskit

Yhtiö altistuu ALM-riskille mikäli markkinamuuttujissa (kuten korot, inflaatio, valuuttakurssit ja osakekurssit) tapahtuvat muutokset vaikuttavat sijoitusten arvoon erisuuruisesti kuin mitä ne vaikuttavat vakuutusvelkojen markkinaehtoiseen arvoon. ALM-riskin määritelmä kattaa myös epävarmuustekijän, joka aiheutuu siitä, että vakuutus sopimusten tulevaisuuden kassavirrat ovat mallinnettuja estimaatteja ja tästä johtuen niiden suuruuteen ja ajoittumiseen liittyy epävarmuutta.

ALM-riskejä hallitaan Sampo-konsernissa osana sijoitussalkkujen hallintaa. ALM-riskejä analysoidaan säännöllisesti ja nämä analyysit yhdessä pääomituksen, viranomaisvaatimusten sekä luottoluokitustavoitteiden kanssa huomioidaan konsernin yhtiöiden sijoituspolitiikoissa.

"Sampo-konsernin tasehallinnan periaatteet" -kuvassa esitetään Sampo-konsernin yhtiöiden tasehallinnassa (ALM) sovellettava prosessi.

Sampo-konsernin tasehallinnan periaatteet

Jokaisen tytäryhtiön vastuuelat mallinnetaan ja analysoidaan säännöllisesti, jotta voidaan muodostaa ymmärrys odotetuista tulevaisuuden kassavirroista ja niiden herkkyydestä eri tekijöiden, kuten inflaation, korkojen ja valuuttojen muutoksiin.

Vakavaraisuusasema huomioidaan riskinotossa. Kun vakavaraisuusasema on vahva, enemmän pääomia voidaan käyttää sijoitussalkuissa markkinanäkemyksen mukaisesti sen sijaan, että sijoitussalkut replikoisivat vastuuelkojen kassavirtoja.

Sijoituspolitiikat määrittelevät sijoitussalkun allokaatiot sekä limiitit, sijoitustoimintojen riskienhallintarakenteen sekä päätöksentekovaltuudet. Sijoituspolitiikat ja varojen allokaatiopäätökset perustuvat vastuuelkojen rakenteeseen, riskinkantokykyihin, viranomaisvaatimukseen, luottoluokitustavoitteisiin sekä yleiseen riskinottohalukkuuteen.

Sijoituksia hallitaan If Vahinkovakuutuksen sekä Mandatum Lifen hallitusten hyväksymien sijoituspolitiikoissa määriteltyjen sääntöjen ja rajoitusten mukaan.

If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life voivat omien liiketoimintojensa erityisominaisuuksien johdosta soveltaa hieman erilaisia lähestymistapoja tasehallinnassaan.

Tasehallinta (ALM) If Vahinkovakuutuksessa

If Vahinkovakuutuksen lähestymistapa tasehallintaan on määritetty edellä kuvattujen konsernitason periaatteiden mukaisesti. Lisäksi If Vahinkovakuutuksen sijoitusvarallisuuden koostumuksen tulee kaikkina hetkinä olla viranomaisvaatimusten mukainen ja varmistaa riittävä vakavaraisuussuhde.

Hallitus hyväksyy If Vahinkovakuutuksen sijoituspolitiikan vuosittain. Allokatioissa ja limiiteissä sekä tuotto- ja likviditeettitavoitteiden asettamisessa huomioidaan yhtiöiden vastuuvelan rakenne, riskinkantokyky, viranomaisvaatimukset, luottoluokitustavoitteet ja riskinottohalukkuus. Sijoituspolitiikassa määritellään myös mandaatit ja valtuudet sekä johdannaisten käytön periaatteet.

Suurin osa vahinkovakuutuksen vastuuvelasta on kirjattu taseeseen nimellisarvoisena. Annuiteetti-maksuihin liittyvä vastuuvélka on diskontattu ja diskonttokoron mahdolliset muutokset vaikuttavat vastuuvélan määrään. Eri maissa käytetyt diskonttokorot vaihtelevat pääasiassa erilaisen lainsäädännön takia, mutta vallitseva markkinoiden korkotasoa vaikuttaa niihin ainakin epäsuorasti. Kirjanpidon näkökulmasta yhtiö on siis altistunut lähinnä korvausmenon odotetussa inflaatioissa ja viranomaisten diskonttokoroissa tapahtuville muutoksille. Markkinakorkojen muutokset vaikuttavat kuitenkin vastuuvélan markkinaehtoiseen arvoon.

If Vahinkovakuutuksessa riskinoton perustana on yleinen riskinottohalukkuus. Sijoituspolitiikassa riskinottohalukkuus on ilmaistu vuoden periodille asetetulla 99,5 prosentin VaR-luvulla. Allokatio ja riskilimiitit johdetaan siten, että kokonaisriskinottohalukkuuden rajoissa pysytään sekä kirjanpidollisesta että taloudellisesta näkökulmasta tarkastellen, ja myös silloin, kun vakuutusriski ja muut riskit otetaan huomioon. Valittu lähestymistapa mahdollistaa seurannan sekä koko markkinariskin osalta että eri riskityyppien osalta.

Tasehallintaa ohjaa yleinen riskinottohalukkuus ja sen puitteissa pysymiseksi voidaan tehdä vakuutusvelkojen rahavirtoihin valuutaltaan ja kassavirroiltaan täsmäviä korkoinstrumenttisijoituksia. Valuutanvaihtosopimuksia tai muita valuutariskiä pienentäviä johdannaisia käytetään eliminoimaan valuutariskiä silloin, kun sijoitukset eivät ole saman valuutan määräisiä kuin velat.

Sijoituksia hoidetaan aktiivisesti markkinanäkemyksiä hyödyntäen sijoitussuunnitelmassa määritettyjen rajojen puitteissa. Korkeampien tuottojen saavuttamiseksi sijoitusportfoliossa voi olla myös osakkeita korkosijoitusten lisäksi.

Tasehallinta (ALM) Mandatum Lifessa

Myös Mandatum Lifessa markkinariskien hallintaa lähestytään vastuuvélan ALM-analyysin ja vakavaraisuusaseman pohjalta. Kaikille laskuperustekorollisille vastuuvélan erille yhteinen ominaisuus on laskuperustekorko sekä kohtuusperiaatteen mukaan maksettavat asiakashyvitykset. Mandatum Lifen vastuuvélan kassavirrat ovat suhteellisen hyvin ennakoitavissa, koska sopimusten takaisinostot tai ylimääräiset lisäsijoitukset ovat rajoitettuja suurimmassa osassa yhtiön laskuperustekorollisia vakuutuksia. Yhtiön korvausmenoennusteisiin ei sisälly merkittävää inflaatoriskiä, ja näin ollen Mandatum Lifen osalta inflaatoriski liittyy pääasiassa vakuutusten hoitokuluihin.

Pitkällä aikavälillä merkittävin riski on se, ettei korkosijoituksilla saavuteta vastaavalle vastuuvélalle taattua vähimmäistuottoa.

Mandatum Life on varautunut matalaan korkotasoon muun muassa alentamalla uusien sopimusten laskuperustekorkoa ja täydentämällä vastuuvélkaa alentamalla vastuuvélan diskonttokorkoa. Tämän lisäksi olemassa olevia sopimuksia on muutettu siten, että jälleensijoitusriski on paremmin hallittavissa.

Sijoitustoiminnan pitkän aikavälin tavoitteena on saavuttaa hyväksyttävällä riskitasolla riittävä tuotto, jotta laskuperustekorko, kohtuusperiaatetulkinnan mukaiset asiakashyvitykset sekä omistajien tuottovaatimus voidaan kattaa. Yhtiö hallinnoi sijoituksiaan aktiivisesti ja myös käyttää korkojohdannaisia

Mandatum Lifen hallitus hyväksyy vuosittain sijoitussuunnitelman, joka määrittää sijoitustoiminnan periaatteet ja limiitit. Sijoitussuunnitelmassa täsmennetään myös mittarit ja rajat markkinariskin osalta hyväksyttävälle enimmäismäärälle. Nämä perustuvat sekä Solvenssi I - että Solvenssi II -tyyppiseen lähestymistapaan. Solvenssi I -tyyppisen lähestymistavan osalta on määritelty sijoitusomaisuuden VaR-analyysin kautta seurantarajat toimintapääoman vähimmäismäärän yläpuolelle. Solvenssi II -tyyppisessä taloudellisen pääoman kehikossa asetetut seurantarajat perustuvat erilaisiin luottamustasoihin Sampo-konsernissa käytössä olevan 99,5 prosentin luottamustason lisäksi. Seurantarajojen alittuessa tasehallintakomitea informoi asiasta hallitusta ja hallitus tekee pääomituksen ja taseen markkinariskeihin liittyvät päätökset. Tavoitteena on saavuttaa vaadittava vakavaraisuustaso ja varmistaa, että sijoitusomaisuus on riittävä ja rakenteeltaan sopiva vastuuvélan kattamiseen.

Sampo Oyj:n sijoitusyksikkö tekee Mandatum Lifen päivittäiset sijoituspäätökset, jotka perustuvat Mandatum Lifen sijoitussuunnitelmassa määritellyille periaatteille. Kaikki merkittävimmät sijoituspäätökset tehdään kuitenkin hallituksen toimesta. Tasehallintakomitea valvoo säännöllisesti, että sijoitussuunnitelmassa määritellyt limiitit ja periaatteita noudatetaan.

Sijoitusomaisuuden riskit

Sijoituksia hallitaan noudattaen tytäryhtiöiden sijoituspolitiikkoja. Merkittävimmät riskit muodostuvat osake-, korko-, luottoriskimarginaali (spread)- ja valuuttariskeistä. Markkinariskejä syntyy myös pääomarahasto, riskirahasto-, kiinteistö- ja hyödykesijoituksista.

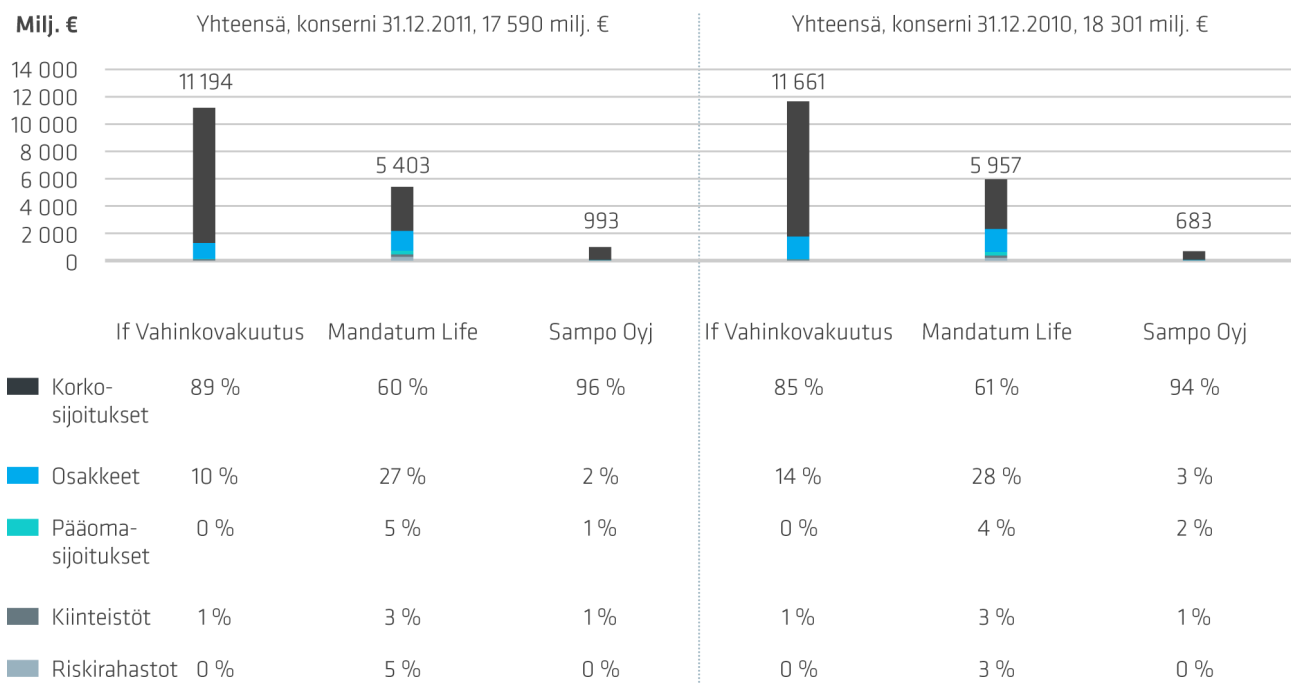
Sampo-konsernin sijoitusjohtaja vastaa sijoitustoiminnan toteutuksesta yhtiön laatimien ja yhtiön hallituksen hyväksymien sijoitussuunnitelmien asettamien rajoitteiden puitteissa. Tytäryhtiöillä ja emoyhtiöllä on käytössä yhteinen koko Sampo-konsernin kattava sijoitusten hallinnan infrastruktuuri sekä tuotto- ja riskiraportointi. Sampo-konserni tuntee pohjoismaiset markkinat ja sijoituskohteet, joten konsernin suorat sijoitukset tehdään pääasiassa pohjoismaisiin arvopapereihin. Pohjoismaiden ulkopuolelle tehtävät sijoitukset toteutetaan pääasiassa sijoitusrahastojen tai muiden kolmansien osapuolien hallinnoimien sijoitusten kautta. Näitä sijoituksia käytetään ensisijaisesti työkaluina taktisen sijoitusallokaation toteutuksessa tuottojen saavuttamiseksi ja toissijaisesti hajautuksen lisäämiseksi.

Markkinariskien valvonta on eriytetty salkunhoidosta. Middle Office -toiminnot mittaavat sijoitustoiminnan riskejä ja tulokellisuutta sekä valvovat sijoituspolitiikoissa määriteltyjen limiittien noudattamista päivätasolla. If Vahinkovakuutus sijoituskomitea ja Mandatum Lifen tasehallintakomitea valvovat yhtiöidensä markkinariskejä ja näihin liittyviä limiittejä vähintään kuukausittain. Edellä mainitut komiteat vastaavat sijoitustoiminnan valvonnasta näissä yhtiöissä. Konsernin tarkastusvaliokunta valvoo markkinariskien sekä keskittymien kokonaismäärää Sampo-konsernin tasolla vähintään vuosineljänneksittäin.

Sijoitusallokaatiot ja -tuotot

Sampo-konsernin sijoitusten kokonaismäärä 31.12.2011 oli 17 590 miljoonaa euroa (18 301 miljoonaa euroa vuonna 2010). Sijoitussalkkujen allokaatiot If Vahinkovakuutuksessa, Mandatum Lifessa sekä Sampo Oyj:ssä vuosien 2011 ja 2010 lopussa esitetään "Sijoitussalkkujen kehitys, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2011 ja 31.12.2010" -kuvassa.

Sijoitussalkkujen kehitys, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2011 ja 31.12.2010

Sampo Oyj:n sijoitusvarat koostuvat pääasiassa rahamarkkinainstrumenteista. Varojen päätarkoitus on muodostaa maksuvalmiussalkku, jonka koko vaihtelee Sampo Oyj:n osakkeenomistajille maksettujen osinkojen sekä vakuutustoimintaa harjoittavilta tytäryhtiöiltä ja osakkuusyritykseltä saatujen osinkojen johdosta. Mandatum Lifen Baltian tytäryhtiö on sisällytetty Mandatum Lifen sijoituksiin osakeomistuksena kaikissa riskienhallintaosion taulukoissa ja kuvioissa. Mandatum Lifen riskirahastot-luku sisältää myös hyödykesijoitukset vuoden 2011 osalta.

Sijoitussalkkujen sisältö raportoidaan käyttäen sijoitusten käyviä arvoja. Nämä käyvät arvot määritetään joko suorien markkinanoteerauksien tai erilaisten arvostusmallien perusteella. Lisätietoa sijoitusvarojen arvostusmalleista on esitetty Sampo-konsernin tilinpäätöksen liitteessä 17.

Sampo Oyj:n omat markkinariskit ovat rajalliset. Yhtiön omista markkinariskeistä merkittävimmät ovat bruttovelasta ja lyhytaikaisiin rahamarkkinasijoituksiin sijoitetusta likviditeettivarannosta aiheutuva korkoriski sekä bruttovelan jälleerausriski. Suurin osa Sampo Oyj:n velasta on sidottu lyhyisiin viitekorkoihin. Tämä vähentää koko konsernin korkoriskiä, sillä vaikka alhaiset korot pitkällä aikavälillä

pienentäisivät tytäryhtiöiden sijoitustuottoja, olisivat Sampo Oyj:n korkokulut alhaisemmat.

Mandatum Lifen ja If Vahinkovakuutuksen sijoitussuunnitelmat poikkeavat jonkin verran toisistaan, koska Mandatum Lifen on mahdollista tavoitella korkeampia sijoitustuottoja yhtiöiden vastuuelkojen erilaisten rakenteiden vuoksi.

If Vahinkovakuutuksen, Mandatum Lifen, Sampo Oyj:n ja Sampo-konsernin sijoitusten tarkemmat allokaatiot esitetään "Sijoitusten allokaatio, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life, Sampo Oyj ja Sampo-konserni, 31.12.2011" -kuvassa.

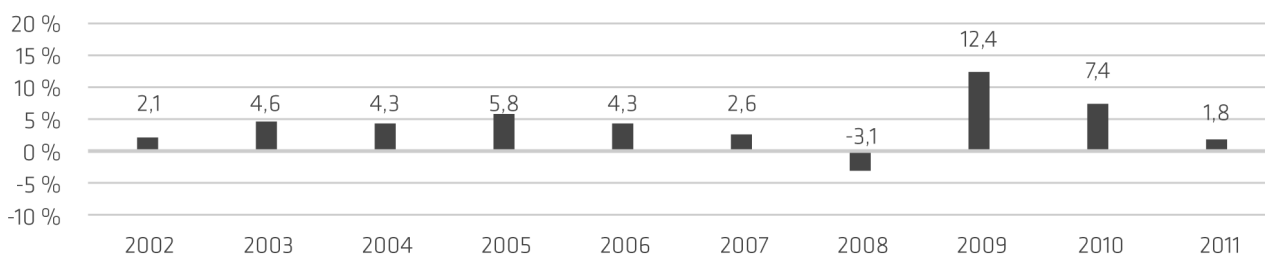
Sijoitusten allokaatio, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life, Sampo Oyj ja Sampo-konserni, 31.12.2011

Omaisuuslaji	If Vahinkovakuutus			Mandatum life			Sampo Oyj			Sampo-konserni		
	Markkina-arvo, Milj. €	Osuus	Keskimääräinen maturiteetti, vuotta	Markkina-arvo, Milj. €	Osuus	Keskimääräinen maturiteetti, vuotta	Markkina-arvo, Milj. €	Osuus	Keskimääräinen maturiteetti, vuotta	Markkina-arvo, Milj. €	Osuus	Keskimääräinen maturiteetti, vuotta
Korkosijoitukset yhteensä	9 914	89 %	2,5	3 228	60 %	2,3	952	96 %	0,7	14 095	80 %	2,4
Rahamarkkina-sijoitukset ja kassavarat	1 022	9 %	0,3	430	8 %	0,3	902	91 %	0,7	2 354	13 %	0,4
Valtioiden jvk-lainat	935	8 %	3,1	22	0 %	5,0	0	0 %	0,0	956	5 %	3,1
Muut jvk-lainat, rahastot ja lainat	7 954	71 %	2,8	2 732	51 %	2,6	0	0 %	0,0	10 686	61 %	2,7
<i>Katetut jvk-lainat</i>	3 600	32 %	2,7	132	2 %	4,0	0	0 %	0,0	3 732	21 %	2,7
<i>Investment grade -jvk-lainat ja lainat</i>	2 751	25 %	2,7	1 205	22 %	2,3	0	0 %	0,0	3 956	22 %	2,6
<i>High-yield jvk-lainat ja lainat</i>	1 218	11 %	3,1	969	18 %	2,7	0	0 %	0,0	2 187	12 %	2,9
<i>Omaisuusvakuudelliset jvk-lainat</i>	0	0 %	0,0	0	0 %	0,0	0	0 %	0,0	0	0 %	0,0
<i>Heikomman etuoikeuden lainat / Tier 2</i>	295	3 %	2,0	220	4 %	0,9	0	0 %	0,0	515	3 %	1,5
<i>Heikomman etuoikeuden lainat / Tier 1</i>	91	1 %	4,6	206	4 %	4,3	0	0 %	0,0	297	2 %	4,4
Korkojohdannaiset	3	0 %	-	23	0 %	-	50	5 %	-	76	0 %	-
Vakuutuskirjalainat	0	0 %	0,0	22	0 %	2,8	0	0 %	0,0	22	0 %	2,8
Muut omaisuuslajit yhteensä	1 280	11 %	-	2 175	40 %	-	40	4 %	-	3 495	20 %	-
Osakkeet	1 149	10 %	-	1 453	27 %	-	19	2 %	-	2 620	15 %	-
Kiinteistöt	99	1 %	-	172	3 %	-	7	1 %	-	278	2 %	-
Pääomarahasto-sijoitukset	33	0 %	-	273	5 %	-	15	1 %	-	321	2 %	-
Hyödykkeet	0	0 %	-	11	0 %	-	0	0 %	-	11	0 %	-
Riskirahastot (hedge funds)	0	0 %	-	266	5 %	-	0	0 %	-	266	2 %	-
Omaisuuslajit yhteensä	11 194	100 %	-	5 403	100 %	-	993	100 %	-	17 590	100 %	-
Valuuttapositio, brutto	120	-	-	433	-	-	19	-	-	572	-	-

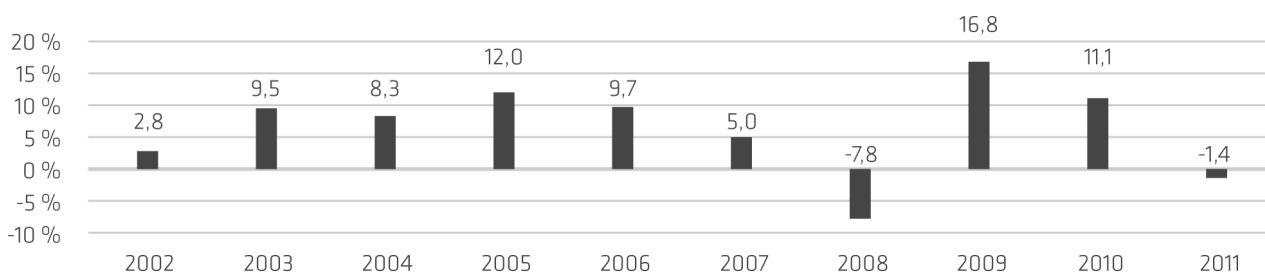
Sijoitustuottojen historiallinen kehitys esitetään "Vuosittaiset sijoitustuotot markkina-arvoin, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life,

2002–2011" -kuvissa. Kuvista havaitaan Mandatum Lifen keskimäärin korkeampi tuotto sekä sen vaihtelu.

Vuosittaiset sijoitustuotot markkina-arvoin 2002–2011, If Vahinkovakuutus

Vuosittaiset sijoitustuotot markkina-arvoin 2002–2011, Mandatum Life

Vuonna 2011 Sampo-konsernin painotettu keskimääräinen sijoitustuotto kaikista sijoitussalkuista yhteensä (Sampo Oyj mukaan luettuna) oli 1,0 prosenttia (8,7 prosenttia vuonna 2010).

Korkosijoitukset

"Sijoitusten allokaatio, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life, Sampo Oyj ja Sampo-konserni, 31.12.2011" -taulukko esittää Sampo-konsernin korkosijoitusten määrän ja keskimääräisen maturiteetin instrumenteittain. Sampo-konsernilla on merkittävä määrä luottoriskillisiä sijoituksia. Sampo-konserni altistuu spread-riskille, jota mitataan ja hallitaan osana sijoitussalkkujen hallintaa. Limiittien asettaminen kuvataan tarkemmin [Luottoriskit-kappaleessa](#).

Korkosijoitusten keskimääräiset maturiteetit, jotka vaikuttavat luottoriskin ja jälleenvakuutusrisikin suuruuteen, olivat If Vahinkovakuutuksessa 2,5 vuotta ja Mandatum Lifessa 2,3 vuotta.

Korkomuutosten herkkyyttä voidaan tarkastella korkosijoitusten (sisältäen johdannaiset) keskimääräisellä duraatiolla, joka oli If Vahinkovakuutuksessa 1,2 vuotta ja Mandatum Lifessa 1,8 vuotta. Duraatio ei anna Mandatum Lifen osalta täysin oikeaa kuvaa korkoherkkyydestä vuoden 2011 lopussa. Tämä johtuu johdannaisista, joita on käytetty pienentämään korkojen laskusta aiheutuvaa vaikutusta.

Vuoden 2011 aikana rahamarkkinasijoitusten ja kassavarojen osuus oli 13 prosenttia koko sijoitusomaisuudesta. Korkeamman riskin (high-yield) joukkovelkakirjalainojen osuus koko sijoitusomaisuudesta oli 12 prosenttia. Julkisen sektorin joukkovelkakirjalainojen osuus oli 5 prosenttia koko sijoitusomaisuudesta.

Osakesijoitukset

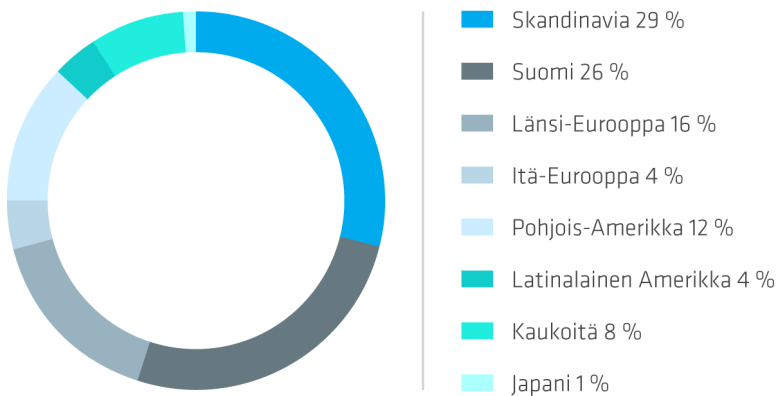
Sampo-konsernin osakesijoitukset olivat vuoden 2011 lopussa 2 620 miljoonaa euroa (3 353 miljoonaa euroa vuonna 2010). Vuonna 2011 osakkeiden osuuden pieneminen sijoitusportfoliossa johtui lähinnä osakehintojen laskusta.

Vuoden 2011 lopussa If Vahinkovakuutuksen osakesalkun arvo oli 1 149 miljoonaa euroa (1 648 miljoonaa euroa vuonna 2010). Osakkeiden osuus oli 10,3 prosenttia If Vahinkovakuutuksen sijoitusomaisuudesta. Vuoden 2011 aikana If Vahinkovakuutuksen omistusosuus Topdanmarkissa on lisääntynyt ja toukokuun 2011

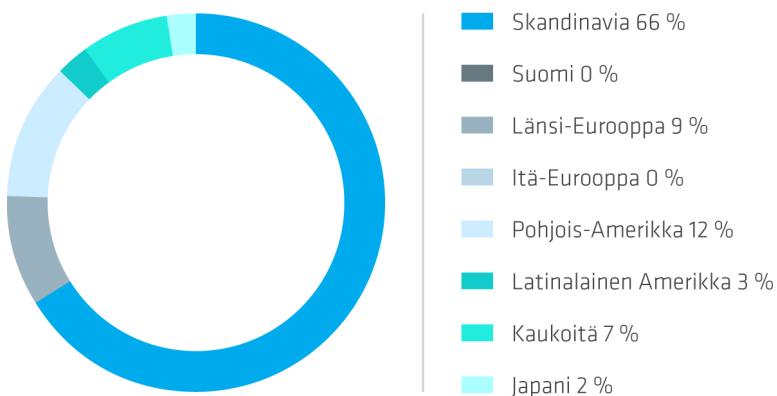
jälkeen se on käsitelty osakkuusyhtiönä ja siten sitä ei enää käsitellä osakesijoituksena. Vuoden 2010 lopussa sijoituksen arvo oli 198 miljoonaa euroa. Mandatum Lifessa osakesalkun arvo oli 1 453 miljoonaa euroa (1 686 miljoonaa euroa vuonna 2010) ja osakkeiden osuus sijoitusomaisuudesta oli 26,9 prosenttia. Osakesalkku koostuu pohjoismaisten yhtiöiden osakkeista sekä sijoituksista rahastoihin ja ETF-rahastoihin, jotka sijoittavat Pohjoismaiden ulkopuolelle.

Sampo-konsernin osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti on esitetty "Osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti, Sampo-konserni, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2011" -kuvissa.

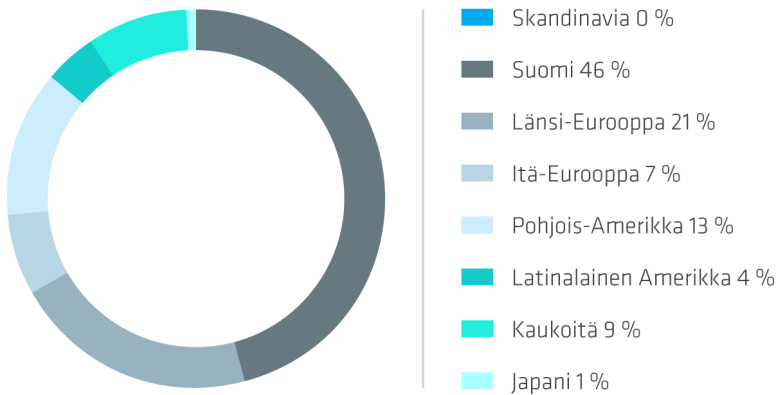
Osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti, Sampo-konserni 2 620 miljoonaa euroa, 31.12.2011

Osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti, If Vahinkovakuutus 1 149 miljoonaa euroa, 31.12.2011

Osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti, Mandatum Life 1 453 miljoonaa euroa, 31.12.2011

Maantieteellisesti Sampo-konsernin sijoitukset ovat painottuneet pohjoismaisiin yrityksiin. Pohjoismaisten osakkeiden osuus oli 55 prosenttia kaikista osakkeista. Tämä on linjassa konsernin Pohjoismaihin keskittyneen toiminnan kanssa sekä suhteessa pohjoismaisiin valuuttoihin sidottuun vakuutusvelkaan.

Sampo-konsernin suorien osakesijoitusten jakauma toimialasektoreittain on kuvattu "[Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo-konserni, 31.12.2011](#)" - taulukoissa. Merkittävimmät toimialasektorit olivat pääomahyödykkeet, kulutustavarat, ja perusteollisuus. Osakerahastojen kautta tehdyt sijoitukset olivat 45 prosenttia kaikista osakesijoituksista.

Suurimmat Sampo-konsernin osakesijoitukset on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa (liitetieto 40).

Valuuttariskit

Valuuttariski voidaan yleisesti ottaen jakaa transaktioriskiin ja translaatoriskiin. Transaktioriski viittaa valuuttariskiin, joka syntyy liiketoiminnan tai sijoitusten sopimus pohjaisista kassavirroista tai näihin kassavirtoihin liittyvistä suojauksista. Translaatoriski taas viittaa valuuttariskiin, joka syntyy yhdistettäessä sellaisten

tytäryhtiöiden tilinpäätöksiä, joiden kotivaluuttana on muu kuin konsernin käyttämä valuutta.

Sampo-konsernissa avoimia transaktioriskipositioita tarkastellaan ja hallinnoidaan erikseen. Kunkin valuutan nettopositio on netto kyseisen valuutan määräisestä vastuuvelasta, sijoitusvaroista ja voimassaolevista ulkomaanvaluutan määräisistä valuuttakaupoista.

Vahinkovakuutuksia myydään enimmäkseen pohjoismaisissa valuutoissa ja euroissa. If Vahinkovakuutuksen valuuttariskiä hallitaan vastuuvelan valuuttajakauman mukaisilla sijoituksilla tai valuuttajohdannaisilla.

Koska henkivakuutuksen vastuuelka on lähes täysin euromääräistä, Mandatum Lifin valuuttakurssiriskit johtuvat pääasiassa valuuttamääräisistä sijoituksista. Henkivakuutuksen valuuttastrategia perustuu valuuttapositioiden aktiiviseen hallintaan. Tavoitteena on saavuttaa tuottoa suhteessa tilanteeseen, jossa valuuttakurssiriskeiltä on täysin suojauduttu.

Konserniyhtiöiden valuuttapositiot kotivaluuttoja vastaan on esitetty "Transaktioriskipositio, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2011" - taulukossa. Taulukossa on esitetty avoimet positiot valuutoittain sekä niiden arvon muutos olettaen kotivaluutan 10 prosentin yleinen heikentyminen.

Transaktioriskipositio, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2011

	Kotivaluutta	EUR	USD	JPY	GBP	SEK	NOK	CHF	DKK	LTL	LVL	Muut	Yhteensä, netto
If Vahinkovakuutus	SEK, miljoonaa												
Vakuustustoiminta		-355	-126	0	-16	-120	-3 010	-1	-785	-1	-1	-14	-4 428
Sijoitukset		20	748	28	0	225	1 959	0	286	0	0	0	3 268
Johdannaiset		292	-610	-28	18	-91	1 057	0	475	0	0	-4	1 109
Transaktioriskipositio, yhteensä, netto, If Vahinkovakuutus		-43	12	0	2	14	7	-1	-24	-1	-1	-17	-52
Herkkyys: SEK -10 %		-4	1	0	0	0	1	0	-2	0	0	-2	-7
Mandatum Life	EUR miljoonaa												
Vastuuvelka		0	0	0	0	-2	0	0	0	0	0	0	-2
Sijoitukset		0	972	10	203	18	34	31	9	4	1	140	1 423
Johdannaiset		0	-761	-10	-201	-15	12	-38	0	0	0	-9	-1 022
Transaktiopositio, yhteensä, netto, Mandatum Life		0	211	0	2	1	45	-6	9	4	1	131	400
Herkkyys: EUR -10 %		0	21	0	0	0	5	-1	1	0	0	13	40

Sisällytetyt optioiden arvot ovat delta-arvoja.

Sampo Oyj:n transaktioriskiasema liittyy If Vahinkovakuutuksen maksamiin SEK-määräisiin osinkoihin sekä muihin kuin euro-määräisiin velkainstrumentteihin.

Transaktioriskin lisäksi Sampo-konserni ja sen vakuustustoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt altistuvat translaatoriskille. Sampo-konsernin konsernitilinpäätös on laadittu euroissa. Translaatoriskiä syntyy, kun konserniyhtiöiden, joilla on jokin muu tilinpäätösvaluutta, tilinpäätökset yhdistellään konsernitilinpäätökseen. Muutokset valuuttakursseissa aiheuttavat muuntoeroja, jotka vaikuttavat konsernin laajaan tuloslaskelmaan. Translaatoriskiä syntyy myös If Vahinkovakuutuksen sisällä, sekä pienemmässä määrin Mandatum Lifessa. Näissä yhtiöissä translaatoriski aiheutuu niiden sellaisista omista tytäryhtiöistä, joiden tilinpäätösvaluutta on eri kuin vastaavassa emoyhtiössä.

Muut sijoitukset

If Vahinkovakuutuksella ja erityisesti Mandatum Lifella on kiinteistö-, pääomarahasto-, riskirahasto- sekä hyödykesijoituksia.

Sijoitussuunnitelmissa on määritetty maksimipainot näille sijoituksille. Vuoden 2011 lopussa näiden sijoitusten yhdistetty osuus Sampo-konsernin yhteenlasketusta sijoitusomaisuudesta oli 5,0 prosenttia. If Vahinkovakuutuksessa vastaava osuus oli 1,2 prosenttia ja Mandatum Lifessa 13,4 prosenttia.

Ulkopuoliset omaisuudenhoitajat hoitavat pääomarahastosijoituksia sekä sijoituksia riskirahastoihin. Pääomarahastosijoitussalkku on hajautettu rahastojen tyyppiin ja maantieteellisen alueen mukaan. Riskirahastosijoituksiin sisältyy sijoituksia eri omaisuusluokkiin ja rahastotyyppisiin ja rahastojen sijoitustavat vaihtelevat. Sampo-konsernin kiinteistöyksikkö vastaa konsernin kiinteistösijoitustoiminnasta. Kiinteistösalkkuun kuuluu suoria kiinteistösijoituksia sekä epäsuoria sijoituksia kuten kiinteistörahastoja, kiinteistöyhtiöiden osakkeita ja velkainstrumentteja. Kiinteistösijoitustoiminnan riskejä rajoitetaan hajauttamalla sijoitukset sekä alueellisesti että kiinteistötyypeittäin.

Luottoriskit

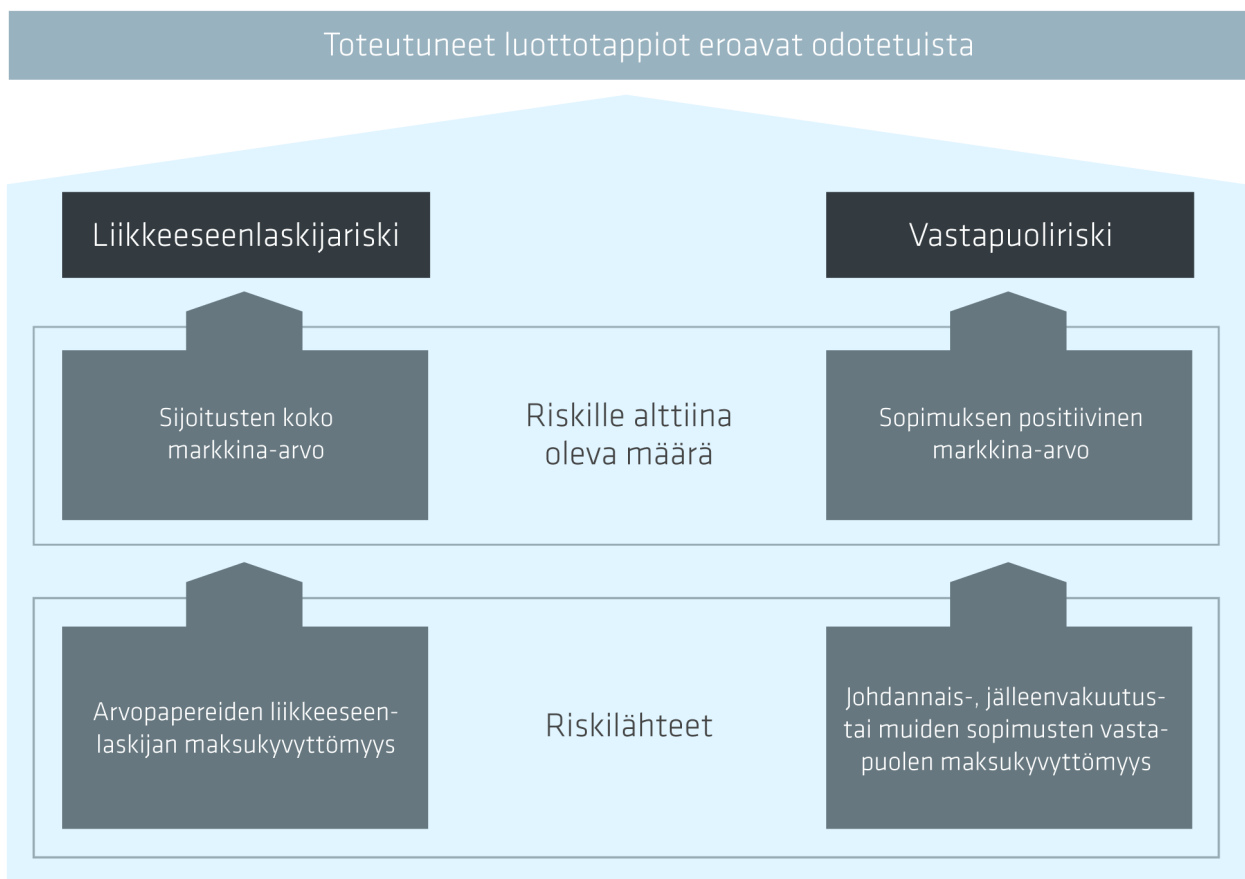
Sampo-konsernin luottoriskit koostuvat pääasiassa sijoitustoiminnasta syntyvistä liikkeeseenlaskijariskeistä sekä johdannaistransaktioista ja jälleenvakuutuksista aiheutuvista vastapuoliriskeistä. Liikkeeseenlaskijariskit syntyvät useimmiten arvopaperin omistamisesta ja tällöin sijoituksen kulloinkin markkina-arvo on alttiina riskille. Vastapuoliriski puolestaan syntyy johdannaissopimuksen toisesta osapuolesta, jolloin ainoastaan sopimuksen mahdollinen positiivinen markkina-arvo on alttiina riskille. Jälleenvakuutus sopimuksiin liittyvät luottoriskit aiheutuvat maksamattomista jälleenvakuutussuamisista ja jälleenvakuuttajien osuudesta korvausvastuusta. Jälleenvakuutus sopimusten luottoriskiä

esiintyy lähinnä If Vahinkovakuutuksessa, sillä Mandatum Lifen jälleenvakuutusten määrä on vähäinen.

Lisäksi luottoriskiä syntyy vakuutusasiakkailta tai muista liiketoimista aiheutuneista saamisista. Asiakkaiden vakuutusmaksusaamisista syntyvät luottoriskit ovat yleisesti ottaen hyvin pieniä, koska maksun saamatta jääminen johtaa vakuutusturvan peruuttamiseen. Myös muista liiketoimista syntyvä luottoriski Sampo-konsernissa on vähäinen.

"Havainnollistava kuva luottoriskin osatekijöistä" -kuva havainnollistaa luottoriskin osatekijöitä yleisellä tasolla.

Havainnollistava kuva luottoriskin osatekijöistä

Luottoriskipositio sisältäen liikkeeseenlaskija- ja vastapuoliriskit esitetään "Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo-

konserni, 31.12.2011" -taulukossa. Johdannaisten käsittelyyn liittyvien eroavaisuuksien vuoksi näiden taulukoiden luvut eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia muiden vuosikertomuksen taulukoiden kanssa.

Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain, If Vahinkovakuutus, 31.12.2011

Milj. €	AAA	AA+ -AA-	A+ - A-	BBB+ - BBB-	BB+ -C	D	Luokit- tele- maton	Korko-sijoitukset yhteensä	Osak- keet	Muut	Vasta- puoli- riski	Yhteensä	Muutos 31.12.2010
Arvopaperistetut joukkovelkakirjat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Perusteollisuus	0	0	0	0	96	0	147	243	39	0	0	282	-87
Pääoma-hyödykkeet	0	0	18	17	0	0	27	62	276	0	0	338	-230
Kulutustavarat	0	5	8	260	3	0	78	355	245	0	0	600	-61
Vakuudelliset joukkovelkakirjat	3 243	78	279	1	0	0	0	3 600	0	0	0	3 600	33
Energia	0	7	0	30	0	0	374	410	36	0	0	447	-99
Rahoitus	28	924	1 778	186	110	0	39	3 064	55	0	0	3 119	302
Valtiot	296	71	0	17	0	0	65	449	0	0	0	449	-374
Indeksisidonnaiset joukkovelkakirjat	39	10	151	67	26	0	0	293	0	0	0	293	-6
Vakuutus	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	401	1	-573
Media	0	0	0	0	0	0	23	23	0	0	0	23	-14
Julkinen sektori, muut	473	0	0	0	0	0	0	473	0	0	0	473	160
Kiinteistöala	0	0	0	0	0	0	23	23	0	99	0	122	31
Palvelut	0	0	0	7	0	0	5	12	6	0	0	18	-33
Teknologia ja elektroniikka	0	0	0	3	0	0	0	3	2	0	0	5	2
Telekommunikaatio	0	0	43	40	0	0	0	83	69	0	0	152	1
Liikenne	0	1	0	0	0	0	210	211	7	0	0	218	17
Yhdyskunta-palvelut	0	0	252	34	0	0	15	301	1	0	0	302	14
Muut	0	27	0	0	0	0	31	58	26	0	0	83	0
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	97	0	11	108	386	32	0	527	-98
Yhteensä	4 078	1 121	2 530	663	332	0	1 047	9 771	1 149	132	401	11 052	-1 013
Muutos 31.12.2010	-529	283	337	-57	-75	0	-121	-163	-499	26	24	-1 013	

Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain,

Mandatum Life, 31.12.2011

Milj. €	AAA	AA+ -AA-	A+ - A-	BBB+ - BBB-	BB+ -C	D	Luokit- tele- maton	Korko- sijoitukset yhteensä	Osak- keet	Muut	Vasta- puoli- riski	Yhteensä	Muutos 31.12.2010
Arvopaperistettut joukkovelkakirjat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-18
Perusteellisuus	0	0	4	8	294	0	103	410	185	5	0	600	-30
Pääoma- hyödykkeet	0	3	99	46	11	0	36	195	128	0	0	323	-24
Kulutustavarat	0	0	22	34	29	0	69	154	59	0	0	213	-8
Vakuudelliset joukkovelkakirjat	90	42	0	0	0	0	0	132	0	0	0	132	-1
Energia	0	0	14	0	0	0	48	62	8	0	0	70	-12
Rahoitus	0	552	606	173	54	0	20	1405	15	24	13	1457	-302
Valtiot	11	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0	11	-96
Indeksisidonnaiset joukkovelkakirjat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vakuutus	0	0	27	19	0	0	22	69	17	0	0	86	-4
Media	0	0	0	0	0	0	0	0	40	0	0	40	-19
Julkinen sektori, muut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kiinteistöala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	144	0	144	1
Palvelut	0	0	0	7	42	0	9	58	38	12	0	107	25
Teknologia ja elektronikka	0	0	0	18	0	0	17	35	51	0	0	86	-29
Telekommunikaatio	0	0	53	79	26	0	0	157	35	0	0	193	26
Liikenne	0	0	0	0	0	0	32	32	6	0	0	38	0
Yhdyskunta- palvelut	0	9	158	48	0	0	0	216	84	0	0	299	-3
Muut	0	0	7	0	15	0	21	43	5	0	0	48	14
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	166	0	66	233	782	538	0	1553	-85
Yhteensä	101	606	992	432	637	0	444	3 212	1 453	722	13	5 400	-564
Muutos 31.12.2010	-97	-147	-248	-41	57	0	60	-415	-234	98	-13	-564	

Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain, Sampo-konserni, 31.12.2011

Milj. €	AAA	AA+ -AA-	A+ - A-	BBB+ - BBB-	BB+ -C	D	Luokit- tele- maton	Korko- sijoitukset yhteensä	Osak- keet	Muut	Vasta- puoli- riski	Yhteensä	Muutos 31.12.2010
Arvopaperistettut joukkovelkakirjat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-18
Perusteellisuus	0	0	4	8	390	0	250	653	225	5	0	883	-118
Pääoma- hyödykkeet	0	3	117	63	11	0	63	257	404	0	0	661	-254
Kulutustavarat	0	5	30	294	32	0	148	509	304	0	0	813	-69
Vakuudelliset joukkovelkakirjat	3 332	120	279	1	0	0	0	3 732	0	0	0	3 732	32
Energia	0	7	14	30	0	0	422	473	44	0	0	517	-110
Rahoitus	28	2 225	2 537	359	164	0	59	5 371	70	24	25	5 490	309
Valtiot	308	71	0	17	0	0	65	460	0	0	0	460	-470
Indeksisidonnaiset joukkovelkakirjat	39	10	151	67	26	0	0	293	0	0	0	293	-6
Vakuutus	0	0	27	19	0	0	22	69	35	0	401	104	-576
Media	0	0	0	0	0	0	23	23	40	0	0	63	-32
Julkinen sektori, muut	473	0	0	0	0	0	0	473	0	0	0	473	160
Kiinteistöala	0	0	0	0	0	0	23	23	0	250	0	272	32
Palvelut	0	0	0	14	42	0	14	70	44	12	0	125	-9
Teknologia ja elektronikka	0	0	0	21	0	0	17	38	53	0	0	91	-27
Telekommunikaatio	0	0	96	119	26	0	0	241	105	0	0	345	28
Liikenne	0	1	0	0	0	0	242	243	13	0	0	256	17
Yhdyskunta- palvelut	0	9	411	82	0	0	15	517	84	0	0	601	11
Muut	0	27	7	0	15	0	52	100	32	0	0	133	14
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	264	0	77	341	1 169	585	0	2 095	-184
Yhteensä	4 179	2 476	3 674	1 095	970	0	1 491	13 885	2 620	876	426	17 406	-1 270
Muutos 31.12.2010	-626	377	170	-98	-18	0	-67	-262	-733	123	3	-1 270	

Jälleenvakuutustoiminnan luvut on huomioitu vastapuoliriskissä vuoden 2011 osalta. Vuoden 2010 luvut on muutettu vastaavasti.

Jälleenvakuutusvastapuoliin liittyvät luottoriskit

Jälleenvakuutussaamiset ja jälleenvakuuttajien osuus korvausvastuusta 31.12.2011 on esitetty "Jälleenvakuutussaamiset ja jälleenvakuuttajien osuus korvausvastuusta luottokelpoisuusluokan mukaan, If Vahinkovakuutus, 31.12.2011 ja 31.12.2010" -taulukossa

luottokelpoisuusluokittain. Taulukossa ei ole mukana 139 miljoonan euron (120 miljoonaa euroa vuonna 2010) suuruista erää, joka liittyy lähinnä lakisääteisiin pooleihin ja captive-ratkaisuihin.

Jälleenvakuutussaamiset ja jälleenvakuuttajien osuus korvausvastuusta luottokelpoisuusluokan mukaan, If Vahinkovakuutus, 31.12.2011 ja 31.12.2010

Luokitus	31.12.2011		31.12.2010	
	Yhteensä, milj.€	%	Yhteensä, milj.€	%
AAA	0	0 %	0	0 %
AA+ - A-	380	95 %	354	96 %
BBB+ - BBB-	1	0 %	1	0 %
BB+ - C	1	0 %	0	0 %
D	0	0 %	0	0 %
Luokittelematon	19	5 %	13	3 %
Yhteensä	401	100 %	368	100 %

Kymmenen suurinta yksittäistä jälleenvakuutussaataavaa olivat yhteensä 355 miljoonaa euroa, mikä vastaa 66,2 prosenttia kaikista saatavista. Suurin yksittäinen jälleenvakuuttaja on Munich Re (AA-), jonka osuus oli 27,0 prosenttia kaikista jälleenvakuutussaataavista.

Annetun jälleenvakuutuksen maksujen kokonaismäärä oli 60,7 miljoonaa euroa. Tästä määrästä 100 % liittyi jälleenvakuutusvastapuoliin, joiden luottoluokitus oli vähintään A-.

Mandatum Lifessa jälleenvakuutusjärjestelyiden määrä on vähäinen ja näihin liittyvien luottoriskien määrä on suhteellisen merkityksetön. Jälleenvakuuttajaan liittyvät luottoriskit arvioidaan jälleenvakuutus sopimuksia tehtäessä ja jälleenvakuutussaamisten luottoriskiä seurataan jatkuvasti.

Luottoriskien hallinta

Luottoriskiä hallitaan If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen sijoitussuunnitelmissa asetetuilla luottoriskirajoilla. Sijoitussuunnitelmissa on määritetty sallitut enimmäismäärät yksittäisille liikkeeseenlaskijoille ja johdannaisvastapuolille pääosin luottokelpoisuusluokkiin sekä sisäiseen arviointiin perustuen.

Luottokelpoisuus arvioidaan perusteellisesti ennen kuin sijoitetaan uuteen arvopaperiin tai ennen kuin johdannaisvastapuolen kanssa tehdään sopimuksia. Liikkeeseenlaskijoiden ja vastapuolten luottokelpoisuuden arvioimisen tukena käytetään pääasiassa Standard & Poor's, Moody's ja Fitch -luottoluokituslaitosten antamia luokituksia. Salkun kehitystä ja vastapuolten luottokelpoisuutta valvotaan jatkuvasti.

Luottoriskejä seurataan liiketoiminta-alueittain ja niistä raportoidaan If Vahinkovakuutuksen sijoituskomitealle ja Mandatum Lifen tasehallintakomitealle. Sijoitustoiminnassa noudatetaan kunkin liiketoiminta-alueen sijoitussuunnitelmissa määriteltäviä rajoja. Luottoriskipositiota raportoidaan liikkeeseenlaskija- ja instrumenttikohtaisten luokitusten sekä liikkeeseenlaskijoiden tai vastapuolten toimialojen perusteella.

Koska luottoriskiä otetaan pääasiassa osana sijoitustoimintaa, jossa suurin osa sijoituksista on noteerattuja sijoituksia, on luottoriski luonteeltaan pääosin spread-riskiä ja sitä hallitaan ja valvotaan osana markkinariskiä.

Johdannaisten vastapuoliriskin pienentämiseksi käytetään ISDA- ja CSA-sopimuksia. Näitä käytetään erityisesti Sampo Oyj:ssä ja Mandatum Lifessa. Jälleenvakuutustoiminnan luottoriskin rajaamiseksi ja valvomiseksi If Vahinkovakuutuksessa noudatetaan jälleenvakuutuspolitiikkaa (Reinsurance Security Policy), jossa

asetetaan vaatimukset muun muassa jälleenvakuuttajien luottokelpoisuusluokille ja vastuun enimmäismäärälle jälleenvakuuttajaa kohden. Samoin kuin sijoitustoiminnan luottoriskienkin osalta, luottoluokituslaitosten luokituksia käytetään jälleenvakuuttajien luottokelpoisuuden arvioinnin tukena.

Likviditeettiriskit

Likviditeettiriski on riski sille, että vakuutusyhtiöt eivät pysty harjoittamaan strategiansa mukaista normaalia liiketoimintaa, tai äärimmäisissä tapauksissa, eivät pysty suoriutumaan erääntyvistä maksuvelvoitteistaan määräajassa. Likviditeettiriskiä syntyy Sampo-konsernissa pääasiassa markkinoiden likviditeettiriskistä, vakuutus sopimusten uusimatta jättämisestä sekä velkojen jälleerahoitusriskistä. Myös jälleerahoituksen ja rahoitusjohdannaisten saatavuus sekä kustannukset vaikuttavat yrityksen kykyyn harjoittaa normaalia liiketoimintaa.

Likviditeettiriskillä on suhteellisen vähän merkitystä Sampo-konsernin liiketoiminnoissa. Markkinoiden likviditeettiriski on rajallinen, sillä suurin osa sijoitusvaroista on likvideissä korkean luottokelpoisuuden omaavissa arvopapereissa sekä lyhytaikaisissa rahamarkkinainstrumenteissa.

Vahinkovakuustoinnassa likviditeettiriski on rajallinen, koska vakuutusmaksut kerätään ennen vakuutusturvan alkamista ja suurten korvausmaksujen ajankohdat tiedetään yleensä jo kauan ennen niiden maksupäivää. Likviditeettiriskejä hallitaan kassanhallintatoiminnoissa, jotka vastaavat likviditeettisuunnittelusta. Likviditeettiriskiä vähennetään sijoittamalla likvideihin instrumentteihin. Saatavilla oleva likvideetti, eli se osuus varoista, joka voidaan muuttaa rahaksi tiettyinä ajanhetkenä, raportoidaan riskienvalvontakomitealle neljännesvuosittain. Tilikauden lopussa kaikkien juridisten yhtiöiden likviditeettitilanne oli hyvä.

Henkivakuustoinnassa puolestaan suuri muutos takaisnostojen määrässä voisi vaikuttaa likvideettiin. Kuitenkin vain suhteellisen

pieni osa vakuutus sopimuksista on takaisinostettavissa, mikä tekee korvausmaksujen ennustamisen lyhyellä tähtämellä suurelta osin mahdolliseksi.

Sampo-konsernilla on suhteellisen alhainen määrä rahoitusvelkoja ja niihin liittyvä jälleerahoitusriski on siten suhteessa vähäinen. Sampo Oyj laski liikkeelle vuoden aikana useita joukkovelkakirjoja, joiden maturiteetit valittiin siten, että maturiteettiprofiili on hyvin hajautettu.

Sampo-konsernin yrityksillä on liiketoimintasuhteita useiden luottokelpoisten vastapuolien kanssa, mikä vähentää riskiä siitä, että Sampo-konserni ei kykenisi tekemään jälleerahoitus sopimuksia tai johdannaistransaktioita aina tarpeen tullen.

Sampo-konsernissa likviditeettiriskejä hallitaan yhtiöittäin, joiden vastuulla on likvideettisuunnittelu. Likvideettiriskejä seurataan varoista, veloista sekä muusta liiketoiminnasta aiheutuvien odotettujen kassavirtojen perusteella. Vuoden lopussa kunkin yhtiön maksuvalmiustilanne oli sisäisten vaatimusten mukainen.

Vastuuvelan sekä rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit on esitetty "Kassavirrat sopimukseen perustuvan maturiteetin mukaan, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2011" - taulukossa. Taulukossa esitetään rahoitustarve, joka aiheutuu sijoitusten, rahoitusvelkojen sekä vastuuvelan odotetuista kassavirroista.

Kassavirrat sopimukseen perustuvan maturiteetin mukaan, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2011

Milj. €	Kirjanpitoarvo			Kassavirta						
	Kirjanpito- arvo yhteensä	Kirjanpito- arvo - ilman sopimuksellista eräpäivää	Kirjanpito- arvo - sopimukseen perustuva maturiteetti	2012	2013	2014	2015	2016	2017-2026	2027-
If Vahinkovakuutus										
Rahoitusvarat	12 447	1 677	10 770	2 282	2 197	2 456	1 747	1 625	443	0
joista koronvaihto- sopimuksia	19	0	19	3	0	0	0	0	0	0
Rahoitusvelat	1 110	0	1 110	-1 590	-85	-14	-164	-7	-143	0
joista koronvaihto- sopimuksia	16	0	16	0	0	0	0	0	0	0
Vastuuvelka	9 019	0	0	-3 235	-901	-616	-514	-429	-2 385	-1 851
Mandatum Life										
Rahoitusvarat	5 266	2 227	3 039	872	650	788	240	302	451	0
joista koronvaihto- sopimuksia	22	0	22	7	7	7	2	1	0	0
Rahoitusvelat	166	0	166	-67	-105	0	0	0	0	0
joista koronvaihto- sopimuksia	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Vastuuvelka	4 141	0	0	-516	-461	-440	-403	-374	-2 546	-2 092
Sampo Oyj										
Rahoitusvarat	1 188	34	1 154	864	118	12	25	17	143	0
joista koronvaihto- sopimuksia	16	0	16	31	4	4	2	10	0	0
Rahoitusvelat	2 346	0	2 346	-1 364	-496	-239	-38	-372	0	0
joista koronvaihto- sopimuksia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Taulukossa rahoitusvarat ja -velat on jaettu sopimuksiin, joiden maturiteetti on sopimuksessa määritetty sekä muihin sopimuksiin. Muiden sopimusten kassavirtaprofiilin esittämisen sijasta niille esitetään ainoastaan kirjanpitoarvo. Lisäksi taulukossa on esitetty vastuuvelan odotetut kassavirrat jälleenvakuutuksen jälkeen. Näihin liittyy luonnollisesti epävarmuutta. Mandatum Lifen sijoituksista Baltia-tytäryhtiön sijoitukset on sisällytetty kirjanpitoarvoihin mutta ei kassavirtoihin.

Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan tappion riskiä, joka aiheutuu puutteellisista tai virheellisistä prosesseista tai järjestelmistä, ihmisistä ja järjestelmistä tai ulkoisista tapahtumista. Tämä määritelmä sisältää juridiset riskit, mutta ei sisällä strategisista päätöksistä johtuvia riskejä. Riskit voivat realisoitua seuraavien tapahtumien johdosta:

- sisäiset rikkomukset;
- ulkoiset rikkomukset;
- riittämätön henkilöstöjohtaminen;

- puutteet toimintaperiaatteissa asiakkaita, tuotteita tai liiketoimintoja koskien;
- fyysisen omaisuuden vahingot;
- toimintojen keskeytyminen ja järjestelmähäiriöt; sekä
- virheet toimintaprosesseissa.

Operatiivinen riski voi toteutua lisäkustannuksina, aiheutettujen vahinkojen korvauksina, säännösten ja määräysten rikkomisena, maineen menetyksenä, riskiasemaan liittyvän väärän informaation antamisena ja siitä aiheutuvina tappioina sekä liiketoimintojen keskeytymisenä.

Operatiivisten riskien hallinta Sampo-konsernissa

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteet ovat:

- varmistaa samanaikaisesti toimintojen tehokkuus ja laatu;
- varmistaa, että toiminnot noudattavat lakeja ja säännöksiä; sekä
- varmistaa liiketoimintojen jatkuvuus poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Konsernin yhtiöt ovat vastuussa operatiivisten riskien hallinnan järjestämisestä omalta osaltaan edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti siten, että kunkin yhtiön liiketoimintojen erityispiirteet otetaan huomioon.

Keskeiset työkalut operatiivisten riskien hallinnassa ovat (i) riskien tunnistaminen ja (ii) sopivat ennaltaehkäisevät toimet jokaisella

toimintatasolla. Näiden työkalujen käyttämisen varmistamiseksi vastuut on selkeästi määritelty seuraavilla alueilla:

- operatiivisten riskien hallinnan politiikkojen ja jatkuvuussuunnitelmien valmistelemineen ja toimeenpano;
- juridisten ja rahoituksellisten toimintojen säännösten noudattaminen;
- henkilöstön ja työprosessien jatkuva kehittäminen (osaaminen ja taidot);
- toimintojen päivittäinen johtaminen ja
- raportointi ja valvonta.

Operatiivisten riskien hallinta ja valvonta If Vahinkovakuutuksessa

Operatiivisten riskien hallinnan jatkuvuus on varmistettu operatiivisten riskien komitean avulla, joka koordinoi operatiivisiin riskeihin liittyviä prosesseja. Komitean tehtävänä on antaa mielipiteitä, neuvontaa ja suosituksia If Vahinkovakuutuksen riskienvalvontakomitealle sekä raportoida nykyisestä tilanteesta operatiivisiin riskeihin liittyen. Nykyisen tilanteen arvio perustuu organisaatiossa tehtyihin arvioihin, raportoituihin vahinkoihin sekä muuhun riski-informaatioon.

If Vahinkovakuutus tunnistaa operatiivisia riskejä useiden prosessien avulla. Vuosittain tehdään trendianalyysi, jossa tunnistetaan merkittävimmät vakuustustoimialaan vaikuttavat trendit ja arvioidaan

niiden vaikutukset If Vahinkovakuutukseen. Tässä prosessissa tunnistetaan keskeiset ulkoiset operatiiviset riskit.

Linjaorganisaation ja toimintojen vastuulla on tunnistaa, arvioida ja hallita operatiivisia riskejä. Riskiarvioita tehdään neljännesvuosittain. Tunnistettuja riskejä arvioidaan niiden merkittävyyden perusteella, ottaen huomioon riskin todennäköisyys ja vaikutus. Riskienhallinnan tilannetta arvioidaan kunkin riskin osalta käyttäen hyväksi niin sanottua liikennevalomallia: vihreä – riskin hallinta on hyvää, keltainen – huomioitava, punainen – huomioitava välittömästi. Merkittävimmät riskit, joiden status liikennevalomallissa on keltainen tai punainen, raportoidaan If Vahinkovakuutuksen operatiivisten riskien komitealle.

Toteutuneiden riskien raportointi ja analyysi on järjestetty eri tavoin toteutuneen riskin luonteesta riippuen. Osa riskitapahtumista kootaan toteutuneiden riskitapahtumien tietokannan kautta ja osa kerätään säännöllisten valvontatoimenpiteiden avulla.

If Vahinkovakuutuksessa on operatiivisten riskien hallitsemiseksi hyväksytty lukuisia toimintaohjeita, kuten operatiivisten riskien politiikka (Operational Risk Policy), jatkuvuus suunnitelmia (Contingency Plans), turvallisuusohje (Security Policy), ulkoistuspolitiikka

(Outsourcing Policy), asiakasvalitusten käsittelyohje (Complaints Handling Policy), korvausvaatimusten käsittelyohje (Claims Handling Policy) sekä muita ohjeita organisaation eri osa-alueisiin liittyen. Eri toimintaohjeet arvioidaan ja päivitetään vähintään vuosittain.

Lisäksi If Vahinkovakuutuksessa on myös kattavat prosessit ja yleisohjeet mahdollisten ulkoisten ja sisäisten petosten käsittelyyn. Sisäisen eettisen koulutuksen järjestämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Operatiivisten riskien hallinta ja valvonta Mandatum Lifessa

Operatiivisten riskien hallinnan tavoite Mandatum Lifessa on prosessien tehokkuuden parantaminen ja negatiivisten vaikutusten minimointi mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla.

Liiketoiminta-alueet ovat vastuussa omien operatiivisten riskien tunnistamisesta, arvioinnista ja hallinnasta sekä riittävän sisäisen valvonnan järjestämisestä. Operatiivisten riskien komitea valvoo ja koordinoi operatiivisten riskien hallintaan liittyviä keskeisiä asioita kuten toimintaohjeita ja suosituksia. Komitea varmistaa, että liiketoiminta-alueiden riskit on tunnistettu ja hallinta järjestetty riittävällä tavalla. Komitea käsittelee myös toimintaohjeista mahdollisesti tehdyt poikkeamat ja seuraa operatiivisten riskien arvioinnissa tunnistettuja riskejä sekä toteutuneita riskitapahtumia. Komitea kokoontuu vähintään kolmesti vuodessa. Merkittävimmät havainnot operatiivisista riskeistä raportoidaan riskienhallintakomitealle ja hallitukselle vuosineljänneksittäin.

Riskien tunnistaminen ja hallinta

Operatiivisia riskejä tunnistetaan useiden eri lähteiden ja menetelmien avulla:

- *Makroympäristön analyysi:* Ennen vuotuista strategiaproessia liiketoimintaympäristön keskeiset trendit tunnistetaan. Näihin kuuluu osaltaan makrotason operatiivisten riskien liiketoiminta-analyysi. Liiketoimintaympäristöä seurataan jatkuvasti ja muutoksiin reagoidaan mahdollisimman nopeasti.

- *Itsearviointi:* Keskeisten operatiivisten riskien sekä niiden todennäköisyyksien ja mahdollisten vaikutusten kartoitus ja arviointi toteutetaan vuotuisen itsearviointiprosessin avulla. Tässä yhteydessä arvioidaan myös näihin liittyvä sisäinen valvonta ja ohjeistuksen riittävyys.
- *Tapahtumien analyysi:* Operatiivisten riskien komitea kerää ja analysoi liiketoimintayksiköiden raportoidut toteutuneet operatiiviset riskit ja läheltä piti -tilanteet. Liiketoimintayksiköiden vastuulla on varmistaa, että toteutuneet operatiiviset riskit ja läheltä piti -tilanteet raportoidaan operatiivisten riskien komitealle.
- *Sisäiset tarkastukset.*

Mandatum Lifen merkittävimpiä operatiivisten riskien itsearviointiprosessissa tunnistettuja riskejä ovat mm. seuraavat: ulkoisen toimintaympäristön muutokset, tietotekniikka ja erityisesti tietojärjestelmien vanheneminen, prosessien manuaaliset työvaiheet, avainhenkilöiden menetykset sekä vakuutusten väärimyynti ja virheellisten tietojen antaminen asiakkaalle.

Operatiivisten riskien rajoittamiseksi Mandatum Lifessa on hyväksytty useita eri toimintaohjeita, kuten turvallisuusohjeita, jatkuvuus- ja varautumissuunnitelma, ulkoistamispolitiikka, asiakasvalitusten käsittelyohje sekä useita muita toimintaohjeita. Eri toimintaohjeista tehtyjä poikkeamia seurataan liiketoimintayksiköissä ja niistä raportoidaan operatiivisten riskien komitealle.

Prosesseihin sisältyvä sisäinen valvonta estää negatiivisia tapahtumia. Kaikki toteutuneet riskit tai läheltä piti -tilanteet raportoidaan operatiivisten riskien komitealle.

Konsernitason riskit

Yleisenä periaatteena on, että tytäryhtiöitä johdetaan itsenäisesti. On kuitenkin todettu, että tiettyjä riskialueita on syytä tarkastella myös konsernitasonla. Näitä alueita ovat esimerkiksi keskittymäriskit, kannattavuuden ja pääomien korrelaatiot, likviditeetin hallinta ja konsernirakenne.

Keskittymäriskit

Tytäryhtiöiden vakuutusliiketoimintojen suhteen on todettu, että If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life toimivat pääosin eri liiketoiminta-alueilla ja näin ollen niiden underwriting-riskit ovat toisistaan poikkeavia. Keskeisin yhteinen riskitekijä on eliniän odote Suomessa, joka vaikuttaa molempien yhtiöiden vastuuelkaan. Normaaleissa olosuhteissa liiketoiminnossa on vaikea nähdä olennaisia riskikeskittymiä ja näin ollen nämä liiketoiminta-alueet tuovat ennemminkin hajautusetuja kuin aiheuttavat riskikeskittymiä. Toisaalta molemmilla tytäryhtiöillä on merkittävät sijoitussalkut ja siten ne voivat altistua sijoituksiin liittyville riskikeskittymille (esimerkiksi suuret yhtenevät positiot).

Konsernitasonla mahdollisia suuria riskikeskittymiä seurataan ja hallitaan useilla eri tavoilla. Ensinnäkin riskikeskittymiä vähennetään sijoituksia tehokkaasti hajauttamalla. Mandatum Lifen suorat sijoitukset ovat pääosin euromääräisiä ja kohdistuvat suomalaisiin yrityksiin, kun taas If Vahinkovakuutuksen suorista sijoituksista pääosa kohdistuu muihin Pohjoismaihin ja sijoitukset tehdään vastaavissa valuutoissa. Ulkoisten omaisuudenhoitajien hallinnoimat sijoitukset valitsee sama sijoitustoiminto molempien yhtiöiden osalta. Tämä helpottaa riskikeskittymien hallintaa, koska keskittymiä voidaan tällöin hallita tehokkaasti asettamalla limiittejä sekä valvomalla

sijoitustoimintaa riittävällä tavalla. Lisäksi keskittymiä seurataan aktiivisesti, ja mikäli tarpeellista, hallitaan rajoittamalla konsernitasonla riskinottoa esimerkiksi toimialoittain tai yksittäisten liikkeeseenlaskijoiden suhteen.

Tytäryhtiöissä sijoitusten riskikeskittymiä valvovat ja hallitsevat sijoituskomitea If Vahinkovakuutuksessa ja tasehallintakomitea Mandatum Lifessa, jotka toimivat itsenäisesti erillään sijoitustoiminnoista. Konsernitasonla riskikeskittymiä valvovat ja hallitsevat Sampo-konsernin sijoitusjohtaja, riskienhallintajohtaja sekä konsernin tarkastusvaliokunta.

Keskittymät toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain on esitetty "Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo-konserni, 31.12.2011" -taulukossa, joka esitetään [luottoriskejä](#) käsittelevässä osassa. Konsernitasonla suurimmat keskittymät muodostuvat pohjoismaisista rahoituslaitoksista. Sen sijaan julkisen sektorin sijoitusten merkitys on pieni eikä Sampo-konsernilla ole sijoituksia PIIGS-valtioiden (Portugali, Irlanti, Italia, Kreikka, Espanja) joukkovelkakirjalainoihin.

Korkosijoitukset rahoitussektorille sekä julkiselle sektorille on esitetty "Korkosijoitukset rahoitussektorille, Sampo-konserni, 31.12.2011" ja "Korkosijoitukset julkiselle sektorille, Sampo-konserni, 31.12.2011" -taulukossa. Rahoitussektorin osalta suurin osa sijoituksista on tehty Pohjoismaihin ja tuotemielessä painopiste on katetuissa joukkovelkakirjalainoissa sekä lyhytaikaisissa rahamarkkinasijoituksissa. Julkisen sektorin luvut sisältävät valtioiden joukkovelkakirjalainat, valtioiden takaamat joukkovelkakirjalainat sekä muut julkisen sektorin sijoitukset.

Korkosijoitukset rahoitussektorille, Sampo-konserni, 31.12.2011

	Katetut jvk-lainat	Rahamarkkina- sijoitukset	Pitkäaikaiset senior- lainat	Pitkäaikaiset heikomman etuoikeuden lainat	Yhteensä, milj. €	%
Ruotsi	3 028	614	1 143	316	5 101	56 %
Suomi	118	1 471	169	50	1 807	20 %
Norja	339		479	203	1 021	11 %
Tanska	76		170	131	377	4 %
Ranska	68		153	12	232	3 %
Yhdysvallat			132	8	140	2 %
Saksa	60		71		131	1 %
Sveitsi			95		95	1 %
Iso-Britannia			40	16	56	1 %
Viro		46		0	46	1 %
Alankomaat			43		43	0 %
Itävalta	33		1		33	0 %
Luxemburg	11				11	0 %
Belgia			5	3	8	0 %
Latvia	1				1	0 %
Yhteensä	3 732	2 130	2 502	739	9 103	100 %

Korkosijoitukset julkiselle sektorille, Sampo-konserni 31.12.2011

	Valtiot	Valtioiden takaamat	Julkinen sektori, muut	Markkina-arvo yhteensä, milj. €
Ruotsi	142	61	239	442
Suomi	22	53	112	186
Norja			90	90
Saksa		74		74
Yhdysvallat		71		71
Tanska		13	26	39
Alankomaat	26			26
Ranska	9			9
Itävalta	6			6
Yhteensä	205	271	466	943

Suurimmat keskittymät yksittäisiin vastapuoliin konsernitasonlailla on kuvattu "Suurimmat keskittymät yksittäisten vastapuolten osalta omaisuuslajeittain, Sampo-konserni, 31.12.2011" -taulukossa.

Suurimmat keskittymät yksittäisten vastapuolten osalta omaisuuslajeittain, Sampo-konserni, 31.12.2011

Milj. € Vastapuoli	Käypä arvo yhteensä	% sijoitus- omaisuus- desta	Kassa- varat ja lyhyt- aikaiset korko- sijoitukset	Pitkä-aikaiset korkosijoi- tukset, yhteensä	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Valtioiden takaamat	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Katetut-jvk- lainat	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Senior-jvk- lainat	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Tier 1 ja Tier 2	Osake- sijoi- tukset	Vakuu- deton johdan- naisten vasta- puoliriski
Nordea Pankki	1 670	10 %	697	972	0	715	231	27	0	0
Svenska Handelsbanken	1 258	7 %	355	903	0	669	117	118	0	0
Skandinaviska Enskilda Banken	1 058	6 %	284	772	0	393	275	104	0	2
Swedbank	952	5 %	30	922	44	682	159	37	0	0
Pohjola Pankki	633	4 %	511	114	0	0	81	33	0	8
Danske Bank	630	4 %	167	458	0	105	218	136	0	4
SBAB	525	3 %	0	525	0	316	166	43	0	0
DnB NOR Bank	483	3 %	0	483	0	130	264	89	0	0
Landshypotek	285	2 %	0	285	0	251	34	0	0	0
Kommuninvest Sverige	266	2 %	56	210	22	0	188	0	0	0
10 suurinta keskittymää yhteensä	7 759	45 %	2 100	5 645	66	3 261	1 732	587	0	13
Muut vastapuolet	9 647	55 %								
Sijoitusomaisuus yhteensä	17 406	100 %								

Lisäksi keskittymät osakkeisiin ja korkeamman riskin (high-yield) joukkovelkakirjalainoihin eritellään "Kymmenen suurinta suoraa osakesijoitusta, Sampo-konserni, 31.12.2011" ja "Kymmenen suurinta

suoraa high-yield sekä luottoluokittelematonta korkosijoitusta, Sampo-konserni, 31.12.2011" -taulukossa.

Kymmenen suurinta suoraa osakesijoitusta, Sampo-konserni, 31.12.2011

10 suurinta osakesijoitusta	Käypä arvo yhteensä, milj. €	% kaikista suorista osakesijoituksista
Fortum	82	6 %
UPM-Kymmene	77	5 %
YIT	76	5 %
TeliaSonera	69	5 %
Veidekke	60	4 %
Nobia	58	4 %
Investor	55	4 %
Hennes & Mauritz	54	4 %
Volvo	47	3 %
Atlas Copco	42	3 %
10 suurinta keskittymää yhteensä	620	43 %
Muut suorat osakesijoitukset	832	57 %
Suorat osakesijoitukset yhteensä	1 452	100 %

Kymmenen suurinta suoraa high-yield sekä luottoluokittelematonta korkosijoitusta, Sampo-konserni, 31.12.2011

Suurimmat suorat sijoitukset high-yield ja luottoluokittelemattomiin korkoinstrumentteihin	Luokitus	Käypä arvo yhteensä, milj. €	% kaikista suorista korkosijoituksista
UPM-Kymmene	BB	185	1 %
Stora Enso	BB	135	1 %
A P Moller - Maersk	NR	67	0 %
Wilh. Wilhelmsen	NR	64	0 %
Boliden	NR	61	0 %
Metsäliitto	NR	60	0 %
Finnvera	NR	53	0 %
Seadrill	NR	50	0 %
Neste Oil	NR	48	0 %
Color Group	NR	44	0 %
10 suurinta keskittymää yhteensä		768	6 %
Muut suorat korkosijoitukset		12 776	94 %
Suorat korkosijoitukset yhteensä		13 544	100 %

Sijoitukset UPM-Kymmenen korkoinstrumentteihin vähenivät 78 miljoonalla eurolla tammikuussa 2012 kun yksi joukkovelkakirja erääntyi.

Kannattavuuden ja pääomien korrelaatiot

Sampo-konsernissa keskittymäriskiä voi syntyä toisaalta suorien sijoituspositioiden kautta ja toisaalta sitä kautta, että konsernin yritysten kannattavuus ja/tai pääomat reagoivat samankaltaisesti yleiseen taloudelliseen kehitykseen. Korrelaatio yleisen taloudellisen kehityksen ja eri tytäryhtiöiden kannattavuuden välillä on esimerkki tällaisesta tilanteesta. Tätä keskittymäriskiä voidaan epäsuorasti arvioida raportoitujen voittojen perusteella. Tästä näkökulmasta erityisesti Sampo Oyj:n osakkuusyhtiöiden Nordean tulos luo selkeitä

hajautusetuja varsinkin suhteessa If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen tulokseen. Vuodesta 2005 lähtien tarkasteltuna korrelaatio If Vahinkovakuutuksen ja Nordean samoin kuin Mandatum Lifen ja Nordean vuosineljänneksittäin raportoitujen voittojen välillä on erittäin matala.

Historialliset korrelaatiot If Vahinkovakuutuksen, Mandatum Lifen ja Nordean vuosineljänneksittäin raportoitujen voittojen välillä on esitetty "Vuosineljänneksittäin raportoitujen voittojen korrelaatiot, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Nordea, 1.1.2005 - 31.12.2011" -taulukossa.

Vuosineljänneksittäin raportoitujen voittojen korrelaatiot, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Nordea, 1.1.2005 - 31.12.2011

	If Vahinkovakuutus	Mandatum Life	Nordea
If Vahinkovakuutus	1		
Mandatum Life	0,87	1	
Nordea	0,17	0,16	1

Likviditeetti

Likviditeettiriskiä hallitaan yritystasolla. Normaalin liiketoiminnan puitteissa tytäryhtiöt eivät sijoita Sampo Oyj:n velkainstrumentteihin. Yleistä kieltoa konsernin sisäisiin sijoitustransaktioihin liittyen ei kuitenkaan ole nähty tarpeelliseksi tehdä. Tästä johtuen tytäryhtiöt voivat sijoittaa emoyhtiön velkainstrumentteihin ja käydä kauppaa keskenään markkinahinnoin varsinkin, kun se on liiketaloudellisesti perusteltavissa. Nämä mahdollisuudet ovat käytössä tiettyyn rajaan asti myös mahdollisissa markkinoiden stressitilanteissa.

Konsernirakenteeseen liittyvät riskit

Sampo-konsernin yleinen rakenne, sekä juridinen että raportointirakenne – emoyhtiö, kaksi tytäryhtiötä ja kaksi osakkuusyhtiötä – on yksinkertainen, suoraviivainen ja läpinäkyvä. Rakenne jo sinänsä vähentää tehokkaasti riskejä, joita monimutkaisesta rakenteesta voisi syntyä. Sampo-konsernin tartuntariskiä vähentää tehokkaasti yksinkertainen ja läpinäkyvä rakenne, vähäiset konsernin sisäiset transaktiot (esimerkiksi suorat ja/tai epäsuorat saatavat ryhmittymän eri yritysten välillä lukuun ottamatta normaaleja liiketoimintatransaktioita Nordean kanssa) sekä tarkkaan harkittu tytäryhtiöiden pääomitus.

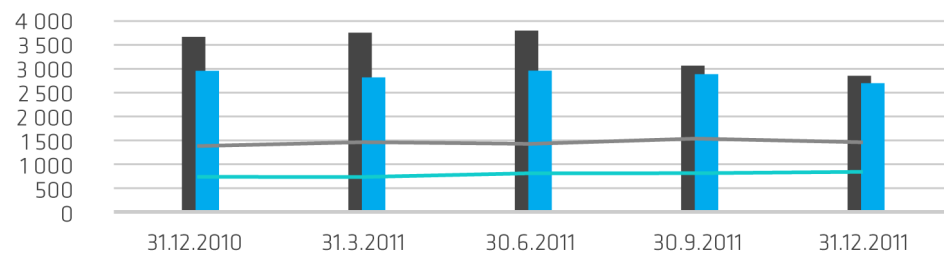
Pääomitus

Tässä kappaleessa kuvataan Sampo-konsernin pääomitus vuonna 2011 sekä vuoden aikana tapahtuneet muutokset. Riskejä ja niitä vastaavia pääomavaateita arvioidaan Sampo-konsernissa sisäisten menetelmien sekä viranomaisten ja luottoluokittajien käyttämien menetelmien perusteella. Muokatun vakavaraisuuspääoman määrää verrataan taloudelliseen pääomaan ja viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoman määrää verrataan viranomaisten vähimmäisvaatimukseen. Lisäksi luottoluokittajien eri luokitustasoja vastaavia pääomatavoitteita verrataan vastaavan luottoluokittajan mittariin käytettävissä olevasta pääomasta.

Sampo-konsernin tytäryhtiöiden vakavaraisuus aleni vuoden aikana johtuen matalammista koroista ja vastaavista muutoksista velkapuolella sekä niiden maksamista osingoista ja käyvän arvon rahastojen pienemisestä. Taloudellisen pääoman muutokset olivat vähäisiä. Sampo-konsernin pääomituksen kehitys vuonna 2011 sisäisestä ja viranomaisnäkökulmasta on esitetty "Pääomituksen kehitys, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo-konserni, 31.12.2010–31.12.2011" -kuvissa.

Pääomituksen kehitys, If Vahinkovakuutus, 31.12.2010–31.12.2011

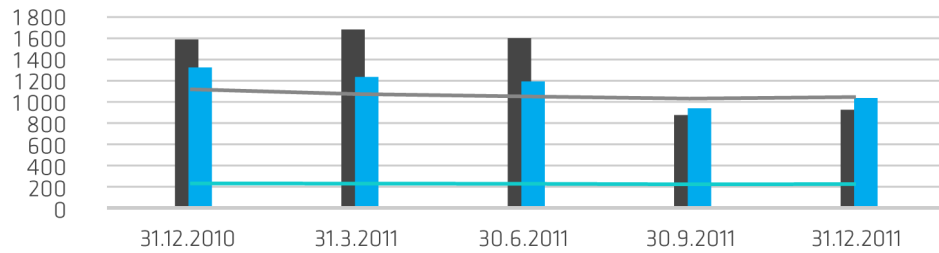
Milj. €

■ Muokattu vakavaraisuuspääoma	3 670	3 757	3 799	3 065	2 854
— Taloudellinen pääoma	1 381	1 464	1 427	1 538	1 460
■ Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma	2 956	2 819	2 960	2 886	2 698
— Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle	735	733	811	812	841

Pääomituksen kehitys, Mandatum Life, 31.12.2010–31.12.2011

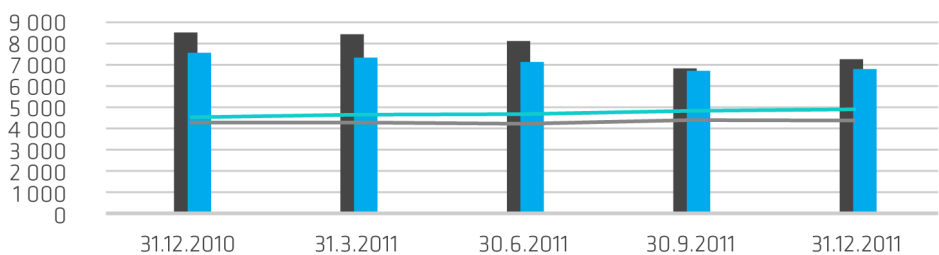
Milj. €

■ Muokattu vakavaraisuuspääoma	1 589	1 683	1 600	876	925
— Taloudellinen pääoma	1 119	1 074	1 052	1 031	1 046
■ Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma	1 324	1 235	1 193	940	1 037
— Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle	231	230	228	223	225

Pääomituksen kehitys, Sampo-konserni, 31.12.2010–31.12.2011

Milj. €

■ Muokattu vakavaraisuuspääoma	8 521	8 432	8 120	6 830	7 262
— Taloudellinen pääoma	4 281	4 281	4 222	4 394	4 374
■ Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma	7 564	7 333	7 132	6 713	6 794
— Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle	4 526	4 649	4 676	4 830	4 902

Taloudellisen pääoman laskentaan käytettäviä malleja ja oletuksia päivitetään jatkuvasti, ja siten taloudellisen pääoman luvut eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia eri vuosien välillä.

If Vahinkovakuutus aloitti vuoden 2011 alkupuolella sisäisen mallin esihakemusprosessin, jonka tavoitteena on saada hyväksyntä sisäisen mallin osittaiselle käytölle vakavaraisuusvaateen laskemiseksi uusien

Solvensi II -säännösten mukaisesti. Tuloksena jatkuvasta riskienhallintaan liittyvästä kehitystyöstä If Vahinkovakuutus sai

vahvan ERM-luokituksen (Enterprise Risk Management) Standard & Poor'silta helmikuussa 2011.

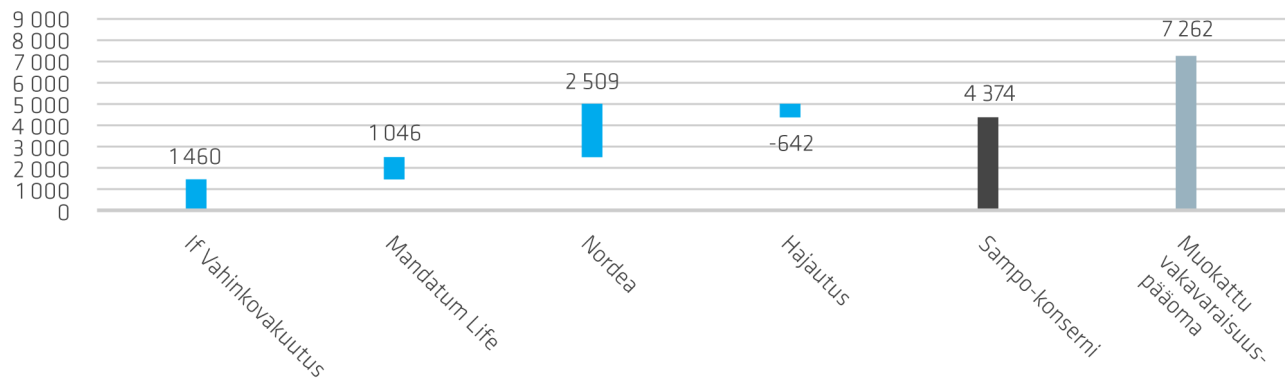
Pääomitus sisäisillä menetelmillä

"Taloudellisen pääoman jakautuminen liiketoiminta-alueittain sekä muokattu vakavaraisuuspääoma, Sampo-konserni, 31.12.2011" -kuva esittää eri liiketoiminta-alueiden ja näiden välisen hajautuksen

vaikutuksen koko Sampo-konsernin taloudelliseen pääomaan. Kuvassa esitetään myös konsernitason muokatun vakavaraisuuspääoman määrä.

Taloudellisen pääoman jakautuminen liiketoiminta-alueittain sekä muokattu vakavaraisuuspääoma, Sampo-konserni, 31.12.2011

Milj. €

Sampo-konsernin taloudellisen pääoman määrä lisääntyi vuoden aikana 4 374 miljoonaan euroon vuoden 2011 loppuun mennessä (4 281 miljoonaa euroa vuonna 2010).

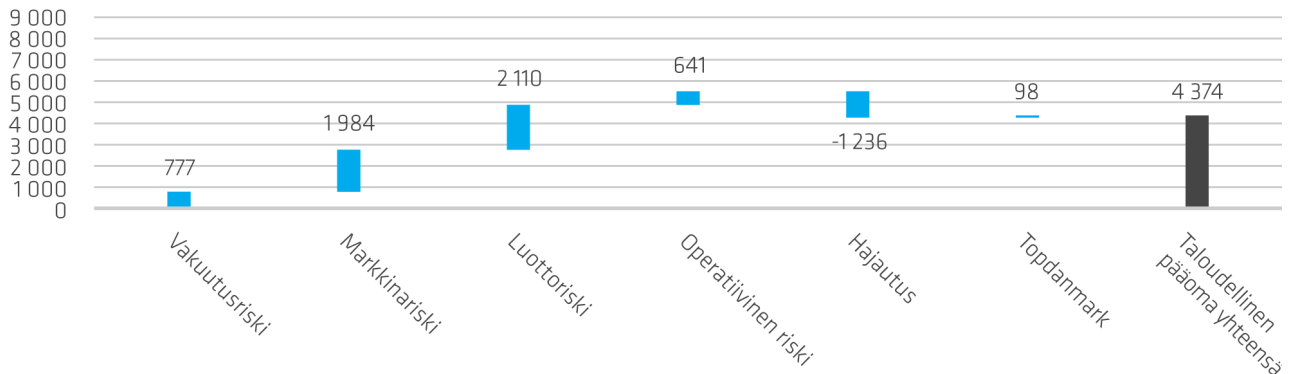
Nordea on sisällytetty Sampo-konsernin taloudellisen pääoman laskelmiin lisäämällä Sampo Oyj:n omistusosuutta vastaava osuus Nordean ilmoittamasta taloudellisen pääoman määrästä, joka on muutettu 99,5 prosentin luottamustasoa vastaavaksi. Vuoden lopussa Nordeasta syntyvä riski muodostaa suurimman yksittäisen osuuden Sampo-konsernin taloudellisesta pääomasta. Riskien ja liiketoiminta-alueiden väliset korrelaatiot, ja näin ollen epäsuorasti myös hajautuksen määrä, määritetään Sampo-konsernin tasolla.

Sampo-konsernin muokattu vakavaraisuuspääoma pieneni vuoden aikana 7 262 miljoonaan euroon (8 521 miljoonaa euroa vuonna 2010) johtuen alentuneista velkapuolen muutoksista ja käyvän arvon rahastosta ennen veroja. Näin ollen muokattu vakavaraisuuspääoma ylitti taloudellisen pääoman 2 888 miljoonalla eurolla (4 240 miljoonaa euroa vuonna 2010).

"Taloudellisen pääoman erittely riskilajeittain, Sampo-konserni, 31.12.2011" -kuvassa esitetään Sampo-konsernin taloudellisen pääoman jakautuminen eri riskeille.

Taloudellisen pääoman erittely riskilajeittain, Sampo-konserni, 31.12.2011

Milj. €

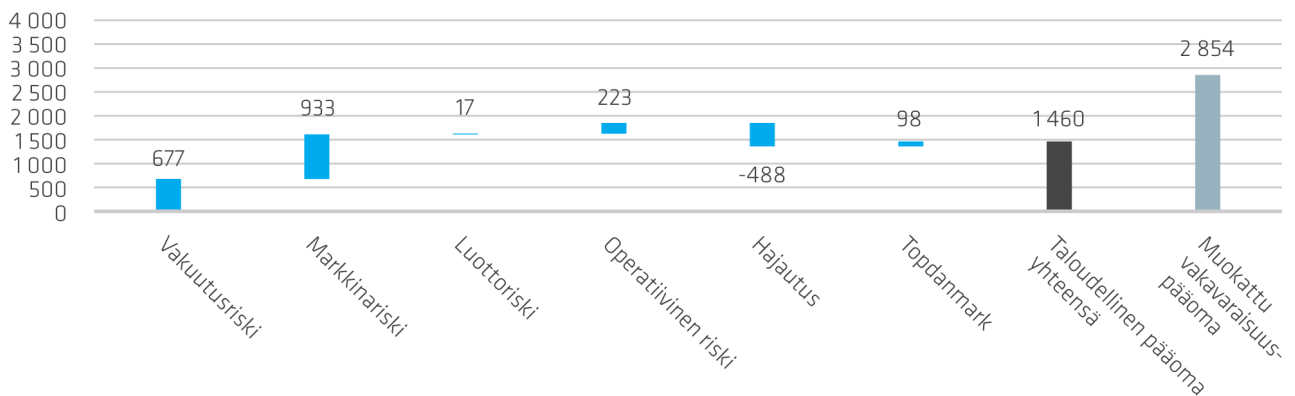

Vuonna 2011 konsernin merkittävimmät riskiluokat taloudellisen pääoman perusteella olivat luottoriski ja markkinariski. Vain vähäisiä muutoksia tapahtui vuoden aikana. Vakuutusriski kasvoi 115 miljoonalla eurolla ja markkinariski pieneni 162 miljoonalla eurolla.

If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen taloudellisen pääoman jakauma ja muokattu vakavaraisuuspääoma on kuvattu tarkemmin "Taloudellisen pääoman jakautuminen riskilajeittain sekä muokattu vakavaraisuuspääoma, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2011" -kuvissa.

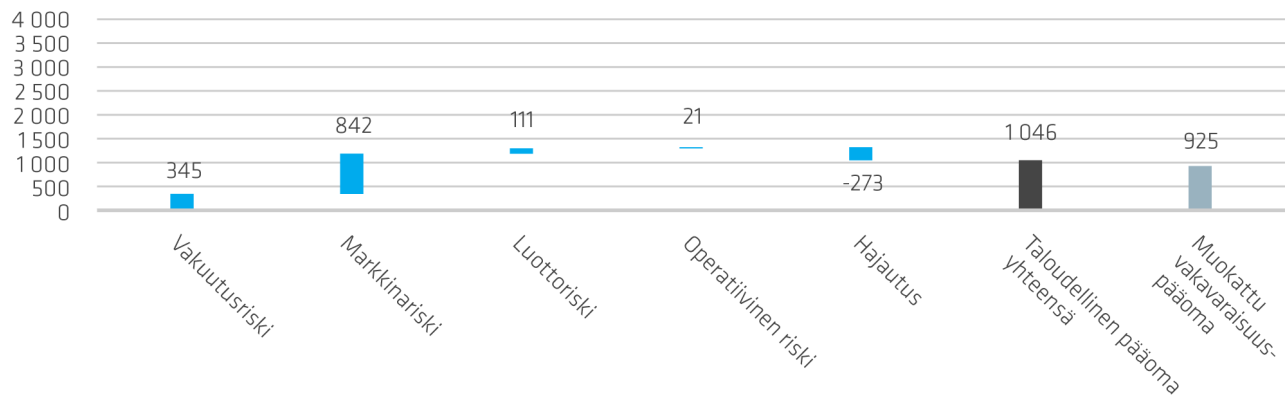
Taloudellisen pääoman jakautuminen riskilajeittain sekä muokattu vakavaraisuuspääoma, If Vahinkovakuutus, 31.12.2011

Milj. €

Taloudellisen pääoman jakautuminen riskilajeittain sekä muokattu vakavaraisuuspääoma, Mandatum Life, 31.12.2011

Milj. €

If Vahinkovakuutuksen taloudellinen pääoma kasvoi 1 460 miljoonaan euroon (1 381 miljoonaa euroa vuoden 2010 lopussa) samalla, kun Mandatum Lifen taloudellinen pääoma pieneni 1 046 miljoonaan euroon (1 119 miljoonaa euroa vuoden 2010 lopussa).

Vuoden 2011 aikana If Vahinkovakuutuksen omistusosuus Topdanmarkissa on kasvanut ja yhtiö on nyt If Vahinkovakuutuksen osakkuusyhtiö. Tämän vuoksi Topdanmarkia ei enää mallinneta osakesijoituksena. Sen sijaan If Vahinkovakuutuksen 98 miljoonan euron osuus Topdanmarkin viranomaislaskennan vakavaraisuusvaatimuksesta on otettu huomioon taloudellisessa pääomassa vuoden 2011 lopussa.

Markkinariski on edelleen sekä If Vahinkovakuutuksen että Mandatum Lifen merkittävin riski, vaikkakin se on pienentynyt molemmissa yhtiöissä verrattuna vuoteen 2010. Vakuutusriski kasvoi If Vahinkovakuutuksessa vuoden aikana 677 miljoonaan euroon (583 miljoonaa euroa vuoden 2010 lopussa) ja Mandatum Lifessa 345 miljoonaan euroon (305 miljoonaa euroa vuoden 2010 lopussa).

Muokattu vakavaraisuuspääoma on sisäinen käytettävissä olevan pääoman mittari. Muokattu vakavaraisuuspääoma lasketaan tekemällä oikaisu viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomaan. Oikaisu on erotus vastuuvelan kirjanpitoarvon ja markkina-arvon välillä. Vastuuvelan markkina-arvo lasketaan tulevien rahavirtojen nykyarvona ottaen huomioon riskipremio.

Muokatun vakavaraisuuspääoman määrä ylitti taloudellisen pääoman määrän Sampo-konsernissa. Muokatun vakavaraisuuspääoman määrä ylitti taloudellisen pääoman määrän myös If Vahinkovakuutuksessa, kun taas Mandatum Lifessa muokatun vakavaraisuuspääoman määrä alitti taloudellisen pääoman määrän. Vuoden aikana muokatun vakavaraisuuspääoman määrä pieneni If Vahinkovakuutuksessa 2 854 miljoonaan euroon (3 670 miljoonaa euroa vuoden 2010 lopussa) ja Mandatum Lifessa muokatun vakavaraisuuspääoman määrä pieneni 925 miljoonaan euroon (1 589 miljoonaa euroa vuoden 2010 lopussa). Molemmissa yhtiöissä maksetut osingot vaikuttivat pääomituksen yhdessä käyvän arvon rahaston ja korkotason laskun kanssa.

Pääomituksen herkkyyksianalyysi

"Pääomituksen herkkyyksianalyysi markkinariskien suhteen, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2011" - taulukko kuvaa herkkyyksianalyysin vaikutuksia tytäryhtiöiden omaan pääomaan, vastuuvelan oikaisuihin sekä muokattuun vakavaraisuuspääomaan. Esimerkiksi korkojen nousu alentaisi

rahoitusinstrumenttien arvonalenemisen myötä Sampo-konsernin omaa pääomaa. Toisaalta diskonttokoron nousu vastaavasti alentaisi vastuuvelan käypää arvoa, mistä johtuen muokattu vakavaraisuuspääoma kasvaisi.

Pääomituksen herkkyyksianalyysi markkinariskien suhteen, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2011

Milj. €	Korko		Osake	Muut sijoitukset
	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
If Vahinkovakuutus	114	-111	-236	-20
Mandatum Life	114	-107	-291	-144
Sampo Oyj	7	-6	-4	-4
Kokonaisvaikutus omaan pääomaan	235	-224	-530	-169
Vaikutus vastuuvelan oikaisuihin	-1 087	892	11	6
Vaikutus muokattuun vakavaraisuuspääomaan	-853	667	-519	-163

Vaikutukset kuvaavat yksittäisessä markkinamuuttujassa tapahtuvan yhtäkkisen muutoksen vaikutusta rahoitusinstrumenttien käypään arvoon 31.12.2011. Herkkyyksianalyysit sisältävät johdannaispositioiden vaikutukset. Kaikki herkkyyksianalyysit on laskettu ennen veroja. Sampo-konsernin yritysten velkarahoituksen vaikutusta ei ole sisällytetty laskelmiin.

Pääomitus viranomaisista kriteereillä

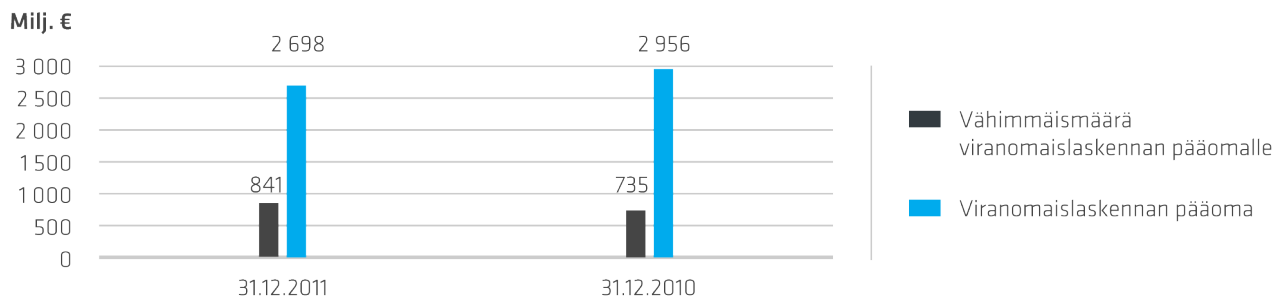
Sampo-konsernin vakavaraisuus raportoidaan neljännesvuosittain suomalaisille valvoille viranomaisille. Tytäryhtiöiden vakavaraisuus raportoidaan paikallisille valvoille viranomaisille.

If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen viranomaisista vaatimat vähimmäismäärät ja viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomat on esitetty "Viranomaisvaatimusten mukainen pääomitus, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2011 ja 31.12.2010" - kuvissa. If Vahinkovakuutuksen osalta viranomaislaskennan pääoma oli vuoden 2011 lopussa 3,25-kertainen verrattuna vähimmäismäärään. Vastaava luku Mandatum Lifen osalta oli 4,61. Sampo Oyj:lle ei

emoyhtiönä lasketa vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta mittaavaa viranomaislaskennan vakavaraisuutta.

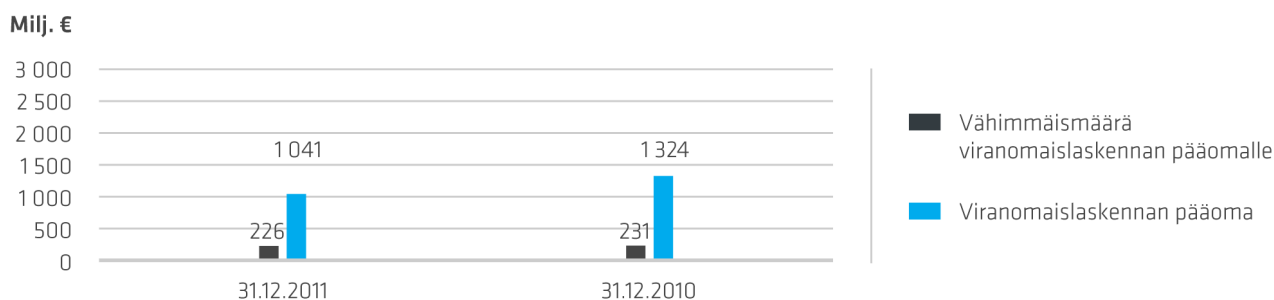
If Vahinkovakuutuksen viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma pieneni 2 698 miljoonaan euroon (2 956 miljoonaa euroa) vähimmäismäärän ollessa 841 miljoonaa euroa (735 miljoonaa euroa). Mandatum Lifen viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma pieneni 1 041 miljoonaan euroon (1 324 miljoonaa euroa) vähimmäismäärän ollessa 226 miljoonaa euroa (231 miljoonaa euroa). Myös Sampo-konsernin vakavaraisuusasema oli vahva. Konsernin vakavaraisuussuhde oli 139 prosenttia (167 prosenttia).

Viranomaisvaatimusten mukainen pääomitus, If Vahinkovakuutus, 31.12.2011 ja 31.12.2010

Viranomaisvaatimukseen liittyvä terminologia eroaa maittain ja yhtiöittäin.
Taulukossa käytetään sen vuoksi molemmille yhtiöille sopivia, yleisiä ilmaisuja.

Viranomaisvaatimusten mukainen pääomitus, Mandatum Life, 31.12.2011 ja 31.12.2010

Viranomaisvaatimukseen liittyvä terminologia eroaa maittain ja yhtiöittäin.
Taulukossa käytetään sen vuoksi molemmille yhtiöille sopivia, yleisiä ilmaisuja.

Konsernin vakavaraisuus rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuuden laskemisesta annetun asetuksen mukaan laskettuna

(1193/2004) on esitetty "Konsernin vakavaraisuus, 31.12.2011 ja 31.12.2010" -taulukossa.

Konsernin vakavaraisuus, 31.12.2011 ja 31.12.2010

Milj. €	31.12.2011	31.12.2010
Konsernitaseen oma pääoma	8 920	8 886
Toimialakohtaiset erät	1 091	1 711
Arvostuserot ja laskennalliset verot	380	508
Topdanmark	-141	
Pääomalainat	200	289
Osuus Nordean pääomasta, joka ei sisälly konsernitaseen omaan pääomaan	653	915
Aineettomat hyödykkeet ja toimialakohtaiset vähennykset	-3 217	-3 033
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet (vakuutusyhtiöt)	-745	-742
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet (Nordea)	-1 314	-1 218
Tasointusmäärä (Suomi)	-317	-361
Yhteistakuuerä (Suomi)	0	0
Muut	-169	-67
Suunniteltu voitonjako kuluvalta tilikaudelta	-672	-645
Konsernin vakavaraisuuspääoma, yhteensä	6 794	7 564
Viranomaisten vaatima vähimmäismäärä, yhteensä	4 902	4 526
Konsernin vakavaraisuus	1 892	3 038
Konsernin vakaravaisuussuhde (vakavaraisuuspääoma / viranomaisten vaatima vähimmäismäärä %)	139 %	167 %

Pääomitus luottoluokittajien kriteereillä

If Skadeförsäkring Ab:lla (Ruotsi) sekä If Vahinkovakuutus Oy:lla (Suomi) on Moody'sin ja Standard & Poor'sin luottoluokitukset ja Sampo Oyj:llä Moody'sin luottoluokitus. Konsernin keskeinen luottoluokitustavoite on ylläpitää vähintään A-luokkaa vastaava luokitus If Vahinkovakuutuksen osalta. If Vahinkovakuutuksen S&P-

luottoluokitusmallia päivitetään säännöllisesti. Sampo-konserni on jatkuvassa vuoropuhelussa edellä mainittujen luottoluokittajien kanssa ja siten sillä on hyvä ymmärrys luottoluokittajien näkemyksistä.

Riskienhallinnan kehitysnäkymät

Riskienhallintaa ja riskienhallintamenetelmiä kehitetään Sampo-konsernissa jatkuvasti. Tämä kehitystyö on perustunut sekä sisäisiin tarpeisiin että tuleviin Solvenssi II -vaatimuksiin. Uudet Solvenssi II -määräykset odotetaan otettavan käyttöön vuoteen 2014 mennessä.

If Vahinkovakuutusyhtiössä aloitettiin vuonna 2007 erillinen projekti, jonka avulla valmistaudutaan odotettuihin muutoksiin. Projekti on sisältänyt osallistumista Solvenssi II -keskusteluihin sekä yksityiskohtaisen arvioinnin If Vahinkovakuutusyhtiön hallintomallista, sisäisen valvonnan rakenteesta, riskienhallinnan kehikosta sekä sisäisestä pääomamallista.

If Vahinkovakuutusyhtiö aloitti vuoden 2011 alussa niin sanotun esihakemusprosessin Ruotsin ja Suomen valvontaviranomaisten kanssa sisäisen pääomamallin käytön hyväksymiseksi. Hakemusprosessi jatkuu vuoden 2012 aikana ja sen tavoitteena on

saada hyväksyntä mallin käytölle kun Solvenssi II -säännöstö tulee voimaan. Myös Mandatum Life kehittää vastaavia malleja.

Euroopan komission tuomioistuimen päätöksen mukaisesti henkilöasiakkaiden ottamissa sopimuksissa kielletään jatkossa sukupuolen käyttäminen hinnoitteluperusteena. Sukupuolineutraali hinnoittelu tulee voimaan 21.12.2012 ja sen jälkeen alkavien sopimusten osalta. Tämä on erityisesti henkivakuutuslalle erittäin merkittävä muutos, koska eläkevakuutuksissa ja riskivakuutuksissa sukupuoli on ollut yksi keskeisimmistä hinnoittelutekijöistä. Vakuutusteknisten tilastojen mukaan miehillä ja naisilla on erilaiset riskitasot eri vakuutus tuotteissa. Näin ollen sukupuolineutraali hinnoittelu ei noudattele Solvenssi II:n mukaisia riskiperusteisia periaatteita eikä parhaita vakuutusmatemaattisia käytäntöjä.

Tilinpäätös

120 Konsernin IFRS-tilinpäätös

120 Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS

121 Konsernitase, IFRS

122 Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS

123 Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

125 Tilinpäätöksen liitetiedot

126 Yhteenveto laatimisperiaatteista

139 Segmentti-informaatio

145 Konsernin liitetiedot

218 Sampo Oyj:n tilinpäätös

218 Emoyhtiön tuloslaskelma

219 Emoyhtiön tase

221 Emoyhtiön rahavirtalaskelma

222 Emoyhtiön yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

223 Emoyhtiön liitetiedot

234 Allekirjoitukset

235 Tilintarkastuskertomus

Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS

Milj. e	Liite			1-12/2011	1-12/2010
Vakuutusmaksutulo	1,	8		5 050	5 096
Sijoitustoiminnan nettotuotot	2,	10,	18	260	1 148
Liiketoiminnan muut tuotot				32	26
Korvaukset	3,	8		-3 723	-3 533
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos		4		241	-769
Henkilöstökulut		5		-543	-527
Liiketoiminnan muut kulut	6,	8		-548	-547
Rahoituskulut		10		-82	-96
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista		14		541	523
Tilikauden voitto ennen veroja				1 228	1 320
Verot	21,	22,	23	-189	-217
Tilikauden voitto				1 038	1 104
Tilikauden muut laajan tuloksen erät	23,	24			
Muuntoerot				6	214
Myytavissä olevat rahoitusvarat				-520	605
Rahavirtasuojaukset				-2	-9
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä				23	48
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot				141	-156
Kauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen				-352	703
TILIKAUDEN LAAJA TULOS				686	1 807
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus				1 038	1 104
Määräysvallattomien osuus				0	0
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus				686	1 807
Määräysvallattomien osuus				0	0
Osakekohtainen tulos (eur)		9		1,85	1,97

Konsernitase, IFRS

Milj. e	Liite						12/2011	12/2010
Varat								
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet						11	26	29
Sijoituskiinteistöt						12	118	122
Aineettomat hyödykkeet						13	745	742
Sijoitukset osakkuusyrittöissä						14	6 593	5 699
Rahoitusvarat	10,	15,	16,	17,	18,	19	16 745	17 508
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset					10,	20	3 053	3 127
Laskennalliset verosaamiset						21	64	68
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista						28	532	514
Muut varat						25	1 659	1 515
Käteiset varat					10,	26	572	527
Varat yhteensä							30 107	29 851
Velat								
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista						28	13 796	13 749
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista						29	3 054	3 124
Rahoitusvelat		10,	16,	17,		29	2 768	2 187
Laskennalliset verovelat						21	474	640
Varaukset						30	37	36
Eläkeveloitteet						31	98	105
Muut velat						32	960	1 124
Velat yhteensä							21 187	20 965
Oma pääoma								
						34		
Osakepääoma							98	98
Rahastot							1 531	1 530
Kertyneet voittovarot							6 844	6 459
Muut oman pääoman erät							447	799
Emoyhtiön omistajien osuus							8 920	8 886
Määräysvallattomien osuus							0	0
Oma pääoma yhteensä							8 920	8 886
Oma pääoma ja velat yhteensä							30 107	29 851

Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS

Milj. e	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Vara- rahasto	Sij. vapaan pääoman rahasto	Voitto- varat	Muunto- erot *)	Myytävissä olevat rahoitus- varat**)	Rahavirta- suojaus***)	Yht.
Oma pääoma 1.1.2010	98	0	4	1 527	5 889	-200	287	9	7 613
Muutokset omassa pääomassa									
Osakeperusteiset maksut					-1				-1
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus					10				10
Osingonjako					-561				-561
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista					19				19
Kauden laaja tulos					1 104	262	447	-6	1 807
Oma pääoma 31.12.2010	98	0	4	1 527	6 459	62	734	3	8 886
Muutokset omassa pääomassa									
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus					13				13
Osingonjako					-645				-645
Omien osakkeiden hankinta					-24				-24
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista					4				4
Kauden laaja tulos					1 038	29	-379	-2	686
Oma pääoma 31.12.2011	98	0	4	1 527	6 844	91	354	1	8 920

*) Kauden laaja tulos sisältää myös konsernin omistusosuuden mukaisen osuuden osakkuusyhtiö Nordean muista laajan tuloksen eristä. Nordean muut laajan tuloksen erät koostuvat olennaisilta osin nettosijoitusten suojuuksista sekä muuntoeroista, joten konsernin oman pääoman muutoslaskelmalla muuntoerot sisältävät myös 23 (48) milj. euron osuuden Nordean muista laajan tuloksen eristä.

**) Myytävissä olevista rahoitusvaroista on kirjattu omaan pääomaan kauden arvostusta -409 (615) milj. euroa. Kauden tulokseen on siirretty 30 (-168) milj. euroa.

***) Rahavirtasuojauksista omaan pääomaan on kirjattu kauden arvostusta -2 (-6) milj. euroa.

Muuntoeroihin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä rahavirtasuojaukseen sisältyvät määrät ovat laajaan tulokseen kirjattuja verovaikutuksella huomioituja eriä.

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

	2011	2010
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	1 228	1 320
Oikaisut:		
Poistot	18	29
Realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot	530	-458
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-130	-279
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos	-95	331
Muut oikaisut	-885	-515
Oikaisut yhteensä	-562	-892
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitukset *)	17	74
Muut varat	-130	73
Yhteensä	-113	148
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	101	-9
Muut velat	-307	-132
Maksetut tuloverot	-241	-288
Yhteensä	-447	-429
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	106	147
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	-119	62
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-17	5
Investointeihin käytetyt nettorahavarat	-136	67
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Omien osakkeiden hankinta	-24	-
Maksetut osingot	-637	-554
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, liikkeeseen laskut	2 440	1 954
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, lyhennykset	-1 703	-1 848
Rahoituksesta kertyneet nettorahavarat	75	-448
Rahavirrat yhteensä	46	-234
Rahavarat tilikauden alussa	524	793
Muuntoerot	2	-32
Rahavarat tilikauden lopussa	572	527
Rahavarojen nettomuutos	46	-234

Lisätietoa rahavirtalaskelmaan:	2011	2010
Saadut korot	697	655
Maksetut korot	-194	-187
Saadut osingot	102	64

*) Sijoitukset sisältävät sijoituskiinteistöt, rahoitusvarat sekä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset.

Rahavirtalaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. vuoden aikana hankittujen ja myytyjen tytäryhtiöiden ja valuuttakurssien muutosten takia.

Tilikauden rahavaroihin sisältyy kassa sekä muita lyhytaikaisia enintään 3 kk:n talletuksia.

Tilinpäätöksen liitetiedot

- 126 **Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista**
- 139 **Segmentti-informaatio**
- 145 **Konsernin liitetiedot**
 - 145 1 Vakuutusmaksutulo
 - 147 2 Sijoitustoiminnan nettotuotot
 - 151 3 Korvauskulut
 - 154 4 Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos
 - 155 5 Henkilöstökulut
 - 156 6 Liiketoiminnan muut kulut
 - 158 7 Vahinkovakuutustoiminnan tulosanalyysi
 - 159 8 Vahinkovakuutustoiminnan vakuutuslajiryhmäkohtainen tulos
 - 160 9 Osakekohtainen tulos
 - 161 10 Rahoitusvarat ja -velat
 - 163 11 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
 - 165 12 Sijoituskiinteistöt
 - 168 13 Aineettomat hyödykkeet
 - 170 14 Sijoitukset osakkuusyhtymyksissä
 - 172 15 Rahoitusvarat
 - 179 16 Käyvät arvot
 - 180 17 Käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia
 - 183 18 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen muutokset
 - 185 19 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen herkkyyshanalyysi
 - 186 20 Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset
 - 187 21 Laskennalliset verosaamiset ja verovelat
 - 189 22 Verot
 - 189 23 Tulosvaikuttavasti kirjatut laajan tuloksen muut erät
 - 190 24 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot
 - 190 25 Muut varat
 - 192 26 Käteiset varat
 - 193 27 Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista
 - 198 28 Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista
 - 199 29 Rahoitusvelat
 - 200 30 Varaukset
 - 201 31 Eläkevelvoitteet
 - 203 32 Muut velat
 - 204 33 Ehdolliset velat ja sitoumukset
 - 207 34 Oma pääoma
 - 208 35 Lähipiiritiedot
 - 209 36 Kannustinjärjestelmät
 - 210 37 Tilintarkastajan palkkiot
 - 211 38 Oikeudenkäynnit
 - 211 39 Sijoitukset tytäryhtiöissä
 - 212 40 Sijoitukset muissa kuin tytär- ja osakkuusyhtiöissä
 - 217 41 Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Yhteenvedo merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Sammon konsernitilinpäätös vuodelta 2011 on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, "IFRSs") mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa Sampo on soveltanut kaikkia liiketoimintaansa liittyviä 31.12.2011 voimassa olleita ja EU:n komission hyväksymiä standardeja ja tulkintoja.

Kuluneella tilikaudella Sampo otti käyttöön seuraavat liiketoimintaansa liittyvät uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat. Muutoksilla ei ollut vaikutusta tilikauden tilinpäätösraportointiin.

IAS 32:een *Rahoitusinstrumentit: esittäminen – Liikkeeseen laskettujen oikeuksien luokittelu* tehty muutos koski muussa kuin liikkeeseenlaskijan toimintavaluutassa olevien osakkeiden, optioiden tai merkintäoikeuksien liikkeeseenlaskun kirjanpitoikäisyyttä.

Uudistettu IAS 24 *Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä* määritteli lähipiiriin käsitteen entistä tarkemmin.

IFRIC 19 *Rahoitusvelkojen kuolettaminen oman pääoman ehtoisilla instrumenteilla* selvensi kirjanpitoikäisyyttä tapauksissa, joissa yhteisö uudelleenneuvottelujen jälkeen laskee liikkeelle oman pääoman ehtoisia instrumentteja velkojalleen rahoitusvelan kuolettamiseksi osaksi tai kokonaan.

Muutettu IFRIC 14 *Etukäteen suoritettujen vähimmäisrahoitustarvainten perustuvat maksut* täsmensi yhteisön oikeutta merkitä taseeseen varoiksi eräitä etukäteen suoritettuja vapaaehtoisuuksia.

IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2010 – erityyppisiä, vähemmän merkittäviä muutoksia, joita tehtiin kerralla useampiin standardeihin. Konsernin näkemyksen mukaan muutokset eivät ole olleet merkittäviä Sammon tilinpäätösraportoinnille.

Konsernitilinpäätöksen liitetietojen laadinnassa on otettu huomioon myös suomalainen kirjanpito- ja yhteisölaainsäädäntö sekä viranomaissäännökset. Osa riskeistä vaadittavista liitetiedoista on esitetty konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa.

Tilinpäätöksen arvostamisperusta on alkuperäinen hankintameno lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa sekä oman pääoman ehtoisina instrumentteina suoritettavia osakeperusteisia maksuja, jotka arvostetaan käypään arvoon.

Konsernitilinpäätös esitetään euroina pyöristettynä lähimpään miljoonaan, ellei toisin ole mainittu.

Sampo Oyj:n hallitus hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 9. helmikuuta 2012.

Konsernitilinpäätös

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Sampo Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden tilinpäätökset. Tytäryhtiönä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta toteutuu, kun konsernilla on yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Hankitut yritykset yhdistellään tytäryhtiönä siitä päivästä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryhtiöt siihen päivään saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Tytäryhtiöiden hankinnat käsitellään hankintamenomenetelmällä. Hankintameno kohdistetaan hankinnan kohteen yksilöitävissä oleville varoille, veloille ja ehdollisille veloille, jotka arvostetaan hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankitun tytäryhtiön nettovarallisuudesta. Hankekohtaisesti valitulla käsittelytavalla on vaikutusta sekä kirjattavaan vähemmistöosuuden että liikearvon määrään. Määrä, jolla maksettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus sekä mahdollisesti aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvästä arvosta, kirjataan liikearvoksi.

Konsernitilinpäätös laaditaan soveltaen yhtenäisiä laadintaperiaatteita samankaltaisissa olosuhteissa toteutuviin samanlaisiin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä voitot ja tappiot eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiönä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei valtaa määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Jollei toisin osoiteta, huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa 20–50 prosenttia sijoituskohteen äänivallasta. Sijoitukset osakkuusyhtiöihin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Hankintahetkellä sijoitukset osakkuusyhtiöihin kirjataan hankintameno, jota oikaistaan hankinta-ajankohdan jälkeen tapahtuvalla muutoksella konsernin osuudessa osakkuusyhtiön voitosta (tappiosta) ja muilla muutoksilla, jotka on suoraan kirjattu osakkuusyhtiön omaan pääomaan. Mikäli konsernin osuus osakkuusyhtiön tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitukset merkitään taseeseen nolla-arvoon ja ylimenevät tappiot yhdistellään vain siinä tapauksessa, että konserni on sitoutunut osakkuusyhtiön veloitteiden täyttämiseen. Sijoitus osakkuusyhtiön sisältää hankinnasta syntyneen liikearvon.

Realisoitumattomat voitot (tappiot) konsernin ja osakkuusyhtiön välillä eliminoidaan konsernin omistusosuuden mukaisesti.

Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiön tuloksesta on esitetty omana eränä tuloslaskelmassa. Konsernin osuus osakkuusyhtiön muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista on esitetty konsernin muissa laajan tuloslaskelman erissä.

Jos ilmenee viitteitä siitä, että sijoituksen arvo saattaa olla alentunut, testataan sen kirjanpitoarvo arvonalentumisen varalta vertaamalla sitä sijoituksesta kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Kerrytettävissä olevana rahamääränä pidetään käyttöarvoa tai myynnistä aiheutuville menoilla vähennettyä käypää arvoa sen mukaan kumpi niistä on suurempi. Jos sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo, vähennetään kirjanpitoarvo kirjaamalla siitä tulosvaikutteinen arvonalentumistappio, jonka suuruus on kirjanpitoarvon ja kerrytettävissä olevan rahamäärän erotus. Mikäli sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä myöhemmin kasvaa ja on suurempi kuin kirjanpitoarvo peruutetaan tehty arvonalennus vastaavasti tulosvaikutteisesti.

Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet

Konsernitilinpäätös laaditaan euroina, joka on konsernin ja emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta. Konserniyhtiöt ovat laatineet tilinpäätöksensä käyttäen toimintavaluutta, joka on kunkin yhtiön taloudellisen toimintaympäristön päävaluutta. Yhtiöiden ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan toimintavaluutan määräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskikurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset tase-erät muutetaan yhtiön toimintavaluutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta toimintavaluutan määräisiksi aiheutuvat kurssierot kirjataan valuuttakurssivoitoina tai -tappioina tuloslaskelmaan. Myytävänä pidettävien ei-monetaaristen rahoitusvarojen kurssierot kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon.

Ulkomaisten tytäryritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Syntyvät kurssierot kirjataan omaan pääomaan muuntoeroksi, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään kokonaan tai osittain, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

Ulkomaisten yksiköiden hankintaan liittyvä liikearvo ja käyvän arvon oikaisut käsitellään tilinpäätöksessä kuin ne olisivat ulkomaisen yksikön varoja ja velkoja. Muuntoerot, jotka syntyvät näiden erien muuttamisesta tilinpäätöspäivän kurssiin, kirjataan omaan pääomaan ja niiden muutos muihin laajan tuloksen eriin.

Muuntoerot, jotka ovat syntyneet ennen konsernin IFRS-standardeihin siirtymispäivää 1.1.2004, on IFRS 1 salliman helpotuksen mukaisesti oletettu nollan suuruisiksi.

Konsernitilinpäätöksessä on käytetty seuraavaa valuuttakurssia:

1 euro =	Tilinpäätöspäivän kurssi	Tilikauden keskikurssi
Ruotsin kruunu	8,9120	9,0294

Segmenttiraportointi

Konsernin segmentointi perustuu liiketoiminta-alueisiin, joiden riskit ja kannattavuuteen vaikuttavat lähtökohdat sekä sääntely-ympäristö poikkeavat toisistaan. Liiketoiminnan valvonta ja ohjaus sekä raportointi johdolle on organisoitu liiketoimintasegmenttien mukaisesti. Konsernin liiketoimintasegmentit ovat vahinkovakuutus-, henkivakuutus- sekä omistusyhteisötoiminta.

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot on esitetty tuotot ulkopuolisilta asiakkailta sekä pitkäaikaiset varat. Raportoivat segmentit ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Baltia ja muut maat.

Segmenttien ja yhtiöiden välisten kotimaisten ja rajat ylittävien liiketoimien hinnoittelussa on sovellettu markkinaehtoperiaatetta. Hinnoittelu perustuu OECD:n siirtohinnoitteluohjeistukseen sekä EU:n siirtohinnoitteludokumentoinnista antamaan käytännösääntöön.

Konsernitilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat, saamiset ja velat eliminoidaan rivi riviltä.

Korot ja osingot

Korkotuotot ja -kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle. Tällä menetelmällä korkotuotot ja -kulut jaksotetaan rahoitusinstrumentin juoksuajalle tasaisesti suhteessa instrumentin taseessa olevaan pääomaan.

Osingot kirjataan tuotoksi sinä tilikautena, jona oikeus niiden saamiseen on syntynyt.

Palkkiot

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien palkkiot ja transaktiokulut kirjataan suoraan tulokseen instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Vakuutusten hankkimisesta aiheutuvat menot käsitellään vahinkovakuutustoiminnassa vakuutusten aktivoituna hankintamenoina. Henkivakuutustoiminnassa hankintamenot käsitellään Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvinä palkkiokuluina.

Muut palkkiokulut sisältyvät tuloslaskelmaeraan Sijoitustoiminnan nettotuotot.

Vakuutusmaksut

Tuloslaskelmaerä Vakuutusmaksut sisältää vahinko- ja henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulon.

Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksut ovat pääosin lyhytaikaisia vuosivakuutuksia, jolloin vakuutusmaksu kirjataan

vakuutusmaksutuloksi vuosimaksun erääntyessä. Tilinpäätöspäivänä vakuutusmaksutuloa oikaistaan vakuutusmaksuvastuun muutoksella eli sillä osuudella vakuutusmaksutulosta, joka vakuutusmaksusopimuksen kattaman ajanjakson perusteella kuuluu seuraavalle tilikaudelle.

Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksuihin ja sijoitusmaksuihin sisältyvät vastuut ovat pitkäaikaisia, jolloin vakuutusmaksu ja sen perusteella maksettava korvaus eivät yleensä kohtaa samalla tilikaudella. Vakuutusmaksut kirjautuvat maksutuloon vakuutuslajista riippuen pääsääntöisesti maksuperusteisesti. Veloitusperusteisesti kirjautuu osa ryhmäeläkevakuutuksen vakuutusmaksuista.

Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään kuluna erässä Vakuutus- ja sijoitusmaksujen velkojen muutos.

Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä niiden arvostuskäytännön mukaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin.

Konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti sijoituksia seurataan ja hallinnoidaan käyvin arvoin mahdollisimman ajantasaisen ja oikean kuvan saamiseksi sijoitustoiminnasta. Sijoitukset myös raportoidaan konsernin johdolle käyvin arvoin. Rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset ovat joukkovelkakirjoja ja oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Ne on pääosin luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Vahinkovakuutustoiminnassa on aikaisempina vuosina sovellettu IAS 39:n sallimaa käyvän arvon optiota. Ennen vuotta 2008 hankitut ja edelleen taseessa olevat varat on edelleen arvostettu käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Käyvän arvon optiota sovelletaan lisäksi joissakin pienemmissä vahinkovakuutus-segmenttiin kuuluvissa yhtiöissä.

Henkivakuutustoiminnassa vakuutusmaksuja koskevan standardin IFRS 4 mukaan harkinnanvaraisen voitonjakoon oikeutettujen sopimusten arvostuksessa noudatetaan kansallisia laskentaperiaatteita, tasotusmäärää lukuun ottamatta, eli sopimuksia ei arvosteta käypään arvoon. Näiden sopimusten sekä oman pääoman katteena olevia sijoituksia hallinnoidaan kokonaisuutena ja ne on pääosin luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi on henkivakuutustoiminnassa määritetty sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset, jotka esitetään taseessa omana eränään. Myös näitä vastaava velka esitetään omana eränään. Lisäksi ulkomaisten tytäryhtiöiden rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset sekä rahoitusinstrumentit, joissa pääinstrumentista ei ole irrotettu kytkettyä johdannaisista, on määritetty käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi.

Omistusyhteisötoiminnassa sijoitukset on katsottu pääosin myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Taseeseen ja taseesta pois kirjaaminen

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen, eräpäivään asti pidettävien sijoitusten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kauppapäivänä, joka on päivä, jolloin sitoudutaan ostamaan tai myymään kyseinen rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä. Lainat ja muut saamiset kirjataan taseeseen lainaa nostettaessa.

Rahoitusvarat ja -velat netotetaan ja esitetään taseessa nettomääräisenä vain silloin, kun netottamiseen on laillinen oikeus ja netotus aiotaan toteuttaa tai saaminen ja velka suorittaa samanaikaisesti.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden veloitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Konsernissa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia tase-eriä ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset, joita ei ole määritetty suojaaviksi ja jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi.

Johdannaiset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Johdannaissopimuksista kirjataan taseeseen saaminen, kun käypä arvo on positiivinen ja velka, kun käypä arvo on negatiivinen. Johdannaiset arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos yhdessä realisoituneiden voittojen ja tappioiden kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti määritetään sellaisiksi. Varat merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoittojen ja -tappioiden, korkotuottojen ja -kulujen sekä osinkotuottojen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, joita ei noteerata toimivilla markkinoilla ja joita ei aiota myydä välittömästi tai lyhyen ajan kuluessa. Lainat ja muut saamiset –ryhmä sisältää myös käteiset varat.

Lainat ja muut saamiset merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, lisätyn välittömästi kohdistettavissa olevilla transaktiomenoilla. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Myytävässä olevat rahoitusvarat

Myytävässä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, jotka on määritetty myytävissä oleviksi tai jotka eivät kuulu muihin rahoitusvarojen ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat saamistodistuksista ja osakkeista ja osuuksista.

Myytävässä olevat rahoitusvarat kirjataan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, lisätyn hankintaan suoraan kohdistettavissa olevilla transaktio-menoilla. Taseessa myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon ja arvomuutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa verovaikutus huomioon ottaen. Korkotuotot ja osingot kirjataan tulokseen. Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva omaisuuserä myydään, omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoiton tai –tappion kanssa kirjataan tulokseen. Käyvän arvon muutos siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan myös silloin, kun omaisuuserän arvo on alentunut siten, että siitä kirjataan arvonalentumistappio. Myytävissä olevista monetaarisista tase-eristä johtuvat kurssierot kirjataan aina suoraan tuloslaskelmaan.

Muut rahoitusvelat

Muita rahoitusvelkoja ovat liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen saadun vastikkeen määräisenä transaktiokuluilla oikaistuna silloin, kun vastike saadaan. Rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon.

Jos omia velkoja lunastetaan takaisin ennen eräpäivää, velat poistetaan taseesta ja velan kirjanpitoarvon ja lunastuksessa maksetun vastikkeen erotus kirjataan tulokseen.

Käypä arvo

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään toimivilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella. Instrumentit arvostetaan ostokurssiin tai viimeiseen kaupantekohintaan, mikäli kyse on NASDAQ OMX:ssä noteeratuista osakkeista. Myös

johdannaispöytäkirjat arvostetaan viimeiseen kaupantekohintaan. Mikäli rahoitusinstrumentille on olemassa sen markkinariskin kumoava vastaerä, arvostuksessa käytetään tältä osin keskimuutosta. Jos rahoitusinstrumentille kokonaisuutena ei ole olemassa julkista noteerausta, mutta sen osatekijöille on olemassa toimivat markkinat, käypä arvo määritetään osatekijöiden markkinahintojen perusteella.

Jos markkinat eivät ole toimivat tai arvopaperilla ei ole noteerausta, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Arvostus tehdään käyttämällä asiaa tuntevien, liiketoimintaan halukkaiden osapuolten välisten viimeaikaisten markkinatransaktioiden hintoja, toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa, rahavirtojen diskonttausmenetelmää sekä optionhinnoittelumalleja.

Jos rahoitusvaroihin kuuluvan omaisuuserän käypää arvoa ei ole mahdollista määritellä, hankintameno katsotaan olevan riittävän lähellä oleva arvio käyvästä arvosta. Tällaisten rahoitusvarojen määrä konsernin taseessa on epäolennainen.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muun kuin käypään arvoon tulosvaikuttavasti arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Kun arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman alkuperäisen kirjaamisen jälkeisen toteutuneen tappion synnyttävän tapahtuman seurauksena ja näillä tapahtumilla on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin, kirjataan arvonalentumistappio.

Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvarat

Objektiivisena näyttönä arvonalentumisesta pidetään esimerkiksi liikkeeseenlaskijan tai velallisen merkittävät taloudellisia vaikeuksia, jotka johtavat maksukyvyttömyyteen ja arvioon siitä, että asiakas ei todennäköisesti selviydy maksuvelvoitteistaan konsernille. Objektiivinen näyttö arvioidaan ensin yksinään merkittävien rahoitusvarojen osalta ja tämän jälkeen joko yksittäin tai ryhmäkohtaisesti sellaisten rahoitusvarojen osalta, jotka eivät yksinään ole merkittäviä.

Kun on objektiivista näyttöä siitä, että jaksotettuun hankintamenoon taseeseen merkityistä rahoitusvaroista on syntynyt arvonalentumistappiota, tappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja saamisesta arvioitujen kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttauskorkona käytetään saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa. Erotus kirjataan arvonalentumistappioksi tuloslaskelmaan. Arvonalentuminen arvioidaan sopimuskohtaisesti.

Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee myöhemmin ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan (kuten

rahoitusinstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksen paranemiseen), arvonalentumistappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

Myytavissä olevat rahoitusvarat

Objektiivinen näyttö perustuu erillistarkasteluun, joka tehdään, kun liikkeeseenlaskijan luottoriskiluokituksessa tapahtuu muutos tai yhtiö siirretään tarkkailulistalle tai kun osakkeen tai osuuden käypä arvo laskee merkittävästi tai pitkäaikaisesti alle alkuperäisen hankintamenon.

Päätös siitä, onko arvon alentuminen merkittävä tai pitkäaikainen, vaatii johdon harkintaa. Päätös tehdään tapauskohtaisesti ja sitä tehtäessä arvioidaan laadullisten kriteerien lisäksi mm. osakkeen arvon historiallisia muutoksia ja aikajaksoa, jonka ajan osakkeen käypä arvo on ollut hankintamenoa alhaisempi. Sampo-konsernissa arvon alentuminen katsotaan yleensä merkittäväksi, kun julkisesti noteeratun osakkeen tai osuuden käypä arvo alittaa keskimääräisen hankintamenon 20 prosentilla ja pitkäaikaiseksi, kun käypä arvo on alittanut hankintamenon yli 12 kuukauden ajan.

Koska noteeraamattomille osakkeille ja osuuksille ei ole saatavissa toimivilla markkinoilla julkaistavia hintoja, niiden arvo pyritään määrittämään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Merkittävien noteeraamattomien osakkeiden ja osuuksien erä ovat pääomarahastosijoitukset. Pääomarahastosijoitukset arvostetaan yleisesti alalla vallitsevan käytännön, International Private Equity and Venture Capital Guidelines (IPEV) mukaisesti.

Arvon alenemisen merkittävyyttä ja pitkäaikaisuutta arvioidaan viimeksi mainituissa tapauksissa tapauskohtaisesti ottaen huomioon sijoitukseen liittyvät erityistekijät ja olosuhteet. Sampo tekee pääomarahastosijoituksensa pitääkseen ne rahaston elinkaaren loppuun asti, jolloin rahaston tyyppilliseksi toimijaksi muodostuu 10-12 vuotta. Arvio koko rahaston mahdollisesta arvon alentumisesta voidaan yleensä perustellusti tehdä vasta elinkaaren loppupuolella. Mikäli on lisäksi kuitenkin perusteltua syytä epäillä, että sijoituksesta ei sitä myytäessä saada hankintamenoa vastaavaa määrää, kirjataan arvonalennus.

Saamistodistusten arvon alentumisessa tappion suuruus määritetään pääoman lyhennyksillä ja jaksotuksilla oikaistun hankintamenon ja tarkasteluhetken käyvän arvon välisenä erotuksena, vähennettynä aikaisemmin tulosvaikutteisesti kirjatulla arvonalentumistappiolla.

Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen tai osakkeen tai osuuden arvonalentumisesta on saatu objektiivinen näyttö, muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt tappio siirretään omasta pääomasta kirjattavaksi tulosvaikutteisena arvonalentumistappiona.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan.

Jos osakkeen käypä arvo arvonalentumiskirjauksen jälkeen nousee, arvonnousu kirjataan suoraan muun laajan tuloksen eriin. Arvon edelleen laskiessa alle hankintamenon kirjataan tulosvaikutteinen arvonalennus.

Johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Johdannaissopimukset luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin sopimuksiin ja suojaaviin sopimuksiin ja ne sisältävät korkojohdannaiset, valuuttajohdannaiset, osakejohdannaiset sekä hyödykejohdannaiset. Johdannaissopimukset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Kaikki johdannaissopimukset kirjataan taseeseen varoiksi, kun niiden käypä arvo on positiivinen ja veloiksi, kun käypä arvo on negatiivinen.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset, joita ei ole merkitty suojaaviksi sekä pääsopimuksesta erotetut kytketyt johdannaiset käsitellään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä johdannaissopimuksina. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset sekä myyntivoitot ja -tappiot yhdessä korkotuottojen ja -kulujen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi johdannaisiksi luokitellaan myös sopimukset, joita käytetään suojaamistarkoituksessa, mutta jotka eivät täytä IAS 39 -standardin suojauslaskennalle asettamia ehtoja.

Suojaavat johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Suojausperiaatteiden mukaisesti konsernissa voidaan suojautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta, käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta.

Suojauslaskentaa sovelletaan suojauksiin, jotka ovat suojattavan riskin osalta tehokkaita ja täyttävät IAS 39 -standardin suojauslaskennan ehdot. Suojaussuhde suojaavan johdannaisten ja suojattavan kohteen välillä sekä suojaukseen liittyvät riskienhallintatavoitteet dokumentoidaan suojauksen alkaessa. Suojauksen tehokkuus arvioidaan suojaussuhteen alussa ja suojauksen aikana siten, että suojaus on erittäin tehokas koko suojauksen ajan. Suojausta pidetään tehokkaana, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai position käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80-125 prosenttia.

Kuluneella tilikaudella vahinkovakuutustoiminnassa on sovellettu käyvän arvon suojausta. Henkivakuutustoiminnassa on sovellettu sekä käyvän arvon että rahavirran suojausta.

Rahavirran suojaus

Rahavirran suojauksella suojataan vaihtuvakorkoisten velkakirjalainojen tai muiden vaihtuvakorkoisten varojen tai velkojen korkorahavirtoja. Suojaavina instrumentteina käytetään mm. koronvaihto- sekä yhdistettyä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia. Johdannaissopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksesta tehokkaan suojauksen osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ylimenevä tehoton osuus kirjataan suoraan tulokseen.

Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat.

Kun suojaava johdannainen erääntyy, myydään, suojaussuhde päätetään tai suojaus ei enää täytä suojauslaskennan ehtoja, omaan pääomaan suojauksen loppumishetkeen mennessä kertynyt käyvän arvon muutos jää omaan pääomaan, kunnes se kirjataan tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat.

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan mm. hinta- ja korkotason sekä valuuttakurssien muutosten aiheuttamilta vaikutuksilta käypiin arvoihin konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti. Suojaavina johdannaisina käytetään konserniyhtiöiden hallitusten hyväksymiä instrumentteja, joita ovat valuuttatermiinit, koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimukset sekä optiot.

Johdannaissopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Arvopaperilainaus

Lainaksi annetut arvopaperit säilyvät taseessa lainauksesta huolimatta. Vastaavasti lainaksi otettuja arvopapereita ei kirjata taseeseen. Jos lainaksi otettuja arvopaperit myydään kolmannelle osapuolelle, saatu myyntihinta kirjataan taseeseen varoiksi ja vastaavansuuruiseksi velaksi lainantajalle. Velka käsitellään käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavana velkana.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Rahoitusleasingsopimukset

Vuokrasopimukset, joissa vuokralle otettujen hyödykkeiden omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista olennainen osa siirtyy

konsernille, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Tällöin hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuoratuun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaava velka merkitään taseeseen muihin velkoihin. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot joko niiden taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettava leasing-vuokra jaetaan velan lyhennykseksi ja korkokuluksi. Korkokulu jaksetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin kaudella samansuuruisen korkoprosentti.

Muut vuokra-sopimukset

Vuokrasopimukset, joissa vuokralle otetun hyödykkeen omistamiseen liittyvistä riskeistä olennainen osa säilyy vuokralle antajalla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi ja ne sisältyvät vuokralle antajan taseeseen. Muun vuokrasopimuksen perusteella maksettavat vuokrat kirjataan tasaerinä vuokratuloiksi vuokra-ajan kuluessa.

Konserni vuokralle antajana

Muut vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa konsernin vuokralle antaman hyödykkeen omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista olennainen osa säilyy konsernilla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät taseeseen Sijoituskiinteistö- ja niiden poistoajat ja -menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien aineellisten hyödykkeiden. Muun vuokrasopimuksen perusteella saatavat vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan tasaerinä vuokratuloiksi vuokra-ajan kuluessa.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankitun yrityksen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Sitä aiempien hankintojen liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty IFRS:n mukaisena oletushankintamenona.

Liikearvo arvostetaan kertyneillä arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Liikearvosta ei tehdä poistoja.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomina hyödykkeinä, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, käsitellään ulkopuolelta hankitut ja sisäisesti aikaansaadut atk-ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet, jos on todennäköistä, että niistä johtuva odotettavissa oleva vastainen

taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeiden hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Sisäisesti aikaansaadun aineettoman hyödykkeen hankintameno määräytyy hyödykkeelle välittömästi kohdistettavien menojen summana. Tutkimusmenot kirjataan kuluksi sinä tilikautena, jona ne toteutuvat. Kehittämismenoista, jotka johtuvat uusien atk-ohjelmistojen suunnittelusta tai jo olemassa olevien ohjelmistojen merkittävistä parannuksista, aktivoidaan vain ne, jotka täyttävät edellä mainitut taseeseen kirjaamisen edellytykset.

Muina aineettomina hyödykkeinä on käsitelty myös vahinkovakuutustoiminnan yhdistämisen yhteydessä yksilöitävissä olleet vakuutus sopimuksiin perustuvat asiakassuhteet. Asiakassuhteet on arvostettu käypään arvoon hankinnan yhteydessä. Hyödykkeestä tulevaisuudessa saatavien kassavirtojen nykyarvon laskennassa on huomioitu mm. vakuutusmaksujen tarkistukset, ristiinmyynti ja talouden yleiset ennusteet. Hyödykkeen taloudelliseksi vaikutusajaksi on katsottu vakuutus sopimusten keskimääräinen voimassaoloaika 6 vuotta, jonka kuluessa hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi. Asiakassuhteet testataan tarvittaessa arvonalentumisen varalta.

Aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

- Atk-ohjelmistot 4 -10 vuotta
- Muut aineettomat hyödykkeet 3 -10 "

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ovat omassa käytössä olevat kiinteistöt, koneet ja laitteet sekä kalusto. Kiinteistöjen luokitus omassa käytössä ja sijoituskäytössä oleviin suoritetaan käytössä olevan nelimäärän perusteella. Mikäli omassa käytössä on korkeintaan 10 prosenttia kiinteistön pinta-alasta, kiinteistö luokitellaan kokonaan sijoituskiinteistöksi.

Kiinteistöt ja muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Perusparannusmenot lisätään kiinteistöjen kirjanpitoarvoon silloin kun on todennäköistä, että niistä koitua vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Pääsääntöisesti jäännösarvo arvioidaan nollan suuruiseksi. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Taloudellisen vaikutusajan arviota tarkistetaan tilinpäätöksen yhteydessä. Poistoaikojen oikaistaan, mikäli arvio muuttuu merkittävästi. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

- Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset 20 - 60 vuotta
- Teollisuus- ja varastorakennukset 30 - 60 "
- Rakennusten ainesosat 10 - 15 "
- Atk-laitteet ja autot 3 - 5 "
- Muut koneet ja kalusto 3 - 10 "

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistojen kirjaaminen lopetetaan, mikäli omaisuuserä luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 *Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot* mukaisesti.

Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko viitteitä siitä, että aineettomiin hyödykkeisiin tai aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kuuluvan omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Jos arvonalentumisesta on viitteitä, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain liikearvosta, keskeneräisistä aineettomista hyödykkeistä sekä taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten hankinta-ajankohdasta lähtien konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille. Testissä verrataan yksikön liikearvon sisältävää kirjanpitoarvoa yksiköstä kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa ennen veroja määritettyä korkoprosenttia käyttäen. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä, siitä kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappio. Kirjaamisen yhteydessä poistettavan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeestä kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta, ei kuitenkaan enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä pidetään vuokratuottojen saamiseksi ja omaisuuden arvonnoususta hyötymiseksi. Sijoituskiinteistöt arvostetaan hankintamenomallia käyttäen kuten omassa käytössä olevat kiinteistötkin. Samoin niiden poistoajat ja -menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien omassa käytössä olevien kiinteistöjen.

Omistusyhteisösegmentin erään sijoitukset osakkuusyhtiöissä yhdistellyt osakkuusyhtiö Nordean sijoitusomaisuuskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon.

Sijoituskäytössä olevien kiinteistöjen käyvät arvot esitetään liitetietona ja ne arvioidaan käyttäen tuleviin tuottoihin ja markkinaehtoisin tuotto-odotuksiin perustuvaa tuottoarvomenetelmää ja toteutuneisiin vertailukauppoihin perustuvaa kauppaa-arvomenetelmää.

Arvioinnin lähtökohtana ovat kiinteistökohtaiset ominaisuudet koskien mm. kiinteistön sijaintia, kuntoa ja vuokraustilannetta sekä markkinaehtoiset vertailutiedot koskien vaihtoehtoisia vuokria, tuottovaatimustasoja ja yksikköhintoja. Arviointi on tilikaudella suoritettu käyttäen konsernin omaa asiantuntemusta.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernille on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos veloitteesta tai osasta siitä on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi vain silloin, kun sen saaminen on käytännössä varmaa.

Vakuutus- ja sijoitussopimukset

Vakuutus- ja sijoitussopimukset käsitellään IFRS 4 –standardin mukaisesti joko vakuutus- tai sijoitussopimuksina. Standardin mukaan vakuutus- ja sijoitussopimukset luokitellaan vakuutus- tai sijoitussopimuksiksi, mikäli niissä siirtyy vakuutus- tai sijoitussopimuksenottajan ja vakuutus- tai sijoitussopimuksenantajan välillä merkittävää vakuutus- tai sijoitussopimusriskiä. Mikäli sopimuksen perusteella siirtyvä riski on luonteeltaan rahoitus- tai sijoitussopimusriskiä, luokitellaan sopimus sijoitussopimukseksi. Sopimuksen luokittelu vakuutus- tai sijoitussopimukseksi määrää sen arvostuskäytännön.

Sampo käsittelee sopimuksista syntyvät velat standardin ensimmäisessä vaiheessa kansallisten vaatimusten mukaisesti lukuun ottamatta tasoitusmäärää, yhteistakuuerää sekä näiden muutosta, jotka IFRS:n mukaisesti esitetään omassa pääomassa ja tuloksessa.

Vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyviä riskejä on kuvattu laajasti konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa.

Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimukset

Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimus on sopimus, joka täyttää IFRS 4:n asettamat edellytykset vakuutus- ja sijoitussopimukselle ja jonka perusteella konserni voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä, mikäli se itse joutuu korvausvelvolliseksi muiden tekemiensä vakuutus- ja sijoitussopimusten perusteella. Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten perusteella saatavat suoritukset on kirjattu taseessa erään Saamiset jälleenvakuutus- ja sijoitussopimuksista sekä Muut varat. Ensiksi mainittu erä sisältää jälleenvakuuttajien osuuden konsernin jälleenvakuutettujen

vakuutus- ja sijoitussopimusten vakuutusmaksu- ja korvausvastuusta. Muissa varoissa on lyhytaikaiset saamiset jälleenvakuuttajilta.

Kun konserni itse joutuu maksamaan korvauksia jälleenvakuutus- ja sijoitussopimuksen perusteella toiselle vakuutusyhtiölle, kirjataan velka tase-erään Muut velat.

Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen saamisten ja velkojen kanssa. Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten saamiset testataan vuosittain arvonalentumistappioiden varalta. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti, mikäli on olemassa objektiivista näyttöä, että konserni ei tule saamaan kaikkia rahamääriä, joihin sillä sopimuksen ehtojen mukaan on oikeus.

Vahinkovakuutus

Vakuutus- ja sijoitussopimusten luokittelu

Vakuutus- ja sijoitussopimuksia luokiteltaessa ja niihin liittyviä riskejä tarkasteltaessa toisiinsa kytketyt sopimukset tulkitaan yhdeksi sopimukseksi.

Muina kuin vakuutus- ja sijoitussopimuksina, eli sopimuksina, joissa riski ei siirry, käsitellään mm. Captive-sopimuksia, joissa vakuutusyhtiö merkitsee yrityksen ensivakuutuksen ja jälleenvakuuttaa saman riskin sellaisessa vakuutusyhtiössä, joka kuuluu vakuutus- ja sijoitussopimuksenottajan kanssa samaan konserniin. Vahinkovakuutus- ja sijoitussopimuksissa on myös sopimuksia, joissa vakuutusyhtiö myöntää vakuutuksen ja siirtää vakuutus- ja sijoitussopimusriskin edelleen lopulliselle vakuutus- ja sijoitussopimuksenantajalle. Nämä ovat ns. Reverse Flow Fronting -sopimuksia. Aikaisemman bruttokäsitelyn sijaan näistä molemmista kirjataan vain sopimussuhteen nettovaikutus tuloslaskelmaan ja taseeseen. Edellytyksenä nettomääräiselle käsittelylle on, että sopimuksesta nettona kirjattu omapäätös on nolla.

Lisäksi vahinkovakuutus- ja sijoitussopimuksissa on sopimuksia, joissa vakuutus- ja sijoitussopimusriski on eliminoitu retrospektiivisellä vakuutusmaksulla, eli ennakoitujen ja toteutuneiden vahinkojen erotus tasataan lisämaksulla suoraan tai vakuutus- ja sijoitussopimusten vuosiuudistuksen yhteydessä. Näiden sopimusten rahavirta kirjataan nettomääräisenä suoraan taseeseen kirjaamatta niitä ensin tuloslaskelmaan vakuutusmaksutuotoiksi ja korvauskuluiksi.

Velat vahinkovakuutus- ja sijoitussopimuksista

Vakuutus- ja sijoitussopimusten velat on luokiteltava sopimusperusteinen velvoite, joka vakuutus- ja sijoitussopimuksenantajalla on vakuutus- ja sijoitussopimuksen perusteella. Vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu muodostavat vakuutus- ja sijoitussopimusten velat, jotka vastaa solmittujen vakuutus- ja sijoitussopimusten mukaisia velvoitteita.

Vakuutusmaksuvastuun tarkoitus kattaa jo solmittujen vakuutus- ja sijoitussopimusten jäljellä olevan vakuutuskauden odotettavissa olevat korvausmenot ja liikekulut. Vahinko- ja jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten vakuutusmaksuvastuu lasketaan yleensä aikaperusteisesti niin kutsutun pro rata temporaris -periaatteen mukaisesti. Jos vakuutusmaksutaso katsotaan riittämättömäksi siten, ettei se kata mahdollista korvausmenoja ja liikekuluja, vakuutusmaksuvastuuta on

vahvistettava siirtovastuun täydennyksellä ottaen huomioon myös erääntymättömät vakuutusmaksuerät.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vahingoista. Tämä koskee myös tapahtuneita vahinkoja, joita ei tilinpäätöshetkellä vielä ole raportoitu vakuutusyhtiölle eli ns. IBNR (incurred but not reported) -vahinkoja. Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten arvioidut selvittelykulut.

Vahinkoensivakuutuksen ja jälleenvakuutuksen korvausvastuu lasketaan tilastollisin menetelmin tai tapauskohtaisesti yksittäisten vahinkojen perusteella. Useimmiten käytetään näiden menetelmien yhdistelmää siten, että suurvahingot arvioidaan tapauskohtaisesti ja pienehköt vahingot sekä tilinpäätöshetkellä tapahtuneet mutta vielä raportoimattomat vahingot (IBNR) tilastollisin menetelmin. Korvausvastuuta ei diskontata. Tästä poikkeuksena ovat vahinkovakuutuksen eläkeuotoiset korvaukset, joiden nykyarvo lasketaan yleisesti hyväksytyillä henkivakuutusteknisillä menetelmillä ottaen huomioon oletettu inflaatio ja kuolevuus.

Vahinko- ja jälleenvakuutuksesta saatava vakuutusmaksutulo kirjataan tuloslaskelmaan, kun vakuutuksen vuosimaksu erääntyy maksettavaksi.

Vakuutusvelan riittävyystesti

Vahinkovakuutuksen korvausvastuun ja vakuutusmaksuvastuun riittävyys tutkitaan erikseen. Korvausvastuu perustuu vastaisten korvausrahavirtojen ennusteisiin. Ennusteet tehdään vakiintuneilla vakuutusmatemaattisilla menetelmillä.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan pääsääntöisesti aikaperusteisesti ns. *pro rata temporis* -periaatteen pohjalta. Vakuutusmaksuvastuun riittävyys testataan laskemalla vakuutusmaksuvastuun lisävastuu yhtiöittäin kullekin liiketoiminta-alueelle ja vakuutusluokalle. Mahdollinen havaittu riittämättömyys vakuutusmaksuvastuussa korjataan kirjaamalla siirtovastuun täydennys.

Vahinkovakuutuslajien jakojärjestelmä

Suomen lakisääteisten vahinkovakuutusten (tapaturma- liikenne- ja potilasvakuutusten) perusteella maksettavia eläkkeitä, sairaanhoidon sekä lääkinällisen kuntoutuksen korvauksia korotetaan vuosittain Tel-indeksillä korvausten reaaliarvon säilyttämiseksi. Indeksikorotukset eivät ole vakuutusyhtiöiden vastuulla, sillä ne rahoitetaan jakojärjestelmäperiaatteella, ts. kunakin vuonna vakuutusmaksuissa kerätään indeksikorotuksia yhtä paljon kuin niitä kyseisenä vuonna maksetaan. Käytännössä tämä toteutetaan siten, että vahinkovakuutusyhtiöt keräävät vakuutusmaksutulojensa yhteydessä kuormituserää, joka tilitetään kyseisen vakuutuslajin keskusyhteisölle. Keskusyhteisö jakaa kerätyt jakojärjestelmä määrät siten, että kyseistä vakuutuslajia harjoittava yhtiö saa saman määrän, minkä se on sinä vuonna maksanut jakojärjestelmän piiriin kuuluvia korvauksia. Vakuutusyhtiön maksuosuuden suuruus perustuu yhtiön markkinaosuuteen kyseisen vakuutuslajin osalta.

Eläkkeiden indeksikorotuksiin liittyvää jakojärjestelmää ei käsitellä IFRS 4:n mukaisena vakuutustoimintana eikä siitä synny vakuutusyhtiölle riskiä. Siten vakuutusmaksun yhteydessä kerättävää jakojärjestelmä maksua ei katsota vakuutusmaksutuloksi eikä maksettavaa eläkkeiden indeksikorotusta korvauskuluksi. Koska kerätty indeksikorotus vastaa määrältään maksettuja eläkkeiden indeksikorotuksia, kyseiset erät netotetaan tuloserässä Liiketoiminnan muut kulut. Keskusyhteisöltä mahdollisesti vielä saamatta tai maksamatta oleva osuus tasauserästä esitetään lyhytaikaisena saamisena tai velkana tase-erissä Muut varat tai Muut velat.

Vakuutusten aktivoitujen hankintamenot

Vakuutusten hankintamenot, jotka selkeästi liittyvät vakuutus sopimusten solmimiseen, esitetään taseen varoissa vakuutusten aktivoituina hankintamenoina. Hankintamenoina käsitellään vakuutus sopimusten hankkimiseen tai uusimiseen välillisesti tai välittömästi liittyvät toimintakulut kuten palkkiot, markkinointikulut sekä myyntihenkilöstön palkat ja kulut. Vakuutusten hankintamenot jaksotetaan samalla tavalla kuin vakuutusmaksuvastuu. Poistoaika on yleensä korkeintaan 12 kuukautta.

Henkivakuutus

Vakuutus sopimusten luokittelu

Henkivakuutustoiminnan sopimukset luokitellaan vakuutus sopimuksiksi tai sijoitus sopimuksiksi. Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joihin liittyy merkittävä vakuutus riski tai sellaiset sopimukset, joihin sisältyy vakuutuksenottajan oikeus muuttaa sopimusta kasvattamalla riskiä. Kapitalisaatiosopimuksiin ei sisälly vakuutus riskiä, joten nämä sopimukset on luokiteltu sijoitus sopimuksiksi.

Sopimukseen liittyvä oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (*Discretionary Participation Feature (DPF)*) on vakuutuksenottajan sopimukseen perustuva oikeus saada taatun vähimmäisedun lisäksi muita etuja. Etuina hyvitetään vakuutuksille laskuperustekorona lisäksi asiakashyvityksiä, korotetaan kuolemantapaussummia tai alennetaan vakuutusmaksuja. Mandatum Lifen tulokinnassa kohtuusperiaatteesta määritellään tavoitteet harkinnanvaraisille eduille. Sijoitussidonnaisissa sopimuksissa vakuutuksenottaja kantaa sijoitus riskin valitsemalla sijoituskohteet, joihin sopimusten arvonkehitys sidotaan.

Vakuutus- ja sijoitus sopimusten arvostus

Kaikkiin vakuutus sopimuksiin ja niihin sijoitus sopimuksiin, joihin liittyy harkinnanvarainen oikeus osuuteen ylijäämästä (DPF), sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita lukuun ottamatta tasoitus määrän ja sen muutoksen kirjaamista.

Kaikkiin sopimuksiin lukuun ottamatta sijoitussidonnaisia sopimuksia liittyy harkinnanvarainen oikeus ylijäämään. Sellaisiin sijoitussidonnaisiin sopimuksiin, joita ei luokitella

vakuutus sopimuksiksi, liittyy vakuutuksenottajan oikeus vaihtaa säästöjen tuottorakenne sijoitussidonnaisesta sellaiseksi, joka muodostuu vähimmäistuottotakuusta ja oikeudesta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Tämän perusteella myös näihin sopimuksiin sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita.

Takaisinosto-oikeutta, vähimmäistuottotakuuta, saman sopimuksen sisällä olevia vakuutus- ja talletusosia sekä muita vastaavia oikeuksia ei eroteta pääsopimuksesta eikä arvosteta erikseen.

Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista ja jälleenvakuutusvarat

Vakuutus- ja sijoitussopimusten velka kirjataan vakuutusvelaksi, jonka muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu.

Henkivakuutustoiminnan vakuutusteknisen vakuutusvelan laskennassa käytetään erilaisia menetelmiä, jotka sisältävät oletuksia mm. kuolevuudesta, sairastuvuudesta, sijoitusten tuottotasosta, vastaisista liikekuluista ja vahinkojen selviämisestä.

Tulevan jälleenvakuutuksen vastuuvelan muutos on laskettu vaihtuvien kursein.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan ensivakuutuksessa vakuutuskohtaisesti ja jälleenvakuutuksessa antavan yhtiön ilmoituksen perusteella tai yhtiön omien laskuperusteiden mukaan.

Vakuutusvelan diskonttauksessa käytetty korko on enintään kunkin maan viranomaisen hyväksymän enimmäiskoron suuruinen. Ensivakuutuksen maksuperusteissa käytetty laskuperustekorko ts. sopimuksille alkamishetkellä taattu vähimmäistuottotakuu vaihtelee vakuutusten alkamisajankohdan perusteella nolasta 4,5 prosenttiin. Vakuutusvelkaa diskontattaessa on käytetty samaa tai alemmaa korkoa kuin maksua laskettaessa. Suurin osa Mandatum Lifen harkinnanvaraiseen voitonjakoon oikeutettujen sopimusten ansaittujen etujen vakuutusvelasta on diskontattu 3,5 prosentilla, joka on myös korkein käytetty diskonttauskorko. Lisäksi vuodeksi 2012 Mandatum Life on alentanut enimmäiskoroksi 2,75 prosenttia.

Vakuutusvelan diskonttauskoron ja 4,5 % vähimmäistuottotakuun eron takia vakuutusvelkaan on lisätty laskuperustekoron täydennysvastuuta. Tytäryhtiössä Mandatum Life Insurance Baltic SE diskonttauskorko vaihtelee maittain välillä 2,5 – 4,0 prosenttia ja vähimmäistuottotakuun keskiarvo välillä 2,5 – 4,0 prosenttia.

Kuolevuusoletuksilla on olennainen vaikutus vakuutusvelan määrään erityisesti ryhmäeläkevakuutuksessa, jonka vastuu muodostaa noin 39 prosenttia kotimaisen henkivakuutusyhtiön vakuutusvelasta. Ryhmäeläkkeen vakuutusvelan laskennassa käytetään ns. kohorttikuolevuusmallia, joka huomioi vakuutetun iän ja sukupuolen lisäksi myös syntymävuoden. Kohorttikuolevuus olettaa elinajan odotteen kasvavan yhdellä vuodella kymmenen vuoden aikavälillä.

Sijoitussidonnaisten sopimusten velat ja katteena olevat varat on sovitettu yhteen. Velkojen ja varojen määrät on esitetty liitetiedoissa. Ensivakuutuksen korvausvastuuta laskettaessa vain alkaneiden eläkkeiden korvausvastuussa käytetään diskonttausta. Tulevan jälleenvakuutuksen korvausvastuu perustuu antavan yhtiön ilmoitukseen ja arvioon vielä tilittämättä olevasta korvauskulusta.

Sijoitussidonnaisen vastuuvelan katteessa on mukana konserniin kuuluvien yhtiöiden liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjalainoja. Näitä ei ole eliminoitu omaisuudesta. Eliminointi johtaisi taseen osalta virheelliseen informaatioon, koska vakuutuksenottajat kantavat sijoituksiin liittyvän sijoitusriskin ja lisäksi epätasapainoon sijoitussidonnaisen vakuutusvelan ja sen katteena olevan omaisuuden osalta.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vakuutustapahtumista. Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten hoitokulut.

Vakuutusvelasta määritetään vuosittain lyhyt- ja pitkäkestoisen velan osuus.

Konsernitiilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa on kerrottu vastuuvelan muutos päättyneen tilikauden aikana sekä vakuutusvelan ennustettu vuosittainen erääntyminen.

Vakuutusvelan riittävyystesti

Velan riittävyystesti tehdään yhtiöittäin kaikista sopimuskannoista ja täydennystarvetta tarkastellaan yhtiöittäin koko vakuutusvelan riittävyys perusteella. Ei-sijoitussidonnaisiin velkoihin kohdistuva testi sisältää kaikki odotettavissa olevat sopimuksiin perustuvat rahavirrat. Sopimuksiin perustuviin rahavirtoihin kuuluvat odotettavissa olevat vakuutusmaksut, korvaukset, lisäedut ja liikekulut. Korvauksissa on arvioitu takaisinostot ja muut vakuutustapahtumat historiatietoihin perustuen. Korvausmäärät pitävät sisällään sekä sopimusten laskuperustekoron että arvion tulevasta lisäeduista. Rahavirtojen pääoma-arvot diskontataan tilinpäätöshetken käyttäen swap-korkokäyrää.

Sijoitussidonnaisen liikkeen testissä lasketaan riski- ja liikekuluylijäämien pääoma-arvot vastaavalla tavalla. Mikäli yhtiökohtaisen sijoitussidonnaisen ja muun liikkeen velan yhteismäärä edellyttää täydentämistä, kasvatetaan velkaa tulosvaikutteisesti testin osoittamalla määrällä.

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutuksessa on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutus sopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottaman ylijäämän perusteella myönnettäviin lisäetuihin (DPF). Mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät ole esteenä, kohtuullinen osa ylijäämästä on palautettava lisäetuina näille vakuutusksille.

Mandatum Lifen tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaishyvitys, joka olisi vähintään kunakin hetkenä matalariskisimpinä pidettävien pitkien korkosijoitusten korkotason mukainen. Tämän hetken tulkinnan mukaisesti Saksan valtion joukkovelkakirjalainat olisivat lähimpänä riskitöntä pitkää korkosijoitusta. Toistaiseksi kuitenkin kokonaishyvityksen tavoitetasona on säästövakuutusten osalta 5 vuoden ja eläkevakuutusten osalta 10 vuoden Suomen valtion

joukkovelkakirjalainan korkotasoa vastaava tuotto. Kokonaishyvitys muodostuu laskuperustekorosta ja vuosittain määrättävistä lisäeduista. Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen. Yhtiön vakavaraisuusarvo pyritään pitämään sellaisena, että se ei rajoita lisäetujen antamista vakuutuksenottajille eikä omistajille suunnattavaa voitonjakoa. Tarkemmin periaate on selitetty yhtiön internet-sivuilla.

Viron, Latvian ja Liettuan lainsäädännössä ei ole kohtuusperiaatetta vastaavaa sääntelyä.

Työsuhde-etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia ovat eläkkeet ja henkivakuutukset.

Sammolla on etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä Ruotsissa ja Norjassa, muissa maissa eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia. Merkittävien maksupohjainen järjestely on Suomen TyEL-perusvakuutus.

Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja eläkevakuutusyhtiölle eikä sillä ole oikeudellista tai tosiasiallista velvoitetta suorittaa lisämaksuja. Maksupohjaisista järjestelyistä aiheutuvat veloitteet kirjataan kuluksi kaudella, jota veloitus koskee.

Etuus pohjaisissa järjestelyissä yritykselle jää veloitteita tilikauden maksun suorittamisen jälkeenkin ja näiden vakuutusmatemaattisen ja/tai sijoitusriskin kantaa yritys. Veloitte lasketaan kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (projected unit credit method). Veloitteen määrän laskennassa käytetään vakuutusmatemaattisia oletuksia. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle.

Etuus pohjaisissa järjestelyissä on sekä rahastoituja että rahastoimattomia järjestelyjä. Näissä tilivuoden eläkekuluksi kirjataan vuoden vakuutusmatemaattisten laskelmien mukainen vanhuuseläkekertymä laskettuna lineaarisesti eläkeiän saavuttamishetken eläkepalkan pohjalta, mihin lisätään korkokuluina aikaisempien vuosien eläkesitoumusten hyvityksistä/lisäyksistä aiheutuvat laskennalliset vaikutukset ja vähennetään järjestelyihin kuuluvien varojen tuotot. Tilivuoden eläkekulut arvioidaan vuoden alussa ja laskelma perustuu osaksi muun muassa palkkojen korotusolettamiin ja hintainflaatioon eläkesitoumuksen koko keston ajalta, osaksi järjestelyihin kuuluvien varojen tuotto-odotukseen sekä sitoumuksen markkinakorkoon tilikauden aikana.

Etuus pohjaisten järjestelyjen kirjaamisessa taseeseen sovelletaan mallia, jossa vakuutusmatemaattisia voittoja ja tappioita, jotka johtuvat laskennallisten oletusten ja toteutumien eroista, ei tulouteta, jos erotus on pienempi kuin 10 prosenttia vastaisen sitoumuksen nykyarvosta tai järjestelyihin kuuluvien varojen käyvästä arvosta, sen mukaan kumpi on suurempi. 10 prosentin rajan ylittävät kertyneet erotukset jakotetaan tuloslaskelmassa eläkekuluksi sitoumuksen koko keston ajalle. Näin kertyneet tulouttamattomat

vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan taseeseen nettosaamiseksi tai nettovelaksi.

Konsernilla on lisäksi vapaaehtoisia etuus pohjaisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä, ne sisältyvät Mandatum Lifen vakuutusvelkaan ja niiden määrä on epäolennainen.

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet

Irtisanomiseen perustuva veloitte kirjataan velaksi silloin kun konserni on todistettavasti sitoutunut lopettamaan yhden tai useamman henkilön työsuhteen ennen normaalia eläkkeelle jäämisen ajankohtaa tai myöntämään irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia vapaaehtoisen irtisanoutumisen edistämiseksi tehdyn tarjouksen seurauksena. Etuuksista ei koidu työnantajalle taloudellista hyötyä tulevaisuudessa, joten ne kirjataan välittömästi kuluksi. Myöhemmin kuin 12 kuukauden kuluttua tilinpäätöksestä erääntyvät veloitteet diskontataan. Sammossa irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia ovat irtisanomiseen liittyvät rahapaketit ja eläkepaketit.

Osakeperusteiset maksut

Sammolla oli tilikauden aikana kolme voimassa olevaa käteisvaroina maksettavaa osakeperusteista kannustinjärjestelmää (Johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät 2008 II, 2009 I ja 2011 I). Järjestelyt on arvostettu käypään arvoon niiden myöntämishetkellä sekä jokaisena raportointipäivänä tämän jälkeen.

Käteisvaroina maksettavissa järjestelyissä arvostus kirjataan velaksi ja sen muutos tuloslaskelmaan.

Kannustimien käypä arvo on määritetty Black-Scholes -hinnoittelumallin avulla. Markkinaperusteisen kannustinosan käyvässä arvossa on huomioitu hinnoittelumallilla ennakoitu toteuma palkkiona maksettavien kannustinyksiköiden määrästä. Ei-markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä kannustimen käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden osakkeiden määrissä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson kuluessa. Tältä osin konserni päivittää oletuksen arvioidusta lopullisesta kannustinyksiköiden määrästä jokaisena väli- ja tilinpäätöspäivänä.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulu sisältää kauden verotettavaan tuloon perustuvan veron ja laskennallisen veron. Verokulu kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi suoraan omaan pääomaan tai laajaan tuloslaskelmaan kirjattavien erien osalta, jolloin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Verotuksessa vähennyskveltottomasta liikearvon arvonalentumisesta ei kirjata laskennallista veroa eikä tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista

kirjata laskennallista veroa siltä osin, kun ero ei todennäköisesti purkautu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä vahvistettuja verokantoja. Suomen eduskunta vahvisti tilikauden lopussa vuoden 2012 verokannaksi 24,5 %, jota on siten käytetty laskennallisten verojen laskemisessa. Kauden verotettava tulo on laskettu voimassaolevan 26 %:n mukaisesti.

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Osakepääoma

Osakkeiden liikkeeseenlaskukulut, jotka ovat suoraan kohdistettavissa uusien osakkeiden tai optioiden liikkeeseen laskemiseen tai liiketoiminnan hankkimiseen, esitetään omassa pääomassa veroaikukukset huomioon ottaen saadun tulon vähennyksenä.

Osingot kirjataan omasta pääomasta sinä tilikautena, jona yhtiökokous päättää osingonjaosta.

Kun emoyhtiö tai muu konserniyhtiö ostaa emoyhtiön osakkeita, maksettu vastike vähennetään omasta pääomasta ja esitetään erässä Omat osakkeet siihen asti, kunnes osakkeet mitätöidään. Jos osakkeet myöhemmin myydään tai lasketaan uudelleen liikkeeseen, saatu vastike kirjataan omaan pääomaan.

Rahavarat

Rahavaroina käsitellään käteiset varat, joiksi katsotaan kassa sekä lyhytaikaiset talletukset (3 kk).

Sampo esittää liiketoiminnan rahavirrat käyttäen epäsuoraa esitystapaa, jolloin voittoa (tappiota) ennen veroja oikaistaan aikaperusteisten tapahtumien vaikutuksella, varojen ja velkojen muutoksilla ja tuotoilla ja kuluilla, jotka liittyvät investointien tai rahoituksen rahavirtoihin.

Rahavirtalaskelmassa saadut ja maksetut korot esitetään liiketoiminnan rahavirroissa. Myös saadut osingot sisältyvät liiketoiminnan rahavirtoihin. Maksetut osingot esitetään rahoitustoiminnan rahavirroissa.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdon tekemiä arvioita ja oletuksia, jotka ovat vaikuttaneet tilinpäätöksessä esitettäviin tuottoihin, kuluihin, varoihin ja velkoihin sekä ehdollisiin velkoihin. Harkintaa joudutaan käyttämään myös tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat tilinpäätöshetkellä parhaaseen käytettävissä olleeseen

tietoon. Arviointi perustuu sekä aikaisempiin kokemuksiin että tulevaisuutta koskeviin tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidettyihin oletuksiin. Toteumatiedot voivat poiketa näistä arvioihin ja oletuksiin perustuvista päätöksistä. Mahdolliset arvioiden muutokset kirjataan sillä tilikaudella, jonka aikana arviota korjataan ja kaikilla tämän jälkeisillä ajanjaksoilla.

Sammon keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät liittyvät mm. vakuutusmatemaattisissa laskelmissa käytettyihin oletuksiin, julkisesti noteeraamattomien rahoitusvarojen ja -velkojen ja sijoituskiinteistöjen käypien arvojen arviointiin sekä rahoitusvarojen ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisten arviointiin. Näitä osa-alueita koskevat laatimisperiaatteet edellyttävät eniten merkittävien arvioiden ja oletusten käyttämistä.

Vakuutusmatemaattiset oletukset

Vakuutusvelkojen arviointiin liittyy aina epävarmuutta, sillä vakuutusvelka perustuu tehtyihin arvioihin ja oletuksiin tulevasta korvausmenoista. Arviot perustuvat tilinpäätöspäivänä käytettävissä oleviin konsernin omiin tilastoihin aikaisemmista vahinkotapahtumista. Arvioihin liittyvä epävarmuus on yleensä suurempi arvioitaessa uusia vakuutuskantoja tai vakuutuskantoja, joissa vahingon selviäminen kestää kauan, sillä näistä ei ole vielä saatavilla täydellisiä vahinkotilastoja. Historiatietojen lisäksi vakuutusvelkojen arvioinnissa otetaan huomioon mm. vahinkokehitys, maksamattomien korvausten määrä, lakimuutokset, oikeuden päätökset sekä yleinen taloudellinen tilanne.

Huomattava osa konsernin vahinkovakuutuksen vakuutusveloista liittyy lakisääteisiin tapaturma- ja liikennevakuutuksiin. Näiden velkojen arviointiin sisältyvistä epävarmuustekijöistä huomattavimmat sisältyvät oletuksiin inflaatiosta, kuolevuudesta, diskonttauskorosta sekä lakimuutosten ja oikeuskäytäntöjen vaikutuksista.

Henkivakuutuksen vakuutusvelkojen vakuutusmatemaattisista oletuksista on kerrottu tarkemmin kappaleessa Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista ja jälleenvakuutusvarat.

IAS 19:n mukaiset etuusperusteiset eläke-etuudet arvioidaan myös vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Eläkejärjestelyn varauksen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin, jolloin diskonttauskoron määrittelyn lisäksi tehdyt arviot koskevat oletuksia mm. kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta, hintainflaatiosta sekä palkkakehityksestä.

Käypien arvojen määrittäminen

Jos rahoitusvaroilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Menetelmistä on kerrottu enemmän tilinpäätösperiaatteiden kappaleessa Käypä arvo.

Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on tilikauden aikana arvioitu itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella. Tähän liittyy johdon

tekemät oletukset esim. markkinoiden tuottovaateista sekä käytettävästä diskonttauskorosta.

Arvon alentumistestaukset

Liikearvo, keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet testataan vähintään vuosittain arvonalentumisen varalta. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on pääosin määritetty käyttöarvoon perustuvilla laskemilla. Nämä edellyttävät johdon tekemiä arvioita mm. tulevasta kassavirroista, diskonttauskorosta sekä talouden yleisestä inflaatio- ja kasvukehityksestä.

Uusien tai uudistettujen IFRS-standardien ja tulkintojen soveltaminen

Seuraavat julkistetut standardimuutokset ja uudistukset konserni ottaa käyttöön tilikausilla 2012 ja 2013, mikäli EU antaa niille hyväksyntänsä. Jollei toisin ole mainittu, alla olevat standardit, tulkinnot sekä niiden muutokset on jo tilinpäätöshetkellä hyväksytty myös EU:ssa.

Tilikaudella 2012 käyttöön otettavat

Muutos IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimaan 1.7.2011 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) lisää läpinäkyvyyttä rahoitusinstrumenttien luovutuksiin liittyvien liiketoimien esittämiseen sekä auttaa käyttäjää paremmin ymmärtämään luovutuksiin liittyviä riskejä ja niiden vaikutuksia yhtiön taloudelliseen asemaan. Konserni arvioi, että muutoksella ei tule olemaan vaikutusta tulevaan tilinpäätösraportointiin.

Tilikaudella 2013 käyttöön otettavat (muutoksia ei tilinpäätöshetkellä ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa)

Muutos IAS 1:een *Tilinpäätöksen esittäminen* (voimaan 1.7.2012 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) vaatii muiden laajan tuloksen erien

ryhmittelyä sen mukaan, siirretäänkö ne mahdollisesti myöhemmin tiettyjen ehtojen täytyessä tulosvaikutteisiksi. Muutoksella tulee olemaan vaikutus konsernin liitetietojen esittämiseen.

Muutos IAS 19:ään *Työsuhde-etuudet* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) edellyttää kaikkien vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamista välittömästi muihin laajan tuloslaskelman eriin eli ns. putkimenetelmästä luovutaan ja rahoitusmeno määritetään nettorahastointiin perustuen. Muutoksella tulee olemaan vaikutus konsernin etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen kirjaamiseen If-alakonsernissa, jossa tilikauden 2011 lopussa oli putkimenetelmään liittyen kertyneitä realisoitumattomia tappioita n. 150 milj. euroa. Nämä tappiot tulevat pienentämään vertailuvuoden 2012 alkavaa tasetta, kun taas siirtymisen jälkeiset muutokset kirjataan muihin laajan tuloslaskelman eriin.

Muutokset IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) määrittelevät tilanteet, jolloin rahoitusvarat ja rahoitusvelat on netotettava taseessa.

IFRS 10 *Konsernitilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) määrittää tarkemmin määräysvallan käsitettä konsernitilinpäätöksen yhdistelemisen ratkaisevana tekijänä.

IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) sisältää liitetietovaatimuksia koskien erilaisia osuuksia muissa yhteisöissä kuten esim. osakkuusyhtiöissä ja taseen ulkopuolelle jäävissä yhtiöissä.

IFRS 13 *Käyvän arvon määrittäminen* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) yhdistää yhteen standardiin käyvän arvon määrittämisen ja antaa sille täsmällisen määritelmän.

Uudistettu IAS 27 *Erillistilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) sisältää erillistilinpäätöstä koskevat vaatimukset siltä osin, kun niitä ei ole sisällytetty uuteen IFRS 10:een.

Uudistettu IAS 28 *Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) sisältää vaatimukset pääomaosuusmenettelyn käyttämisestä osakkuus- ja yhteisyritysten käsittelyssä.

Segmentti-informaatio

Konsernin liiketoimintasegmentit muodostuvat vahinko- ja henkivakuutustoiminnasta sekä omistusyhteisöstä.

Maantieteellisiä alueita koskevana tietoina on esitetty tuotot ulkopuolisilta asiakkailta sekä pitkäaikaiset varat. Raportoittavat alueet ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Baltia ja muut maat.

Segmentti-informaatio on tuotettu konsernin tilinpäätöstä laadittaessa ja esitettäessä noudatettujen laatimisperiaatteiden mukaisesti. Segmentteille on kohdistettu liiketoiminnasta aiheutuvat, joko välittömästi osoitettavissa tai järkevällä perusteella kohdistettavissa olevat, tuotot, kulut, varat ja velat. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu käypiin markkinahintoihin. Konsernitiilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu.

Segmenttien poistot on esitetty liitteissä 11 - 13 ja sijoitukset osakkuusyhtiöihin liitteessä 14.

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA LIIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN 2011

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	4 201	849	-	-	5 050
Sijoitustoiminnan nettotuotot	298	-41	18	-16	260
Liiketoiminnan muut tuotot	31	2	15	-15	32
Korvaukset	-2 801	-922	-	-	-3 723
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-107	348	-	-	241
Henkilöstökulut	-494	-38	-11	-	-543
Liiketoiminnan muut kulut	-497	-53	-13	15	-548
Rahoituskulut	-2	-8	-86	14	-82
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	7	0	534	-	541
Voitto ennen veroja	636	137	457	-3	1 228
Verot	-159	-30	-1	0	-189
Tilikauden voitto	478	107	456	-3	1 038
Tilikauden muut laajan tuloksen erät					
Muuntoerot	6	0	-	-	6
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-239	-304	3	20	-520
Rahavirtojen suojaus	-	-2	-	-	-2
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	-	-	23	-	23
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	63	84	-1	-5	141
Tilikauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen	-170	-222	25	15	-352
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	308	-115	481	12	686
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 038
Määräysvallattomien osuus					0
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus					686
Määräysvallattomien osuus					0

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA LIIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN 2010

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	3 985	1 111	-	-	5 096
Sijoitustoiminnan nettotuotot	487	645	25	-9	1 148
Liiketoiminnan muut tuotot	25	0	16	-15	26
Korvaukset	-2 689	-844	-	-	-3 533
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-91	-678	-	-	-769
Henkilöstökulut	-479	-35	-13	-	-527
Liiketoiminnan muut kulut	-501	-49	-11	15	-547
Rahoituskulut	-29	-8	-66	6	-96
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	0	0	523	-	523
Voitto ennen veroja	707	142	474	-3	1 320
Verot	-189	-37	9	0	-217
Tilikauden voitto	518	105	483	-3	1 104
Tilikauden muut laajan tuloksen erät					
Muuntoerot	214	0	-	-	214
Myytävissä olevat rahoitusvarat	286	315	4	1	605
Rahavirtojen suojaus	-	-9	-	-	-9
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä	-	-	48	-	48
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-75	-80	-1	0	-156
Tilikauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen	425	226	51	1	703
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	943	332	534	-2	1 807
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 104
Määräysvallattomien osuus					0
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 807
Määräysvallattomien osuus					0

KONSERNITASE LIIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN 2011

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	16	6	4	-	26
Sijoituskiinteistöt	26	92	4	-4	118
Aineettomat hyödykkeet	580	165	0	-	745
Sijoitukset osakkuusyhteisöissä	340	0	6 253	-	6 593
Rahoitusvarat	10 754	5 168	3 465	-2 642	16 745
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	3 053	-	-	3 053
Laskennalliset verosaamiset	52	-	17	-5	64
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	528	3	-	-	532
Muut varat	1 479	133	59	-12	1 659
Käteiset varat	390	93	89	-	572
Varat yhteensä	14 165	8 713	9 891	-2 662	30 107
Velat					
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9 547	4 249	-	-	13 796
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	3 054	-	-	3 054
Rahoitusvelat	528	164	2 346	-269	2 768
Laskennalliset verovelat	388	85	-	-	474
Varaukset	37	-	-	-	37
Eläkevelvoitteet	98	-	-	-	98
Muut velat	695	151	126	-12	960
Velat yhteensä	11 294	7 703	2 472	-281	21 187
Oma pääoma					
Osakepääoma					98
Rahastot					1 531
Kertyneet voittovarot					6 844
Muut oman pääoman erät					447
Emoyhtiön omistajien osuus					8 920
Määräysvallattomien osuus					0
Oma pääoma yhteensä					8 920
Oma pääoma ja velat yhteensä					30 107

KONSERNITASE LIIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN 2010

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	19	5	5	-	29
Sijoituskiinteistöt	26	96	4	-4	122
Aineettomat hyödykkeet	577	165	0	-	742
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä	11	0	5 688	-	5 699
Rahoitusvarat	11 226	5 745	3 101	-2 563	17 508
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	3 127	-	-	3 127
Laskennalliset verosaamiset	50	-	18	0	68
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	510	4	-	-	514
Muut varat	1 363	106	66	-20	1 515
Käteiset varat	319	152	56	-	527
Varat yhteensä	14 101	9 400	8 938	-2 587	29 851
Velat					
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9 340	4 410	-	-	13 749
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	3 124	-	-	3 124
Rahoitusvelat	512	126	1 741	-191	2 187
Laskennalliset verovelat	464	176	-	-	640
Varaukset	36	-	-	-	36
Eläkevelvoitteet	105	-	-	-	105
Muut velat	690	339	117	-22	1 124
Velat yhteensä	11 146	8 174	1 857	-213	20 965
Oma pääoma					
Osakepääoma					98
Rahastot					1 530
Kertyneet voittovarot					6 459
Muut oman pääoman erät					799
Emoyhtiön omistajien osuus					8 886
Määräysvallattomien osuus					0
Oma pääoma yhteensä					8 886
Oma pääoma ja velat yhteensä					29 851

Maantieteellinen informaatio

Milj. e	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Baltia	Muut	Yhteensä
2011							
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta							
Vahinkovakuutustoiminta	862	1 245	1 497	371	111	8	4 094
Henkivakuutustoiminta	808	-	-	-	41	-	849
Omistusyhteisö	33	-	-	-	-	-	33
Yhteensä	1 703	1 245	1 497	371	152	8	4 976
Pitkäaikaiset varat							
Vahinkovakuutustoiminta	105	828	13	5	10	2	962
Henkivakuutustoiminta	261	-	-	-	1	-	262
Omistusyhteisö	9	6 253	-	-	-	-	6 262
Yhteensä	375	7 081	13	5	11	2	7 486
2010							
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta							
Vahinkovakuutustoiminta	827	1 167	1 451	323	125	0	3 894
Henkivakuutustoiminta	1 051	-	-	-	60	-	1 111
Omistusyhteisö	42	-	-	-	-	-	42
Yhteensä	1 919	1 167	1 451	323	185	0	5 046
Pitkäaikaiset varat							
Vahinkovakuutustoiminta	108	494	13	3	14	0	632
Henkivakuutustoiminta	266	-	-	-	1	-	267
Omistusyhteisö	9	5 688	-	-	-	-	5 697
Yhteensä	383	6 183	13	3	15	0	6 596

Tuotot sisältävät vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot, henkivakuutuksen vakuutusmaksutulon vakuutuksen myöntämisaan mukaan sekä omistusyhteisösegmentin sijoitustoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot.

Pitkäaikaiset varat sisältävät aineettomat hyödykkeet, sijoitukset osakkuusyhtiöihin, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet sekä sijoituskiinteistöt.

1 VAKUUTUSMAKSUTULO

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Vakuutus sopimuksista		
Vakuutusmaksutulo, ensivakuutus	4 324	4 105
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuutus	90	84
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	4 414	4 189
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksutulosta	-213	-204
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	4 201	3 985
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-106	-94
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	-1	2
Vakuutusmaksuvastuun muutos, netto	-107	-91
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksutuotot yhteensä, netto	4 094	3 894

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Vakuutus sopimuksista		
Vakuutus sopimukset	541	648
Jälleenvakuutus sopimukset	2	2
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	544	649
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	-6
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	538	643
Sijoitus sopimukset	311	468
Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulo yhteensä ¹⁾	849	1 111
Konserni yhteensä	5 050	5 096

¹⁾ Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään liitteessä no 4, "Vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos".

Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulon jakautuminen

Milj. e	2011	2010
Vakuutusopimuksista		
Vakuutusmaksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	201	271
Vakuutusmaksutulo unit-linked vakuutusopimuksista	339	376
Vakuutusmaksutulo muista sopimuksista	1	1
Yhteensä	541	648
Jälleenvakuutusopimukset	2	2
Sijoitusopimuksista		
Maksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	1	1
Maksutulo unit-linked sopimuksista	310	467
Yhteensä	311	468
Vakuutus- ja sijoitusopimukset yhteensä	854	1 117
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	-6
Vakuutusmaksutulo yhteensä	849	1 111
Kerta- ja jatkuvat vakuutusmaksut ensivakuutuksesta		
Jatkuvat vakuutusmaksut, vakuutusopimukset	360	392
Kertamaksut, vakuutusopimukset	186	256
Kertamaksut, sijoitusopimukset	307	468
Yhteensä	852	1 115

2 SIIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTOT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	-18	28
Käypään arvoon tulosvaikuttisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	3	4
Voitot/tappiot	0	2
Osakkeet		
Voitot/tappiot	1	2
Osinkotuotot	1	1
Yhteensä käypään arvoon tulosvaikuttisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista	4	9
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	21	13
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	381	358
Arvonalentumistappiot	3	-3
Voitot/tappiot	32	91
Osakkeet		
Voitot/tappiot	87	66
Arvonalentumistappiot	-169	-19
Osinkotuotot	30	27
Yhteensä	363	519
Yhteensä rahoitusvaroista	370	569
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	1	-1
Muut	-1	-1
Yhteensä muista varoista	0	-2
Kulut muista kuin rahoitusveloista	-7	-16
Diskonttauksen purkuvaikutus	-56	-58

Palkkiokulut		
Omaisuu denhoito	-9	-8
Vahinkovakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä		
	298	487
Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyy		
Vakuutusliikkeestä aiheutuvia kurssieroja	4	-4
Sijoitustoiminnasta aiheutuvia kurssieroja	-3	29

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät 47 milj. euroa (-143) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	-14	-7
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	8	3
Voitot/tappiot	0	2
Osakkeet		
Voitot/tappiot	0	0
Osinkotuotot	0	0
Yhteensä	8	6
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevista sijoituksista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	23	27
Voitot/tappiot	-14	21
Osakkeet		
Voitot/tappiot	-296	281
Osinkotuotot	7	2
Lainat ja muut saamiset		
Korkotuotot	1	-1
Muut rahoitusvarat		
Voitot/tappiot	-19	2
Yhteensä	-296	333

Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	4	4
Voitot/tappiot	0	0
Yhteensä	4	4
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	154	151
Voitot/tappiot	5	38
Osakkeet		
Voitot/tappiot	91	72
Arvon alentumistappiot	-69	-7
Osinkotuotot	61	42
Yhteensä	242	297
Yhteensä rahoitusvaroista	-56	631
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	0	0
Arvon alentumistappiot	-1	0
Muut	6	5
Yhteensä muista varoista	6	5
Palkkiotuotot, netto		
Omaisuu denhoito	-14	-15
Palkkiotuotot	24	23
Yhteensä	10	8
Henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	-41	645
Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyy		
Sijoitustoiminnasta aiheutuvia kurssieroja	-17	9

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät 25 milj. euroa (86) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	2	-9

Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	1	1
Voitot/tappiot	-3	20
Yhteensä	-2	21
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	13	9
Voitot/tappiot	-	1
Osakkeet		
Voitot/tappiot	3	0
Arvon alentumistappiot	0	-1
Osinkotuotot	2	2
Yhteensä	18	11
Yhteensä rahoitusvaroista	18	23
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	0	2
Muut	0	0
Yhteensä muista varoista	0	2
Palkkiotuotot	0	1
Omistusyhteisön sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	18	25
Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät -0 milj. euroa (1) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	-16	-9
Konserni yhteensä	260	1148

Muut tuotot ja kulut muodostuvat kiinteistösijoitusten vuokrista, hoitovastikkeista ja poistoista.

Kaikki sijoituksista aiheutuvat tuotot ja kulut sisältyvät sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Voitot/tappiot sisältävät myyntivoitot ja -tappiot sekä realisoituneet että realisoitumattomat arvostuserot sekä kurssivoitot ja -tappiot. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat arvostuserot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa.

Käyvän arvon rahaston muutokset on eritelty oman pääoman muutoslaskelmassa.

Vahinkovakuutustoiminnassa eläkemuoitoisten korvausten diskonttauksen purkuvaikutus on omana eräänään. Eläkemuoitoisten korvausten vastuu lasketaan käytössä olevien vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti siten, että oletettu inflaatio ja kuolevuus on huomioitu. Lisäksi vastuuta diskontattaessa on otettu huomioon sijoitustoiminnan oletettu nettotuotto. Diskonttauksen asteittaisen purkamisen seurauksena syntyvien eläkemuoitoisten korvauskulujen lisäyksen kattamiseksi kohdistetaan eläkemuoitoisiin korvauksiin laskennallinen sijoitustoiminnan nettotuotto.

3 KORVAUSKULUT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011			2010		
	Brutto	Jälleenva- kuuttajien osuus	Netto	Brutto	Jälleenva- kuuttajien osuus	Netto
Vahinkovakuutus						
Tilikaudella sattuneiden vahinkojen korvauskulut						
Maksetut korvaukset	-1 680	27	-1 653	-1 555	20	-1 534
Kannansiirtokulut	-	-	0	14	-	14
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	-841	126	-715	-782	110	-672
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	-589	17	-572	-605	17	-588
Korvausten selvittelykulut	3	-	3	-13	-	-13
Eläkemuotoisten korvausten korvausvastuun muutos	-	-	-	-9	-	-9
Tilikaudella sattuneiden vahinkojen korvauskulut yhteensä	-3 107	171	-2 936	-2 950	147	-2 803
Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut						
Maksetut korvaukset	-1 227	96	-1 130	-1 149	96	-1 053
Eläkemuotoiset korvaukset	-115	0	-115	-28	-	-28
Kannansiirtokulut	-	-	-	-5	-	-5
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	833	-104	729	743	-103	640
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	677	-25	652	592	-33	559
Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut yhteensä	169	-33	135	154	-40	113
Maksetut korvaukset						
Maksetut korvaukset	-2 907	124	-2 783	-2 704	116	-2 588
Maksetut eläkemuotoiset korvaukset	-40	-	-40	-39	-	-39
Kannansiirtokulut	-	-	-	9	-	9
Maksetut korvaukset yhteensä	-2 947	124	-2 823	-2 734	116	-2 618
Korvausvastuun muutos						
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	0	22	22	-39	7	-32
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	88	-8	80	-13	-16	-29
Eläkemuotoisten korvausten korvausvastuun muutos	-82	-	-82	3	-	3
Korvausten selvittelykulut	3	-	3	-13	-	-13
Korvausvastuun muutos yhteensä	9	14	23	-62	-9	-71
Vahinkovakuutustoiminnan korvauskulut yhteensä	-2 938	138	-2 801	-2 796	107	-2 689

Eläkemuotoisten korvausten vastuuelvka arvostetaan yleisten vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Huomioon otetaan odotettu inflaatio sekä kuolevuus. Vastaiset eläkesuoritukset diskontataan korolla, joka vastaa odotettavissa olevia sijoitustuottoja. Eläkemuotoisten korvausten diskonttauksen purkautumisen johdosta vakuutustekniseen tulokseen lisätään vastaava sijoitustuotto. Suomen vahinkovakuutuksen piiriin kuuluvien tuntemattomien eläkevahinkojen korvausvastuu diskontataan. Vuonna 2011 korvausvastuu oli 274 milj. euroa (281).

Diskonttaamaton määrä oli 492 milj. euroa (472). Muutokset johtuvat valuuttakurssivaikutuksista, todellisesta arvonalentumisesta sekä arvioidun maksutavan pidennyksestä.

Eläkemuotoisten korvausten vastuuelkaa laskettaessa käytetyt korkokannat maittain (%):	2011	2010
Ruotsi	0,24 %	1,33 %
Suomi	3,15 %	3,15 %
Tanska	2,00 %	2,00 %

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	Maksetut korvaukset		Korvausvastuun muutos		Korvauskulut	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Vakuutus sopimukset						
Henkivakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-84	-68	1	1	-83	-67
Muut vakuutukset	0	0	0	0	0	0
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-187	-153	-3	-2	-190	-155
Yhteensä	-271	-222	-2	-1	-273	-223
Eläkevakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-353	-331	-114	-64	-467	-395
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-9	-10	-1	-1	-10	-11
Yhteensä	-362	-342	-115	-65	-478	-407
Jälleenvakuutus	-1	-1	0	0	-1	-1
Vakuutus sopimukset yhteensä	-634	-564	-117	-66	-750	-629
Jälleenvakuuttajien osuus	3	4	0	0	3	4
Vakuutus sopimukset yhteensä	-631	-560	-117	-66	-748	-626
Sijoitussopimukset						
Kapitalisaatiosopimukset						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-17	-37	-	-	-17	-37
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-157	-181	-	-	-157	-181
Sijoitussopimukset yhteensä	-174	-218	-	-	-174	-218
Henkivakuutustoiminnan korvauskulut yhteensä	-805	-778	-117	-66	-922	-844

Maksetut korvaukset korvauslajeittain

Milj. e	2011	2010
Vakuutusopimukset		
Henkivakuutus		
Takaisinostot	-16	-9
Kuolemantapauskorvaukset	-25	-26
Säästösummien takaisinmaksut	-35	-26
Vahingonselvittelykulut	0	0
Muut	-9	-8
Yhteensä	-84	-69
Sijoitussidonnainen henkivakuutus		
Takaisinostot	-121	-90
Kuolemantapauskorvaukset	-27	-23
Säästösummien takaisinmaksut	-40	-40
Vahingonselvittelykulut	0	-
Yhteensä	-187	-153
Eläkevakuutus		
Maksetut eläkkeet	-310	-303
Takaisinostot	-38	-24
Kuolemantapauskorvaukset	-5	-4
Vahingonselvittelykulut	0	0
Yhteensä	-353	-331
Sijoitussidonnainen eläkevakuutus		
Maksetut eläkkeet	-	-2
Takaisinostot	-8	-7
Kuolemantapauskorvaukset	-2	-2
Muut	0	0
Yhteensä	-9	-10
Jälleenvakuutusopimukset	-1	-1
Vakuutusopimukset yhteensä	-634	-564
Jälleenvakuuttajien osuus	3	4
Vakuutusopimukset yhteensä	-631	-560
Sijoitusopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	-1	-23
Säästösummien takaisinmaksut	-16	-14
Yhteensä	-17	-37

Sijoitussopimukset		
Sijoitussidonnaiset kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	-157	-178
Säästösummien takaisinmaksut	-1	-2
Yhteensä	-157	-181
Sijoitussopimukset yhteensä		
Maksetut korvaukset, brutto	-808	-782
Maksetut korvaukset, netto	-805	-778
Konserni yhteensä	-3 723	-3 533

4 VAKUUTUS- JA SIOITUSSOPIMUSVELKOJEN MUUTOS

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-106	-94
Jälleenvakuuttajien osuus	-1	2
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksuvastuun muutos, netto	-107	-91

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Vakuutus sopimukset		
Henkivakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	38	16
Muut sopimukset	0	0
Sijoitussidonnaiset sopimukset	117	-177
Yhteensä	155	-161
Eläkevakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	221	32
Sijoitussidonnaiset sopimukset	52	-240
Yhteensä	273	-208

Jälleenvakuutus sopimukset	0	0
Vakuutus sopimukset yhteensä	428	-369
Jälleenvakuuttajien osuus	0	0
Vakuutus sopimukset yhteensä, netto	428	-369
Sijoitus sopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	15	35
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-95	-345
Sijoitus sopimukset yhteensä	-80	-309
Vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos yhteensä, brutto	348	-678
Henkivakuutustoiminnan vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos yhteensä, netto	348	-678
Konserni yhteensä	241	-769

5 HENKILÖSTÖKULUT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-356	-340
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-5	-9
Eläkekulut		
- maksupohjaiset järjestelyt	-46	-41
- etuuspohjaiset järjestelyt (liitetieto 31)	-19	-22
Muut henkilösivukulut	-68	-68
Vahinkovakuutustoiminnan henkilöstökulut yhteensä	-494	-479

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-30	-27
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-1	-2
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-5	-4
Muut henkilösivukulut	-2	-3
Henkivakuutustoiminnan henkilöstökulut yhteensä	-38	-35

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-8	-7
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-2	-4
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-1	-1
Muut henkilösivukulut	-1	-1
Omistusyhteisön henkilöstökulut yhteensä	-11	-13
Konserni yhteensä	-543	-527

Lisätiedot osakeperusteisista maksuista esitetään liitetiedossa 36 Kannustinjärjestelmät.

6 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Tietohallintokulut	-100	-97
Muut henkilöstökulut	-17	-16
Markkinointikulut	-44	-44
Poistot	-11	-19
Vuokrat	-50	-50
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos	17	8
Ensivakuutuksen palkkiot	-174	-151
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	16	16
Muut	-133	-149
Vahinkovakuutustoiminnan liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-497	-501

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Tietohallintokulut	-14	-11
Muut henkilöstökulut	-2	-1
Markkinointikulut	-3	-4
Poistot	-4	-5
Vuokrat	-3	-3
Ensivakuutuksen palkkiot	-7	-5
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot	-1	-1
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	1	2
Muut	-20	-20
Henkivakuutustoiminnan liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-53	-49

Vahinko- ja henkivakuutustoiminnan erä Muut sisältää mm. kulut viestinnästä, ulkopuolisista palveluista sekä muista hallintokuluista. Vuonna 2010 vahinkovakuutuksen erään sisältyi myös yhteistakuuerän purkamisesta syntynyt kulu 25 milj. euroa.

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Tietohallintokulut	-1	-1
Muut henkilöstökulut	0	0
Markkinointikulut	-1	-1
Poistot	0	0
Vuokrat	-1	-1
Muut	-9	-8
Omistusyhteisön liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-13	-11
Omistusyhteisön erä Muut muodostuu mm. konsulttipalkkioista sekä vuokra- ja muista hallintokuluista.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	15	15
Konserni yhteensä	-548	-547

7 VAHINKOVAKUUTUSTOIMINNAN TULOSANALYYSI

Milj. e	2011	2010
Vakuutusmaksutuotot	4 094	3 894
Korvauskulut	-3 058	-2 943
Liikekulut	-707	-671
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	4	0
Vakuutustoimintaan kohdistettu sijoitustoiminnan nettotuotto	124	168
Vakuutustekninen kate	457	449
Sijoitustoiminnan nettotuotto	353	516
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-181	-226
Muut tuotot ja kulut	7	-32
Liikevoitto	636	707

Erittely tuloslaskelmaeriin sisältyvistä toimintokohtaisista liikekuluista

Milj. e	2011	2010
Korvausten hoitokulut (korvauskulut)	-257	-253
Vakuutusten hankintamenot (liikekulut)	-491	-452
Vakuutustoiminnan hallintokulut (liikekulut)	-248	-243
Muuhun vakuutustekniseen toimintaan liittyvät hallintokulut (muut vakuutustekniset kulut)	-27	-24
Sijoitusten hoitokulut (sijoitustoiminnan kulut)	-9	-8
Yhteensä	-1 032	-980

8 VAHINKOVAKUUTUSTOIMINNAN VAKUUTUSLAJIRYHMÄKOHTAINEN TULOS

Milj. e	Tapaturma ja sairaus	Moottoriajo- neuvovastuu	Moottoriajo- neuvot, muut luokat	Meri, lento ja tavarankulje- tus	Palo- ja muu omaisuus- vahinko	Vastuu	Luotto ja takaus
Vakuutusmaksutulo vakuutussopimuksista yhteensä, brutto							
2011	669	681	1207	139	1287	198	3
2010	621	662	1106	131	1261	180	6
Vakuutusmaksutuotot vakuutussopimuksista yhteensä, brutto							
2011	655	679	1142	138	1267	188	3
2010	597	666	1075	129	1226	179	5
Korvauskulut, brutto 1)							
2011	-449	-521	-852	-65	-998	-100	-1
2010	-401	-541	-799	-98	-918	-105	0
Liikekulut, brutto 2)							
2011	-121	-135	-183	-25	-190	-30	0
2010	-106	-128	-169	-25	-186	-29	0
Jälleenvakuutustoiminnan tulos							
2011	-11	-1	-1	-15	-40	-19	-
2010	-11	0	-2	-2	-31	-30	-
Vakuutustekninen tulos							
2011	75	22	107	33	40	39	2
2010	79	-4	106	4	90	15	4

Milj. e	Oikeus- turva	Muut	Ensivakuutus yhteensä	Jälleenva- kuutus	Eliminoinnit	Yhteensä
Vakuutusmaksutulo vakuutus sopimuksista yhteensä, brutto						
2011	32	115	4 329	90	-5	4 414
2010	29	113	4 109	84	-4	4 189
Vakuutusmaksutuotot vakuutus sopimuksista yhteensä, brutto						
2011	31	116	4 219	94	-5	4 308
2010	27	108	4 012	88	-4	4 095
Korvauskulut, brutto 1)						
2011	-19	-165	-3 169	-26	-1	-3 196
2010	-16	-99	-2 977	-70	-2	-3 049
Liikekulut, brutto 2)						
2011	-6	-12	-702	-22	6	-718
2010	-5	-27	-676	-10	0	-686
Jälleenvakuutustoiminnan tulos						
2011	-	27	-60	-7	6	-61
2010	0	-19	-95	13	3	-80
Vakuutustekninen tulos						
2011	6	-35	288	39	6	333
2010	5	-37	264	20	-3	281

1) Korvauskuluihin kohdistettu toimintokohtaisia liikekuluja 257 milj. euroa (253).

2) Liikekuluihin sisältyy muita vakuutusteknisiä tuottoja 31 milj. euroa (25) ja muita vakuutusteknisiä kuluja 27 milj. euroa (24).

9 OSAKEKOHTAINEN TULOS

Milj. e	2011	2010
Osakekohtainen tulos		
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	1 038	1 104
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	561	561
Osakekohtainen tulos (EUR/osake)	1,85	1,97

10 RAHOITUSVARAT JA -VELAT

Rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu IAS 39.9 mukaisiin kategorioihin. Taulukossa on esitetty myös rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät korkotuotot ja -kulut, tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot, arvonalentumistappiot sekä osinkotuotot. Taulukon rahoitusvarat sisältää tase-erät Rahoitusvarat, Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset sekä Käteiset varat.

Milj. e	Kp-arvo	Korkotuot/ Korkokulut	2011 Voitot/ tappiot	Arvonal. tappiot	Osinko- tuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	179	24	-54	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	3 261	35	-328	-	9
Lainat ja muut saamiset	679	25	-3	-	-
Myytävissä olevat rahoitusvarat	16 252	548	219	-236	93
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	20 371	632	-166	-236	102
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	283	-	-	-	-
Muut rahoitusvelat	2 486	-83	1	-	-
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	2 768	-83	1	-	-

Milj. e	Kp-arvo	Korkotuot/ Korkokulut	2010		Osinko- tuotot
			Voitot/ tappiot	Arvonal. tappiot	
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaispimukset	157	39	-27	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	3 280	34	311	-	3
Lainat ja muut saamiset	626	17	20	-	-
Myytavissä olevat rahoitusvarat	17 097	509	267	-29	72
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	21 161	599	571	-29	75
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaispimukset	111	-	-	-	-
Muut rahoitusvelat	2 077	-106	-25	-	-
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	2 187	-106	-25	-	-

11 AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011 Koneet ja kalusto	2010 Koneet ja kalusto
1.1.		
Hankintameno	140	134
Kertyneet poistot	-122	-111
Kirjanpitoarvo 1.1.	19	23
Kirjanpitoarvo 1.1.	19	23
Lisäykset	7	6
Vähennykset	-1	-1
Poistot	-9	-11
Valuuttakurssierot	0	1
Kirjanpitoarvo 31.12.	16	19
31.12.		
Hankintameno	146	140
Kertyneet poistot	-131	-122
Kirjanpitoarvo 31.12.	16	19

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011			2010		
	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	4	7	11	4	6	10
Kertyneet poistot	0	-5	-5	0	-5	-5
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	2	5	4	1	5
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	2	5	4	1	5
Lisäykset		1	1	-	1	1
Poistot	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	2	6	4	2	5
31.12.						
Hankintameno	4	7	12	4	7	11
Kertyneet poistot	0	-5	-6	0	-5	-5
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	2	6	4	2	5

Omistusyhteisö

Milj. e	2011			2010		
	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	2	5	7	2	5	7
Kertyneet poistot	-1	-1	-2	-1	-1	-2
Kirjanpitoarvo 1.1.	1	4	5	1	4	5
Kirjanpitoarvo 1.1.	1	4	5	1	4	5
Lisäykset	-	0	0	0	0	0
Poistot	0	0	0	0	-1	-1
Kirjanpitoarvo 31.12.	1	3	4	1	4	5
31.12.						
Hankintameno	2	5	7	2	5	7
Kertyneet poistot	-1	-2	-3	-1	-1	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	1	3	4	1	4	5
					2011	2010
Konserni yhteensä					26	29

Segmenttien tase-erä koneet ja kalusto sisältää atk-laitteet ja toimistokalusteet.

12 SIIJOITUSKIINTEISTÖT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
1.1.		
Hankintameno	34	34
Kertyneet poistot	-6	-5
Kertyneet arvonalentumiset	-2	-1
Kirjanpitoarvo 1.1.	26	28
Kirjanpitoarvo 1.1.	26	28
Lisäykset	-	0
Vähennykset	0	0
Poistot	-1	-1
Arvonalentumistappiot	0	-2
Arvonalentumistappioiden peruutukset	1	0
Valuuttakurssierot	1	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	26	26
31.12.		
Hankintameno	34	34
Kertyneet poistot	-6	-6
Kertyneet arvonalentumiset	-2	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	26	26
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	3	3
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	1	1
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	1	1
Yhteensä	1	2
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-2	-2
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-1	-1
Yhteensä	-3	-3
Vahinkovakuutuksen sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	23	24

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
1.1.		
Hankintameno	152	139
Kertyneet poistot	-39	-37
Kertyneet arvonalentumiset	-16	-16
Kirjanpitoarvo 1.1.	96	87
Kirjanpitoarvo 1.1.	96	87
Lisäykset	2	13
Vähennykset	-4	-1
Poistot	-3	-3
Arvonalentumistappiot	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	92	96
31.12.		
Hankintameno	150	152
Kertyneet poistot	-42	-39
Kertyneet arvonalentumiset	-16	-16
Kirjanpitoarvo 31.12.	92	96
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	15	15
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	7	8
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	10	9
- yli viiden vuoden kuluttua	5	7
Yhteensä	22	24
Kaudella tuloutetut muuttuvat vuokrat yhteensä	0	0
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-8	-7
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-1	-1
Yhteensä	-9	-8
Henkivakuutuksen sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	105	111

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
1.1.		
Hankintameno	4	27
Kertyneet poistot	0	0
Kertyneet arvonalentumiset	0	-17
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	10
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	10
Vähennykset	-	-6
Poistot	-	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	4
31.12.		
Hankintameno	4	4
Kertyneet poistot	0	0
Kertyneet arvonalentumiset	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	4
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	0	0
Omistusyhteisön sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	4	4
Eliminoinnit	-4	-4
	2011	2010
Konserni yhteensä	118	122

Konsernin sijoituskiinteistöjen käyvät arvot arvioitu kokonaisuudessaan itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella.

Segmenttien sijoituskiinteistöjen tilat vuokrataan markkinaehtoisilla, peruuttamattomilla vuokrasopimuksilla. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat toistaiseksi voimassa olevista monivuotisiin sopimuksiin.

13 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	Liikearvo	2011 Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.			
Hankintameno	564	113	677
Kertyneet poistot	-	-100	-100
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	13	577
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	13	577
Valuuttakurssierot	3	0	4
Lisäykset			
Erikseen hankitut	-	5	5
Vähennykset	-4	-	-4
Poistot	-	-2	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	17	580
31.12.			
Hankintameno	564	119	682
Kertyneet poistot	-	-102	-102
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	17	580

Milj. e	Liikearvo	Asiakas- suhteet	2010 Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.				
Hankintameno	506	47	107	660
Kertyneet poistot	-	-41	-99	-140
Kirjanpitoarvo 1.1.	506	6	8	521
Kirjanpitoarvo 1.1.	506	6	8	521
Valuuttakurssierot	71	0	0	72
Lisäykset				
Erikseen hankitut	-	-	6	6
Vähennykset	-13	-	-	-13
Poistot	-	-7	-1	-8
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	0	13	577

31.12.				
Hankintameno	564	47	113	725
Kertyneet poistot	-	-47	-100	-148
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	0	13	577

Asiakassuhteille kohdistettu aineeton hyödyke syntyi If-hankinnan yhteydessä vuonna 2004, kun osa hankintamenoista kohdistettiin If-konsernin vakuutus sopimuksille. Tae-erä poistettiin kuudessa vuodessa tasapoistoin.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	Liikearvo	2011		Liikearvo	2010	
		Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä		Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	153	36	190	153	34	188
Kertyneet poistot	-	-25	-25	-	-20	-20
Kirjanpitoarvo 1.1.	153	12	165	153	14	167
Kirjanpitoarvo 1.1.	153	12	165	153	14	167
Lisäykset	-	3	3	-	2	2
Poistot	-	-3	-3	-	-4	-4
Kirjanpitoarvo 31.12.	153	12	165	153	12	165
31.12.						
Hankintameno	153	40	193	153	36	190
Kertyneet poistot	-	-28	-28	-	-25	-25
Kirjanpitoarvo 31.12.	153	12	165	153	12	165

	2011	2010
Konserni yhteensä	745	742

Segmenttien muut aineettomat hyödykkeet koostuvat pääosin atk-ohjelmistojen hankinnoista.

Poistot ja arvonalentumiset sisältyvät tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Liikearvon arvonalentumistestaus

Liikearvojen osalta on suoritettu IAS 36 Omaisuuden arvonalentuminen -standardin tarkoittama arvonalentumistestaus. Testauksien perusteella ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Arvonalentumistestausta varten Sampo määrittelee kerrytettävissä olevan rahamäärän käyttöarvoon perustuen niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvoa on kohdistettu. Sampo on määritellyt tällaisiksi yksiköiksi If-alakonsernin sekä Mandatum Henkivakuutus-osakeyhtiön (jäljempänä Mandatum Life).

Ifin kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttäen diskontattua rahavirtamallia. Malli pohjautuu historiatietojen lisäksi Sammon johdon parhaisiin arvioihin taloudellisista olosuhteista kuten myyntimääristä, marginaaleista sekä tuotto- ja kustannuskehityksestä. Mandatum Lifen käyttöarvomalli pohjautuu olennaisilta osilta ns. embedded value -malliin, missä olemassa olevien vakuutusosapimusten arvioidut rahavirrat perustuvat johdon hyväksymiin talousarvioihin sekä historiatietoihin mm. vakuutusosapimusten takaisinostoista sekä kuoleman- ja vahinkotapahtumien tiheyksistä. Saadut rahavirrat on diskontattu ennen veroja määritetyllä pääoman painotetulla keskimääräisellä kustannuksella (weighted average cost of capital), joka Ifin osalta on 9,8 % ja Mandatum Lifen osalta 10,5 %.

Johdon hyväksymät If-konsernin rahavirtoja koskevat ennusteet kattavat vuodet 2012 – 2014. Tämän ajanjakson jälkeiset kassavirrat on ekstrapoloitu käyttäen 2 %:n kasvuvauhtia. Niille markkinoille, joilla Mandatum Life toimii, on käytetty 2 %:n kasvuvauhtia vuoden 2011 jälkeisille kausille.

Johto katsoo, että mikään jokseenkin mahdollinen muutos käytettyihin keskeisiin oletuksiin ei saisi aikaan sitä, että yksikköjen kirjanpitoarvot ylittäisivät niiden kerrytettävissä olevat rahamäärät.

14 SIIJOITUKSET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyhtiöt 31.12.2011

Milj. e Nimi	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo*)	Omistus- osuus %	Varat / Velat	Liike- vaihto	Voitto/ tappio
Nordea Bank Abp	6 253	5 141	21,26	716 204 / 690 084	9 501	2 634
Topdanmark A/S	329	379	23,59	8 033 / 7 397	1 145	93
Autovahinkokeskus Oy	3		35,54	9 / 1	7	1

Muut osakkuusyhtiöt **)

Milj. e Nimi	Varat / Velat	Liike- vaihto	Voitto/ tappio
Consulting AB Lennemark & Andersson	11 / 7	15	1
Urzus Group AS	10 / 3	5	-1
Besure Forsikring Skandinavias AS	3 / 0	0	-1

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyhtiöt 31.12.2010

Milj. e Nimi	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo*)	Omistus- osuus %	Varat / Velat	Liike- vaihto	Voitto/ tappio
Nordea Bank Abp	5 688	6 776	20,54	580 689 / 556 151	9 334	2 663
Autovahinkokeskus Oy	3		35,54	8 / 1	7	1

Muut osakkuusyhtiöt **)

Milj. e Nimi	Varat / Velat	Liike- vaihto	Voitto/ tappio
Consulting AB Lennemark & Andersson	10 / 6	13	1
Urzus Group AS	1 / 1	3	0
Besure Forsikring Skandinavia AS	-	-	-

*) Julkisen hintanoteerauksen mukainen arvo

**) Jätetty yhdistelemättä, koska yhdistelemisellä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Muutokset sijoituksissa osakkuusyhtiöihin

Milj. e	2011	2010
Osuudet 1.1.	5 699	5 172
Osuus kauden tuloksesta	540	522
Lisäykset	583	238
Vähennykset	-250	-205
Muutokset osakkuusyhtiön omassa pääomassa	18	-29
Muuntoerot	2	1
Osuudet 31.12.	6 593	5 699

Osakkuusyhtiöiden kirjanpitoarvoon sisältyy liikearvoa 1 094 milj. e (909), josta Nordean hankinnasta syntyneitä liikearvoa 976 milj. e (905).

Sammon omistus Nordeassa

Nordea on kansainvälinen pankki, jolla on johtava asema suuryrityspalveluissa sekä vähittäispankki- ja private banking -toiminnassa. Nordealla on noin 1 400 konttoria, puhelinpalvelu kaikissa Pohjoismaissa sekä verkkopankki. Konsernilla on myös Pohjoismaiden ja Itämeren alueen laajin jakeluverkosto, johon kuuluu yli 260 konttoria Venäjällä, Puolassa, Liettuassa, Latviassa ja Virossa.

Nordea on yhdistelty Sammon konsernitilinpäätökseen osakkuusyhtiönä 31.12.2009 alkaen, jolloin omistusosuus oli 20,05 %. Tilikaudella 2011 omistusosuus oli 21,26 %:ia ja hankintaan sisältyvä liikearvo 976 milj. e.

Sammon osuus Nordean tuloksesta jakautui seuraavasti 31.12.2011:

Milj. e	2011
Osuus Nordean tilikauden tuloksesta	560
Poisto asiakassuhteista	-35
Laskennallisen veron muutos	9
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	534

Vuoden 2011 aikana tapahtuneesta Nordean markkina-arvon laskusta johtuen Sampo toteutti IAS 36 *Omaisuuksien arvonalentuminen* -standardin mukaisen arvonalentumistestauksen, jossa Nordeasta kerrytettävissä olevaa rahamäärää verrattiin sen kirjanpitoarvoon Sampo-konsernissa. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritettiin käyttäen diskontattua rahavirtamallia, jossa rahavirrat pohjautuvat Nordeasta saatavaan julkiseen

informaatioon sekä Sammon niistä tekemiin arvioihin Nordean tulevaisuudesta. Testauksen perusteella kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää Nordean kirjanpitoarvon, eikä omistuksesta ole kirjattu arvonalentumista.

15 RAHOITUSVARAT

Konsernin rahoitusvarat koostuvat sijoituksista johdannaissopimuksiin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista, lainoista ja muista saamisista sekä myytävissä olevista rahoitusvaroista. Omistusyhteisösegmentti sisältää lisäksi sijoitukset tytäryhtiöosakkeisiin.

Johdannaissopimuksia konsernissa voidaan tehdä sekä kaupankäynti- että suojaamistarkoituksessa. Käytettäviä instrumentteja ovat valuutta-, korko- ja osakejohdannaiset. Vahinkovakuutustoiminnassa on tilikaudella sovellettu käyvän arvon suojausta. Henkivakuutustoiminnassa on käytetty sekä käyvän arvon että rahavirran suojausta.

Milj. e	2011	2010
Vahinkovakuutustoiminta		
Johdannaissopimukset	114	63
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	155	90
Lainat ja muut saamiset	83	73
Myytävissä olevat rahoitusvarat	10 402	10 999
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	10 754	11 226
Henkivakuutustoiminta		
Johdannaissopimukset	36	58
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	51	61
Lainat ja muut saamiset	23	26
Myytävissä olevat rahoitusvarat	5 058	5 598
Henkivakuutustoiminta yhteensä	5 168	5 745
Omistusyhteisö		
Johdannaissopimukset	29	36
Lainat ja muut saamiset	1	1
Myytävissä olevat rahoitusvarat	1 066	695
Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
Omistusyhteisö yhteensä	3 465	3 101
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 642	-2 563
Konserni yhteensä	16 745	17 508

Vahinkovakuutustoiminta

JOHDANNAISSOPIMUKSET

Milj. e	2011			2010		
	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	162	19	16	162	5	-
Pörssijohdannaiset						
Korkofutuurit	393	0	-	809	3	0
Korkojohdannaiset yhteensä	555	19	16	970	8	0
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit	11 749	94	185	3 963	54	75
Valuuttaoptiot, ostetut ja myydyt	211	2	2	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	11 961	95	186	3 963	54	75
Osakejohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Osake- ja osakeindeksioptiot	0	0	-	2	1	-
Vahinkovakuutuksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	12 516	114	202	4 935	63	75
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käypää arvoa suojaavat						
Valuuttatermiinit	277	-	0	189	0	0
Vahinkovakuutuksen johdannaissopimukset yhteensä	12 793	114	202	5 124	63	75

MUUT RAHOITUSVARAT

Milj. e	2011	2010
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseenlaskemat	33	70
Pankkien liikkeeseen laskemat	89	3
Muut saamistodistukset	33	17
Saamistodistukset yhteensä	155	90
Saamistodistuksista julkisesti noteerattuja 126 milj. euroa (90).		
Osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	0	0
Muut	-	-
Osakkeet ja osuudet yhteensä	0	0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat yhteensä	155	90
Lainat ja muut saamiset		
Jälleenvakuutustaltesaamiset	1	0
Muut	82	73
Lainat ja muut saamiset yhteensä	83	73
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseenlaskemat	258	427
Pankkien liikkeeseen laskemat	2 967	1 859
Muut saamistodistukset	5 888	6 939
Saamistodistukset yhteensä	9 113	9 226
Saamistodistuksista julkisesti noteerattuja 7 505 milj. euroa (8 247).		
Osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	1 145	1 637
Muut	144	137
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1 289	1 774
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä	10 402	10 999
Vahinkovakuutustoiminnan myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 166 milj. euroa (179).		
Vahinkovakuutustoiminnan rahoitusvarat yhteensä	10 754	11 226

Henkivakuutustoiminta

JOHDANNAISSOPIMUKSET

Milj. e	2011			2010		
	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	1 750	21	-	760	28	-
Luottoriskinvaihtosopimukset	558	10	0	117	0	0
Yhteensä	2 308	31	0	877	28	0
Pörssijohdannaiset						
Korkofutuurit						
Korko-optiot, ostetut ja myydyt	-	-	-	100	-	1
Yhteensä	-	-	-	400	1	3
Korkojohdannaiset yhteensä	2 308	31	0	1 277	30	3
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit	708	2	24	1 754	24	8
OTC-valuuttaoptiot ostetut ja myydyt	203	1	1	120	1	1
Valuuttajohdannaiset yhteensä	912	3	25	1 874	25	9
Osakejohdannaiset						
Pörssijohdannaiset						
Osake- ja osakeindeksioptiot	29	0	0	-	-	-
Henkivakuutuksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	3 248	35	25	3 151	54	12
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käypää arvoa suojaavat						
Valuuttatermiinit	430	-	38	461	-	14
Koronvaihtosopimukset	33	-	1	33	1	-
Käypää arvoa suojaavat yhteensä	463	0	38	494	1	14
Rahavirtoja suojaavat						
Koronvaihtosopimukset	47	2	-	88	3	-
Henkivakuutuksen suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	510	2	38	582	4	14
Henkivakuutuksen johdannaissopimukset yhteensä	3 758	36	64	3 733	58	26

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojausta käytetään suojaamaan osaa myytävissä olevien rahoitusvarojen valuuttariskistä sekä korkoriskistä. Suojaussuhteen ulkopuolelle on jätetty valuuttariskiä suojattaessa termiinisopimusten korkoelementti ja korkoriskiä suojattaessa luottoriskin osuus koroista.

Käyvän arvon suojausiksi luokiteltujen valuuttajohdannaisten nettovoitot olivat -11 (4) milj. euroa. Suojattavasta riskistä johtuvat nettotappiot myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta olivat 11 (3) milj. euroa.

Käyvän arvon suojausiksi luokiteltujen koronvaihtosopimusten nettovoitot olivat -2 (1) milj. euroa. Suojattavasta riskistä johtuvat nettotappiot myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta olivat 2 (-1) milj. euroa.

Rahavirtojen suojaus

Rahavirtasuojauksia on käytetty suojaamaan vaihtuvakorkoisin varoihin liittyviä korkomaksuja. Suojatut kassavirrat ovat korkomaksuja euromääräisistä joukkovelkakirjalainoista. Suojaussuhteen tehokkuutta arvioidaan etukäteen arvioimalla suojausinstrumenttien ja suojausten kohteiden olennaisia ehtoja. Tehokkuustestaus suoritetaan jälkikäteen käyttämällä hypoteettisen koronvaihtosopimuksen menetelmää.

Omaan pääomaan kirjattujen suojausinstrumenttien käyvän arvon muutoksesta johtuvien voittojen kokonaismäärä oli vuoden lopussa 2 (4) milj. euroa. Nämä voitot kirjataan tuloslaskelmaan, kun suojauksen kohde vaikuttaa tuloslaskelmaan. Alla oleva taulukko kuvaa kausia, joiden aikana rahavirtojen odotetaan toteutuvan ja milloin niiden odotetaan vaikuttavan voittoon tai tappioon. Rahavirran suojauksista johtuva tehottomuus kirjataan tuloslaskelmaan.

Milj. e	Yhteensä	Enint. 1 vuosi	1 - 2 vuotta
Suojaavista instrumenteista			
Saatavat kassavirrat (ennuste)	3	2	0
Maksettavat kassavirrat (ennuste)	-1	-1	0
Netto	2	2	0

Pääosa kassavirroista tulee toteutumaan vuoden 2012 aikana.

MUUT RAHOITUSVARAT

Milj. e	2011	2010
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	11	19
Pankkien liikkeeseen laskemat	39	24
Muut saamistodistukset	-	18
Saamistodistukset yhteensä	50	61
Saamistodistuksista julkisesti noteerattuja 26 milj. euroa (20).		
Osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	1	0
Muut	-	-
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1	0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat yhteensä	51	61

Lainat ja muut saamiset		
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Lainat	22	25
Lainat ja muut saamiset yhteensä	23	26
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	11	107
Pankkien liikkeeseen laskemat	1 150	1 480
Muut saamistodistukset	1 671	1 655
Saamistodistukset yhteensä	2 832	3 242
Saamistodistuksista julkisesti noteerattuja 2 739 milj. euroa (3 155).		
Osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	1 451	1 738
Muut	775	619
Osakkeet ja osuudet yhteensä	2 226	2 357
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä	5 058	5 598
Henkivakuutustoiminnan myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 173 milj. euroa (131).		
Henkivakuutustoiminnan rahoitusvarat yhteensä	5 168	5 745

Myytävissä olevat rahoitusvarat / Saamistodistukset:

Myytävissä olevista rahoitusmarkkinavälineistä on joukkovelkakirjalainasijoituksia 2 494 milj. euroa (2 709) ja rahamarkkinasijoituksia 338 milj. euroa (533).

Myytävissä olevat rahoitusvarat / Osakkeet ja osuudet:

Julkisesti noteeratuista myytävissä olevista osakkeista 635 miljoonaa (674) on pörssiosakkeita. Muihin kuin julkisesti noteerattuihin myytävissä oleviin osakkeisiin sisältyy pääomarahastosijoituksia 692 milj. euroa (551).

Omistusyhteisö

JOHDANNAISSOPIMUKSET

Milj. e	2011			2010		
	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	1 050	16	-	1 075	29	-
Luottoriskinvaihtosopimukset	20	0	-	-	-	-
Korkojohdannaiset yhteensä	1 070	16	0	1 075	29	0

Osakejohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Osake- ja osakeindeksioptiot	80	13	17	95	7	10
Omistusyhteisön johdannaissopimukset yhteensä	1 150	29	17	1 170	36	10

MUUT RAHOITUSVARAT

Milj. e	2011	2010
Lainat ja muut saamiset		
Talletukset	1	1
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Pankkien liikkeeseenlaskemat	809	509
Muut saamistodistukset	223	151
Saamistodistukset yhteensä	1 032	659
Saamistodistuksista julkisesti noteerattuja 932 milj. euroa (553).		
Osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	-	-
Muut	34	36
Osakkeet ja osuudet yhteensä	34	36
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä	1 066	695
Omistusyhteisön myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 0 milj. euroa (2).		
Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
Omistusyhteisön rahoitusvarat yhteensä	3 465	3 101
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 642	-2 563
Konserni yhteensä	16 745	17 508

16 KÄYVÄT ARVOT

Milj. e	2011		2010	
	Käypä arvo	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Kirjanpito-arvo
Konsernin rahoitusvarat				
Rahoitusvarat	16 747	16 745	17 508	17 508
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	3 053	3 053	3 127	3 127
Muut varat	10	10	23	23
Käteiset varat	572	572	515	527
Yhteensä	20 383	20 381	21 173	21 184
Konsernin rahoitusvelat				
Rahoitusvelat	2 775	2 768	2 214	2 187
Muut velat	2	2	67	67
Yhteensä	2 777	2 771	2 281	2 254

Taulukossa esitetään rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot tase-erittäin. Käypien arvojen arviointiperiaatteet esitetään tilinpäätösperiaatteissa.

Sijoitusarvopapereiden käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja. Jos noteerattua hintaa aktiivisilta markkinoilta ei ole saatavissa, käypä arvo arvioidaan diskontattujen rahavirtojen perusteella. Diskonttokorko saadaan markkinoilta saatavalta korkokäyrältä.

Johdannaissopimusten käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja, rahavirtojen diskonttausmenetelmää tai optiohinnoittelumalleja.

Lainojen ja muiden vastaavien rahoitusinstrumenttien, joilla ei ole hintanoteerausta toimivilla markkinoilla, käypä arvo määritellään diskontattujen rahavirtojen perusteella käyttäen markkinoilla noteerattavia korkoja. Markkinoilta saatavaa korkokäyrää oikaistaan rahoitusinstrumenttien muiden osatekijöiden, esim. luottoriskin perusteella.

Lyhytaikaisten korottomien saamisten ja velkojen käypänä arvona käytetään kirjanpitoarvoa.

Käyvät arvot ovat ns. puhtaita arvoja, joissa ei ole mukana siirtyvien korkojen osuutta.

17 KÄYPIEN ARVOJEN MÄÄRITYS JA HIERARKIA

Suurin osa Sampo-konsernin rahoitusinstrumenteista arvostetaan käypään arvoon. Näiden arvostus perustuu joko julkisiin hintanoteerauksiin tai arvostuksiin, jotka perustuvat saatavilla olevaan markkinainformaatioon. Mikäli näitä ei ole ollut käytettävissä, pienelle osalle instrumenteista on määritetty arvo muita menetelmiä käyttäen.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on liitetiedoissa ryhmitelty kolmeen hierarkiatasoon perustuen mm. siihen, ovatko markkinat, joilla instrumentilla käydään kauppaa, toimivat tai ovatko arvostustekniikoissa käytettävät syöttötiedot objektiivisesti todennettavissa.

Tasolla 1 instrumentin arvostus perustuu toimivilla markkinoilla noteerattuun hintaan, jota käytetään täysin samanlaisten rahoitusvarojen tai velkojen arvostuksessa.

Tasolla 2 instrumentin arvostuksessa käytetään syöttötietoina lisäksi muita todennettavissa olevia kuin toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja joko suoraan tai niistä johdettuna käyttäen arvostustekniikoita.

Tasolla 3 arvostus perustuu muihin kuin todennettavissa oleviin markkinahintoihin.

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2011				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	67	-	67
Valuuttajohdannaiset	-	98	-	98
Osakejohdannaiset	0	13	-	13
	0	13	-	179
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	1	-	-	1
Saamistodistukset	31	174	-	205
	32	174	0	206
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	150	1	0	151
Saamistodistukset	4	566	0	570
Johdannaissopimukset	0	2	-	2
Rahastot	1 458	519	62	2 039
	1 612	1 087	63	2 762
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	1 394	-	71	1 465
Saamistodistukset	317	12 290	99	12 706
Rahastot	1 053	127	905	2 084
	2 764	12 417	1 074	16 254
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	4 409	13 690	1 137	19 401

RAHOITUSVELAT 31.12.2011				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	1	-	1
Valuuttajohdannaiset	-	265	-	265
Osakejohdannaiset	0	17	-	17
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	0	282	-	283

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2010				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	66	-	66
Muut korkojohdannaiset	4	1	-	5
Valuuttajohdannaiset	-	79	-	79
Osakejohdannaiset	-	8	-	8
	4	153	-	158
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	0	-	-	0
Saamistodistukset	78	56	18	151
	78	56	18	151
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	152	6	0	159
Saamistodistukset	31	519	0	551
Johdannaissopimukset	0	14	-	14
Rahastot	1 602	612	57	2 271
	1 785	1 151	58	2 994
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	1 837	-	77	1 914
Saamistodistukset	602	12 220	86	12 908
Rahastot	1 252	259	767	2 278
	3 691	12 479	930	17 099
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	5 557	13 839	1 005	20 402

RAHOITUSVELAT 31.12.2010

Johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	3	0	-	2
Valuuttajohdannaiset	-	23	-	23
Osakejohdannaiset	-	75	-	75
Muut johdannaiset	-	10	-	10
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	3	108	-	110

KÄYPIEN ARVOJEN HERKKYYSANALYYSI

Rahoitusvarojen ja -velkojen herkkyyttä valuuttakurssimuutoksille tarkastellaan liiketoiminta-alueittain eri kotivaluuttojen vuoksi.

Vahinkovakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön heikkeneminen kotivaluuttaa (SEK) vastaan lisäisi tulosta 9 milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 1 milj. euroa. Henkivakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan lisäisi tulosta 20 milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 60 milj. euroa. Omistusyhteisössä kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan ei vaikuttaisi tulokseen, mutta vähentäisi omaa pääomaa 2 milj. euroa.

Konsernin rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen herkkyyksianalyysi eri markkinariskiskenaarioissa on esitetty alla. Vaikutukset kuvaavat yksittäisessä markkinamuuttujassa tapahtuvan yhtäkkisen muutoksen vaikutusta instrumenttien käypään arvoon 31.12.2011.

Herkkyystarkastelut sisältävät johdannaissopimusten vaikutukset. Kaikki herkkyyksianalyysit on laskettu ennen veroja.

Sampo Oyj:n velkaraahoituksen vaikutusta ei ole sisällytetty laskelmiin.

		Korko	Osake	Muut sijoitukset
	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
Vaikutus tulokseen	21	-20	0	-4
Vaikutus suoraan omaan pääomaan	213	-204	-524	-171
Kokonaisvaikutus	235	-224	-524	-175

18 TASON 3 KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTAVIEN RAHOITUSVAROJEN MUUTOKSET

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot yht.	Ostot	Myyntit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitus- varoista 31.12.2011
RAHOITUSVARAT 2011								
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat								
Saamistodistukset	18	8	-	-	-26	-	0	-
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	0	-	-	0	-	-	0	-
Saamistodistukset	0	-1	-	-	0	1	0	-1
Rahastot	57	2	-	22	-19	-	62	2
	58	1	0	22	-19	1	63	1
Myytäväissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	77	3	12	1	-22	0	72	-5
Saamistodistukset	111	24	12	50	-96	-3	99	24
Rahastot	742	14	33	250	-134	0	904	12
	930	41	57	302	-252	-3	1074	31
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	1 005	50	57	324	-297	-2	1 137	32
RAHOITUSVELAT 2011								
	-	-	-	-	-	-	-	-

Milj. e	2011		
	Realisoi- tuneet voitot/ tappiot	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	35	15	50
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisällytyistä varoista	25	8	32

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot yht.	Ostot	Myynnit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitus- varoista 31.12.2011
RAHOITUSVARAT 2010								
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat								
Saamistodistukset	16	3	-	0	-2	-	18	2
Rahastot	1	-	-	-	-1	-	0	-
	17	3	-	-	-3	0	18	2
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	-	0	-	0	0	-	-	-
Saamistodistukset	1	-1	-	-	-	-	0	2
Rahastot	54	2	-	26	-24	-	57	-
	54	2	0	26	-25	0	57	2
Myytäviksi olevat rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	75	0	0	5	-3	-	77	-1
Saamistodistukset	93	-20	39	51	-81	3	86	-2
Rahastot	501	6	45	293	-78	-	767	8
	669	-14	84	350	-161	3	930	5
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	740	-9	84	376	-189	3	1 005	9
RAHOITUSVELAT 2010	-	-	-	-	-	-	-	-

	2010	2010	2010
	Realisoi- tuneet voitot/ tappiot	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	-24	14	-9
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisällytyistä varoista	-4	13	9

19 TASON 3 KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTAVIEN RAHOITUSVAROJEN HERKKYYSANALYYSI

Milj. e	Kirjanpito- arvo	2011 Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)	Kirjanpito- arvo	2010 Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)
Rahoitusvarat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	0	0	-	-
Saamistodistukset	0	0	18	0
Yhteensä	0	0	18	0
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	71	-14	77	-15
Saamistodistukset	99	-4	86	0
Rahastot	905	-166	767	-128
Yhteensä	1 074	-185	930	-144
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	1 074	-185	948	-144

Korkoinstrumenttien osalta rahoitusvarojen arvoa on testattu olettamalla korkotason nousevan 1 prosenttiyksiköllä kaikissa maturiteeteissa. Muiden omaisuuslajien osalta on oletettu hintojen laskevan 20 prosenttia. Sampo-konserni ei kannu sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä sijoitusriskejä, joten niiden osalta vaikutuksia ei ole esitetty. Edellä esitettyjen vaihtoehtoisten oletusten perusteella mahdollinen korkotason muutos aiheuttaisi saamistodistusten osalta 0 milj. euron (0) ja muiden instrumenttien mahdollinen hinnan alentuminen 185 milj. euron (144) arvostustappion konsernin muussa laajassa tuloksessa. Jokseenkin mahdollinen tulosvaikutus olisi näin konsernin omaan pääomaan suhteutettuna 2,1 prosenttia (1,6).

20 SIOITUSSIDONNAISTEN SOPIMUSTEN KATTEENA OLEVAT SIOITUKSET

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Valtioiden liikkeeseenlaskemat	32	44
Pankkien liikkeeseenlaskemat sijoitustodistukset	137	137
Muut saamistodistukset	401	370
Yhteensä	570	551
Saamistodistuksista julkisesti noteerattuja 473 milj. euroa (412).		
Osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	2 181	2 426
Muut	8	4
Osakkeet ja osuudet yhteensä	2 190	2 430
Lainat ja muut saamiset	291	131
Muut rahoitusvarat	2	15
Henkivakuutustoiminnan sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset yhteensä	3 053	3 127

Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevien osakkeiden ja osuuksien alkuperäinen hankintameno on 2 157 milj. euroa (2 096) ja saamistodistusten 556 milj. eur (530).

21 LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA VEROVELAT

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2011 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muuntoerot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	20	1	-2	0	20
Käyvän arvon muutokset	0	0	0	0	0
Eläkeveloitteet	38	-2	0	0	37
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	16	-1	0	0	15
Yhteensä	75	-1	-2	0	72
Laskennallisten verojen netotus					-8
Laskennalliset verosaamiset taseessa					64
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirrot	377	-22	0	1	356
Käyvän arvon muutokset	249	-2	-140	0	108
Muut veronalaiset tilapäiset erot	20	-2	0	0	18
Yhteensä	647	-26	-140	2	482
Laskennallisten verojen netotus					-8
Laskennalliset verovelat taseessa					474

Sampo Oyj:ssä on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista noin 16 milj. euroa.

Vahinkovakuustoiminnassa on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista ja väliaikaisista eroista noin 3 milj. euroa.

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2010 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muuntoerot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	5	15	0	0	20
Käyvän arvon muutokset	1	0	-1	0	0
Eläkeveloitteet	34	1	0	4	38
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	51	-18	6	-1	37
Yhteensä	91	-3	5	2	95
Laskennallisten verojen netotus					-28
Laskennalliset verosaamiset taseessa					68
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirrot	360	-5	0	22	377
Käyvän arvon muutokset	121	4	125	0	249
Muut veronalaiset tilapäiset erot	29	11	0	1	41
Yhteensä	510	10	125	23	667
Laskennallisten verojen netotus					-28
Laskennalliset verovelat taseessa					640

22 VEROT

Milj. e	2011	2010
Tulos ennen veroja	1 228	1 320
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla	-319	-343
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	0	0
Verovapaat tulot	69	55
Vähennyskelvottomat kulut	-4	-7
Konserniyhdistelyt ja eliminoinnit	73	83
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	-17	-1
Verokannan muutokset	7	-
Verot aikaisemmilta tilikausilta	2	-3
Konsernin verot yhteensä	-189	-217

23 TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATUT LAAJAN TULOSEN MUUT ERÄT

Milj. e	2011	2010
Muut laajan tuloksen erät:		
Muuntoerot	6	214
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Tilikauden voitot/tappiot	-559	832
Luokittelun muutoksista johtuvat oikaisut	40	-227
Rahavirtasuojaukset		
Tilikauden voitot/tappiot	-2	-9
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	23	48
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	141	-156
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-352	703

24 MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN LIITTYVÄT VEROT

Milj. e	2011			2010		
	Ennen veroja	Verovai- kutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Verovai- kutus	Verojen jälkeen
Muuntoerot	6	-	6	214	-	214
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-520	140	-379	605	-158	447
Rahavirtasuojaukset	-2	1	-2	-9	2	-6
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	23	-	23	48	-	48
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-516	141	-352	811	-156	703

25 MUUT VARAT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Korot	131	140
Saamiset ensivakuutustoiminnasta	1 014	939
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	67	42
Kauppahintasaamiset	2	2
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenot 1)	157	139
Potilasvakuutuksiin liittyvät varat	55	55
Muut	54	46
Vahinkovakuutustoiminnan muut varat yhteensä	1 479	1 363

Muista varoista pitkäaikaisten osuus on 57 milj. euroa (47).

Erä Muut koostuu mm. vuokratalletuksista, palkka- ja matkaennakoista sekä haltuun otetuista vahinkotavaroista.

1) Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos tilikaudella

Milj. e	2011	2010
1.1.	139	122
Nettomuutos tilikauden aikana	17	9
Valuuttakurssierot	1	8
31.12.	157	139

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Korot	54	60
Saamiset vakuutuskenottajilta	5	6
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	0	0
Kauppahintasaamiset	5	6
Muut	69	34
Henkivakuutustoiminnan muut varat yhteensä	133	106

Erä Muut koostuu mm. etukäteen maksetuista eläkkeistä ja saamisista yhteistoimintayhtiöiltä.

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Korot	51	43
Muut	8	22
Omistusyhteisön muut varat yhteensä	59	66
Erä Muut sisältää mm. omaisuudenhoidon palveluveloitussaamiset.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	-12	-20
Konserni yhteensä	1 659	1 515

26 KÄTEISET VARAT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Kassa	225	200
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	166	119
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	390	319

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Kassa	93	86
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	-	66
Henkivakuutustoiminta yhteensä	93	152

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Kassa	89	56
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	-	0
Omistusyhteisö yhteensä	89	56
Konserni yhteensä	572	527

27 VELAT VAKUUTUS- JA SIOITUSSOPIMUKSISTA

Vahinkovakuutustoiminta

Vakuutusvelkojen muutos

Milj. e	2011			2010		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Vakuutusmaksuvastuu						
1.1.	1 845	53	1 792	1 668	49	1 619
Valuuttakurssierot	20	1	21	83	2	81
Vastuuvelan muutos	106	-1	105	94	2	91
31.12.	1 972	53	1 919	1 845	53	1 792

Milj. e	2011			2010		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Korvausvastuu						
1.1.	7 494	457	7 037	6 915	428	6 486
Diskonnttauksen purkaminen	-	-	-	61	-	61
Valuuttakurssierot	34	5	29	457	38	418
Vastuuvelan muutos	48	14	34	62	-9	71
31.12.	7 576	476	7 100	7 494	457	7 037

Vakuutusvelkojen jakautuminen

Milj. e	2011	2010
Vakuutusmaksuvastuu	1 972	1 845
Korvausvastuu	7 576	7 494
Tunnetut vahingot	2 037	2 026
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	3 485	3 555
Korvausten hoitokulut	269	271
Eläkemuotoiset korvaukset	1 785	1 535
Vahinkovakuutustoiminnan velat vakuutusvelkoista yhteensä	9 547	9 340
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	53	53
Korvausvastuu	476	457
Tunnetut vahingot	328	303
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	148	154
Yhteensä	528	510

Koska vahinkovakuutustoiminta on alttiina useiden valuuttakurssien vaihtelulle, voi taseen lukujen vertailu eri vuosien välillä olla harhaanjohtavaa. Kuluneella tilikaudella valuuttakurssien vaikutukset olivat kuitenkin vähäisiä vakuutusvelkoihin.

Korvauskulujen kehitys

Alla olevissa taulukoissa esitetään vahinkomenojen kehityssuunta eri vuosina. Taulukkojen ylemmästä osasta käy ilmi, miten arviot vahinkomenojen kokonaismäärästä per vahinkovuosi muuttuvat vuosittain. Taulukkojen alemmasta osasta käy ilmi, kuinka suuri osuus näistä sisältyy taseeseen.

Lisätietoa vahinkovakuutustoiminnan vakuutusveloista löytyy tilinpäätöksen Riskienhallinta -osiosta.

Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Arvioidut korvauskulut

Milj. e	< 2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	5 046	2 583	2 526	2 689	2 703	2 768	2 920	2 929	3 049	3 131	
1 vuoden kuluttua	5 273	2 542	2 490	2 632	2 687	2 765	2 873	2 877	3 090		
2 vuoden kuluttua	5 369	2 461	2 425	2 578	2 658	2 729	2 812	2 847			
3 vuoden kuluttua	5 450	2 452	2 420	2 549	2 654	2 695	2 784				
4 vuoden kuluttua	5 545	2 432	2 403	2 515	2 612	2 648					
5 vuoden kuluttua	5 584	2 414	2 375	2 479	2 562						
6 vuoden kuluttua	5 585	2 400	2 334	2 424							
7 vuoden kuluttua	5 672	2 413	2 299								
8 vuoden kuluttua	5 746	2 389									
9 vuoden kuluttua	5 798										
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	5 798	2 389	2 299	2 424	2 562	2 648	2 784	2 847	3 090	3 131	29 970
Kokonaan maksetut	3 377	2 123	1 997	2 113	2 210	2 243	2 292	2 267	2 361	1 684	22 668
Taseeseen sisältyvä velka	2 421	266	302	311	351	405	491	580	729	1 446	7 302
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 313	64	51	66	69	67	64	50	33	7	1 785
Muu velka											5
Velka korvausten hoitokuluista											269
Vahinkovakuutustoiminnan taseeseen sisältyvä kokonaisvelka											7 576

Korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen

Arvioidut korvauskulut

Milj. e	< 2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	4 435	2 462	2 453	2 542	2 592	2 667	2 796	2 808	2 897	2 958	
1 vuoden kuluttua	4 650	2 412	2 416	2 478	2 566	2 658	2 763	2 774	2 945		
2 vuoden kuluttua	4 753	2 336	2 354	2 423	2 536	2 631	2 705	2 741			
3 vuoden kuluttua	4 813	2 326	2 347	2 402	2 539	2 597	2 678				
4 vuoden kuluttua	4 892	2 305	2 333	2 370	2 500	2 552					
5 vuoden kuluttua	4 923	2 288	2 306	2 334	2 459						
6 vuoden kuluttua	4 922	2 276	2 264	2 300							
7 vuoden kuluttua	4 958	2 289	2 230								
8 vuoden kuluttua	5 050	2 269									
9 vuoden kuluttua	5 110										
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	5 050	2 289	2 264	2 334	2 500	2 597	2 705	2 774	2 897	2 958	28 368
Kokonaan maksetut	2 721	2 042	1 978	2 037	2 163	2 211	2 228	2 244	2 260	1 658	21 542
Taseeseen sisältyvä velka	2 329	246	286	298	337	386	477	530	636	5 526	6 826
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 313	64	51	66	69	67	64	50	33	7	1 785
Muu velka											5
Velka korvausten hoitokuluista											269
Vahinkovakuutustoiminnan taseeseen sisältyvä kokonaisvelka											7 100

Henkivakuutustoiminta

Muiden kuin sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2011	4 388	22	4 410
Maksut	204	1	206
Korvaukset	-438	-17	-455
Kuormitustulo	-37	0	-37
Laskuperustekorko	153	0	153
Asiakashyvitykset	6	0	6
Muut	-34	0	-34
31.12.2011	4 242	7	4 249
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	0	-3
Velka 31.12.2011, netto	4 239	7	4 245

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2010	4 374	57	4 431
Maksut	273	1	274
Korvaukset	-401	-37	-438
Kuormitustulo	-37	0	-37
Laskuperustekorko	158	1	159
Asiakashyvitykset	1	0	1
Muut	20	0	20
31.12.2010	4 388	22	4 410
Jälleenvakuuttajien osuus	-4	0	-4
Velka 31.12.2010, netto	4 385	22	4 406

Sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2011	2 381	743	3 124
Maksut	339	310	649
Korvaukset	-196	-157	-354
Kuormitustulo	-31	-12	-43
Muut	-277	-44	-321
31.12.2011	2 216	838	3 054
1.1.2010	1 961	398	2 359
Maksut	376	467	843
Korvaukset	-163	-181	-344
Kuormitustulo	-30	-9	-38
Muut	236	68	304
31.12.2010	2 381	743	3 124

Vuoden alun ja lopun velka sisältää tulevien lisäetujen vastuun sekä korkotäydennysten vaikutuksen. Laskelma perustuu eriin ennen jälleenvakuuttajien osuutta. Tarkempi erittely veloista löytyy konsernin Riskienhallinta -osiosta.

Milj. e	2011	2010
Vakuutus sopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	2 219	2 465
Korvausvastuu	2 020	1 907
Velka muista vakuutus sopimuksista		
Vakuutusmaksuvastuu	0	14
Korvausvastuu	0	0
Yhteensä	4 240	4 386
Jälleenvakuutus sopimukset		
Vakuutusmaksuvastuu	1	1
Korvausvastuu	1	2
Yhteensä	2	3
Vakuutus sopimukset yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 220	2 479
Korvausvastuu	2 022	1 909
Yhteensä	4 242	4 388

Sijoitussopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	7	22
Velka vakuutus- ja sijoitussopimuksista yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 227	2 501
Korvausvastuu	2 022	1 909
Henkivakuutustoiminnan velka vakuutus- ja sijoitussopimuksista yhteensä	4 249	4 410
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	0	0
Korvausvastuu	-3	-4
Yhteensä	-3	-4

Sijoitussopimuksissa ei ole korvausvastuuta.

Vastuuvelan riittävyyslaskelmasta ei aiheudu lisävaateita.

Sijoitussopimuksiin, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon tai joihin sisältyy oikeus vaihtaa sopimukseen, johon sisältyy yllä mainittu piirre, on sovellettu IFRS 4 *Vakuutussopimukset* standardin sallimaa helpotusta. Tällaiset sijoitussopimukset on arvostettu vakuutussopimusten tavoin.

Milj. e	2011	2010
Konserni yhteensä	4 558	5 058

28 VELAT SIOITUSSIDONNAISISTA VAKUUTUS- JA SIOITUSSOPIMUKSISTA

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Sijoitussidonnaiset vakuutussopimukset	2 216	2 381
Sijoitussidonnaiset sijoitussopimukset	838	743
Yhteensä	3 054	3 124

29 RAHOITUSVELAT

Segmenttien rahoitusvelat pitävät sisällään velat johdannaissopimuksista, liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e		2011	2010
Johdannaissopimukset (liite 15)		202	75
Velat, joilla on huonompi etuoikeus			
Pääomalainat			
Euromääräiset lainat		Maturiteetti	
Pääomalaina, 2001 (nimellisarvo 200 meur)	20 vuotta	-	217
Pääomalaina, 2002 (nimellisarvo 65 meur)	20 vuotta	68	71
Pääomalaina, 2005 (nimellisarvo 150 meur)	ikuinen	149	149
Pääomalaina, 2011 (nimellisarvo 110 meur)	30 vuotta	109	-
Velat, joilla huonompi etuoikeus yhteensä		326	437
Vahinkovakuutustoiminnan rahoitusvelat yhteensä		528	512

Lainoille maksetaan ensimmäiseltä 10 vuodelta kiinteää korkoa, jonka jälkeen ne muuttuvat vaihtuvakorkoisiksi. Samassa yhteydessä voidaan jo suorittaa lainojen takaisinmaksu. Lainojen tarkoitus on turvata vakavaraisuutta ja ne sekä niiden ehdot ovat asianmukaisten viranomaisten hyväksymiä. Lainat käytetään solvenssitarkoituksiin.

Vuoden 2001 pääomalaina maksettiin takaisin kuluneella tilikaudella. Vuoden 2002 pääomalaina suunnattiin lfin aikaisemmille omistajille heidän omistuksiansa suhteessa. Joulukuussa 2011 laskettiin liikkeelle uusi pääomalaina nimellisarvoltaan 110 meur. Tämä laina on kokonaisuudessaan Sammon salkussa.

Vuosien 2005 ja 2011 pääomalainat on listattu Luxemburgin pörssissä.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e		2011	2010
Johdannaissopimukset (liite 15)		64	26
Velat, joilla on huonompi etuoikeus			
Pääomalainat			
		100	100
Henkivakuutustoiminnan rahoitusvelat yhteensä		164	126

Mandatum Life laski vuonna 2002 liikkeelle pääomalainamuotoisen nimellisarvoltaan 100 milj. euron lainan. Laina on vaihtuvakorkoinen ja eräpäivätön. Korkoa voidaan maksaa vain jakokelpoisista omista varoista. Laina voidaan maksaa takaisin ainoastaan Finanssivalvonnan luvalla ja aikaisintaan vuonna 2012 tai kunakin seuraavana vuonna koronmaksupäivänä. Pääomalaina on kokonaisuudessaan Sampo Oyj:n salkussa.

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Johdannaissopimukset (liite 15)	17	10
Liikkeeseen lasketut velkakirjat		
Yritystodistukset	652	575
Joukkovelkakirjalainat	1 677	1 026
Yhteensä	2 329	1 601
Muut rahoitusvelat		
Eläkelainat	-	130
Omistusyhteisön rahoitusvelat yhteensä	2 346	1 741
Segmenttien väliset eliminoinnit	-269	-191
Konserni yhteensä	2 768	2 187

30 VARAUKSET

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011
Varaukset 1.1.2011	36
Valuuttakurssierot	0
Varausten lisäykset	15
Varauksista tilikaudella käytetty määrä	-13
Käyttämättömien varausten peruutukset	-1
Varaukset 31.12.2011	37
Varaukset enintään 1 vuosi	29
Varaukset yli 1 vuosi	8
Yhteensä	37

Tehokkaiden hallinto- ja korvauskäsittelyprosessien kehitys ja muutokset jakelukanavien rakenteessa aiheuttavat kaikkia liiketoiminta-alueita koskevia organisaatiomuutoksia. Varaus koostuu pääasiassa varoista, jotka on tarkoitettu tulevien kustannusten kattamiseen tällaisista joko jo toteutetuista tai suunnitteilla olevista organisaatiomuutoksista.

31 ELÄKEVELVOITTEET

Eläke-etuudet

Sammolla on etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä vahinkovakuutustoiminnassa Ruotsissa ja Norjassa.

Konsernilla on lakisääteisten eläkevakuutusten lisäksi etuuspohjaisia vapaaehtoisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä ja sisältyvät Mandatum Lifen vastuuelkaan. Vakuutusten määrä on vähäinen eikä niillä ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen tai omaan pääomaan.

Vahinkovakuutustoiminnan eläkevelvoitteet 31.12.

Milj. e	2011	2010
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo	577	458
Eläkesijoitusten käypä arvo	347	326
Nettomääräiset velvoitteet	230	132
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-151	-46
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	79	85
Työnantajamaksuja koskevat varaukset	19	20
Eläkevelvoitteet 31.12.	98	105

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden laskenta noudattaa IAS 19 Eläkevelvoitteet standardia tilikauden 2005 alusta lähtien.

Eläkevelvoitteet sekä tilikaudelle lankeavat eläkekulut lasketaan vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Eläkeoikeuksien odotetaan karttuvan tasaisesti työssäoloaikana. Eläkevelvoitteen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin ja laskennassa huomioidaan oletukset kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta ja palkkakehityksestä. Nimellisarvoisena laskettu velka diskontataan nykyarvoon markkinakorkoon perustuvalla korkokannalla, jossa on huomioitu eläkevelvoitteiden duraatio. Järjestelyihin kuuluvien varojen vähentämisen jälkeen kirjataan taseeseen nettovarar tai -velat. Kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite taseessa muodostuu etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä If-konsernin työntekijöille Ruotsissa ja Norjassa. Muissa maissa eläke-etuudet on luokiteltu maksupohjaisiksi.

Laskettaessa etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden veloitteita Ruotsissa ja Norjassa on käytetty seuraavia vakuutusmatemaattisia oletuksia:

	Ruotsi 31.12.2011	Ruotsi 31.12.2010	Norja 31.12.2011	Norja 31.12.2010
Diskonttauskorko	3,75 %	5,00 %	2,75 %	4,00 %
Oletettu tuotto	3,00 %	4,50 %	3,75 %	4,75 %
Palkkakehitys	3,00 %	3,25 %	3,75 %	3,75 %
Hintainflaatio	2,00 %	2,00 %	2,25 %	2,25 %

Oletettu tuotto järjestelyyn kuuluville varoille on laskettu seuraavan sijoitusomaisuusjakauman mukaan:

	2011	2010	2011	2010
Rahamarkkinavälineet	43 %	42 %	64 %	65 %
Osakkeet	34 %	39 %	15 %	16 %
Kiinteistöt	11 %	10 %	17 %	16 %
Muut	12 %	9 %	4 %	3 %

Erittely eläkevelvoitteen jakautumisesta

Milj. e	2011			2010		
	Rahastoitu	Rahastoi- maton	Yhteensä	Rahastoitu	Rahastoi- maton	Yhteensä
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo	506	71	577	395	63	458
Eläkesijoitusten käypä arvo	347	-	347	326	-	326
Nettomääräiset velvoitteet	159	71	230	69	63	132
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-138	-13	-151	-41	-5	-46
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	21	58	79	27	58	85

Tuloslaskelmaan kirjattu määrä

Milj. e	2011	2010
Tilikauden työsuorituksen perustuvat kulut	14	14
Velvoitteen korko	19	19
Järjestelyihin kuuluvien varojen odotettavissa oleva tuotto	-16	-14
Tilikauden vakuutusmatemaattiset voitot (-) tai tappiot (+)	1	2
Järjestelyn supistamisesta tai velvoitteen täyttämistä johtuvat tappiot (+) tai voitot (-)	1	0
Eläkekulut	19	22

Erittely taseeseen kirjatun nettovelvoitteen muutoksesta

Milj. e	2011	2010
Eläkevelvoitteet:		
Tilikauden alussa	458	424
Tilikauden aikana ansaitut	14	14
Korkokulut	19	19
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	100	-19
Järjestelyn supistamisesta tai velvoitteen täyttämistä johtuvat tappiot tai voitot	1	0
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	3	35
Maksetut eläkkeet	-18	-16
Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet 31.12.	577	458
Eläkesijoitukset:		
Tilikauden alussa	326	272
Oletettu tuotto	16	15
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-6	2
Maksut	21	24
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	2	23
Maksetut eläkkeet	-13	-11
Eläkesijoitukset 31.12.	347	326

Muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet

Konsernissa on muita lyhytaikaisia henkilöstön palkitsemisjärjestelmiä, joiden ehdot vaihtelevat maa-, liiketoiminta-alue tai yhtiö- kohtaisesti. Palkkiot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolta ne syntyvät. Arvio konsernissa vuodelta 2011 maksettavista tulospalkkioista sosiaalikuluneen on 46 milj. euroa.

32 MUUT VELAT

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Velat ensivakuutustoiminnasta	163	136
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	69	45
Potilasvakuutuksiin liittyvät velat	54	54
Verovelat	105	140
Siirtovelat	177	178
Muut	127	137
Vahinkovakuutustoiminnan muut velat yhteensä	695	690

Muista veloista pitkäaikaisten osuus on 57 milj. euroa (61).

Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätysvelat sekä velat tapaturmavakuutuksen ja eläke-etuuksien perusteella maksettavista sosiaalikulusta, vakuutusmaksuverot sekä muut siirtovelat.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Korot	9	8
Verot	7	36
Velat ensivakuutustoiminnasta	6	4
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	5	5
Kauppahintavelat	2	67
Saadut vakuudet	88	176
Muut	35	42
Henkivakuutustoiminnan muut velat yhteensä	151	339

Erä Saadut vakuudet sisältää johdannaiskaupasta ja osakelainauksesta syntyvän vakuusvaatimuksen vakuudeksi hyväksyttävät varat. Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätys- ja sosiaaliturvamaksuvelat, ostovelat sekä velat yhteistoimintayhtiöille.

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Korot	52	47
Johdannaiskaupan vakuudet	43	36
Osingonjakovelka	21	26
Muut	10	8
Omistusyhteisön muut velat yhteensä	126	117
Erä Muut sisältää mm. konsernin sisäisiä palveluveloituksia sekä lunastamattomat osingot.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	-12	-22
Konserni yhteensä	960	1 124

33 EHDOLLISET VELAT JA SITOUKUKSET

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Takaukset	43	57
Muut peruuttamattomat sitoumukset	11	27
Yhteensä	54	84

Vakuudeksi annettu omaisuus ja vakuudelliset velat ja sitoumukset

Milj. e	2011		2010	
	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset
Vakuudeksi annettu omaisuus				
Käteiset varat	10	8	10	8
Sijoitukset				
- Sijoitusarvopaperit	142	114	133	111

Milj. e	2011	2010
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	41	32
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	105	78
yli viiden vuoden kuluttua	120	101
Yhteensä	266	212
Kaudella kuluksi kirjatut ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat		
- vähimmäisvuokrat	-36	-34
- muuttuvat vuokrat	0	0
Vuokrakulut yhteensä	-36	-34

If Skadeförsäkring Ab:llä ja If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:llä on keskinäisesti velvoittava vakuutus Pohjoismaisessa Ydinvakuutuspoolissa, norjalaisessa Naturskadepoolenissa sekä hollantilaisessa Terroripoolissa.

Kun Skandia-konsernin vahinkovakuutusliike siirrettiin If-konserniin 1.3.1999, If Skadeförsäkring Holding Ab ja If Skadeförsäkring Ab asettivat Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) hyväksi takuun. Kyseiset If-konsernin yhtiöt takasivat yhteisvastuullisesti, että Skandia-ryhmän yhtiöille korvataan kaikki sellaiset vaatimukset ja sitoumukset, jotka perustuvat Skandia-konsernista If-konserniin siirrettyyn vahinkovakuutustoimintaan liittyviin takuisiin ja muihin vastaaviin sitoumuksiin.

Tiettyjen Sammon kanssa yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien osalta If Skadeförsäkring Holding Ab on sitoutunut korvaamaan Sammolle mahdolliset kustannukset, joita järjestelmien omistaja voi Sammolta vaatia.

If Skadeförsäkring Holding Ab ja If Skadeförsäkring Ab ovat kumpikin solmineet Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Tryg-Baltica Forsikring AS:n kanssa sopimuksen, jonka mukaan Skandialle ja Tryg-Balticalle korvataan kaikki sellaiset vaatimukset, jotka liittyvät Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Vesta Forsikring AS:n Skandia Marine Insurance Companylle (UK), nyk. Marlon Insurance Company Ltd, antamiin takuisiin, ja joiden edunsaajana on Institute of London Underwriters. Marlon Insurance Company Ltd myytiin vuonna 2007, jolloin ostaja antoi Ifin hyväksi takuun koko määrästä, minkä If mahdollisesti joutuu korvaamaan em. sopimusten perusteella.

If Skadeförsäkring Holding Ab on asettanut TietoEnatorin hyväksi takuun If-konserniin kuuluvan If It Services A/S:n TietoEnatorin kanssa tekemien tietotekniikkasopimusten sitoumusten osalta. Takuun perustella TietoEnator saa korvauksen, jos If IT Services A/S asetetaan konkurssiin, sen maksut lykkääntyvät yleisesti, se hakee velkojen anteeksiantoa tai jos yhtiö muulla perusteella todetaan maksukyvyttömäksi.

If Skadeförsäkring Holding Ab on asettanut Svenska Handelsbanken Ab:n (publ) hyväksi takuun, joka kattaa If Skadeförsäkring Ab:n sitoumukset, jotka johtuvat lyhytaikaisista lainoista (enintään 56 milj. euroa) tai johdannaiskaupoista sekä If Skadeförsäkring Ab:n, If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:n ja Capital Assurance Companyn vakuutustoimintaan liittyvät remburssisitoumukset. Capital Assurance Company Inc myytiin tilikauden 2008 aikana, jolloin ostaja antoi Ifin hyväksi takuun koko määrästä, minkä If mahdollisesti joutuu korvaamaan myydyin yhtiön stand-by remburssisiin liittyvien veloitteiden johdosta.

If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:llä on voimassa olevia sitoumuksia yksityisille pääomarahastoille 11 milj. euroa, mikä vastaa enimmäissummaa, minkä yhtiö on sitoutunut rahastoihin investoimaan. Pääomakutsut näihin rahastoihin tapahtuvat useamman vuoden aikana, sitä mukaan kun rahastot suorittavat investointeja.

If Skadeförsäkring AB on osakkeenomistajien sopimuksen perusteella sitoutunut 30.6.2014 asti tarjoamaan Hemfosa Fastigheter AB:lle pääomalainaa (osakkeenomistajien laina) maksimissaan 56 milj. euroa. Koko määrä on käytetty joulukuussa 2011.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2011	2010
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Rahastositoumukset	338	348
Muut sitoumukset		
IT-hankinnat	1	2
Lainaksi annetut arvopaperit		
Kotimaiset osakkeet		
Osakkeiden lukumäärä (kpl)	7 867 000	9 990 868
Jäljellä oleva hankintameno	86	112
Käypä arvo	73	145

Lainat ovat milloin tahansa keskeytettävissä ja niistä on saatu turvaava vakuus.

Milj. e	2011	2010
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	2	2
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	5	6
Yhteensä	7	8
Ei-purettavissa olevista edelleenvuokraussopimuksista odotettavissa olevien saatavienvuokrien kokonaismäärä	1	0
Kaudella kuluksi kirjatut vuokrat ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat eriteltynä		
- vähimmäisvuokrat	-3	-3
- edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat	0	0
Vuokrakulut yhteensä	-3	-3

Omistusyhteisö

Milj. e	2011	2010
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Merkintäsitoumukset	1	1

Milj. e	2011	2010
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	1	1
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	3	3
yli viiden vuoden kuluttua	0	1
Yhteensä	5	5

Konsernilla oli vuoden 2011 lopussa vuokralle otettuja tiloja yhteensä 180 598 m² (188 589). Vuokrasopimukset on tehty pääosin 3 - 10 vuodeksi.

34 OMA PÄÄOMA

Osakepääoma

Yhtiön osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa oli 560 000 000 osaketta, jotka jakautuivat 558 800 000 A-osakkeeseen ja 1 200 000 B-osakkeeseen. Sampo Oyj osti ja mitätöi tilikauden aikana 1 282 390 omaa osakettaan. Yhtiön osakepääomassa 98 milj. euroa ei tapahtunut muutoksia tilikauden aikana.

Tilikauden päättyessä konserniyhtiöiden hallussa ei ollut omia osakkeita.

Oman pääoman rahastot ja kertyneet voittovarot

Ylikurssirahasto

Rahasto sisälsi oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitty osakepääomaan.

Vararahasto

Vararahasto sisältää yhtiöjärjestyksen mukaisen tai yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta siirretty osuuden.

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto

Rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitty osakepääomaan.

Muut oman pääoman erät

Muut oman pääoman erät sisältävät myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutokset, rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset sekä muuntoerot.

Muutokset oman pääoman rahastoissa ja kertyneissa voittovaroissa on esitetty konsernin oman pääoman muutoslaskelmassa.

35 LÄHIPIIRITIEDOT

JOHTOON KUULUVAT AVAINHENKILÖT

Sampo-konsernin johtoon kuuluvia avainhenkilöitä ovat Sampo Oyj:n hallituksen jäsenet ja Sampo-konsernin johtoryhmä.

Johtoon kuuluville avainhenkilöille maksettu kompensatio

Milj. e	2011	2010
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	6	7
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	2	1
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	3	8
Yhteensä	10	16

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät tilikaudelle kirjatut palkat ja tulospalkkiot sosiaaliturvamaksuineen.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät TyEL-perusvakuutuksen perusteella tilikaudelle kirjatut maksut sekä vapaaehtoiset lisäeläkemaksut.

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien perusteella tilikaudelle kirjatut palkkiot (kts. liite 36).

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiriliiketoimet

Johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ei ole lainoja konserniyhtiöiltä.

OSAKKUUSYHTIÖT

Lähipiirisaamiset ja -velat/osakkuusyhtiö Nordea

Milj. e	2011	2010
Varat	1 913	1 673
Velat	165	56

Konsernin saamiset Nordealta koostuvat pääosin pitkistä joukkovelkakirjasijoituksista sekä talletuksista. Lisäksi konsernilla on useita voimassaolevia johdannaissopimuksia liittyen konsernin sijoitusten ja velkojen riskienhallintaan.

36 KANNUSTINJÄRJESTELMÄT

JOHDON JA ASIANTUNTIJOIDEN PITKÄAIKAISET KANNUSTINJÄRJESTELMÄT 2008 II - 2011 I

Sampo Oyj:n hallitus on päättänyt pitkäaikaisista kannustinjärjestelmistä 2008 II - 2011 I Sammon johdolle ja asiantuntijoille. Sammon hallitus on valtuuttanut konsernijohtajan päättämään kannustinjärjestelmään kuuluvista henkilöistä ja heille tulevien suorituspalkkion määräytymisperusteena olevien bonusyksiköiden määrästä. Ohjelmissa konsernin johtoryhmän jäsenten osalta päätöksen jaettavien bonusyksiköiden määrästä tekee konsernin hallitus. Ohjelmien piiriin kuului vuoden 2011 lopussa runsaat 100 henkilöä.

Kannustepalkkion määrä riippuu Sammon A-osakkeen kurssikehityksestä ja vakuutusliikkeen tuotosta (IM) sekä 2011 I -ohjelman osalta riskisopeutetun pääoman tuotosta (RORAC). Yhden laskennallisen kannusteyksikön arvo on Sammon A-osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi ohjelmien ehdossa määrättyä ajankohtana vähennettynä lähtökurssilla, jota oikaistaan kannustimen maksupäivään mennessä maksetulla osakekohtaisella osingolla. Ohjelmien lähtökurssit ennen osinkoja ovat 16,49 - 18,44 euroa. Laskennallisen kannusteyksikön arvo on maksimissaan 28,49 - 33,37 euroa vähennettynä osinko-oikaistulla lähtökurssilla. 2008 II ja 2009 I -ohjelmien vakuutusliikkeen tuotto -kriteerillä on kolme tasoa. Kannustepalkkio maksetaan kokonaisuudessaan, mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 4 prosenttia tai yli. Mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 2 - 3,99 prosenttia, palkkiosta maksetaan 50 prosenttia. Mikäli tunnusluku jää tämän alle, kannustepalkkiota ei makseta. 2011 I -ohjelmassa kannustepalkkio riippuu kahdesta mittarista. Kannustepalkkiosta maksetaan 70 prosenttia, mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 6 prosenttia tai yli, ja 35 prosenttia, mikäli tuotto on 4 - 5,99 prosenttia. Tunnuksluvun jäädessä tämän alle, ei vakuutusliikkeen tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan. Lisäksi palkkiossa huomioidaan riskisopeutetun pääoman tuotto siten, että kannustepalkkiosta maksetaan 30 prosenttia, mikäli tuotto on vähintään riskitön tuotto + 4 prosenttia. Mikäli tuotto on vähintään riskitön tuotto + 2 prosenttia, mutta vähemmän kuin riskitön tuotto + 4 prosenttia, maksetaan kannustepalkkiosta 15 prosenttia. Mikäli tuotto jää tämän alle, ei riskisopeutetun pääoman tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan.

Kussakin ohjelmassa on kolme suorituskautta ja palkkiot maksetaan käteisenä kolmessa erässä. Ohjelmissa 2008 II ja 2009 I kannustepalkkion saajan tulee ostaa Sammon A-osakkeita sisäpiirisäännökset huomioiden ensimmäisenä mahdollisena ajankohtana 30 prosentilla saamansa kannustepalkkion määrästä verojen ja vastaavien maksujen vähentämisen jälkeen ja pitää osakkeita omistuksessaan ohjelmassa 2008 II yhden vuoden ajan ja ohjelmassa 2009 I kahden vuoden ajan. 2011 I -ohjelmassa kannustepalkkion saajan tulee valtuuttaa Sampo Oyj hankkimaan puolestaan Sammon A-osakkeita 60 prosentilla saamansa kannustepalkkion määrästä. Osakkeet ovat luovutusrajoitusten alaisia kolme vuotta kannustepalkkion maksamisesta. Kannustepalkkiot saatetaan maksaa ennenaikaisesti liittyen mahdollisiin konsernirakenteen muutoksiin tai työsuhteen päättymiseen erikseen määritellyistä syistä. Ohjelmien käypä arvo arvioidaan käyttäen Black-Scholes -hinnoittelumallia.

	2008 II 07/05/2008	2009 I 27/08/2009	2011 I 14/09/2011
Ehdot hyväksytyt *)			
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2008	95	-	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2009	63	4 392	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2010	32	4 369	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2011	-	3 002	4 359
Kausi päättyy I 30 %	Q3-2009	Q2-2011	Q2-2014
Kausi päättyy II 35 %	Q1-2010	Q2-2012	Q2-2015
Kausi päättyy III 35 %	Q4-2010	Q2-2013	Q2-2016
Maksuajankohta I 30 %	12-2009	9-2011	9-2014
Maksuajankohta II 35 %	6-2010	9-2012	9-2015
Maksuajankohta III 35 %	3-2011	9-2013	9-2016
Sampo A -kurssi ehtojen hyväksymispäivänä eur *)	18,02	16,74	18,10
Lähtökurssi eur **)	18,44	16,49	18,37
Lähtökurssi oikaistuna osingolla eur 31.12.2011	16,64	14,34	18,37
Sampo A -päättökurssi 31.12.2011		19,17	
Perusarvo yhteensä (milj. euroa)	0	10	1
Velka yhteensä		11	
Raportointikauden kulu yhteensä ml. sivukulut (milj. euroa)		8	

*) Kannustimien myöntämispäivät vaihtelevat

**) 10 päivän vaihdolla painotettu keskikurssi hyväksymispäivästä

37 TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

Milj. e	2011	2010
Tilintarkastuspalkkiot	-2	-2
Muut palkkiot	0	0
Yhteensä	-2	-2

38 OIKEUDENKÄYNNIT

Konsernin yritykset ovat osapuolina oikeudenkäynneissä, joissa käsittely on kesken 31.12.2011. Oikeudenkäynnit koskevat tavanomaisia liiketoimia. Yhtiöiden arvioiden mukaan ei ole todennäköistä, että yrityksille olisi oikeudenkäyntien tuloksena tulossa merkittäviä menetyksiä.

39 SIOITUKSET TYTÄRYHTIÖISSÄ

Nimi Milj. e	Konsernin omistus- osuus %	Kirjanpito- arvo
Vahinkovakuutustoiminta		
If Skadeförsäkring Holding Abp	100 %	1 886
If Skadeförsäkring Ab	100 %	1 356
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy	100 %	498
If P&C Insurance AS	100 %	50
AS If Kinnisvarahaldus	100 %	0
CJSC If Insurance	100 %	10
SOAO Region	100 %	10
If Livförsäkring Ab	100 %	8
Henkivakuutustoiminta		
Henkivakuutusosakeyhtiö Mandatum	100 %	484
Mandatum Life Insurance Baltic SE	100 %	11
Muu toiminta		
Oy Finnish Captive & Risk Services Ltd	100 %	0
If IT Services A/S	100 %	0
Riskienhallinta Oy	100 %	0
Barn i Bil AB	100 %	0
Sampo Capital Oy	100 %	1

Ei sisällä konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjä kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöitä.

40 SIIJOITUKSET MUISSA KUIN TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖISSÄ

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet				
A P Moller - Maersk	Tanska	4 396 114	0,03 %	7
Eitzen Maritime	Norja	111 896 400	23,13 %	3
Equinox Offshore	Singapore	210 500 002	1,24 %	0
Reservoir Exploration Tech	Norja	88 990 170	8,16 %	1
Statoil	Norja	3 188 647 103	0,06 %	35
Veidekke	Norja	133 704 942	9,06 %	60
Yara	Norja	287 656 159	0,21 %	18
ABB	Sveitsi	2 314 743 264	0,12 %	40
Astrazeneca	Iso-Britannia	1 330 000 000	0,04 %	19
Atlas Copco A+B	Ruotsi	1 229 613 104	0,02 %	42
BB Tools	Ruotsi	28 436 416	0,93 %	2
Be Group	Ruotsi	50 000 000	7,55 %	8
Clas Ohlson B	Ruotsi	65 600 000	4,75 %	28
CTT Systems	Ruotsi	11 391 438	4,49 %	2
G&L Beijer B	Ruotsi	21 195 515	0,45 %	2
Gunnebo	Ruotsi	75 855 597	11,67 %	24
Hennes Mauritz B	Ruotsi	1 655 072 000	0,13 %	54
Husqvarna A+B	Ruotsi	576 343 778	1,01 %	29
Investor B	Ruotsi	767 175 030	0,49 %	55
Lindab	Ruotsi	78 707 820	4,94 %	16
Nederman	Ruotsi	11 715 340	9,90 %	13
Nobia	Ruotsi	175 293 458	11,95 %	58
Nolato B	Ruotsi	26 307 408	1,23 %	2
Sandvik	Ruotsi	1 186 287 175	0,34 %	38
Scani B	Ruotsi	800 000 000	0,38 %	35
Sectra B	Ruotsi	36 842 089	11,73 %	26
SSAB A+B	Ruotsi	323 934 800	0,28 %	13
Svedbergs B	Ruotsi	21 200 000	11,45 %	8
Teliasonera SE	Ruotsi	4 330 084 781	0,30 %	69
VBG	Ruotsi	13 694 000	3,92 %	5
Volvo A+B	Ruotsi	2 128 420 220	0,06 %	47
Pörssiyritykset yhteensä				758
Muut yritykset				14

Sijoitusrahastot			
Sampo Japan osake K JPY	Suomi	315 965 078	28
Aberdeen GL Asia Pacific	Luxemburg	940 169	42
Mand north AM enhanced inc USD	Suomi	22 375 015	29
Mand US samll cap value K USD	Suomi	23 330 247	34
Ishares SP500 index fund	Yhdysvallat	595 000	58
SPDR SP500 ETF	Yhdysvallat	155 000	15
Gartmore Latin America A	Luxemburg	1 845 097	31
Mand emerging Asia K	Suomi	1 460 726	42
Mand europe enhanced index	Suomi	34 833 513	50
db x-trackers DAX	Luxemburg	160 000	9
IShares DJ Euro Stoxx 50 ETF	Irlanti	752 200	17
Lyxor ETF DJ Euro Stoxx 50	Ranska	220 000	5
Lyxor ETF DJ Euro Stoxx 600 Telecommunications	Ranska	1 000 000	25
EQT IV (No. 1) Limited Partnership	Guernsey	802 893	10
EQT Northern Europe	Guernsey	940 024	7
Mandatum I	Suomi	731 694	7
Mandatum II eur	Suomi	152 520	1
Private Energy Market fund	Suomi	306 349	3
Mandatum II USD	Suomi	506 987	5
WD Power inv USD	Suomi	862	0
GS Loan Partners I Debt eur	Yhdysvallat	2 279 780	22
GS Loan Partners I Debt eur	Yhdysvallat	827 872	9
GS Loan Partners I Debt eur	Yhdysvallat	9 000 000	66
Sijoitusrahastot yhteensä			516
Osakkeet ja osuudet yhteensä			1 289

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet				
Alma Media Oyj	Suomi	6 537 512	8,66 %	40
Amer Sports Oyj	Suomi	2 354 268	1,94 %	21
Comptel Oyj	Suomi	20 532 625	19,18 %	10
Elisa Oyj	Suomi	2 191 217	1,32 %	35
Finnlines Oyj	Suomi	773 500	1,65 %	6
Fortum Oyj	Suomi	4 954 834	0,56 %	82
F-Secure Oyj	Suomi	4 286 981	2,70 %	9
Kemira Oyj	Suomi	2 741 613	1,76 %	25
Konecranes Oyj	Suomi	580 240	0,92 %	8
Lassila & Tikanoja Oyj	Suomi	2 231 238	5,75 %	26
Metso Oyj	Suomi	1 411 056	0,94 %	40
Neste Oil Oyj	Suomi	1 008 905	0,39 %	8
Nokia Oyj	Suomi	1 500 000	0,04 %	6
Nokian Renkaat Oyj	Suomi	832 344	0,64 %	21
Norvestia Oyj	Suomi	1 789 538	11,68 %	12
Oriola KD Oyj	Suomi	4 286 778	2,83 %	7
Outokumpu Oyj	Suomi	1 452 122	0,79 %	7
Outotec Oyj	Suomi	459 971	1,00 %	17
Pöyry Oyj	Suomi	2 075 287	3,47 %	11
Stora Enso Oyj	Suomi	4 250 000	0,54 %	20
Suominen Yhtymä Oyj	Suomi	22 222 222	9,04 %	9
Teleste Oyj	Suomi	1 679 200	9,23 %	5
Tikkurila Oyj	Suomi	2 056 195	4,66 %	27
UPM-Kymmene Oyj	Suomi	8 993 219	1,71 %	77
Vaisala Oyj	Suomi	766 650	4,21 %	13
YIT Oyj	Suomi	6 172 949	4,85 %	76
Yhteensä				617
Muut pörssiyritykset				21
Pörssiyritykset yhteensä				637

Sijoitusrahastot				
Danske Invest Emerging Asia Kasvu	Suomi	1 094 339		32
Danske Invest Japani Osake Kasvu	Suomi	100 000 000		9
Fourton Odysseus Kasvu	Suomi	161 358		28
KJK Fund SICAV-SIF Baltic States	Suomi	7 378		10
Yhteensä				78
Pääomarahastot				
Amanda III Eastern Private Equity Ky	Suomi			15
Amanda IV West Ky	Suomi			10
CapMan Real Estate I Ky	Suomi			11
CapMan Real Estate II Ky	Suomi			7
Mandatum Pääomarahasto I Ky	Suomi			11
Mandatum Pääomarahasto II Ky USD	Suomi			5
MB Equity Fund III Ky	Suomi			8
Yhteensä				67
Muut osakkeet ja osuudet				26
Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä				809
Muut yhtiöt				
BenCo Insurance Holding B.V.	Alankomaat	389 329	6,49 %	7
Ekahau Inc.	Yhdysvallat	20 465 356	11,10 %	2
EQT IV ISS Co-investment Limited Partnership	Guernsey	872 610	12,52 %	12
Yhteensä				21
Ulkomaiset sijoitusrahastot				
Aberdeen Global Asia Pacific Equity Fund	Iso-Britannia	1 382 572		62
Allianz RCM Europe Equity Growth W	Luxemburg	29 319		38
Comgest Panda	Luxemburg	19 776		33
Danske Invest Europe High Dividend I	Luxemburg	4 193 065		35
db x-trackers DAX ETF	Luxemburg	931 200		54
GAM Global Rates Hedge Fund	Iso-Britannia	50 285		7
Goldman Sachs Asset Management Liquidity Partners 2007	Yhdysvallat	108 973		6
Henderson Gartmore Latin America R	Iso-Britannia	3 798 776		63
Highbridge Liquid Loan Opportunities Fund, L.P	Cayman saaret	5 072 870		39
iShares S&P 500 Index Fund ETF	Yhdysvallat	1 463 990		143
MFS European Value Fund Z	Luxemburg	284 433		28
Nektar Bermuda Hedge Fund Class B	Bermuda	8 392		16
Powershares DB Commodity Ind ETF	Yhdysvallat	520 000		11
Prosperity Cub Fund	Guernsey	161 961		46
Prosperity Russia Domestic Fund	Guernsey	74 036 000		35
Source Markets DJ Stoxx 600 Optimised Healthcare ETF	Irlanti	300 000		36

Source Markets DJ Stoxx 600 Optimised Telecommunications ETF	Irlanti	1 120 402	85
SPDR Technology Select Sector ETF	Yhdysvallat	1 954 000	38
Yhteensä			777
Ulkomaiset pääomarahastot			
Access Capital L.P.	Guernsey		6
Avenue Special Situations Fund VI (C-Feeder), L.P.	Cayman saaret		16
Behrman Capital III L.P.	Yhdysvallat		8
BOF III CV Investors LP (Gilde Buyout Fund III)	Guernsey		9
Capital Structured Solutions No. 1 LP	Guernsey		16
CapMan Buyout IX Fund L.P.	Guernsey		7
CapMan Buyout VIII (Guernsey) L.P.	Guernsey		6
EQT Credit (General Partner) L.P.	Guernsey		37
EQT IV (No. 1) Limited Partnership	Guernsey		10
EQT V (General Partner) LP	Guernsey		14
Financial Credit Investment I L.P.	Cayman saaret		9
Fortress Credit Opportunities Fund II L.P.	Cayman saaret		70
Fortress Credit Opportunities Fund III L.P.	Cayman saaret		6
Fortress Life Settlement Fund (C) L.P.	Cayman saaret		15
Goldman Sachs Loan Partners I, L.P.	Cayman saaret		13
Goldman Sachs Loan Partners I, L.P. Debt EUR	Cayman saaret		29
Goldman Sachs Loan Partners I, L.P. Debt USD	Cayman saaret		88
Goldman Sachs Petershill Fund Offshore, L.P.	Cayman saaret		21
Goldman Sachs Real Estate Mezzanine Partners (Treaty) L.P.	Yhdysvallat		7
Gresham IV Fund L.P.	Iso-Britannia		5
Highbridge Senior Loan Fund II	Cayman saaret		27
Montagu Fund III L.P.	Iso-Britannia		7
Mount Kellet Capital Partners (Cayman) II, L.P.	Cayman saaret		18
Mount Kellet Capital Partners (Cayman), L.P.	Cayman saaret		38
Oaktree PPIP Private Fund GP Ltd	Cayman saaret		7
Permira Europe IV	Guernsey		7
Russia Partners II L.P.	Cayman saaret		12
VenCap 9 LLC (Preferential Equity Investors II LLC)	Jersey		6
Victory Park Capital Fund II L.P.	Cayman saaret		9
Yhteensä			521
Muut osakkeet ja osuudet			100
Ulkomaiset osakkeet ja osuudet yhteensä			1 419
Osakkeet ja osuudet yhteensä			2 227

Omistusyhteisö

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Kotimaiset muut kuin pörssiyritykset				
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	Suomi	57	0,8	14
Muut	Suomi			5
Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä				19
Ulkomaiset pääomarahastot				
Behrman Capital III L.P.				5
Muut				9
Ulkomaiset osakkeet ja osuudet yhteensä				14
Osakkeet ja osuudet yhteensä				34

Taulukko sisältää yli 5 milj. euron omistukset (käypä arvo) ja pörssiyrityksistä lisäksi yli 5 prosenttia ylittävät omistukset. Taulukko ei sisällä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevia omistuksia.

41 TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Hallitus päätti 9. helmikuuta 2012 pidetyssä kokouksessa ehdottaa 12. huhtikuuta 2012 pidettävälle yhtiökokoukselle vuodelta 2011 jaettavan osingon määräksi 1,20 euroa osakkeelta (yht. 672 000 000 euroa). Maksettavat osingot kirjataan vuoden 2012 tilinpäätöksen omaan pääomaan kertyneiden voittovarojen vähennykseksi.

Emoyhtiön tuloslaskelma

Milj. e	Liite	2011	2010
Liiketoiminnan muut tuotot	1	15	17
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-10	-11
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-1	-1
Muut henkilösivukulut		0	-1
Poistot ja arvonalentumiset	2		
Suunnitelman mukaiset poistot		0	0
Liiketoiminnan muut kulut	3	-13	-12
Liikevoitto		-10	-8
Rahoitustuotot ja -kulut	5		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		510	540
Tuotot muista osuuksista		252	207
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		7	7
Muilta		6	2
Muut tuotot ja kulut sijoituksista		-14	25
Muut korkotuotot		67	60
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		-2	-1
Muille kuin saman konsernin yrityksille		-139	-116
Valuuttatulos		5	-13
Voitto ennen veroja		683	702
Tuloverot			
Tilikauden verot		-	-
Aikaisempien tilikausien verot		0	0
Laskennalliset verot		-1	9
Tilikauden voitto		682	710

Emoyhtiön tase

Milj. e	Liite	2011	2010
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	6	1	1
Aineelliset hyödykkeet	7		
Rakennukset ja rakennelmat		1	1
Koneet ja kalusto		1	1
Muut aineelliset hyödykkeet		2	2
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	8	2 370	2 370
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	8	223	145
Osuudet omistusyhteisyriksissä	9	5 557	5 304
Saamiset omistusyhteisyriksiltä		325	150
Muut osakkeet ja osuudet	10	38	40
Muut saamiset	11	484	365
Lyhytaikaiset saamiset			
Laskennalliset verosaamiset	19	17	18
Muut saamiset	12	37	56
Siirtosaamiset	13	51	45
Rahat ja pankkisaamiset		89	56
VASTAAVAA YHTEENSÄ		9 195	8 553

VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
	14		
Osakepääoma		98	98
Käyvän arvon rahasto		2	0
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto		1 527	1 527
Muut rahastot		273	273
Edellisten tilikausien voitto / tappio		4 142	4 088
Tilikauden voitto		682	710
		6 724	6 696
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Joukkovelkakirjalainat		1 677	1 026
Eläkelainat		-	130
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Yritystodistukset		652	575
Muut velat	15	81	73
Siirtovelat	16	61	53
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		9 195	8 553

Emoyhtiön rahavirtalaskelma

Milj. e	2011	2010
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	683	702
Oikaisut:		
Poistot	0	0
Realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot	0	1
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-3	0
Muut oikaisut	-296	79
Oikaisut yhteensä	-298	80
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitukset *)	-347	-543
Muut varat	-5	10
Yhteensä	-352	-533
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	7	3
Muut velat	4	52
Maksetut korot	-83	-143
Maksetut tuloverot	0	0
Yhteensä	-71	-88
Liiketoimintaan käytetyt nettorahavarat	-38	161
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	-4	-69
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	0	0
Investointeihin käytetyt nettorahavarat	-4	-69

Rahoitustoiminnan rahavirta		
Omien osakkeiden hankinta	-24	-
Maksetut osingot	-637	-554
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, liikkeeseen laskut	2 440	1 954
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, lyhennykset	-1 703	-1 848
Rahoituksesta kertyneet nettorahavarat	75	-448
Rahavirrat yhteensä		
	33	-356
Rahavarat tilikauden alussa	56	412
Rahavarat tilikauden lopussa	89	56
Rahavarojen nettomuutos	33	-356

*) Sijoitukset sisältävät sekä sijoituskiinteistöt että rahoitusvarat.

Lisätietoa rahavirtalaskelmaan:

Milj. e	2011	2010
Saadut korot	72	78
Maksetut korot	-137	-143
Saadut osingot	762	747

Emoyhtiön yhteenvedo merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Sampo Oyj:n tilinpäätös liitetietoineen on laadittu suomalaisen kirjanpitolain ja -asetuksen mukaisesti. Sampo Oyj:n erillistilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät olennaisesti poikkea konsernin IFRS- standardien mukaisen tilinpäätöksen laatimisperiaatteista. Rahoitusvälineet on arvostettu markkinoilta saatuaan käypään arvoon. Tutustu [Konsernin laatimisperiaatteisiin](#).

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

1 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Milj. e	2011	2010
Tuotot kiinteistöomaisuudesta	0	1
Muut tuotot	15	16
Yhteensä	15	17

2 POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Milj. e	2011	2010
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineellisista hyödykkeistä	0	0
Aineettomista hyödykkeistä	0	0
Yhteensä	0	0

3 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Milj. e	2011	2010
Vuokrakulut	-1	-1
Kulut kiinteistöomaisuudesta	0	0
Muut kulut	-12	-10
Yhteensä	-13	-12

Erä Muut kulut sisältää mm. hallinto- ja IT-kulut sekä palkkiot ulkopuolisista palveluista.

4 TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

Milj. e	2011	2010
KHT-yhteisö Ernst & Young Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	-0,1	-0,2
Veroneuvonta	-	0,0
Muut palkkiot	0,0	0,0
Yhteensä	-0,2	-0,3

5 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Milj. e	2011	2010
Saadut osingot yhteensä	762	747
Korkotuotot yhteensä	80	69
Korkokulut yhteensä	-141	-118
Myyntivoitot yhteensä	3	0
Myyntitappiot yhteensä	0	0
Valuuttatulos	5	-13
Muut	-17	25
Yhteensä	693	710

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

6 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Milj. e	2011		2010	
	Informaa- tioteknologia	Muut hyödykkeet	Informaa- tioteknologia	Muut hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	3	2	3	2
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-3	-2	-3	-1
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-	0	0	0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0	1	0	1

7 AINEELLISET HYÖDYKKEET

Milj. e	2011		2010	
	Rakennuk- set ja rakennelmat	Muut aineelliset hyödykkeet	Rakennuk- set ja rakennelmat	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	1	4	2	4
Lisäykset			0	0
Vähennykset	-	0	-	-
Siirrot erien välillä	-	-	-	0
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-	-1	-1	-1
joista vähennysten kertyneet poistot	-	0	-	0
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	1	3	1	3

8 SAAMISET SAMAN KONSERNIN YRITYKSILTÄ

Milj. e	2011	2010
Hankintameno tilikauden alussa	145	122
Lisäykset	109	23
Vähennykset	-32	-
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	223	145

Saamiset ovat tytäryhtiöiden liikkeeseenlaskemia pääomalainoja. Lisätietoja konsernin liitetiedossa nro 29 Rahoitusvelat.

9 OSUUDET OMISTUSYHTEYSRITYKSISSÄ

Milj. e	2011	2010
Hankintameno tilikauden alussa	5 304	5 168
Lisäykset	254	136
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	5 557	5 304

10 MUUT OSAKKEET JA OSUUDET

Milj. e	2011			2010		
	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut
Myytavissä olevat osakkeet	34	3	5	36	1	2

Kiinteistöosakkeiden muutoslaskelma

Milj. e	2011	2010
Hankintameno tilikauden alussa	4	5
Vähennykset	-	-1
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	4	4
Jälleenhankintahinnan ja kirjanpitoarvon erotus	0	0

11 SIIJOITUSTEN MUUT SAAMISET

Milj. e	2011			2010		
	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Arvonmuutokset Käyvän arvon rahastoon kirjatut	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Arvonmuutokset Käyvän arvon rahastoon kirjatut
Markkinaraha	484	0	1	359	-	0
Joukkovelkakirjalainat	0	-	0	6	-	1
Yhteensä	484	0	1	365	-	-

12 MUUT SAAMISET

Milj. e	2011	2010
Kauppahintasaamiset	4	16
Johdannaiset	29	36
Muut	4	5
Yhteensä	37	56

13 SIIRTOSAAMISET

Milj. e	2011	2010
Siirtyvät korot	51	43
Muut	0	2
Yhteensä	51	45

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

14 EMOYHTIÖN OMAN PÄÄOMAN MUUTOSLASKELMA

Milj. e	Sidottu pääoma				Vapaa pääoma				Yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi rahasto	Vara- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot		
Kirjanpitoarvo 1.1.2010	98	0	0	-3	1 527	273	4 640	6 534	
Osingonjako							-561	-561	
Osinkojen palautus							10	10	
Myytavissä olevat rahoitusvarat									
- omaan pääomaan kirjattu määrä				2				2	
- tuloslaskelmaan siirretty määrä				1				1	
Tilikauden voitto							710	710	
Kirjanpitoarvo 31.12.2010	98	0	0	0	1 527	273	4 799	6 696	

Milj. e	Sidottu pääoma				Vapaa pääoma				Yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi rahasto	Vara- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot		
Kirjanpitoarvo 1.1.2011	98	0	0	0	1 527	273	4 799	6 696	
Osingonjako							-645	-645	
Osinkojen palautus							13	13	
Myytavissä olevat rahoitusvarat									
- omaan pääomaan kirjattu määrä				4				4	
- tuloslaskelmaan siirretty määrä				-2				-2	
Omien osakkeiden hankinta							-24	-24	
Tilikauden voitto							682	682	
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	98	0	0	2	1 527	273	4 824	6 724	

LASKELMA VOITONJAKOKELPOISISTA VAROISTA

Milj. e	2011	2010
Emoyhtiö		
Tilikauden voitto	682	710
Kertyneet voittovarot	4 142	4 088
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	1 527	1 527
Muut rahastot	273	273
Jakokelvottomat erät	-	0
Yhteensä	6 624	6 598

15 OSAKEPÄÄOMA

Tiedot on esitetty konsernitiilinpäätöksen liitteessä 34 Oma pääoma.

16 MUUT VELAT

Milj. e	2011	2010
Lunastamattomat osingot	21	26
Johdannaiset	17	10
Johdannaisten vakuudet	43	36
Muut	0	1
Yhteensä	81	73

17 SIIRTOVELAT

Milj. e	2011	2010
Siirtyvät korot	52	47
Muut	10	7
Yhteensä	61	53

Tuloveroja koskevat liitetiedot

18 LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Milj. e	2011	2010
Laskennalliset verosaamiset		
Tappiot	18	19
Jaksotuserot	0	0
Käyvän arvon rahasto	-	0
Yhteensä	18	19
Laskennalliset verovelat		
Jaksotuserot	-1	-1
Käyvän arvon rahasto	-1	-
Yhteensä	-2	-1
Yhteensä netto	17	18

Vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

19 ELÄKEVASTUUT

Sampo Oyj:n henkilöstön perus- ja lisäeläketurva on hoidettu vakuutuksilla Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varmassa ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiössä.

20 VUOKRAVASTUUT

Milj. e	2011	2010
Yhden vuoden kuluessa	1	1
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa	3	3
Yli viiden vuoden kuluessa	0	1
Yhteensä	5	5

21 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

Milj. e	2011	2010
Merkintäsitoumukset	1	1
Annetut sitoumukset yhteensä	1	1
konserniyhtiöille tai niiden puolesta	-	-
osakkuusyhtiöille tai niiden puolesta	-	-

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

22 HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

Milj. e	2011 Tilikautena keskimäärin	2010 Tilikautena keskimäärin
Kokoaikainen henkilöstö	52	49
Osa-aikainen henkilöstö	2	2
Määräaikainen henkilöstö	2	1
Yhteensä	56	52

23 JOHDON PALKAT JA PALKKIOT

Milj. e	2011	2010 (tuhatta euroa)
Konsernijohtaja Kari Stadigh	1 566	2 363
Hallituksen jäsenet		
Björn Wahlroos	160	160
Anne Brunila	80	80
Adine Grate Axén	80	-
Mattila Veli-Mati	80	80
Eira Palin-Lehtonen	80	80
Jukka Pekkarinen	80	80
Christoffer Taxell	80	80
Matti Vuoria	100	100

ELÄKESITOUMUKSET

Konsernijohtajan eläkeikä on 60 vuotta, jolloin eläke-etuus on 60 % eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta.

Osakeomistuksia koskevat liitetiedot

24 OSAKEOMISTUKSET 31.12.2011

Yhtiön nimi	Omistus- osuus-% *)	Osakkeiden kirjanpito- arvo milj. e
Saman konsernin yritykset		
Vahinkovakuutustoiminta		
If Skadeförsäkring Holding AB, Tukholma Ruotsi	100,00 %	1 886
Henkivakuutustoiminta		
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, Helsinki Suomi	100,00 %	484
Muu toiminta		
Sampo Capital Oy, Helsinki Suomi	100,00 %	1

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Helsingissä 9. päivänä helmikuuta 2012

Sampo Oyj

Hallitus

Anne Brunila

Adine Grate Axén

Veli-Matti Mattila

Eira Palin-Lehtinen

Jukka Pekkarinen

Christoffer Taxell

Matti Vuoria

Björn Wahlroos

Kari Stadigh

Hallituksen puheenjohtaja

Konsernijohtaja

Tilintarkastuskertomus

Sampo Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Sampo Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2011. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen

laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Tarkastusvaliokunnan toimeksiannon perusteella annettavat lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 20. helmikuuta 2012

Ernst & Young Oy

KHT-yhteisö

Heikki Ilkka

KHT

Tietoja sijoittajille

237 Tulostiedottaminen ja yhtiökokous 2012

239 Yhteystiedot

Tulostiedottaminen ja yhtiökokous 2012

Sampo julkaisee vuonna 2012 kolme osavuositästä. Osavuositäukset sekä katsauksia täydentävät esitysaineistot ovat luettavissa Sammon internetsivustolla osoitteessa www.sampo.com. Sivustolla on myös Sammon julkaisemat pörssi- ja lehdistötiedotteet, kuukausittain päivitetty omistajaluettelo sekä muuta sijoittajainformaatiota.

Sampo Oyj:n varsinainen yhtiökokous järjestetään huhtikuussa.

29.3.12

Yhtiökokouksen täsmäytyspäivä

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohtaiselle suomalaiselle arvo-osuustililleen, on rekisteröity yhtiön osakasluetteloon.

3.4.12

Ilmoittautuminen
yhtiökokoukseen
päätyy klo 16

Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua:

- Internetissä osoitteessa www.sampo.com/yhtiokokous
- Puhelimitse numeroon 010 516 0028 arkisin klo 9.00–16.00
- Faksilla numeroon 010 516 0719 tai
- Kirjeitse osoitteeseen Sampo Oyj, Osakastoimi, Fabianinkatu 27, 00100 Helsinki.

12.4.12

Yhtiökokous

Sammon varsinainen yhtiökokous järjestetään 12.4.2012 klo 14 Helsingin Messukeskuksessa, Messuaukio 1, Helsinki. Kokoukseen ilmoittautuneiden luettelo aloitetaan klo 12.30. Lue lisää yhtiökokouksesta internetissä osoitteessa www.sampo.com/yhtiokokous.

13.4.12

Osingon irtoamispäivä

Osingon irtoamisen jälkeen tehdyssä osakekaupassa osinko jää myyjälle.

17.4.12

Osingonmaksun
täsmäytyspäivä

Oikeus osinkoon on osakkeenomistajalla, joka osingon täsmäytyspäivänä on merkitty osakkeenomistajaksi yhtiön osakasluetteloon.

24.4.12

Osingonmaksupäivä

8.5.12

Osavuositarkastus
1.1. - 31.3.2012

Sammon pörssi- ja lehdistöjiedotteet voit
tilata sähköpostiisi osoitteessa
www.sampo.com/tiedotetilaus.

8.8.12

Osavuositarkastus
1.1. - 30.6.2012

Sammon pörssi- ja lehdistöjiedotteet voit
tilata sähköpostiisi osoitteessa
www.sampo.com/tiedotetilaus.

6.11.12

Osavuositarkastus
1.1. - 30.9.2012

Sammon pörssi- ja lehdistöjiedotteet voit
tilata sähköpostiisi osoitteessa
www.sampo.com/tiedotetilaus.

Yhteys- tiedot

Osoite

Sampo Oyj
Fabianinkatu 27
00100 Helsinki

Puhelinvaihde

010 516 0100

Faksi

(09) 228 90 434 tai
010 516 0016

Internet

www.sampo.com

Sähköposti

etuinim.sukunimi@sampo.fi

Y-tunnus

0142213-3

Rekisteröity kotipaikka

Helsinki
